

SAATE

Lähettiläjä: SihteeristöVastaanottaja: Valmistelukunta

Asia: Perustuslain II osa**– Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission oikeudellisten
yksiköiden nimeämien asiantuntijoiden työryhmän raportti**

1. Valmistelukunnan jäsenille toimitetaan oheisena Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission oikeudellisten yksiköiden nimeämien asiantuntijoiden työryhmän raportti, jotta voidaan aloittaa EY:n perustamissopimuksen ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräysten tekninen mukauttaminen. Kyseiset määräykset sijoittuvat perustuslaista tehtävän sopimuksen II osaan.

Kyseessä on puhtaasti tekninen toimenpide, jolla pyritään helpottamaan poliittista keskustelua, mutta joka ei millään lailla rajoita valmistelukunnan päätöksiä.

2. Asiantuntijaryhmä on 29.1.2003 saamansa tehtäväkuvauksen (CONV 529/03) mukaisesti muun muassa
- sisällyttänyt II osan määräyksiin ne muutokset, jotka perustuvat pääasiassa menettelyjen ja välineiden yksinkertaistamista käsitelleiden työryhmien päätelmiin
 - sulauttanut yhteen EY- ja EU-sopimuksen ja sijoittanut niiden eri määräykset uudelleen lokakuussa 2002 esitetyssä perustuslaillista sopimusta koskevassa luonnoksessa olevan suunnitelman mukaisesti (CONV 369/02)

- teknisesti yhdenmukaistanut eri oikeusperustat kielelliseltä kannalta
- poistanut joitain artikloja valmistelukunnan työn huomioon ottamiseksi tai niiden vanhentuneisuuden takia.

Työryhmä on myös esittänyt puheenjohtajistolle uusia ehdotuksia tekniseksi yksinkertaistamiseksi sekä uudelleenryhmittelyjä toiseen osaan aiheellisiksi katsomissaan tapauksissa tehtävänkuvauksessa esitetyn pyynnön mukaisesti. Tehtävänkuvauksen mukaisesti ryhmä on tehnyt vain puhtaasti teknisiä muutoksia eikä ole tehnyt muita, esimerkiksi päätöksentekomenettelyjä koskevia muutoksia, joista valmistelukunnassa ei ole päästy yhteisymmärrykseen tai joista puheenjohtajisto ja valmistelukunta eivät ole vielä tehneet ratkaisua.

3. Asiantuntijaryhmän 28.10.2002 esitetyn perustuslaillista sopimusta koskevan luonnoksen pohjalta laatima tekstiehdotus II osaksi esitetään jäljempänä I niteessä. Tämän niteen liite I sisältää termi- ja typografiakäytännön ja liite II joitakin asiantuntijaryhmän ehdotuksia ja huomioita, jotka ovat hyödyllisiä perustuslain II osaa koskevan jatkotyöskentelyn kannalta.

Tähän asiakirjaan sisältyy myös II nide, joka on samoin asiantuntijaryhmän laatima ja joka sisältää tilanteen havainnollistamiseksi EY- ja EU-sopimusten nykyisiin määräyksiin tehdyt muutokset ennen niiden sulauttamista ja uudelleenryhmittelyä II osassa, jotta valmistelukunnan jäsenten on helpompi havaita kyseiset muutokset.

Talous- ja rahapolitiikkaa koskevat määräykset (EY-sopimuksen VII osasto) eivät sisälly kumpaankaan osaan. Aiheen teknisyyden vuoksi asiantuntijaryhmä katsoi tarpeelliseksi tarkastella niitä perusteellisemmin. Osastosta tehdään erillinen lisäys, joka jaetaan valmistelukunnan jäsenille mahdollisimman pian.

4. Asiantuntijaryhmä on teknisellä työllään pyrkinyt valmistelevaan työskentelyasiakirjan, joka helpottaa puheenjohtajistossa ja valmistelukunnassa käytävää keskustelua niistä II osaan liittyvistä kysymyksistä, joissa on tehtävä perustavanlaatuinen päätös. Nämä kysymykset koskevat muun muassa

- a) lainsäädäntömenettelyn soveltamisalaa ja mahdollisia poikkeuksia tähän menettelyyn
- b) määräenemmistöllä tapahtuvaa päätöksentekoa koskevan säännön soveltamisalaa ja poikkeuksia tähän sääntöön
- c) muutoksia, jotka ovat tarpeen valmistelukunnan työskentelyn seurauksena ja sen tarkasteltua artikloja, jotka koskevat vapauteen, oikeuteen ja turvallisuuteen perustuvaa aluetta, ulkoista toimintaa ja puolustusta sekä talousarviota
- d) toimielimiä koskevien määräysten jakamista I osan ja II osan välillä, mikä voidaan tehdä vasta kun valmistelukunta on käsitellyt toimielimiä
- e) asiantuntijaryhmän teknistä mukauttamista pidemmälle meneviä ehdotuksia, joita se on esittänyt tehtäväkuvauksessa pyydetyn mukaisesti. Erityistä huomiota vaatii asiantuntijaryhmän esille ottamien horisontaalisten ja yleisten lausekkeiden sijoittelu.

5. Puheenjohtajisto tekee kaikista näistä kysymyksistä ehdotuksia valmistelukunnalle.

Oikeudellisten yksiköiden nimeämien asiantuntijoiden

13. maaliskuuta 2003

puheenjohtajistolle esittämä teksti

Euroopan parlamentin puolesta:

- Christian PENNERA
- Kieran BRADLEY

Neuvoston puolesta:

- Thérèse BLANCHET
- Emer FINNEGAN

Komission puolesta:

- Alain VAN SOLINGE
- Paolo STANCANELLI

I NIDE

PERUSTUSLAILLISEN SOPIMUKSEN LUONNOS

Toinen osa

Unionin politiikat ja unionin toimien täytäntöönpano

* * *

*EY:n perustamissopimuksen ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräykset -
28.10.2002 päivätyn perustuslakiluonnoksen rakennetta noudattava teksti
(CONV 369/02)*

Määräykset, joita ei ole perustuslakiluonnoksen toisessa osassa ja jotka valmistelukunnan käsittelyn jälkeen sijoitetaan joko I osaan tai III osaan (yleiset määräykset ja loppumääräykset) esitetään jäljempänä olevassa lisäyksessä.

SISÄLLYSLUETTELO

TOINEN OSA:

UNIONIN POLITIIKAT JA UNIONIN TOIMIEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

	sivu
[YHTEISET MÄÄRÄYKSET] (<i>uusi otsikko</i>)	9
[SYRJINTÄKIELTO JA KANSALAISUUS] (<i>uusi otsikko</i>)	11
A. SISÄISET POLITIIKAT JA TOIMET	14
A1. SISÄMARKKINAT	14
I Henkilöiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus	16
1. Työntekijät	16
2. Sijoittautumisvapaus	18
3. Vapaus tarjota palveluja	21
4. Viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä muu henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvä politiikka (<i>siirretty kohtaan A4 "Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue"</i>)	
II Tavaroiden vapaa liikkuvuus	23
1. Tulliliitto	23
[1 a <u>Tulliyhteistyö</u>] (<i>uusi otsikko</i>)	25
2. Määrällisten rajoitusten kieltäminen	24
III Pääomat ja maksut	26
[III a <u>Veroja ja maksuja koskevat määräykset</u>] (<i>uusi otsikko</i>)	28
V Lainsäädännön lähentäminen	29

A2. TALOUS- JA RAHAPOLITIikka	32
A3. MUITA ERITYISALOJA KOSKEVAT POLITIIKAT	33
I Kilpailusäännöt	33
II Sosiaalipolitiikka	38
III Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus	45
IV Maatalous ja kalastus	47
V Ympäristö	51
VI Kuluttajansuoja	53
VII Liikenne	54
VIII Euroopan laajuiset verkot	58
IX Tutkimus ja teknologinen kehittäminen	59
A4. SISÄINEN TURVALLISUUS VAPAUTEEN, TURVALLISUUTEEN JA OIKEUTEEN PERUSTUVA ALUE	63
Viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä muu henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvä politiikka (<i>siirretty edellä olevasta kohdasta A1.I.4</i>)	63
Poliisi- ja rikosoikeusasioissa toteutettava politiikka	68
A5. ALAT, JOILLA UNIONI VOI PÄÄTTÄÄ TOTEUTTAA TUKITOIMIA	76
I Työllisyys	76
II Kansanterveys	78
III Teollisuus	80
IV Kulttuuri	81
V Koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso	82

B. ULKOINEN TOIMINTA	84
I Kauppapolitiikka	84
II Kehitysyhteistyö	87
[II a <u>Taloudellinen, rahoituksellinen ja tekninen yhteistyö kolmansien maiden kanssa</u>] (<i>uusi otsikko</i>)	88
III A1–A4 lukuun kuuluvien politiikan alojen ulkoiset näkökohdat	89
IV Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka	89
1. Ulkopolitiikka	89
2. Kriisinhallinta	89
V Kansainvälisten sopimusten tekeminen	98
[V a <u>Muita määräyksiä</u>] (<i>uusi otsikko</i>)	101
C. PUOLUSTUS	103
D. UNIONIN TOIMINTA	103
Institutionaaliset ja menettelyjä koskevat määräykset sekä talousarviota koskevat määräykset	103
[<u>Muita määräyksiä</u>] (<i>uusi otsikko</i>)	154
* * *	
EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN JA SEU:N MÄÄRÄYKSET, JOITA EI OLE PERUSTUSLAKILUONNOKSEN II OSASSA	150
EY:n perustamissopimuksen määräykset	151
Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräykset	162
LIITE I: TERMI- JA TYPOGRAFIKÄYTÄNTÖ	170
LIITE II: HUOMIOITA JA EHDOTUKSIA	174
* *	
*	

TOINEN OSA

UNIONIN POLITIIKAT JA UNIONIN TOIMIEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

[YHTEISET MÄÄRÄYKSET]¹

1 lauseke (ent. 3 artikla)

1. [...] ²

2. Toteuttaessaan ~~tässä artiklassa~~ **tässä osassa** tarkoitettua toimintaa ~~yhteisö~~ **unioni** pyrkii poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa.³

2 lauseke (ent. 6 artikla) ⁴

Ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä ~~3 artiklassa~~ **tässä osassa** tarkoitettun ~~yhteisön~~ **unionin** politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen, erityisesti kestävän kehityksen edistämiseksi.

¹ Perustuslaillisen sopimuksen rakennetta koskevassa alustavassa ehdotuksessa (CONV 369/02) ei tiettyjen määräysten sijaintia määritellä tarkemmin, joten ne on sijoitettu eri puolille tekstiä väliaikaisten otsikoiden alle, kunnes valmistelukunta antaa asiasta tarkempia ohjeita. Lisäksi hakasulkuihin on merkitty (nykyisten tai ehdotettujen) osastojen ja jaksojen väliaikaisia otsikoita, kunnes saadaan aikaan viimeistellympi rakenne.

² Tämä kohta on tämän asiakirjan lisäyksessä.

³ Tämä kohta, jota sovelletaan horisontaalisesti kaikkiin politiikan aloihin, voitaisiin yhdistää yhdeksi artiklaksi 6 artiklan (ympäristö) kanssa tai muiden eri luvuissa hajallaan olevien samantyyppisten määräysten kanssa, esimerkiksi nimeämällä ne "yhteisiksi määräyksiksi". Lisäksi on syytä panna merkille, että ilmaisu "tässä osassa" laajentaa tämän "horisontaalisen" kohdan (tai näiden kohtien) soveltamisalaa, sikäli kuin tähän osaan sisällytetään tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin kuuluvia asioita.

⁴ Tämä artikla, jota sovelletaan horisontaalisesti kaikkiin politiikan aloihin, voitaisiin yhdistää yhdeksi artiklaksi muiden samantyyppisten kanssa (vrt. 3 artiklan 2 kohtaa koskeva alaviite). Mainituissa alaviitteissä esitetty huomautus "tätä osaa" koskevan ilmaisun käytöstä pätee myös tähän artiklaan.

3 lauseke (ent. 16 artikla)

Ottaen huomioon yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tärkeän aseman unionin [yhteisten arvojen]¹ joukossa ja niiden merkityksen sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämässä ~~yhteisö-~~**unioni** ja jäsenvaltiot huolehtivat kukin toimivaltansa mukaisesti ja ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** soveltamisalalla siitä, että tällaiset palvelut toimivat sellaisin perustein ja edellytyksin, että ne voivat täyttää tehtävänsä, sanotun kuitenkin rajoittamatta [73, 86 ja 87 artiklan] soveltamista.

4 lauseke (ent. 295 artikla)

~~Tällä sopimuksella~~ **Perustuslailla** ei puututa jäsenvaltioiden omistusoikeusjärjestelmiin.

5 lauseke (ent. 296 artikla)²

1. ~~Tämän sopimuksen määräykset eivät~~ **Perustuslaki ei** estä soveltamasta seuraavia sääntöjä:
 - a) mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusetujensa vastaiseksi;
 - b) jokainen jäsenvaltio voi ~~toteuttaa toimenpiteet~~ **antaa säännökset**, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi ja jotka liittyvät aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan; nämä ~~toimenpiteet~~ **säännökset** eivät kuitenkaan saa heikentää sellaisten tuotteiden kilpailun edellytyksiä ~~yhteismarkkinoilla~~ **sisämarkkinoilla**, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön.
2. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta muuttaa luetteloa, jonka se on vahvistanut 15 päivänä huhtikuuta 1958 tuotteista, joihin sovelletaan 1 kohdan b alakohtaa.

¹ Tätä "yhteisten arvojen" käsitettä voidaan pohtia, sillä "arvojen" käsite määritellään I osan "unionin arvoja" koskevassa artiklaehdotuksessa (CONV 528/03, 2 artikla) ja sillä viitataan ihmisoikeuksien kaltaisiin arvoihin. On ehdotettu, että pyrittäisiin löytämään joku muu ilmaisu.

² Valmistelukunta voisi tarkastella tätä artiklaa yhteiseen puolustukseen liittyvien kysymysten yhteydessä.

[SYRJINTÄKIELTO JA KANSALAISUUS]¹

6 lauseke (ent. 12 artikla)

~~Kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä tämän sopimuksen soveltamisalalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen erityismääräysten soveltamista.~~

Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä noudattaen hyväksyä toteuttaa sääntelyn kaikki toimenpiteet, joilla pyritään kieltämään [(...) artiklassa]² tarkoitettu kansalaisuuteen perustuva tällainen syrjintä.

7 lauseke (ent. 13 artikla)

1. Neuvosto voi tässä sopimuksessa **perustuslaissa yhteisölle unionille** uskotun toimivallan rajoissa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan **hyväksyä yksimielisesti** tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ muiden määräysten soveltamista. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, ~~neuvosto noudattaa perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä silloin kun se hyväksyy yhteisön edistämistoimenpiteitä~~ **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen unionin edistämistoimenpiteet**, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien tai asetusten yhdenmukaistamista, ~~tukeakseen~~ **ja joilla tuetaan** jäsenvaltioiden toimia, joilla pyritään myötävaikuttamaan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen.

8 lauseke (ent. 18 artikla)

~~1. Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei tässä sopimuksessa määrättyistä tai sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädettyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu.³~~

¹ Ehdotus uudeksi otsikoksi, jota ei ollut 28.10.2002 päivätyssä alustavassa ehdotuksessa perustuslailliseksi sopimukseksi (CONV 369/02).

² Lisättävä viittaus I osassa olevaan "kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän" kieltoa koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 6 artikla).

³ 18 artiklan 1 kohta on poistettu ja korvattu I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta).

2. Jos jokin ~~yhteisen~~ **unionin** toimi osoittautuu tarpeelliseksi ~~tämän~~ **jokaisen unionin kansalaisen oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun koskevan [... artiklassa]**¹ **tarkoitettuna** tavoitteen saavuttamiseksi eikä ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, **Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat lainsäädäntömenettelyä noudattaen hyväksyä toimenpiteet tämän oikeuden** ~~neuvosto voi antaa säännöksiä 1 kohdassa tarkoitettujen oikeuksien käyttämisen helpottamiseksi. Neuvosto tekee ratkaisunsa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.~~

3. Mitä [2 kohdassa] määrätään, ei koske passeja, henkilötodistuksia, oleskelulupia tai muita niihin rinnastettavia asiakirjoja koskevia ~~määräyksiä~~ **toimenpiteitä** ~~eivätkä~~ **eikä** sosiaaliturvaa tai sosiaalista suojelua koskevia määräyksiä.²

9 lauseke (ent. 19 artikla)³

1. ~~Jokaisella unionin kansalaisella on kunnallinen äänioikeus ja vaalikelpoisuus jäsenvaltiossa, jossa hän asuu mutta jonka kansalainen hän ei ole, samoin edellytyksin kuin tuon jäsenvaltion omilla kansalaisilla. Tätä oikeutta⁴ käytetään niiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jotka neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan; Neuvosto hyväksyy yksimielisesti komission ehdotuksesta toimenpiteet, joilla vahvistetaan [(...) artiklassa⁵] tarkoitettu jokaisen unionin kansalaisen kunnallinen äänioikeus ja vaalikelpoisuus jäsenvaltiossa, jossa hän asuu. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan. Näihin yksityiskohtaisiin sääntöihin voi sisältyä poikkeussäännöksiä, jos ne ovat perusteltuja jonkin jäsenvaltion erityisten ongelmien takia.~~

¹ Lisättävä viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta).

² On ehdotettu, että selvennettäisiin, onko tällä kohdalla tarkoitus sulkea pois kaikki tämän artiklan mukainen toimivalta luetelluilla aloilla vai onko tarkoitus sulkea pois yhteispäätös tai pelkästään neuvoston määräenemmistöpäätös. Jälkimmäisessä tapauksessa valmistelukunnan olisi selvitettävä, olisiko 3 kohdassa tarkoitetuille toimenpiteille syytä varata oma oikeusperusta.

³ On ehdotettu, että nämä kaksi käytännöllisesti katsoen samanlaista kohtaa sulautettaisiin yhteen, mikäli löydetään ratkaisu 190 artiklan 4 kohtaan viittaamista koskevaan ongelmaan (ks. jäljempänä 19 artiklan 2 kohtaa koskeva alaviite).

⁴ 19 artiklan 1 ja 2 kohdan ensimmäinen virke on poistettu ja korvattu I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta).

⁵ Lisättävä viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta).

2. Jokaisella unionin kansalaisella on äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa jäsenvaltiossa, jossa hän asuu mutta jonka kansalainen hän ei ole, samoin edellytyksin kuin tuon jäsenvaltion omilla kansalaisilla; **Neuvosto hyväksyy yksimielisesti komission ehdotuksesta toimenpiteet, joilla vahvistetaan [(...) artiklassa]¹ tarkoitettu jokaisen unionin kansalaisen äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa jäsenvaltiossa, jossa hän asuu. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta [190 artiklan 4 kohdan]² ja sen soveltamisesta soveltamiseksi hyväksytyjen toimenpiteiden annettujen säännösten soveltamista. Tätä oikeutta käytetään niiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jotka neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan; Näihin yksityiskohtaisiin sääntöihin voi sisältyä poikkeussäännöksiä, jos ne ovat perusteltuja jonkin jäsenvaltion erityisten ongelmien takia.**

10 lauseke (ent. 20 artikla)³

~~Jokainen unionin kansalainen saa kolmannen maan alueella, jossa jäsenvaltiolla, jonka kansalainen hän on, ei ole edustusta, suojelua minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset. Jäsenvaltiot vahvistavat tarpeelliset säännöt keskenään ja aloittavat tällaisen suojelun turvaamiseksi tarvittavat kansainväliset neuvottelut, joilla pyritään turvaamaan [(...) artiklassa]⁴ tarkoitettu unionin kansalaisten diplomaatti- ja konsulisuojelu kolmansissa maissa.~~

11 lauseke (ent. 21 artikla)⁵

~~Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vedota Euroopan parlamenttiin 194 artiklan mukaisesti.~~

~~Jokainen unionin kansalainen voi kääntyä 195 artiklan mukaisesti asetettavan oikeusasiamiehen puoleen.~~

¹ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta).

² Viittaus 190 artiklaan (Euroopan parlamentin jäsenten yhdenmukainen vaalimenettely, jota käsitellään I osassa) koski oikeutta (äänioikeutta/vaalikelpoisuutta Euroopan parlamentin vaaleissa) eikä menettelyä, jolla tämän oikeuden käyttämistä koskevat määräykset annetaan (josta määrätään tässä). I osassa olevassa "kansalaisuutta" koskevassa artiklaehdotuksessa (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta), johon tämä oikeus sisältyy, ei kuitenkaan enää viitata 190 artiklaan. Jos tähän jätetään ainoastaan menettelyä koskeva viittaus 190 artiklaan, viittauksen soveltamisala muuttuisi, ellei siitä tehdä erillistä virkettä, jossa täsmennetään, että sitä sovelletaan ainoastaan äänioikeuteen ja vaalikelpoisuuteen.

³ 20 artiklan ensimmäinen virke on poistettu ja korvattu I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta). Jäsenvaltiot ovat neuvotelleet neuvostossa tämän määräyksen toteuttamisesta ja tehneet keskenään kansainvälisen sopimuksen. Valmistelukunta voisi selvittää, olisiko syytä muuttaa menettelyä, jolla tässä artiklassa määrättyt säännöt on vahvistettava, ja etenkin, olisiko mahdollista olla enää käyttämättä **yleissopimusta** (ks. yksinkertaistamistyöryhmä 9:n loppuraportti, s. 5).

⁴ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta).

⁵ Kaksi ensimmäistä kohtaa, jotka eivät ole operatiivisia ja joissa ainoastaan viitataan 194 ja 195 artiklaan, on poistettava, sillä niissä käsitelty oikeus sisältyy jo I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan viimeinen luetelmakohta).

Kielet, joilla jokainen unionin kansalainen voi [(...) artiklan¹] nojalla kirjoittaa tässä artiklassa tai 7 artiklassa tarkoitetulle toimielimelle tai elimelle jollakin 314 artiklassa mainitulla kielellä ja saada vastauksen samalla kielellä, on lueteltu 314 artiklassa. Tässä artiklassa tarkoitetut toimielimet ja elimet ovat ne, jotka on lueteltu [... artiklassa], sekä oikeusasiamies.²

12 lauseke (ent. 22 artikla)

Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle joka kolmas vuosi kertomuksen [(...) artiklan³] ja [tämän osan] määräysten soveltamisesta. Tässä kertomuksessa otetaan huomioon unionin kehitys.

Tältä pohjalta, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen perustuslain muiden määräysten soveltamista, neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan hyväksyä antaa tässä osassa [(...) artiklassa⁴] tarkoitettujen oikeuksien täydentämisestä säännöksiä täydentämiseksi toimenpiteet, joiden hyväksymistä jäsenvaltioiden valtiosääntöjen asettamien vaatimusten mukaisesti se suosittaa jäsenvaltioille. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

A. SISÄISET POLITIIKAT JA TOIMET⁵

A1. SISÄMARKKINAT

13 lauseke (ent. 14 artikla)⁶

1. **Unioni-Yhteisö hyväksyy** toimenpiteet, joiden tarkoituksena on toteuttaa sisämarkkinat⁷ asteittain 31 päivänä joulukuuta 1992 päättyvän kauden kuluessa tämän artiklan, [15 ja 26 artiklan], [47 artiklan 2 kohdan] sekä [49, 80, 93 ja 95 artiklan] mukaisesti, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen perustuslain muiden määräysten soveltamista.

¹ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan viimeinen luetelmakohta).

² Lisätään viittaus I osan artiklaehdotukseen, johon sisältyy luettelo toimielimistä ja molemmista neuvoa-antavista elimistä (talous- ja sosiaalikomitea sekä alueiden komitea).

³ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohta).

⁴ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohta).

⁵ Todettakoon, että alustavassa ehdotuksessa perustuslailliseksi sopimukseksi (CONV 369/02) ei ole otettu kantaa sellaisiin aloihin kuin energia, avaruus, humanitaarinen apu, katastrofeilta suojautuminen ja urheilu liittyvien määräysten tarkkaan sijoitteluun. Ne on kuitenkin myöhemmin sisällytetty unionin toimivaltaa koskeviin artiklaehdotuksiin (CONV 528/03). Valmistelukunnan onkin ilmoitettava, haluaako se, että nämä määräykset otetaan mukaan, ja jos haluaa, minne ne sijoitetaan.

⁶ Ehdotetaan, että 14 ja 15 artikla otettaisiin "sisämarkkinoita" käsittelevään lukuun.

⁷ Viittaus päivämäärään on vanhentunut. Ehdotetaan sen poistamista.

2. Sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** määräysten mukaisesti.

3. **Neuvosto hyväksyy määräenemmistöllä toimenpiteet, joissa määritellään** ~~määräenemmistöllä komission ehdotuksesta~~ ne suuntaviivat ja edellytykset, jotka ovat tarpeen tasapainoisen edistymisen takaamiseksi kaikilla kyseisillä aloilla.¹

14 lauseke (ent. 15 artikla)²

Laatiessaan ehdotuksiaan [14 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi komissio ottaa huomioon sen, kuinka paljon tiettyjen eri kehitystasoilla olevien kansantalouksien täytyy ponnistella sisämarkkinoiden **toteuttamiseksi** ~~toteuttamiskauden aikana~~, ja se voi tehdä ehdotuksia aiheellisiksi säännöksiksi **toimenpiteiksi**.

Jos ~~nämä säännökset~~ **toimenpiteet** ovat muodoltaan ~~poikkeussäännöksiä~~ **poikkeustoimenpiteitä**, niiden tulee olla väliaikaisia ja sellaisia, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä ~~yhteismarkkinoiden~~ **sisämarkkinoiden** toiminnalle.

15 lauseke (ent. 297 artikla)

Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään, jotta ne voivat yhdessä antaa tarvittavat säännökset estääkseen sen, että toimenpiteet, joihin jäsenvaltio voi joutua turvautumaan yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi, vaikuttaisivat ~~yhteismarkkinoiden~~ **sisämarkkinoiden** toimintaan.

16 lauseke (ent. 298 artikla)

Jos [296 tai 297 artiklassa] tarkoitetuissa tapauksissa toteutetut toimenpiteet vääristävät kilpailun edellytyksiä ~~yhteismarkkinoilla~~ **sisämarkkinoilla**, komissio tutkii yhdessä sen valtion kanssa, jota asia koskee, miten kyseiset toimenpiteet voidaan mukauttaa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** määräyksiin.

¹ Vaikutta siltä, että tätä kohtaa ei ole käytetty koskaan. Pitäisikö se poistaa?

² On ehdotettu, että viittaus sisämarkkinoiden toteuttamiskauten poistettaisiin (vrt. 14 artiklaa koskeva alaviite). Viittauksen poistaminen saattaisi kuitenkin tässä yhteydessä johtaa niiden 15 artiklassa määrättyjen poikkeusmahdollisuuksien pitkittymiseen, joita voitaisiin soveltaa vain kyseisenä kautena.

Poiketen [226 ja 227 artiklassa] määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin [296 tai 297 artiklassa] tarkoitettuja valtuuksia, saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi. Yhteisön tuomioistuin ratkaisee asian yleisön läsnä olematta.

I HENKILÖIDEN JA PALVELUJEN VAPAA LIKKUVUUS

1. TYÖNTEKIJÄT

17 lauseke (ent. 39 artikla)

1. ~~Turvataan työntekijöiden vapaa liikkuvuus yhteisössä~~ **Työntekijöillä on oikeus liikkua vapaasti unionissa.**¹
2. ~~Se merkitsee, että~~ Kaikki kansalaisuuteen perustuva jäsenvaltioiden työntekijöiden syrjintä työsopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa ~~poistetaan~~ **on kiellettyä.**²
3. **Työntekijöillä on** yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden vuoksi perustelluin rajoituksin ~~se sisältää oikeuden~~ **oikeus**³:
 - a) hakea tosiasiallisesti tarjottua työtä;
 - b) liikkua tässä tarkoituksessa vapaasti jäsenvaltioiden alueella;
 - c) oleskella jäsenvaltion alueella työn tekemiseksi tämän valtion kotimaisten työntekijöiden työsuhdetta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti;
 - d) työsuhteen päätyttyä jäädä jäsenvaltion alueelle komission antamissa ~~soveltamisasetuksissa~~ **eurooppa-asetuksissa** säädetyin edellytyksin.
4. ~~Tämän artiklan määräykset eivät~~ **Tämä artikla ei** koske julkishallinnon palvelussuhteita.

¹ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

² Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

³ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

18 lauseke (ent. 40 artikla)

~~Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivein tai asetuksin ne toimenpiteet Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat lainsäädäntömenettelyä noudattaen eurooppalait tai eurooppapuitelait~~, jotka ovat tarpeen [39 artiklassa] tarkoitetun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan. Näillä eurooppalaeilla ja eurooppapuitelaeilla pyritään erityisesti:**

- a) ~~varmistamalla~~ **varmistamaan** kansallisten työvoimaviranomaisten kiinteä yhteistoiminta;
- b) ~~poistamalla~~ **poistamaan** sellaiset kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat hallinnolliset menettelyt ja käytännöt sekä avoimma oleviin työpaikkoihin pääsyä koskevat määräajat, joiden voimassa pitäminen olisi esteenä työntekijöiden liikkuvuuden vapauttamiselle;
- c) ~~poistamalla~~ **poistamaan** kaikki sellaiset kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat määräajat ja muut rajoitukset, joilla asetetaan muiden jäsenvaltioiden työntekijöille erilaiset työpaikan vapaata valintaa koskevat ehdot kuin jäsenvaltion kotimaisille työntekijöille;
- d) ~~toteuttamalla~~ **toteuttamaan** järjestelmiä, joiden avulla työtä välitetään ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan välinen tasapaino säilytetään siten, että eri alueilla ja teollisuudenaloilla vältetään elintasoja ja työllisyyttä uhkaavat vakavat vaarat.

19 lauseke (ent. 41 artikla)

Jäsenvaltiot edistävät nuorten työntekijöiden vaihtoa osana yhteistä toimintaohjelmaa.¹

20 lauseke (ent. 42 artikla)

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen ~~Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen~~ komission ehdotuksesta sellaiset sosiaaliturvan alan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen työntekijöiden² vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi, erityisesti ottamalla käyttöön järjestelmän, joka turvaa siirtotyöläisille ja heidän huollettavilleen sen, että:

¹ Ehdotetaan, että selvitetäisiin, kannattaisiko tätä määräystä "uudenaikaistaa" siten, että siinä määrättäisiin unionin toimivallasta, jonka luonne olisi määriteltävä.

² Tämä oikeusperusta antaa mahdollisuuden ainoastaan "työntekijöitä" eli palkansaajia koskevien toimenpiteiden toteuttamiseen. Sosiaaliturva-asetuksen ulottaminen koskemaan itsenäisiä ammatinharjoittajia on tehty EY:n perustamissopimuksen 308 artiklan perusteella. Jos valmistelukunta haluaa rajoittaa 308 artiklan käyttöä, se voisi selvittää, olisiko itsenäisten ammatinharjoittajien "sijoittautumista" käsittelevässä luvussa aiheellista määrätä nimenomaan tätä kysymystä koskevasta oikeusperustasta.

- a) kaudet, jotka eri maiden lainsäädännön mukaan otetaan huomioon oikeuden saamiseksi etuuteen ja sen säilyttämiseksi sekä etuuden määrän laskemiseksi, lasketaan yhteen;
- b) etuudet maksetaan jäsenvaltioiden alueella asuville.

~~Neuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti.¹~~

2. SJOITTAUTUMISOIKEUS

21 lauseke (ent. 43 artikla)

~~Jäljempänä olevien määräysten [Tämän luvun] mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisen vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle. Myös kielletään rajoitukset, jotka estävät jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita jäsenvaltion kansalaisia perustamasta kauppaedustajan liikkeitä, sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä.~~

Jollei pääomia koskevan [luvun] määräyksistä muuta johdu, **jäsenvaltion kansalaisilla on toisen jäsenvaltion alueella sijoittautumisvapautteen kuuluu oikeus** ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa itsenäistä ammattia sekä oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä, erityisesti [48 artiklan toisessa kohdassa] tarkoitettuja yhtiöitä, niillä edellytyksillä, jotka sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia.²

22 lauseke (ent. 44 artikla)

1. ~~Neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivien säännöksiä Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat lainsäädäntömenettelyä noudattaen eurooppapuitelait sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi tietyllä toimialalla. Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.~~

2. **Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio suorittavat niille edellä 1 kohdassa määrätyt tehtävät erityisesti:**

- a) suomalla yleensä etusijan niille toimialoille, joilla sijoittautumisvapaus vaikuttaa hyvin suotuisasti tuotantoon ja kauppaan;

¹ Poistetaan neuvoston yksimielisyys (ks. yksinkertaistamistyöryhmä 9:n raportti, s. 14).

² Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin (ks. myös työntekijöitä koskeva 39 artikla).

- b) varmistamalla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen kiinteän yhteistoiminnan saadakseen tietoa niiden eri toimialojen erityisoloista ~~yhteisössä~~ **unionissa**, joita asia koskee;
- c) poistamalla kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat sellaiset hallinnolliset menettelyt ja käytännöt, joiden voimassa pitäminen olisi sijoittautumisvapauden esteenä;
- d) huolehtimalla jäsenvaltion alueella työtä tekevien, toisesta jäsenvaltiosta olevien työntekijöiden mahdollisuudesta jäädä tämän valtion alueelle harjoittamaan itsenäistä ammattia, jos he täyttävät ne edellytykset, jotka heidän olisi täytettävä, jos he tulisivat tähän jäsenvaltioon silloin, kun he aikovat ryhtyä harjoittamaan tätä ammattia;
- e) tekemällä jäsenvaltion kansalaisille mahdolliseksi hankkia ja käyttää toisen jäsenvaltion alueella olevaa kiinteää omaisuutta, sikäli kuin se ei ole ristiriidassa [33 artiklan 2 kohdassa] määrättyjen periaatteiden kanssa;
- f) poistamalla jokaisella kyseeseen tulevalla toimialalla sijoittautumisvapauden rajoitukset asteittain niin edellytyksistä, jotka koskevat kauppaedustajan liikkeiden, sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden perustamista jäsenvaltion alueelle, kuin edellytyksistä, jotka koskevat päätoimipaikan henkilöstön pääsyä näiden johto- ja valvontatehtäviin;
- g) sovittamalla tarpeen mukaan yhteen ja pyrkimällä tekemään samanvertaisiksi ne takeet, joita jäsenvaltioissa edellytetään [48 artiklan toisessa kohdassa] tarkoitetuilta yhtiöiltä niin yhtiön jäsenten kuin ulkopuolisten etujen turvaamiseksi;
- h) huolehtimalla siitä, että jäsenvaltioiden myöntämä tuki ei vääristä sijoittautumisen edellytyksiä.

23 lauseke (ent. 45 artikla)

~~Tämän luvun määräyksiä~~ **Tätä lukua** ei jäsenvaltiossa sovelleta toimintaan, joka jatkuvasti tai tilapäisesti liittyy julkisen vallan käyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa.¹

Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ~~päätää~~ **hyväksyä toimenpiteet, joilla tietty toiminta suljetaan**, että tämän luvun **soveltamisalan ulkopuolelle** määräykset eivät koske ~~tiettyä toimintaa~~.

¹ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

24 lauseke (ent. 46 artikla)

1. ~~Tämän luvun määräykset~~ **Tämä luku** ja niiden sen nojalla toteutetut toimenpiteet eivät rajoita niiden **jäsenvaltioiden** lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten soveltamista, joiden mukaan ulkomaalaisiin sovelletaan erityissääntelyä yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden perusteella.
2. Neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit edellä mainittujen **Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat lainsäädäntömenettelyä noudattaen eurooppapuitelait 1 kohdassa tarkoitettujen kansallisten** säännösten yhteensovittamisesta.

25 lauseke (ent. 47 artikla)¹

1. Helpottaakseen itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana **Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat lainsäädäntömenettelyä noudattaen eurooppapuitelait:** ~~neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivejä~~
 - a) tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta;
 - b) itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta.
2. ~~Samaa tarkoitusta varten neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa direktiiveistä kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti, jos niiden panemiseksi täytäntöön ainakin yhdessä jäsenvaltiossa on muutettava niitä ammatin harjoittamisesta lailla säädettyjä periaatteita, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden koulutusta ja ammattiin pääsyn edellytyksiä. Muissa tapauksissa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.²~~
3. Lääkäriammattia, lääketieteeseen liittyviä ammatteja ja apteekkialan ammatteja koskevien rajoitusten asteittainen poistaminen riippuu niiden harjoittamisen edellytysten yhteensovittamisesta eri jäsenvaltioissa.

¹ Ehdotetaan, että samaa menettelyä noudattavat 1 ja 2 kohta sulautettaisiin (neuvoston yksimielisyyden poistamisen johdosta, kuten yksinkertaistamistyöryhmä 9:n raportin sivulla 14 todetaan).

² Poistetaan neuvoston yksimielisyys (ks. yksinkertaistamistyöryhmä 9:n raportti, s. 14).

26 lauseke (ent. 48 artikla)

Jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetut yhtiöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on ~~yhteisön~~ **unionin** alueella, rinnastetaan ~~tämän luvun määräyksiä~~ **[tätä lukua]** sovellettaessa luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia.

Yhtiöillä tarkoitetaan siviili- ja kauppaoikeudellisia yhtiöitä, osuustoiminnallisia yhtiöitä sekä muita julkis- tai yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, lukuun ottamatta niitä, jotka eivät tavoittele voittoa.

27 lauseke (ent. 294 artikla)¹

Jäsenvaltiot antavat muiden jäsenvaltioiden kansalaisille saman oikeuden osallistua 48 artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden pääomaan kuin omille kansalaisilleen, sanotun kuitenkin rajoittamatta ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** muiden määräysten soveltamista.

3. VAPAUS TARJOTA PALVELUJA

28 lauseke (ent. 49 artikla)

~~Jäljempänä olevien määräysten~~ **Tämän luvun** mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat muuhun ~~yhteisön~~ **unionin** valtioon kuin palvelujen vastaanottajan valtioon sijoittautuneen jäsenvaltion kansalaisen vapautta tarjota palveluja yhteisössä.

Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta **hyväksyä toimenpiteet, joilla ulottaa tämän luvun määräykset tämä luku ulotetaan** koskemaan myös sellaisia palvelujen tarjoajia, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia, mutta jotka ovat sijoittautuneet ~~yhteisöön~~ **unioniin**.

29 lauseke (ent. 50 artikla)

~~Tässä sopimuksessa~~ **Perustuslaissa** palveluilla tarkoitetaan suorituksia, joista tavallisesti maksetaan korvaus ja joita määräykset tavaroiden, pääomien tai henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta eivät koske.

Palveluihin kuuluu erityisesti:

- a) teollinen toiminta;

¹ Tämä määräys koskee sijoittautumisvapautta ja pääomien vapaata liikkuvuutta. On ehdotettu, että se sijoitettaisiin osastoon tai lukuun, jossa käsitellään näitä vapauksia sisämarkkinoilla.

- b) kaupallinen toiminta;
- c) käsityöläistoiminta;
- d) vapaiden ammattien harjoittamiseen kuuluva toiminta.

Palvelun tarjoaja saa tilapäisesti harjoittaa toimintaansa ~~valtiessa~~ **jäsenvaltiossa**, jossa palvelu tarjotaan, niillä edellytyksillä, jotka tämä ~~valtio~~ **jäsenvaltio** asettaa kansalaisilleen, sanotun kuitenkin rajoittamatta sijoittautumisoikeutta koskevan [luvun] ~~määräysten~~ soveltamista.

30 lauseke (ent. 51 artikla)

1. Palvelujen tarjoamisen vapauteen liikenteen alalla sovelletaan liikennettä ~~koskevan osaston määräyksiä~~ **koskevaa [osastoa]**.
2. Pääomien liikkuvuuteen liittyvät pankki- ja vakuutuspalvelut vapautetaan yhdessä pääomanliikkeiden vapauttamisen kanssa.

31 lauseke (ent. 52 artikla)

1. Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta **eurooppapuitelait** sekä ~~talous- ja sosiaalikomiteaa ja Euroopan parlamenttia kuultuaan direktiivien säännöksiä~~ tietyn palvelun vapauden toteuttamiseksi. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja ~~direktiivejä~~ **eurooppapuitelakeja** annettaessa etusijalla ovat yleensä palvelut, jotka suoraan vaikuttavat tuotantokustannuksiin tai joiden vapauttaminen osaltaan edistää tavaroiden kauppaa.

32 lauseke (ent. 53 artikla)¹

Jäsenvaltiot ovat valmiit etenemään palvelujen vapauttamisessa pidemmälle kuin [52 artiklan 1 kohdan] nojalla annetuissa ~~direktiiveissä~~ **eurooppapuitelaeissa** säädetään, jos niiden yleinen taloudellinen tilanne ja olot asianomaisella elinkeinoelämän alalla sen sallivat.

Komissio antaa asiasta suosituksia niille jäsenvaltioille, joita asia koskee.

¹ Voidaan pohtia, onko tämän määräyksen säilyttäminen tarpeen.

33 lauseke (ent. 54 artikla)¹

Kunnes rajoitukset, jotka koskevat palvelujen tarjoamisen vapautta, on poistettu, kukin jäsenvaltio soveltaa näitä rajoituksia [49 artiklan ensimmäisessä kohdassa] tarkoitettuihin palvelujen tarjoajiin heidän kansalaisuudestaan tai asuinpaikastaan riippumatta.

34 lauseke (ent. 55 artikla)

Mitä [45–48 artiklassa] määrätään, sovelletaan [tässä luvussa] tarkoitettuihin kysymyksiin.

~~[4. Yhteisön Unioni sisältää perustana on tulliliitto tulliliiton, joka käsittää kaiken tavaroiden kaupan ja merkitsee, että vienti- ja tuontitullit sekä kaikki vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä ja että toteutetaan yhteinen tullitariffi suhteessa kolmansiin maihin.]~~²

II TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

1. TULLILIITTO

35 lauseke (23 artikla)

1. ~~Yhteisön Unioni sisältää perustana on tulliliitto~~ tulliliiton, joka käsittää kaiken tavaroiden kaupan ja merkitsee, että vienti- ja tuontitullit sekä kaikki vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä ja että toteutetaan yhteinen tullitariffi suhteessa kolmansiin maihin.

2. [Tämän osaston] [25 artiklaa] ja [2 luku] ~~luvun määräyksiä~~ sovelletaan jäsenvaltioista peräisin oleviin tuotteisiin sekä sellaisiin kolmansista maista tuleviin tuotteisiin, jotka ovat jäsenvaltioissa vapaassa vaihdannassa.

36 lauseke (ent. 24 artikla)

Kolmansista maista tulevien tuotteiden katsotaan olevan jäsenvaltiossa vapaassa vaihdannassa, jos tuontimuodollisuuksia on noudatettu ja tuotteista on tässä jäsenvaltiossa kannettu niistä menevät tullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut eikä näitä tullevia tai maksuja ole kokonaan tai osittain palautettu.

¹ Voidaan pohtia, olisiko johdonmukaisuuden vuoksi tarkoituksenmukaista, että tällainen määräys koskisi horisontaalisesti kaikkia neljää vapautta.

² Tämä otsikko on otettu jäljempänä olevaan A4 lukuun sen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskevan ehdotuksen huomioon ottamiseksi, jota puheenjohtajisto parhaillaan käsittelee.

37 lauseke (ent. 25 artikla)

Tuonti- ja vientitullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä. Tämä koskee myös fiskaalisia tulleja.

38 lauseke (ent. 26 artikla)

~~Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta yhteisen tullitariffin tullit.~~
Neuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta määräenemmistöllä toimenpiteet, joilla vahvistetaan yhteisen tullitariffin tullit.

39 lauseke (ent. 27 artikla)

Hoitaessaan tässä luvussa määrättyjä tehtäviään komissio pitää lähtökohtanaan:

- a) tarvetta edistää jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välistä kauppaa;
- b) kilpailun edellytysten kehitystä ~~yhteisössä~~ **unionissa** siltä osin kuin se parantaa yritysten kilpailukykyä;
- c) raaka-aineiden ja puolivalmisteiden saantia koskevia ~~yhteisen~~ **unionin** tarpeita, jolloin komissio huolehtii siitä, että jäsenvaltioiden välisiä kilpailun edellytyksiä valmiiden tuotteiden osalta ei vääristetä;
- d) tarvetta välttää vakavia häiriöitä jäsenvaltioiden taloudessa sekä tarvetta varmistaa tuotannon järkipäinen kehitys ja kulutuksen kasvu ~~yhteisössä~~ **unionissa**.

[1 A TULLILIITTO]¹

40 lauseke (ent. 135 artikla)

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen ~~Neuvosto toteuttaa tämän sopimuksen perustulain soveltamisalalla 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen~~ toimenpiteet jäsenvaltioiden sekä jäsenvaltioiden ja komission välisen tulliyhteistyön vahvistamiseksi. Nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa.

2. MÄÄRÄLLISTEN RAJOITUSTEN KIELTÄMINEN

41 lauseke (28 artikla)²

Jäsenvaltioiden väliset **sekä** tuonnin **että viennin** määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

~~29 artikla~~

~~Jäsenvaltioiden väliset viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.~~

42 lauseke (ent. 30 artikla)

Mitä [28] ja ~~29~~-artiklassa määrätään, ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

¹ Otsikkoehdotus, jota ei ollut 28.10.2002 päivätyssä rakenteessa.

² Ehdotetaan, että tämä artikla sulautettaisiin 29 artiklaan.

43 lauseke (ent. 31 artikla)

1. Jäsenvaltiot mukauttavat kaupallisia valtion monopolejaan niin, että tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskevissa ehdoissa ei syrjitä jäsenvaltioiden kansalaisia.

~~Tämän artiklan määräyksiä~~ Tätä artiklaa sovelletaan kaikkiin toimielimiin, joiden välityksellä jäsenvaltio lain nojalla tai tosiasiallisesti suoraan tai välillisesti valvoo tai ohjaa jäsenvaltioiden välistä tuontia tai vientiä taikka olennaisesti vaikuttaa siihen. ~~Näitä määräyksiä~~ Sitä sovelletaan myös monopoleihin, jotka perustuvat valtion myöntämään yksinoikeuteen.

2. Jäsenvaltiot eivät toteuta uusia toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa [1 kohdan] periaatteiden kanssa tai joilla rajoitetaan jäsenvaltioiden välisten tullien ja määrällisten rajoitusten kieltämistä koskevien artiklojen soveltamisalaa.

3. Jos kaupalliseen valtion monopoliin liittyy sääntely, jonka tarkoituksena on helpottaa maataloustuotteiden menekkiä tai varmistaa niistä paras mahdollinen tuotto, tätä artiklaa sovellettaessa on tarpeen antaa yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee.

III PÄÄOMAT JA MAKSUT

44 lauseke (ent. 56 artikla)¹

1. Tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä tai maksuja jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.

~~2. Tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat maksuja jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.~~

45 lauseke (ent. 57 artikla)

1. Mitä [56 artiklassa] määrätään, ei estä soveltamasta kolmansiin maihin sellaisia rajoituksia, jotka ovat kansallisen lainsäädännön tai yhteisen unionin oikeuden mukaan voimassa 31 päivänä joulukuuta 1993 ja jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille.

¹ Ehdotetaan, että 1 ja 2 kohta sulautetaan yhteen.

2. Pyrkien mahdollisimman laajalti toteuttamaan jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisen pääomien vapaan liikkuvuuden tavoitteen neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ~~toteuttaa~~ **hyväksyä** toimenpiteitä, jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** muiden [lukujen] soveltamista. **Neuvosto hyväksyy yksimielisesti ne** ~~Yksimielisyys on kuitenkin niiden~~ tässä kohdassa tarkoitetut toimenpiteet ~~tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisen edellytyksenä~~, jotka ~~yhteisön~~ **unionin** oikeudessa merkitsevät taantumista kolmansiin maihin tai kolmansista maista suuntautuvien pääomanliikkeiden vapauttamisessa.

46 lauseke (ent. 58 artikla)

1. Mitä [56 artiklassa] määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta:
 - a) soveltaa niitä verolainsäädäntönsä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella;
 - b) ~~toteuttaa kaikki toimenpiteet~~ **antaa kaikki säännökset**, jotka ovat välttämättömiä, jotta estetään verotusta ja rahoituslaitosten toiminnan vakauden valvontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten rikkominen, taikka säätää pääomanliikkeitä koskevista ilmoitusmenettelyistä hallinnollisten tietojen tai tilastotietojen saamiseksi taikka toteuttaa toimenpiteitä, jotka ovat perusteltuja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta.
2. Tämän [luvun] määräykset eivät rajoita sellaisten sijoittautumisoikeuden rajoitusten soveltamista, jotka ovat sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet ja menettelyt eivät saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään taikka [56 artiklassa] tarkoitetun pääomien ja maksujen vapaan liikkuvuuden peiteltyä rajoittamista.

47 lauseke (ent. 59 artikla)

Jos pääomanliikkeet kolmansiin maihin tai kolmansista maista poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia talous- ja rahaliiton toiminnalle, neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja EKP:a kuultuaan ~~toteuttaa~~ **hyväksyä** suhteessa kolmansiin maihin enintään kuusi kuukautta **kestäviä** suojatoimenpiteitä, jos tällaiset toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen. **Se tekee ratkaisunsa EKP:a¹ kuultuaan.**

¹ Kysymys lyhenteiden käytöstä (ks. ed. 8 artiklaa koskeva alaviite).

[III A VEROJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET]¹

48 lauseke (ent. 90 artikla)

Jäsenvaltiot eivät määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille minkäänlaisia korkeampia välittömiä tai välillisiä sisäisiä maksuja, kuin ne välittömästi tai välillisesti määräävät samanlaisille kotimaisille tuotteille.

Jäsenvaltiot eivät liioin määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille sellaisia sisäisiä maksuja, joilla välillisesti suojellaan muuta tuotantoa.

49 lauseke (ent. 91 artikla)

Tuotteita **jäsenvaltiosta** toisen jäsenvaltion alueelle viettäessä² sisäisten maksujen palautus ei saa olla suurempi kuin tuotteista sisäisesti peritty välitön tai välillinen maksu.

50 lauseke (ent. 92 artikla)

Muusta maksusta kuin liikevaihtoverosta, valmisteverosta tai muusta välillisestä verosta ei myönnetä vapautusta tai suoriteta palautusta maastaviennissä muihin jäsenvaltioihin eikä tasoitusmaksua peritä maahantuonnissa jäsenvaltioista, ellei neuvosto ~~määräenemmistöllä komission ehdotuksesta~~ ole ennalta hyväksynyt suunniteltuja ~~toimenpiteitä säännöksiä~~ **määräenemmistöllä komission ehdotuksesta tekemällään eurooppapäätöksellä** määrääjäksi.

51 lauseke (ent. 93 artikla)

Neuvosto **hyväksyy antaa** yksimielisesti komission ehdotuksesta ~~sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan~~ säännökset **toimenpiteet** liikevaihtoveroja, valmisteveroja ja muita välillisiä veroja koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamisesta siltä osin kuin yhdenmukaistaminen on tarpeen sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan varmistamiseksi ~~14 artiklassa mainitussa määräajassa.~~³ **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

¹ Otsikkoehdotus, jota ei ollut 28.10.2002 päivätyssä rakenteessa.

² Sanan "vientä" käyttöä olisi tarkasteltava uudelleen, sillä kyse on jäsenvaltioiden välisestä kaupasta.

³ On ehdotettu tämän määräajan (31.12.1992) poistamista (ks. 14 artiklaa koskeva alaviite).

IV LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN

52 lauseke (ent. 94 artikla)¹

Neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaaliakomiteaa kuultuaan direktiivejä **eurooppapuitelait** jäsenvaltioiden sellaisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä, jotka suoraan vaikuttavat yhteismarkkinoiden **sisämarkkinoiden** toteuttamiseen tai toimintaan. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia sekä talous- ja sosiaaliakomiteaa kuultuaan.**

53 lauseke (ent. 95 artikla)²

1. Poiketen siitä, mitä [94 artiklassa] määrätään, ja jollei tässä sopimuksessa **perustuslaissa** toisin määrätä, [14 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sovelletaan **tätä artiklaa** seuraavia määräyksiä. Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaaliakomiteaa kuultuaan **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen** sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa koskevat toimenpiteet jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseksi. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaaliakomiteaa kuultuaan.**
2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta veroja, henkilöiden vapaata liikkuvuutta eikä työntekijöiden oikeuksia tai etuja koskeviin säännöksiin tai määräyksiin.
3. Komissio perustaa 1 kohdassa tarkoitetut, terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua tai kuluttajansuojaa koskevat ehdotuksensa suojelun korkeaan tasoon ottaen erityisesti huomioon kaiken tieteelliseen tietoon perustuvan uuden kehityksen. Myös Euroopan parlamentti ja neuvosto pyrkivät kumpikin toimivaltansa rajoissa tähän tavoitteeseen.

¹ Tällä hetkellä "lainsäädäntöä lähentävien" toimenpiteiden hyväksyminen ei ole mahdollista 94 ja 95 artiklan nojalla. Tämän vuoksi monissa sisämarkkinoita koskevissa tapauksissa käytetään 308 artiklaa ilman, että kyse kuitenkaan olisi kansallisten lainsäädäntöjen lähentämisestä. Näin on muun muassa **silloin** kun kyse on kansallisen suojan ylittävästä teollis- ja tekijänoikeutta koskevan yhteisön suojan luomisesta. Jos valmistelukunta haluaa rajoittaa 308 artiklan käyttöä, se voisi selvittää, olisiko syytä joko luoda nimenomaiset oikeusperustat tai muuttaa 94 ja 95 artiklassa olevaa viittausta "lainsäädännön lähentämiseen" kyseisten toimien mahdollistamiseksi. Lisäksi valmistelukunta voisi pohtia kysymystä 94 ja 95 artiklan suhteesta **toisiinsa** (ks. tämän raportin liitteessä II **oleva** selitys).

² Ks. edellisen alaviitteen ehdotus.

4. Jos sen jälkeen, kun **Euroopan parlamentti**, neuvosto tai komissio¹ on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen, jäsenvaltio pitää tärkeistä [30 artiklassa] tarkoitetuista taikka ympäristön tai työympäristön suojelua koskevista syistä tarpeellisena pitää voimassa kansalliset säännöksensä tai määräyksensä, jäsenvaltio antaa nämä säännökset ja määräykset sekä perusteet niiden voimassa pitämiseksi tiedoksi komissiolle.

5. Jos sen jälkeen kun **Euroopan parlamentti**, neuvosto tai komissio² on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen, jäsenvaltio lisäksi pitää tarpeellisena ottaa käyttöön uuteen, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevaan tieteelliseen näyttöön perustuvia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä kyseisen jäsenvaltion erityisten ongelmien vuoksi, jotka ovat ilmenneet yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen, jäsenvaltio antaa suunnitellut säännökset ja määräykset sekä niiden ~~käyttöönottamisen~~ perusteet tiedoksi komissiolle, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 kohdan soveltamista.

6. Komissio **tekee eurooppapäätöksen kyseisten kansallisten säännösten tai määräysten hyväksymisestä tai hylkäämisestä** hyväksyy tai hylkää kyseiset kansalliset säännökset tai määräykset kuuden kuukauden kuluessa 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuista tiedoksi antamisista todettuaan ensin, ovatko ne keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyn rajoittamiseen ja muodostavatko ne esteen sisämarkkinoiden toiminnalle.

Jollei komissio tee **eurooppapäätöstä** määräajan kuluessa, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja kansallisia säännöksiä tai määräyksiä pidetään hyväksytyinä.

Komissio voi ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle, että tässä kohdassa määrättyä määräaikaa voidaan pidentää edelleen kuudella kuukaudella, jos se on perusteltua asian monitahoisuuden vuoksi eikä määräajan pidentäminen vaaranna ihmisten terveyttä.

7. Jos jäsenvaltio on [6 kohdan] mukaisesti oikeutettu pitämään voimassa tai ottamaan käyttöön yhdenmukaistamistoimenpiteistä poikkeavia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä, komissio tutkii viipymättä, onko sillä syytä ehdottaa kyseisen toimenpiteen mukauttamista.

8. Jos jäsenvaltio ottaa esille kansanterveyttä koskevan erityisen ongelman alalla, jolla on aiemmin toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, se ilmoittaa ongelmasta komissiolle, joka tutkii välittömästi, olisiko **Euroopan parlamentille ja** neuvostolle ehdotettava aiheellisia toimenpiteitä.

9. Poiketen [226 ja 227 artiklassa] määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin tämän artiklan mukaisia valtuuksiaan.

¹ Muistutettakoon, että komissio hyväksyy yhdenmukaistamistoimenpiteitä vain sille 202 artiklan mukaisesti myönnetyn täytäntöönpanovallan nojalla.

² Sama huomautus kuin edellä 95 artiklan 4 kohtaa koskevassa alaviitteessä.

10. ~~Edellä~~ **Tässä artiklassa** tarkoitettuihin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, ~~yhteisön unionin~~ **valvontamenettelyn** alaisina, toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä yhdestä tai useammasta [30 artiklassa] mainitusta, muusta kuin taloudellisesta syystä.

54 lauseke (ent. 96 artikla)

Jos komissio toteaa, että jokin eroavuus jäsenvaltioiden lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten välillä vääristää kilpailun edellytyksiä ~~yhteismarkkinoilla~~ **sisämarkkinoilla** ja johtaa ~~näin~~ vääristymään, joka on poistettava, se ~~ryhtyy neuvotteluihin~~ **neuvottelee** niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koskee.

~~Jollei neuvotteluissa päästä sopimukseen~~ **Jos neuvottelut eivät johda** vääristymän poistamisesta **poistamiseen**, neuvosto **antaa** määräenemmistöllä komission ehdotuksesta tarvittavat ~~direktiivit~~ **eurooppapuitelait**. Komissio ja neuvosto voivat ~~toteuttaa~~ **hyväksyä** muitakin aiheellisia, tämän sopimuksen mukaisia toimenpiteitä.

55 lauseke (ent. 97 artikla)

1. Jos on aihetta epäillä, että **kansallisen** lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen antaminen tai muuttaminen johtaa [96 artiklassa] tarkoitettuun vääristymään, jäsenvaltio, joka haluaa toteuttaa uudistuksen, neuvottelee asiasta komission kanssa. Jäsenvaltioita kuultuaan komissio suosittaa valtioille, joita asia koskee, vääristymän välttämiseksi aiheellisia toimenpiteitä.

2. Jos jäsenvaltio, joka haluaa antaa kansallisia säännöksiä tai määräyksiä taikka muuttaa niitä, ei noudata komission sille antamaa suositusta, muiden jäsenvaltioiden ei tarvitse [96 artiklan] nojalla muuttaa kansallisia säännöksiään tai määräyksiään tällaisen vääristymän poistamiseksi. Jos jäsenvaltio, joka ei ole noudattanut komission suositusta, aiheuttaa vääristymää vain omaksi vahingokseen, [96 artiklaa] ei sovelleta.

A2. TALOUS- JA RAHAPOLITIikka

56 lauseke (ent. 4 artikla)¹

1. Edellä [2 artiklassa]² mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi jäsenvaltioiden ja yhteisen **unionin** toimintaan sisältyy ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrätyin edellytyksin [ja siinä määrättyssä aikataulussa]³ sellaisen talouspolitiikan käyttöön ottaminen, joka perustuu jäsenvaltioiden talouspolitiikan tiiviiseen yhteensovittamiseen, sisämarkkinoihin ja yhteisten tavoitteiden määrittelymiseen ja jota harjoitetaan vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti.
2. Sen ohella tähän toimintaan sisältyy ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrätyin edellytyksin [ja siinä määrättyssä aikataulussa]⁴ sekä siinä määrättyjä menettelyjä noudattaen ~~valuuttakurssien peruuttamaton vahvistaminen, joka johtaa yhtenäisvaluutan, ecun käyttöön ottamiseen~~ yhtenäisvaluutta euro sekä sellaisen yhtenäisen rahapolitiikan ja sellaisen yhtenäisen valuuttapolitiikan ~~määrittelymiseen~~ määrittelyminen ja ~~harjoittamiseen~~ harjoittaminen, joiden ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta, ja mainittua tavoitetta kuitenkin rajoittamatta tukea yleistä talouspolitiikkaa ~~yhteisössä~~ **unionissa** vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti.
3. Tämä jäsenvaltioiden ja yhteisen **unionin** toiminta merkitsee, että seuraavia johtavia periaatteita noudatetaan: vakaa hintataso, terve julkistalous ja rahatalous sekä kestävä maksutase.

Tämän osaston loppuosa on raportin lisäyksessä.

¹ Ehdotetaan, että tämä artikla otettaisiin osaston "talous- ja rahapolitiikka" alkuun.

² 2 artikla poistetaan ja korvataan ehdotuksella I osan artiklaksi "unionin tavoitteet" (CONV 528/03, 3 artiklan 2 kohta).

³ Voidaan pohtia, onko tämän ilmaisun (aikataulussa..) säilyttäminen aiheellista.

⁴ Voidaan pohtia, onko tämän ilmaisun (aikataulussa..) säilyttäminen aiheellista.

A3. MUITA ERITYISALOJA KOSKEVAT POLITIIKAT

I KILPAILUSÄÄNNÖT

[1 JAKSO

YRITYKSIIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT]

57 lauseke (ent. 81 artikla)

1. ~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltumattomia ja kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua ~~yhteis-~~**sisä**markkinoilla tai joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy ~~yhteis-~~**sisä**markkinoilla, ja erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:
 - a) joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan osto- tai myyntihintoja taikka muita kauppaehtoja;
 - b) joilla rajoitetaan tai valvotaan tuotantoa, markkinoita, teknistä kehitystä taikka investointeja;
 - c) joilla jaetaan markkinoita tai hankintalähteitä;
 - d) joiden mukaan eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
 - e) joiden mukaan sopimuksen syntymisen edellytykseksi asetetaan se, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.
2. Tämän artiklan mukaan kielletyt sopimukset ja päätökset ovat mitättömiä.
3. Voidaan kuitenkin julistaa, että ~~1 kohdan määräykset~~ **kohta eivät** koske
 - a) yritysten välistä sopimusta tai yritysten välisten sopimusten ryhmää,
 - b) yritysten yhteenliittymän päätöstä tai yritysten yhteenliittymien päätösten ryhmää,
 - c) yhdenmukaistettua menettelytapaa tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmää,

joka osaltaan tehostaa tuotantoa tai tuotteiden jakelua taikka edistää teknistä tai taloudellista kehitystä jättäen kuluttajille kohtuullisen osuuden näin saatavasta hyödystä:

- d) asettamatta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi;
- e) antamatta näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävältä osalta kysymyksessä olevia tuotteita.

58 lauseke (ent. 82 artikla)

~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltumatonta ja kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö ~~yhteis-~~**sisä**markkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, jos se on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

- a) kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen;
- b) tuotannon, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;
- c) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
- d) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

59 lauseke (ent. 83 artikla)

1. **Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan aiheelliset asetukset ja direktiivit eurooppalait/eurooppa-asetukset¹ tai eurooppapuitelait** [81 ja 82 artiklassa] tarkoitettujen periaatteiden soveltamiseksi. **Se tekee ratkaisunsa** Euroopan parlamenttia kuultuaan.

¹ Koska I osan V osastoon "toimivallan käyttö" kuuluvien artiklaehdotusten mukaan (CONV 571/03, 25 ja 26 artikla) neuvosto voi joko säätää lakeja tai antaa asetuksia, valmistelukunnan olisi määritettävä, missä tapauksissa neuvostolla on tämän artiklan soveltamisalalla käytettävissään joko jompikumpi näistä säädöslajeista tai ne molemmat (ks. tämän raportin liitteessä II oleva selitys).

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten **eurooppalakien/eurooppa-asetusten tai eurooppapuitelakien** tavoitteena on erityisesti:

- a) ottamalla käyttöön sakot ja uhkasakot varmistaa, että [81 artiklan 1 kohdassa] ja [82 artiklassa] tarkoitettuja kieltoja noudatetaan;
- b) vahvistaa [81 artiklan 3 kohdan] soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt ottaen huomioon yhtäältä tarve turvata tehokas valvonta ja toisaalta tarve yksinkertaistaa hallintoa niin paljon kuin mahdollista;
- c) täsmentää tarvittaessa [81 ja 82 artiklan] määräysten soveltamisala elinkeinoelämän eri aloilla;
- d) määritellä komission ja yhteisön tuomioistuimen tehtävänjako tämän kohdan määräysten soveltamisessa;
- e) määritellä kansallisen lainsäädännön suhde yhtäältä tähän jaksoon ~~määräyksiin~~ ja toisaalta tämän artiklan nojalla ~~annettuihin säännöksiin~~ **hyväksyttyihin toimenpiteisiin**.

60 lauseke (ent. 84 artikla)

~~Ennen~~ **Edellä** [83 artiklan] nojalla ~~annettujen säännösten~~ **annettujen eurooppalakien/eurooppa-asetusten tai eurooppapuitelakien** voimaantulopäivään **asti** jäsenvaltioiden viranomaiset päättävät **kansallista lainsäädäntöään** sekä [81 artiklaa, erityisesti sen 3 kohtaa, ja 82 artiklaa] noudattaen asioista, jotka koskevat sopimusten, päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen luvallisuutta taikka määräävän aseman väärinkäyttöä ~~yhteisissä~~ markkinoilla.

61 lauseke (ent. 85 artikla)

1. Komissio huolehtii [81 ja 82 artiklassa] määrättyjen periaatteiden soveltamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta [84 artiklan] soveltamista. Komissio tutkii jäsenvaltion hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yhteydessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja niiden avustuksella tapaukset, joissa epäillään, että näitä periaatteita on rikottu. Jos se toteaa, että periaatteita on rikottu, se tekee ehdotuksen rikkomisen lopettamiseksi aiheellisista toimenpiteistä.

2. Jos rikkomista jatketaan, komissio toteaa periaatteiden rikkomisen **eurooppapäätöksellä**, jonka se perustelee. Komissio voi julkaista **eurooppapäätöksensä** ja antaa jäsenvaltioille luvan **antaa** rikkomisen lopettamiseksi tarvittavat **säännökset**, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt komissio **määrittelee**.

62 lauseke (ent. 86 artikla)

1. Jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään toimenpidettä, joka koskee julkisia yrityksiä taikka yrityksiä, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, ja joka on ristiriidassa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain**, etenkin sen [12 ja 81–89 artiklan] määräysten kanssa.
2. Yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, sekä fiskaalisiin monopoleihin sovelletaan ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa ~~yhteisön unionin~~ etujen kanssa.
3. Komissio valvoo, että tätä artiklaa ~~määräyksiä~~ noudatetaan, ja antaa jos se on tarpeen ~~jäsenvaltioille osoitetut~~ aiheelliset ~~direktiivit~~ **[eurooppa-asetukset¹ tai]** ~~tekee niille osoitetut~~ aiheelliset **eurooppapäätökset**.

[2 JAKSO

JÄSENVALTION MYÖNTÄMÄ TUKI]

63 lauseke (ent. 87 artikla)

1. Jollei ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu ~~yhteisissä~~ markkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
2. ~~Yhteis~~**Sisä**markkinoille soveltuu:
 - a) yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki, joka myönnetään harjoittamatta syrjintää tuotteiden alkuperän perusteella;
 - b) tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi;

¹ Koska direktiiviä ei ole tarkoitus säilyttää yhtenä komission käytettävissä olevana välineenä (ks. ehdotus I osan V osastoksi "unionin toimivallan käyttö" (CONV 571/03), sen käytettävissä olevina välineinä säilyvät ainoastaan päätös (ks. edellä mainitun ehdotuksen 26 artikla) ja asetus. Asetus on kuitenkin väline, joka toisin kuin direktiivi ei periaatteessa jätä jäsenvaltioille yhtään toiminnan varaa. Sen sisällyttäminen tähän kohtaan on siis muutos nykyiseen tilanteeseen verrattuna.

- [c) tuki sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut, jos tuki on tarpeen jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi.]¹

3. ~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltuvana voidaan pitää:

- a) tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma,
- b) tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen tai jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen,
- c) tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,
- d) tukea kulttuurin edistämiseen ja kulttuuriperinnön **säilyttämiseen**, jos tuki ei muuta kaupankäynnin ja kilpailun edellytyksiä ~~yhteisössä~~ **unionissa** yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,
- e) muuta tukea, **joka määritetään** neuvoston ~~päättää~~ määräenemmistöllä komission ehdotuksesta **hyväksymällä toimenpitein**.

64 lauseke (ent. 88 artikla)

1. Komissio seuraa jatkuvasti jäsenvaltioiden kanssa niiden voimassa olevia tukijärjestelmiä. Se tekee jäsenvaltioille ehdotuksia ~~yhteis-~~**sisä**markkinoiden asteittaisen kehittämisen tai ~~yhteis-~~**sisä**markkinoiden toiminnan kannalta aiheellisiksi toimenpiteiksi.

2. Jos komissio vaadittuaan niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa, toteaa, että **jäsen**valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty tuki ei [87 artiklan] mukaan sovellu ~~yhteis-~~**sisä**markkinoille taikka että tällaista tukea käytetään väärin, se tekee **eurooppapäätöksen**, ~~siitä~~ **jonka tavoitteena on**, että asianomainen valtio ~~on~~ komission asettamassa määräajassa poistaa tuen tai muuttaa sitä.

Jos kyseinen valtio ei noudata **eurooppapäätöstä** asetetussa määräajassa, komissio tai mikä tahansa jäsenvaltio, jota asia koskee, voi [226 ja 227 artiklan] määräyksistä poiketen saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

¹ Valmistelukunta voi katsoa tarpeelliseksi tarkastella sitä, onko tämä kohta edelleen ajankohtainen (ks. myös 78 artikla).

Jäsenvaltion pyynnöstä neuvosto voi yksimielisesti ~~päätää~~ **tehdä eurooppapäätöksen, että jonka mukaan** tukea, jota tämä jäsenvaltio myöntää tai aikoo myöntää, pidetään [87 artiklassa] määräyksistä tai [89 artiklassa] tarkoitetuista **eurooppalaeista/eurooppa-asetuksista** säännöksistä poiketen ~~yhteisissä~~ markkinoille soveltuvana, jos tällainen **eurooppapäätös** on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi perusteltu. Jos komissio on aloittanut kyseistä tukea koskevan, tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun menettelyn, asianomaisen jäsenvaltion neuvostolle osoittama pyyntö keskeyttää menettelyn siihen asti, kunnes neuvosto on esittänyt kantansa.

Jos neuvosto ei kuitenkaan ole esittänyt kantaansa kolmen kuukauden määräajassa pyynnöstä, komissio tekee päätöksen asiassa.

3. **Jäsenvaltioiden** on annettava komissiolle tieto tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Jos komissio katsoo, että tällainen suunnitelma ei [87 artiklan] mukaan sovellu ~~yhteisissä~~ markkinoille, se aloittaa 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn viipymättä. Jäsenvaltio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen **eurooppapäätös**.

65 lauseke (ent. 89 artikla)

Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja ~~Euroopan parlamenttia kuultuaan~~ antaa ~~aiheelliset~~ **eurooppalakeja/eurooppa-asetuksia**¹ [87 ja 88 artiklan] soveltamisesta ja etenkin vahvistaa ne edellytykset, joilla [88 artiklan 3 kohtaa] sovelletaan, sekä ne tukimuodot, joihin tätä menettelyä ei sovelleta. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

II SOSIAALIPOLITIikka

66 lauseke (ent. 136 artikla)

~~Yhteisön~~ **Unionin** ja jäsenvaltioiden tavoitteena on, ottaen huomioon sosiaaliset perusoikeudet sellaisina kuin ne ovat Torinossa 18 päivänä lokakuuta 1961 allekirjoitetussa Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa ja vuoden 1989 työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevassa yhteisön peruskirjassa, työllisyyden edistäminen, elin- ja työolojen kohentaminen siten, että olojen yhtenäistäminen olisi mahdollista niitä kohennettaessa, riittävä sosiaalinen suojeleminen, työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu, inhimillisten voimavarojen kehittäminen tarkoituksena saavuttaa korkea ja kestävä työllisyystaso, ja syrjäytymisen torjuminen.

¹ Koska I osan V osastoon "toimivallan käyttö" kuuluvien artiklaehdotusten mukaan (CONV 571/03, 25 ja 26 artikla) neuvosto voi joko säätää lakeja tai antaa asetuksia, valmistelukunnan olisi määritettävä, missä tapauksissa neuvostolla on tämän artiklan soveltamisalalla käytettävissään joko jompikumpi näistä säädöslajeista tai ne molemmat (ks. tämän raportin liitteessä II oleva selitys).

Tätä varten ~~yhteisö~~ **unioni** ja jäsenvaltiot ~~paneavat täytäntöön toimenpiteet, joissa otetaan~~ **ottavat toiminnsaan** huomioon kansallisten käytäntöjen erot, erityisesti sopimussuhteissa, sekä **tarpeen** säilyttää ~~yhteisön~~ **unionin** talouden kilpailukyky.

~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot katsovat, että tällainen kehitys seuraa paitsi siitä ~~yhteisissä~~ markkinoiden toiminnasta, joka edistää sosiaalisten järjestelmien yhdenmukaistamista, myös ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrätyistä menettelyistä sekä lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä.¹

67 lauseke (ent. 137 artikla)

1. Edellä [136 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi ~~yhteisö~~ **unioni** tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa seuraavilla aloilla:
 - a) erityisesti työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi;
 - b) työehdot;
 - c) työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojeleminen;
 - d) työntekijöiden suojelu työsopimuksen päättymisen yhteydessä;
 - e) tiedottaminen työntekijöille ja työntekijöiden kuuleminen;
 - f) työntekijöiden ja työnantajien edustaminen ja heidän etujensa kollektiivinen turvaaminen, mukaan lukien yhteistoiminta työpaikalla, jollei 5 kohdasta muuta johdu;
 - g) sellaisten kolmansien maiden kansalaisten palvelussuhteen ehdot, jotka oleskelevat laillisesti ~~yhteisön~~ **unionin** alueella;
 - h) työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden integroiminen, sanotun kuitenkin rajoittamatta [150 artiklan] määräyksiä;
 - i) miesten ja naisten välinen tasa-arvo asioissa, jotka koskevat heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla sekä heidän kohteluaan työssä;
 - j) sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen;
 - k) sosiaalisen suojelun järjestelmien nykyaikaistaminen, sanotun kuitenkin rajoittamatta c alakohdan soveltamista.
2. Tätä varten ~~neuvosto~~ **voidaan**:

¹ Tämä kohta vaikuttaa ainoastaan julistukselta.

- a) ~~toteuttaa~~ **hyväksyä** toimenpiteitä jäsenvaltioiden välisen yhteistyön edistämiseksi aloittein, joilla pyritään parantamaan tiedon saantia, kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia ja jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista;
- b) antaa 1 kohdan a–i alakohdassa tarkoitetuilla aloilla ~~direktiivien~~ **eurooppapuitelakeja, joissa vahvistetaan säännöksiä** vähimmäisvaatimuksia, jotka pannaan täytäntöön asteittain ottaen huomioon kunkin jäsenvaltion edellytykset ja kussakin jäsenvaltiossa voimassa oleva tekninen sääntely. Näissä ~~direktiiveissa~~ **eurooppapuitelaissa** vältetään säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia tai oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä.

Edellä 1 kohdan a, b, e, i, j ja k alakohdassa tarkoitetuilla aloilla Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa lainsäädäntömenettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.¹

Edellä 1 kohdan c, d, f ja g alakohdassa tarkoitetuilla aloilla neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

2a. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta päättää lainsäädäntömenettelyn soveltamisesta 1 kohdan d, f ja g alakohtiin. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

~~Neuvosto tekee ratkaisunsa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, lukuun ottamatta tämän artiklan 1 kohdan c, d, f ja g alakohdassa tarkoitettuja aloja, joilla neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja mainittuja komiteoita kuultuaan. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan päättää 251 artiklassa tarkoitetun menettelyn soveltamisesta tämän artiklan 1 kohdan d, f ja g alakohtiin.²~~

3. Jäsenvaltio voi antaa 2 kohdan soveltamiseksi annettujen ~~direktiivien~~ **eurooppapuitelakien** täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi niiden yhteisestä pyynnöstä.

Tällöin jäsenvaltio varmistaa, että viimeistään sinä päivänä, jona ~~direktiivit~~ **eurooppapuitelaki** on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä ~~249 artiklan mukaisesti~~, työmarkkinaosapuolet ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet sopimuksin, ja jäsenvaltio, jota asia koskee, on toteuttanut kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta se voi milloin tahansa varmistaa kyseisessä ~~direktiivissä~~ **puitelaissa** asetettujen tulosten saavuttamisen.

¹ Selventämisen vuoksi näihin kolmeen kohtaan on sisällytetty EY:n perustamissopimuksen 137 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan määräykset.

² Tämä kohta on kokonaisuudessaan esitetty edellä.

4. Tämän artiklan nojalla ~~annetut säännökset~~ **hyväksytyt toimenpiteet**:
- a) eivät rajoita jäsenvaltioille tunnustettua oikeutta määritellä sosiaaliturvajärjestelmiensä peruseriaatteet, eivätkä ne saa vaikuttaa olennaisesti näiden järjestelmien rahoituksen tasapainoon;
- b) eivät voi estää jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä, jos ne ovat sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa.
5. Tätä artiklaa ~~määräyksiä~~ ei sovelleta palkkoihin, järjestäytymisoikeuteen, lakko-oikeuteen eikä oikeuteen määrätä työsulusta.

68 lauseke (ent. 138 artikla)

1. Komission tehtävänä on edistää työmarkkinaosapuolten kuulemista ~~yhteisön~~ **unionin** tasolla, ja se **hyväksyy** kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden osapuolten vuoropuhelun helpottamiseksi varmistamalla molemmille osapuolille tasapuolinen tuki.
2. Tätä varten komissio kuulee työmarkkinaosapuolia ~~yhteisön~~ **unionin** toiminnan mahdollisista suuntaviivoista, ennen kuin se tekee ehdotuksia sosiaalipolitiikan alalla.
3. Jos komissio kuultuaan työmarkkinaosapuolia pitää ~~yhteisön~~ **unionin** toimintaa tarkoituksenmukaisena, se kuulee työmarkkinaosapuolia suunnitellun ehdotuksen sisällöstä. Työmarkkinaosapuolet antavat komissiolle lausunnon ehdotuksesta tai tarvittaessa sitä koskevan suosituksen.
4. Tällaisen kuulemisen yhteydessä työmarkkinaosapuolet voivat ilmoittaa komissiolle halustaan aloittaa [139 artiklassa] tarkoitettu menettely. Menettely ei saa kestää pitempään kuin yhdeksän kuukautta, jollei pidentämisestä sovita yhteisesti kyseisten työmarkkinaosapuolten ja komission kanssa.

69 lauseke (ent. 139 artikla)

1. Työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu ~~yhteisön~~ **unionin** tasolla voi johtaa osapuolten niin halutessa sopimussuhteisiin, mukaan lukien sopimusten tekeminen.
2. ~~Yhteisön~~ **unionin** tasolla tehdyt sopimukset pannaan täytäntöön joko työmarkkinaosapuolten ja jäsenvaltioiden omien menettelyjen ja käytäntöjen mukaisesti tai, [137 artiklassa] tarkoitettujen kysymysten osalta allekirjoittajaosapuolten yhteisestä pyynnöstä, neuvoston **määräenemmistöllä** komission ehdotuksesta ~~tekemällä hyväksymällä päätöksellä toimenpiteellä~~¹.

¹ Vaikuttaa siltä, että käsitettä 'päätos' käytetään tässä sen yleismerkityksessä, mikä ei vastaa EY:n perustamissopimuksen 249 artiklan neljännessä kohdassa olevaa 'päätoksen' määritelmää. Valmistelukunnan olisi otettava kantaa siihen, haluaako se täsmentää käytettävää välinettä, joka tähän asti on ollut direktiivi ja jonka siis tulisi olla puitelaki (ks. tämän raportin liite II).

~~Neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, paitsi~~ Silloin kun kyseisessä sopimuksessa on yksi tai useampi sellaista alaa koskeva määräys, jolla [137 artiklan 2 kohdan] mukaan edellytetään yksimielisyyttä, ~~Tällöin~~ neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

70 lauseke (ent. 140 artikla)

Edellä [136 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, rajoittamatta kuitenkaan ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** muiden määräysten soveltamista, komissio edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja helpottaa niiden toiminnan yhteensovittamista niillä sosiaalipolitiikan aloilla, joita tämä luku koskee, ja erityisesti asioissa, jotka koskevat:

- a) työllisyyttä;
- b) työoikeutta ja työehtoja;
- c) ammatillista perus- ja jatkokoulutusta;
- d) sosiaaliturvaa;
- e) työtapaturmien ja ammattitautien ehkäisemistä;
- f) työterveyttä;
- g) järjestäytymisoikeutta sekä työnantajien ja työntekijöiden välisiä kollektiivisia neuvotteluja.

Tätä varten komissio kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioiden kanssa tekee tutkimuksia, antaa lausuntoja ja järjestää neuvotteluja sekä kansallisista kysymyksistä että kansainvälisiä järjestöjä koskevista kysymyksistä.

Komissio kuulee talous- ja sosiaalikomiteaa ennen kuin se antaa tässä artiklassa tarkoitetun lausunnon.

71 lauseke (ent. 141 artikla)

1. Jokainen jäsenvaltio huolehtii sen periaatteen noudattamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka.
2. Tässä artiklassa palkalla tarkoitetaan tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä suoraan tai välillisesti saa työnantajaltaan työstä tai tehtävästä rahana tai luontoisetuna.

Samalla palkalla ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää tarkoitetaan, että:

- a) palkka, joka maksetaan työn tuloksen perusteella, lasketaan saman mittayksikön mukaan;
- b) palkka, joka maksetaan työhön käytetyn ajan perusteella, on sama samasta tehtävästä.

3. **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä** noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan toimenpiteet, joilla varmistetaan miesten ja naisten tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltaminen työtä ja ammattia koskevista kysymyksistä, mukaan lukien samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavan saman palkan periaate. **Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

4. Jotta miesten ja naisten välinen täysi tosiasiallinen tasa-arvo toteutuisi työelämässä, tasa-arvoisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta hyväksymästä sellaisia erityisetuja tarjoavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa aliedustettuna olevan sukupuolen ammatillisen toiminnan harjoittamista taikka ehkäistä tai hyvittää ammattiuraan liittyviä haittoja.

72 lauseke (ent. 142 artikla)

Jäsenvaltiot pyrkivät säilyttämään olemassa olevan palkallisia lomina koskevien järjestelmiensä samankaltaisuuden¹.

73 lauseke (ent. 143 artikla)

Komissio laatii vuosittain kertomuksen [136 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta, mukaan lukien väestötilanne yhteisössä **unionissa**. Komissio toimittaa tämän kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle.

~~Euroopan parlamentti voi pyytää komissiota laatimaan kertomuksen sosiaalista tilannetta koskevista erityisongelmista.~~²

74 lauseke (ent. 144 artikla)

Neuvosto perustaa Euroopan parlamenttia kuultuaan neuvoa-antavan sosiaalisen suojelun komitean edistämään yhteistyötä sosiaalisen suojelun alalla jäsenvaltioiden kesken ja komission kanssa. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.** Komitean tehtävänä on:

¹ Tämän määräyksen **toimivuutta epäillään**.

² Tämä kohta on samanlainen kuin 145 artiklan toinen kohta ja voitaisiin siksi poistaa.

- a) seurata sosiaalialan tilannetta sekä sosiaalisen suojelun politiikkojen kehittymistä jäsenvaltioissa ja yhteisössä ~~unionissa~~;
- b) edistää tietojen, kokemusten ja hyvien toimintatapojen vaihtoa jäsenvaltioiden kesken ja komission kanssa;
- c) laatia selvityksiä, antaa lausuntoja tai suorittaa muita toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä joko neuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta [207 artiklan] soveltamista.

Tehtävänsä toteuttaessaan komitea on aiheellisella tavalla yhteydessä työmarkkinaosapuoliin.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimeävät komiteaan kaksi jäsentä.

75 lauseke (ent. 145 artikla)

Komission Euroopan parlamentille antamassa vuosikertomuksessa on erillinen luku, joka koskee sosiaalisten olojen kehitystä yhteisössä ~~unionissa~~.

Euroopan parlamentti voi kehottaa komissiota laatimaan kertomuksia sosiaalisia oloja koskevista erityisongelmista.

[2 LUKU

EUROOPAN SOSIAALIRAHASTO]

76 lauseke (ent. 146 artikla)

Työntekijöiden työllistymismahdollisuuksien parantamiseksi sisämarkkinoilla ja siten osaltaan elintason nostamiseksi perustetaan jäljempänä määrätyn mukaisesti ~~tämän [luvun] mukaisesti~~ Euroopan sosiaalirahasto, joka pyrkii edistämään työntekijöiden työnsaantia sekä heidän alueellista ja ammatillista liikkumistaan yhteisössä ~~unionissa~~ sekä helpottamaan mukautumista teollisiin muutoksiin ja tuotantojärjestelmien muutoksiin erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleen koulutuksella.

77 lauseke (ent. 147 artikla)

~~Rahaston hallintoa hoitaa komissio~~ **Komissio hallinnoi rahastoa.**

Tässä tehtävässä ~~komissiota~~ **sitä** avustaa komitea, jonka puheenjohtajana on komission jäsen ja jossa on ~~hallitusten~~ **jäsenvaltioiden** sekä työntekijä- ja työnantajajärjestöjen edustajat.

78 lauseke (ent. 148 artikla)

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät tekee 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan Euroopan sosiaalirahastoa koskevat soveltamispäätökset soveltamistoimenpiteet¹. Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

III. TALOUDELLINEN JA SOSIAALINEN YHTEENKUULUVUUS

79 lauseke (ent. 158 artikla)

Edistääkseen koko yhteisön unionin sopusointuista kehitystä yhteisö unioni kehittää ja harjoittaa toimintaansa taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi.

Yhteisö Unioni pyrkii erityisesti vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden tai saarien jälkeenjääneisyyttä, maaseutu mukaan luettuna.

80 lauseke (ent. 159 artikla)

Jäsenvaltiot harjoittavat talouspolitiikkaansa ja sovittavat sitä yhteen siten, että myös 158 artiklassa tarkoitetut tavoitteet saavutetaan. Yhteisön Unionin politiikan ja toiminnan suunnittelussa ja täytäntöönpanossa sekä sisämarkkinoiden toteuttamisessa otetaan huomioon [158 artiklassa] tarkoitetut tavoitteet ja osallistutaan niiden toteuttamiseen.² Yhteisö Unioni tukee myös tätä toteuttamista toiminnallaan, jota se harjoittaa rakennerahastojen (Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosasto, Euroopan sosiaalirahasto, Euroopan aluekehitysrahasto), Euroopan investointipankin ja muiden olemassa olevien rahoitusvälineiden kautta.

Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle joka kolmas vuosi kertomuksen siitä, miten taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden toteuttamisessa on edistytty, sekä siitä, miten tässä artiklassa määrätyt eri keinot ovat myötävaikuttaneet siihen. Tähän kertomukseen liitetään tarvittaessa aiheellisia ehdotuksia.

¹ Vaikuttaa siltä, että käsitettä 'päätös' käytetään tässä sen yleismerkityksessä, mikä ei vastaa EY:n perustamissopimuksen 249 artiklan neljännessä kohdassa olevaa 'päätöksen' määritelmää.

² Valmistelukunnan olisi otettava kantaa siihen, haluaako se täsmentää käytettävää välinettä. Tämä kaikkiin politiikan aloihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin yhdistää yhdeksi artiklaksi muiden samantyyppisten määräysten kanssa (vrt. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat lainsäädäntömenettelyä noudattaen hyväksyä kaikki tarpeelliset ~~Jos-rahastojen ulkopuoliset erityistoimet~~ **erityistoimenpiteet** ~~osoittautuvat tarpeellisiksi, neuvosto voi päättää niistä~~ **251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön unionin** muussa politiikassa päätettyjen **hyväksytyjen** toimenpiteiden soveltamista. **Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

81 lauseke (ent. 160 artikla)

Euroopan aluekehitysrahaston tarkoituksena on myötävaikuttaa keskeisimmän alueellisen epätasapainon poistamiseen ~~yhteisössä~~ **unionissa** osallistumalla kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden kehittämiseen ja rakenteelliseen mukauttamiseen sekä taantuvien teollisuusalueiden uudistamiseen.

82 lauseke (ent. 161 artikla)

Rajoittamatta [162 artiklan] soveltamista **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet¹, joilla määritellään:** Neuvosto määrittelee yksimielisesti komission ehdotuksesta, saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon sekä ~~talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan,~~

- a) rakennerahastojen tehtävät, ensisijaiset tavoitteet ja rakenteet, joihin voi sisältyä rahastojen uudelleenryhmittely ~~ja edellä sanotun kuitenkaan~~
- b) ~~Neuvosto vahvistaa samaa menettelyä noudattaen myös~~ rahastoihin sovellettavat yleiset säännöt, ~~ja antaa~~ säännökset, jotka ovat tarpeen rahastojen tehokkuuden turvaamiseksi ja eri rahastojen keskinäiseksi sekä rahastojen ja muiden rahoitusvälineiden yhteensovittamiseksi.

Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

~~Neuvoston~~ **Samaa** menettelyä noudattaen ne **hyväksyvät toimenpiteet** ~~perustama~~ ympäristöalan hankkeiden rahoittamiseen sekä Euroopan laajuisten verkkohankkeiden rahoittamiseen liikenteen infrastruktuurin alalla osallistuvan koheesiorahaston **perustamiseksi** ~~osallistuu.~~

Neuvosto tekee 1 päivästä tammikuuta 2007 alkaen ratkaisunsa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta, saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon sekä ~~talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, jos 1 päivästä tammikuuta 2007 alkaen sovellettavat monivuotiset rahoitusnäkyvät ja niihin liittyvä toimielinten välinen sopimus on hyväksytty kyseiseen määräaikaan mennessä. Jos näin ei ole, tässä kohdassa määrättyä menettelyä sovelletaan siitä ajankohdasta alkaen, jona ne hyväksytään.~~

¹ Yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä 9:n raportin mukaisesti päätöksentekomenettely muutetaan hyväksyntämenettelystä yhteispäätösmenettelyksi (lainsäädäntömenettely) (CONV 424/02, s. 17).

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen Neuvosto tekee Euroopan aluekehitysrahastoa koskevat soveltamispäätökset soveltamistoimenpiteet 251-artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan. Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastoon ja Euroopan sosiaalirahastoon sovelletaan edelleen vastaavasti, mitä [37 ja 148 artiklassa] määrätään.

IV MAATALOUS JA KALASTUS

1. ~~Yhteismarkkinat~~ **Sisämarkkinat** käsittävät myös maatalouden ja maataloustuotteiden kaupan. Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin.
2. ~~Yhteismarkkinoiden~~ **Sisämarkkinoiden** toteuttamista koskevia määräyksiä sovelletaan maataloustuotteisiin, jollei [33–38 artiklassa] toisin määrätä.
3. **[Liitteessä I] luetteluihin** tuotteisiin ~~Tuotteet, joihin sovelletaan 33–38 artiklan~~ **tuotteet, joihin sovelletaan 33–38 artiklan** määräyksiä, ~~mainitaan tämän sopimuksen liitteessä I olevassa luettelossa².~~
4. Maataloustuotteiden ~~yhteismarkkinoiden~~ **sisämarkkinoiden** toiminnan ja kehittämisen yhteydessä on toteutettava yhteinen maatalouspolitiikka.

1. Yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on:
 - a) lisätä maatalouden tuottavuutta edistämällä teknistä kehitystä sekä varmistamalla, että maataloustuotantoa kehitetään järkipäisesti ja että tuotannontekijöitä, varsinkin työvoimaa, hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla;

¹ 32 artiklan sanamuoto olisi mukautettava siihen, että 'kalastus' on lisätty tämän luvun otsikkoon.

² Ehdotetaan näiden tarpeettomien tekstinkohtien poistamista: viittaus liitteeseen voi viitata vain perustuslakiin.

- b) taata näin maatalousväestölle kohtuullinen elintaso erityisesti lisäämällä maataloudessa työskentelevien henkeä kohti laskettuja tuloja;
- c) vakauttaa markkinat;
- d) varmistaa tarvikkeiden saatavuus;
- e) taata kohtuulliset kuluttajahinnat.

2. Yhteistä maatalouspolitiikkaa ja sen mahdollisia erityismenetelmiä suunniteltaessa otetaan huomioon:

- a) maatalouselinkeinon erityisluonne, joka johtuu maatalouden yhteiskunnallisesta rakenteesta sekä eri maatalousalueiden välisistä rakenteellisista eroista ja luonnonolojen eroista;
- b) tarve toteuttaa aiheelliset mukautukset asteittain;
- c) se, että maatalous on jäsenvaltioissa tuotannonala, joka liittyy läheisesti talouteen kokonaisuudessaan.

86 lauseke (ent. 34 artikla)

1. Edellä [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi toteutetaan yhteinen maatalouden markkinajärjestely.

Tuotteen mukaan järjestelynä on jokin seuraavista:

- a) yhteiset kilpailusäännöt;
- b) erilaisten kansallisten markkinajärjestelyjen pakollinen yhteensovittaminen;
- c) Euroopan markkinajärjestely.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu yhteinen järjestely voi käsittää kaikki [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet, erityisesti hintasääntelyn, tuen tuotteiden tuotantoa ja myyntiä varten, varastoimis- ja tasausjärjestelyt sekä yhteiset viennin ja tuonnin vakauttamisjärjestelmät.

Yhteisen järjestelyn tulee rajoittua vain [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseen, eikä siinä saa syrjiä tuottajia tai kuluttajia ~~yhteisössä~~ **unionissa**.

Mahdollisen yhteisen hintapolitiikan tulee pohjautua yhteisiin perusteisiin ja yhdenmukaisiin laskentamenetelmiin.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun yhteisen järjestelyn tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan perustaa yksi tai useampi maatalouden ohjaus- ja tukirahasto.

87 lauseke (ent. 35 artikla)

Edellä [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi yhteisessä maatalouspolitiikassa voidaan:

- a) sovittaa tehokkaalla tavalla yhteen pyrkimykset ammatillisessa koulutuksessa, tutkimuksessa ja maatalousneuvonnassa, jolloin voidaan yhteisesti rahoittaa hankkeita tai laitoksia;
- b) yhteisin toimin edistää joidenkin tuotteiden kulutusta.

88 lauseke (36 artikla)

Maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan sovelletaan kilpailusääntöjä ~~koskevan luvun määräyksiä~~ **koskevaa [lukua]** vain siltä osin kuin neuvosto [37 artiklan 2 ja 3 kohdan] mukaisesti ja niissä määrättyä menettelyä noudattaen sekä ottaen huomioon [33 artiklassa] luetellut tavoitteet määrittää.

Neuvosto voi erityisesti **hyväksyä toimenpiteet, joilla annetaan lupa antaa luvan** tuen myöntämiseen:

- a) rakenteellisista syistä tai luonnonolojen vuoksi epäedullisessa asemassa olevien yritysten suojelemiseksi;
- b) taloudellisten kehitysohjelmien mukaisesti.

89 lauseke (ent. 37 artikla)

~~1. Yhteisen maatalouspolitiikan suuntaviivojen laatimista varten komissio kutsuu heti tämän sopimuksen tultua voimaan koolle jäsenvaltioiden konferenssin, jonka tehtävänä on jäsenvaltioiden maatalouspolitiikan vertaileminen erityisesti laatimalla selvitys jäsenvaltioiden tuotantomahdollisuuksista ja tarpeista.¹~~

2. Ottaen huomioon 1 kohdassa tarkoitetun konferenssin työn tulokset Komissio tekee kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan ehdotuksia yhteisen maatalouspolitiikan suunnittelemisesta, sen toteuttamisesta ja kansallisten järjestelyjen korvaamisesta jollakin [34 artiklan 1 kohdassa] tarkoitetulla järjestelmällä sekä [tässä osastossa] ~~erityisesti~~ mainittujen toimenpiteiden toteuttamisesta.

Näissä ehdotuksissa ~~on otettava~~ **otetaan** huomioon tässä osastossa mainittujen maatalousasioiden keskinäinen riippuvuus.

¹ Tämä kohta on vanhentunut. Konferenssi pidettiin Stresassa vuonna 1958. Sen tulokset sisältyvät näin ollen jo yhteisön säännöstöön.

Neuvosto antaa komission ehdotuksesta määräenemmistöllä eurooppalakeja/eurooppa-asetuksia¹, eurooppapuitelakeja, komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan asetuksia ja direktiivejä sekä tekee eurooppapäätöksiä ja suosituksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta suositusten antamista. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

3. ~~Neuvosto voi määräenemmistöllä~~ Kansalliset markkinajärjestelyt voidaan edellistä kohtaa noudattaen korvata [34 artiklan 1 kohdassa] tarkoitetulla yhteisellä järjestelyllä, jos²:

- a) yhteinen järjestely antaa niille korvaamista vastustaville jäsenvaltioille, joilla on kansallinen järjestely kyseistä tuotantoa varten, yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee; tällöin otetaan huomioon mahdollisen mukauttamisen ja tarpeellisen erikoistumisen aikataulu; ja
- b) tämä järjestely takaa kaupankäynnille ~~yhteisössä~~ **unionissa** vastaavat edellytykset kuin kansallisilla markkinoilla.

4. Jos joitakin raaka-aineita varten muodostetaan yhteinen järjestely ennen kuin on olemassa yhteinen järjestely vastaavia jalostettuja tuotteita varten, näitä raaka-aineita voidaan tuoda ~~yhteisön~~ **unionin** ulkopuolelta, jos niitä käytetään jalostettuihin tuotteisiin, jotka on tarkoitettu vietäviksi kolmansiin maihin.

90 lauseke (ent. 38 artikla)

Jos jotakin tuotetta koskee jäsenvaltiossa sellainen kansallinen markkinajärjestely tai siihen sovelletaan sellaista vaikutukseltaan vastaavaa kansallista sääntelyä, joka vaikuttaa toisen jäsenvaltion vastaavanlaiseen tuotantoon, jäsenvaltiot perivät tasoitusmaksua tuotaessa tätä tuotetta jäsenvaltiosta, jossa kyseinen järjestely on tai jossa kyseistä sääntelyä sovelletaan, jollei tämä valtio peri tasoitusmaksua tuotteen viennistä.

Komissio vahvistaa nämä maksut niin suuriksi kuin tasapainon palauttamiseksi on tarpeen; komissio voi myös antaa luvan muihin toimenpiteisiin, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt se määrittelee.

¹ Koska I osan V osastoon "toimivallan käyttö" kuuluvien artiklaehdotusten mukaan (CONV 571/03, 25 ja 26 artikla) neuvosto voi joko säätää lakeja tai antaa asetuksia, valmistelukunnan olisi määritettävä, missä tapauksissa neuvostolla on tämän artiklan soveltamisalalla käytettävissään joko jompikumpi näistä säädöslajeista tai ne molemmat (ks. tämän raportin liitteessä II oleva selitys).

² Maininta on tarpeeton, koska sovellettava menettely käy jo ilmi viittauksesta 37 artiklan 2 kohtaan.

V YMPÄRISTÖ

91 lauseke (ent. 174 artikla)

1. ~~Yhteisön~~ **Unionin** ympäristöpolitiikalla myötävaikutetaan seuraavien tavoitteiden saavuttamiseen:
 - a) ympäristön laadun säilyttäminen, suojeleminen ja parantaminen;
 - b) ihmisten terveyden suojeleminen;
 - c) luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö;
 - d) sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin.
2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** ympäristöpolitiikalla pyritään suojelun korkeaan tasoon yhteisön eri alueiden tilanteiden erilaisuus huomioon ottaen. ~~Yhteisön~~ **Unionin** ympäristöpolitiikka perustuu ennalta varautumisen periaatteelle sekä periaatteille, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä, ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava.

Tässä yhteydessä ympäristönsuojelun vaatimusten täyttämiseksi toteutettaviin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, ~~yhteisön unionin~~ **unionin** toimeenpaneman valvontamenettelyn alaisina, ~~toteuttaa antaa~~ muihin kuin taloudellisiin, ympäristöä koskeviin seikkoihin perustuvia väliaikaisia ~~toimenpiteitä~~ **säännöksiä**.
3. Ympäristöpolitiikkaansa valmistellessaan ~~yhteisö~~ **unioni** ottaa huomioon:
 - a) saatavilla olevat tieteelliset ja tekniset tiedot;
 - b) ympäristöolot ~~yhteisön~~ **unionin** eri alueilla;
 - c) toimien toteuttamisesta tai toteuttamatta jättämisestä mahdollisesti johtuvat edut ja kustannukset;
 - d) ~~yhteisön~~ **unionin** taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen kokonaisuutena ja yhteisön eri alueiden tasapainoisen kehityksen.
4. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. ~~Yhteisön~~ **Unionin** yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia yhteisön ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään [300 artiklan] mukaisesti.

Mitä edellisessä alakohdassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

92 lauseke (ent. 175 artikla)

1. **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät** ~~päätää 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan yhteisön toimista lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet~~ [174 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

2. Poiketen 1 kohdassa määrätystä päätöksentekomenettelystä **kohdasta** ja rajoittamatta [95 artiklan] soveltamista, neuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta ~~sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan vahvistaa~~ **hyväksyy yksimielisesti:**

- a) säännöksiä **toimenpiteitä**, jotka ovat etupäässä verotuksellisia;
- b) toimenpiteet, jotka vaikuttavat:
 - i) kaavoitukseen;
 - ii) vesivarojen määrän hallintaan tai jotka koskevat suoraan tai välillisesti vesivarojen saatavuutta;
 - iii) maankäyttöön jätehuoltoa lukuun ottamatta;
- c) toimenpiteet, jotka vaikuttavat merkittävästi jäsenvaltion valintaan eri energianlähteiden välillä ja jäsenvaltion energiahuollon yleiseen rakenteeseen.

Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

Samaa menettelyä noudattaen neuvosto voi edellisessä alakohdassa määrättyin edellytyksin määritellä ne tässä kohdassa tarkoitettut asiat, joissa ~~päätökset on tehtävä~~ se **tekee ratkaisunsa** määräenemmistöllä.

3. Muilla aloilla¹ neuvosto hyväksyy ~~251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~ **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet sellaisten yleiset toimintaohjelmat** **yleisten toimintaohjelmien laatimiseksi**, joissa vahvistetaan ensisijaiset tavoitteet. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

¹ Tämä lauseenosa voitaisiin poistaa, koska tosiasiaassa Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät yleiset puiteohjelmat.

~~Neuvosto toteuttaa tapauksen mukaan 1 tai 2 kohdassa määrättyin ehdoin Näiden toimintaohjelmien täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet~~ **hyväksytään joko 1 tai 2 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen.**

4. Jäsenvaltiot huolehtivat ympäristöpolitiikan rahoittamisesta ja täytäntöönpanosta, sanotun kuitenkin rajoittamatta eräitä ~~luonteensa vuoksi yhteisölle kuuluvia~~ **unionin hyväksymiä** toimenpiteitä.

5. Rajoittamatta kuitenkin sen periaatteen soveltamista, jonka mukaan saastuttajan olisi maksettava, ~~neuvosto ottaa, jos 1 kohdan määräyksiin perustuva toimenpide aiheuttaisi jäsenvaltioiden viranomaisille suhteettomina pidettäviä kustannuksia, tuon toimenpiteen toteuttamista koskevaan säädökseen aiheellisia säännöksiä~~ **kyseisessä toimenpiteessä säädetään siinä muodossa kuin on aiheellista:**

a) väliaikaisista poikkeuksista; sekä/taikka

b) ~~161 artiklan mukaisesti perustetusta~~ koheesiorahastosta annettavasta taloudellisesta tuesta.¹

93 lauseke (ent. 176 artikla)

~~Suojatoimenpiteet~~ **Suojasäännökset**, jotka on ~~toteutettu~~ **annettu** [175 artiklan] nojalla, eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai **antamasta** tiukempia ~~suojatoimenpiteitä~~ **suojasäännöksiä**. Näiden ~~toimenpiteiden säännösten~~ on oltava sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.

VI KULUTTAJANSUOJA

94 lauseke (ent. 153 artikla)

1. Kuluttajien etujen suojaamiseksi ja kuluttajansuojan korkean tason varmistamiseksi ~~yhteisö~~ **unioni** myötävaikuttaa kuluttajien terveyden, turvallisuuden ja taloudellisten etujen suojaamiseen sekä edistää kuluttajien oikeutta tiedonsaantiin ja koulutukseen sekä oikeutta järjestäytyä etujensa valvomiseksi.

2. Kuluttajansuojaa koskevat vaatimukset otetaan huomioon ~~yhteisön~~ **unionin** muita politiikkoja ja muuta toimintaa määriteltäessä ja toteutettaessa.²

¹ Tämä täsmennys on tarpeeton, koska on olemassa vain yksi koheesiorahasto.

² Tämä määräys, jota sovelletaan horisontaalisesti kaikkiin politiikan aloihin, voitaisiin yhdistää yhdeksi artiklaksi muiden samantyyppisten kanssa (vrt. 3 artiklan 2 kohtaa koskeva alaviite).

3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseen:
- a) toimenpiteillä, jotka ~~se toteuttaa~~ **hyväksytään** [95 artiklan nojalla] sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä;
 - b) toimenpiteillä, jotka tukevat ja täydentävät jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa ja joilla sitä seurataan.
4. ~~Neuvosto vahvistaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan~~ **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet. Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**
5. Toimenpiteet, jotka on ~~vahvistettu~~ **hyväksytty** 4 kohdan mukaisesti, eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai ~~toteuttamasta~~ **antamasta** tiukempia suoja~~toimenpiteitä~~ **suoja**säännöksiä. Näiden ~~toimenpiteiden säännösten~~ on oltava sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.

VII LIIKENNE

95 lauseke (ent. 70 artikla)

Kysymyksissä, joita tämä osasto koskee, jäsenvaltiot ~~toteuttavat~~¹ **toteutetaan** tämän sopimuksen **perustuslain** tavoitteita yhteisellä liikennepolitiikalla.

96 lauseke (ent. 71 artikla)

1. ~~Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteitä, 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, [70 artiklan] täytäntöön panemiseksi ja liikenteen erityispiirteet huomioon ottaen. Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan. Nämä toimenpiteet sisältävät:~~
- a) ~~antaa~~ yhteisiä sääntöjä, joita sovelletaan kansainväliseen liikenteeseen jäsenvaltion alueelle tai sen alueelta taikka yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta;
 - b) ~~vahvistaa ne~~ edellytykset, joilla muut kuin jäsenvaltiossa asuvat liikenteenharjoittajat saavat harjoittaa liikennettä siellä;

¹ Koska kyse on jaetusta toimivallasta, ehdotetaan poistettavaksi tämä ilmaisu, jota ei käytetä muita politiikan aloja koskevien osuukien alussa. Ks. myös ehdotus sulauttamisesta 80 artiklan kanssa (jäljempänä).

- c) ~~toteuttaa~~ toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi;
- d) ~~antaa~~ muut aiheelliset ~~säännökset~~ **toimenpiteet**.

2. Poiketen [1 kohdassa] määrätystä menettelystä neuvosto ~~antaa~~ hyväksyy yksimielisesti komission ehdotuksesta sellaiset liikenteen sääntelyperiaatteita koskevat ~~säännökset~~ **toimenpiteet**, joiden soveltaminen olisi omiaan vakavasti vaikuttamaan elintasoon ja työllisyyteen joillakin alueilla sekä kuljetuskaluston käyttöön, ~~yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan~~ ~~sekä~~ ottaen huomioon tarpeen mukautua yhteismarkkinoiden **sisämarkkinoiden** toteuttamisesta johtuvaan taloudelliseen kehitykseen. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

97 lauseke (ent. 72 artikla)

Ennen kuin [71 artiklan 1 kohdassa] tarkoitetut ~~säännökset on annettu~~ **toimenpiteet on hyväksytty**, jäsenvaltiot eivät saa ilman neuvoston ~~yksimielistä suostumusta~~ **yksimielisesti hyväksymiä toimenpiteitä, joilla myönnetään poikkeuslupa**, muuttaa liikennettä koskevia, 1 päivänä tammikuuta 1958, tai kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, liittymispäivänä voimassa olleita säännöksiään sellaisiksi, että ne ovat muista jäsenvaltioista oleville liikenteenharjoittajille suoralta tai välilliseltä vaikutukseltaan epäedullisempia kuin kyseisestä jäsenvaltiosta oleville liikenteenharjoittajille.

98 lauseke (ent. 73 artikla)

Tuki on ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukainen, jos se on tarpeen liikenteen yhteensovittamiseksi tai korvausta julkisten palvelujen käsitteeseen kuuluvien velvoitteiden täyttämiseksi.

99 lauseke (ent. 74 artikla)

~~Tämän sopimuksen~~ **Perustuslain** nojalla ~~toteutetuissa~~ **hyväksytyissä** kuljetusmaksuja ja -ehtoja koskevissa toimenpiteissä otetaan huomioon liikenteenharjoittajien taloudellinen tilanne.

100 lauseke (ent. 75 artikla)

1. ~~Yhteisön Unionin sisäisessä liikenteessä on kiellettyä~~ sisäisestä liikenteestä poistetaan syrjintä, joka ilmenee siten, että liikenteenharjoittaja soveltaa kuljetettavien tavaroiden alkuperä- tai ~~määrämaan~~ **määräjäsenvaltion** perusteella eri kuljetusmaksuja tai -ehtoja samanlaisten tavaroiden kuljetuksiin samoilla reiteillä.
2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei estä **Euroopan parlamenttia ja** neuvostoa ~~toteuttamasta~~ **hyväksymästä** muita toimenpiteitä [71 artiklan 1 kohdan] mukaisesti.

3. Neuvosto ~~toteuttaa~~ **hyväksyy komission ehdotuksesta** määränemmistöllä **toimenpiteet ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan sääntelyn, jolla joilla** turvataan 1 kohdan määräysten täytäntöönpano. **Se tekee ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

Neuvosto voi erityisesti ~~antaa säännökset~~ **hyväksyä toimenpiteet**, jotka ovat tarpeen, jotta yhteisön toimielimet voivat valvoa, että 1 kohtaa noudatetaan ja että käyttäjät saavat siitä täyden hyödyn.

4. Komissio tutkii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä kaikki 1 kohdassa tarkoitetut syrjintätapaukset ja kuultuaan niitä jäsenvaltioita, joita asia koskee, tekee tarvittavat **eurooppapäätökset 3 kohdan nojalla toteutetun sääntelyn kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden mukaisesti.**

101 lauseke (ent. 76 artikla)

1. Sellaiset jäsenvaltion ~~yhteisön~~ **unionin** sisäisessä liikenteessä käytettäviksi määräämät kuljetusmaksut ja -ehdot, joilla tavalla tai toisella tuetaan tai suojellaan tiettyä yritystä tai toimialaa taikka tiettyjä yrityksiä tai toimialoja, ovat kiellettyjä, jollei **niihin anneta lupaa komission eurooppapäätöksellä** ~~komissio anna lupaa niihin.~~

2. Komissio tutkii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä 1 kohdassa tarkoitetut maksut ja ehdot ottaen erityisesti huomioon yhtäältä tarkoituksenmukaisen alueellisen talouspolitiikan vaatimukset, alikehittyneiden alueiden tarpeet ja niiden alueiden ongelmat, joihin poliittiset olot ovat vakavasti vaikuttaneet, sekä toisaalta tällaisten maksujen ja ehtojen vaikutukset eri liikennemuotojen väliseen kilpailuun.

Komissio tekee tarvittavat **eurooppapäätökset** kuultuaan niitä jäsenvaltioita, joita asia koskee.

3. Edellä 1 kohdassa ~~tarkoitettu kielto~~ **tarkoitettua kieltoa ei koske sovelleta kilpailutariffeihin kilpailutariffeja.**

102 lauseke (ent. 77 artikla)

Maksut tai kulut, jotka liikenteenharjoittaja¹ veloittaa [rajanylityksestä] kuljetusmaksujen lisäksi, eivät saa olla kohtuuttomia rajanylityksestä tosiasiallisesti aiheutuviin kustannuksiin nähden.

Jäsenvaltiot pyrkivät ~~asteittain~~ pienentämään näitä kustannuksia.

¹ Voidaan kysyä, millaisia maksuja liikenteenharjoittaja näin ollen veloittaa. Myös ilmaisu "rajanylityksestä" vaikuttaa vanhentuneelta sisämarkkinoilla, joilta sisärajat on poistettu. Olisi selvitettävä, onko koko artikla vanhentunut.

Komissio voi antaa jäsenvaltioille suosituksia tämän artiklan soveltamisesta.

103 lauseke [(ent. 78 artikla)¹

Tämän osaston määräykset eivät estä toteuttamasta Saksan liittotasavallassa toimenpiteitä Saksan jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi, jos toimenpiteet ovat tarpeen sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin jako on vaikuttanut.]

104 lauseke (ent. 79 artikla)

Komission yhteyteen perustetaan neuvoa-antava komitea, jossa on jäsenvaltioiden hallitusten nimeämät asiantuntijat. Komissio kuulee komiteaa liikenneasioissa, kun se katsoo sen tarpeelliseksi[, sanotun kuitenkin rajoittamatta talous- ja sosiaalikomitean toimivaltuuksia]².

105 lauseke (ent. 80 artikla)

1. ~~Tämän osaston määräyksiä~~ **Tätä osastoa** sovelletaan rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen.

2. **Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat lainsäädäntömenettelyä noudattaen hyväksyä** ~~voi määräenemmistöllä päättää, annetaanko~~ meri- ja lentoliikennettä **koskevia aiheellisia toimenpiteitä** ~~koskevia aiheellisia säännöksiä sekä missä laajuudessa ja mitä menettelyä~~ ³ ~~noudattaen niitä annetaan~~ ⁴. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

~~Tällöin sovelletaan 71 artiklan määräyksiä menettelystä.~~

¹ Valmistelukunnan voisi olla hyvä selvittää, onko tämä artikla vielä ajankohtainen (ks. myös 87 artiklan 2 kohdan c alakohta).

² Ehdotetaan, että tämä tarpeeton lause poistetaan, sillä on selvää, ettei mainitun komitean kuuleminen rajoita talous- ja sosiaalikomitean toimivaltuuksia.

³ Tämä viittaus "aiheelliseen menettelyyn" ei ole mielekäs, sillä tästä menettelystä (yhteispäätösmenettelystä) määrätään jo toisessa alakohdassa.

⁴ EY:n perustamissopimukseen tehtyjen muutosten jälkeen 80 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa neuvostolle annettuja valtuuksia on vaikea sovittaa yhteen kyseisen määräyksen toisen alakohdan kanssa. Lisäksi näyttää siltä, ettei 80 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ole käytännössä käytetty. Euroopan yhtenäisasiakirjan hyväksymisestä alkaen meri- ja lentoliikennettä koskevat säännökset on annettu suoraan. Ytimekkäämpi ja helppolukuisempi vaihtoehto olisi muotoilla 2 kohta seuraavasti: "Meri- ja lentoliikennettä koskevia aiheellisia toimenpiteitä voidaan hyväksyä 71 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti."

VIII EUROOPAN LAAJUISET VERKOT

106 lauseke (ent. 154 artikla)

1. Myötävaikuttaakseen [14 ja 158 artiklassa] määrättyjen tavoitteiden toteuttamiseen ja mahdollistaakseen sen, että unionin kansalaiset, taloudelliset toimijat sekä alueelliset ja paikalliset yhteisöt voivat saada täyden hyödyn sellaisen alueen toteuttamisesta johtuvista eduista, jolla ei ole sisäisiä rajoja, **yhteisö unioni** myötävaikuttaa Euroopan laajuisten verkkojen perustamiseen ja kehittämiseen liikenteen, teletoiminnan ja energian infrastruktuurien aloilla.
2. ~~Yhteisö~~ **Unioni** pyrkii toiminnallaan avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmässä edistämään kansallisten verkkojen yhteenliittämistä ja yhteentoimivuutta sekä pääsyä tällaisiin verkkoihin. Se ottaa erityisesti huomioon tarpeen liittää saarialueita, erillisalueita ja syrjäseutualueita ~~yhteisön~~ **unionin** keskusalueisiin.

107 lauseke (ent. 155 artikla)

1. Edellä 154 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi ~~yhteisö~~ **unioni**:
 - a) vahvistaa joukon suuntaviivoja, jotka koskevat suunniteltujen toimien tavoitteita, painopisteitä ja pääperiaatteita Euroopan laajuisten verkkojen alalla; näissä suuntaviivoissa yksilöidään yhteistä etua koskevat hankkeet;
 - b) panee erityisesti teknisen standardoinnin alalla täytäntöön kaikki toimet, jotka saattavat osoittautua tarpeelliseksi verkkojen yhteentoimivuuden turvaamiseksi;
 - c) voi erityisesti toteuttamiskelpoisuutta koskevilla selvityksillä, lainatakuilla tai korkotuella tukea sellaisia jäsenvaltioiden tukemia yhteistä etua koskevia hankkeita, jotka yksilöidään ~~ensimmäisessä luettelamakohdassa a alakohdassa~~ tarkoitetuissa suuntaviivoissa; **yhteisö unioni** voi myös osallistua tiettyjen liikenteen infrastruktuurin alan hankkeiden rahoittamiseen jäsenvaltioissa ~~161 artiklan mukaisesti perustetun~~ koheesiorahaston kautta.

~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnassa otetaan huomioon hankkeiden ajateltavissa oleva taloudellinen elinkelpoisuus.

2. **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen vahvistaa 155 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut suuntaviivat ja muut toimenpiteet. Ne tekevät ratkaisunsa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

Niihin suuntaviivoihin ja niihin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka koskevat jonkin jäsenvaltion aluetta, tarvitaan tuon jäsenvaltion hyväksyminen.¹

~~2~~ **3.** Yhteydessä komission kanssa jäsenvaltiot sovittavat keskenään yhteen sellaisen kansallisella tasolla harjoittamansa politiikan, jolla voi olla merkittävä vaikutus [154 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

~~3~~ **4.** ~~Yhteisö Unioni~~ voi ~~päätää yhteistyöstä~~ **tehdä yhteistyötä** kolmansien maiden kanssa yhteistä etua koskevien hankkeiden edistämiseksi ja verkkojen yhteentoimivuuden turvaamiseksi.

~~156 artikla~~

~~Neuvosto vahvistaa 155 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut suuntaviivat ja muut toimenpiteet 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.~~

~~Niihin suuntaviivoihin ja niihin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka koskevat jonkin jäsenvaltion aluetta, tarvitaan tuon jäsenvaltion hyväksyminen.²~~

IX TUTKIMUS JA TEKNOLOGINEN KEHITTÄMINEN

108 lauseke (ent. 163 artikla)

1. ~~Yhteisön Unionin~~ tavoitteena on lujittaa **yhteisön unionin** teollisuuden tieteellistä ja teknologista perustaa sekä suosia **yhteisön unionin** teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyn kehittämistä samoin kuin edistää kaikkea tutkimustoimintaa, jota pidetään tarpeellisenä ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** muiden lukujen perusteella.

2. Tätä varten **yhteisö unioni** edistää kaikkialla **yhteisössä unionissa** yrityksiä, pienet ja keskisuuret yritykset mukaan luettuina, tutkimuskeskuksia ja korkeakouluja niiden korkealaatuisen tutkimukseen ja teknologiseen kehittämiseen liittyvissä pyrkimyksissä; se tukee niiden pyrkimyksiä keskinäiseen yhteistyöhön varsinkin avaamalla kansalliset julkiset hankinnat, määrittelemällä yhteiset standardit sekä poistamalla yhteistyön oikeudelliset ja verotukselliset esteet pyrkien erityisesti siihen, että yritykset voivat täysin käyttää hyväkseen sisämarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia.

¹ Yksinkertaisuuden vuoksi uudessa 2 kohdassa, joka muodostaa oikeusperustan Euroopan laajuisia verkkoja koskevalle unionin toiminnalle, toistetaan kokonaisuudessaan 156 artiklan teksti; merkityt muutokset ovat kyseisen artiklan nykyiseen tekstiin ehdotettuja muutoksia.

² Tämä artikla voitaisiin poistaa; ks. edellinen alaviite.

3. Kaikesta tähän sopimukseen **perustuslakiin** perustuvasta yhteisen **unionin** toiminnasta tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen aloilla, esittelyhankkeet mukaan luettuina, päätetään ja se pannaan täytäntöön [tämän osaston] määräyksiä noudattaen **mukaisesti**.

109 lauseke (ent. 164 artikla)

Pyrkiessään näihin tavoitteisiin yhteisö **unioni** toteuttaa seuraavia jäsenvaltioissa harjoitettua toimintaa täydentäviä toimia:

- a) tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevien toimintaohjelmien täytäntöönpano edistämällä yhteistyötä yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen kanssa ja niiden kesken;
- b) yhteistyön edistäminen kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa yhteisen **unionin** tutkimuksen, teknologisen kehittämisen ja esittelyn alalla;
- c) yhteisen **unionin** tutkimukseen, teknologiseen kehittämiseen ja esittelyyn liittyvän toiminnan tuloksia koskevan tiedon levittäminen ja näiden tulosten hyväksi käyttäminen;
- d) yhteisen **unionin** tutkijoiden koulutuksen ja liikkumisen kannustaminen.

110 lauseke (ent. 165 artikla)

1. Yhteisö **Unioni** ja jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen alalla turvatakseen kansallisen politiikan ja yhteisen **unionin** politiikan keskinäisen yhtenäisyyden.
2. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tehdä aiheellisia aloitteita 1 kohdassa tarkoitetun yhteensovittamisen edistämiseksi.

111 lauseke (ent. 166 artikla)

1. **Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat lainsäädäntömenettelyä noudattaen eurooppalain** Neuvosto hyväksyy kaikkea yhteisen **unionin** toimintaa koskevan monivuotisen puiteohjelman 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja **koskevasta monivuotisesta puiteohjelmasta. Ne tekevät ratkaisunsa** talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

Puiteohjelmassa:

- a) vahvistetaan ne tieteelliset ja teknologiset tavoitteet, jotka [164 artiklassa] tarkoitetulla toiminnalla toteutetaan, sekä niihin liittyvät painopisteet;

- b) osoitetaan tällaisen toiminnan pääperiaatteet;
 - c) vahvistetaan se suurin kokonaismäärä, jolla **yhteisö unioni** osallistuu puiteohjelman rahoitukseen, ja yksityiskohtaiset säännöt ~~yhteisen~~ **unionin** osallistumisesta ohjelman rahoitukseen sekä kunkin suunnitellun toiminnan osuus.
2. Puiteohjelmaa mukautetaan tai täydennetään tilanteen kehityksen mukaisesti.
3. Puiteohjelma pannaan täytäntöön kussakin toiminnassa kehitetyin erityisohjelmin. Kussakin erityisohjelmassa täsmennetään yksityiskohtaiset säännöt ohjelman toteuttamiseksi, vahvistetaan ohjelman kesto ja määrätään tarpeellisiksi arvioituista varoista. Erityisohjelmissa vahvistetut tarpeellisiksi arvioitujen varojen määrät eivät saa ylittää puiteohjelmalle ja kullekin toiminnalle vahvistettua suurinta kokonaismäärää.
4. Neuvosto hyväksyy ~~erityisohjelmat~~ määräenemmistöllä komission ehdotuksesta **toimenpiteet erityisohjelmien laatimiseksi. Se tekee ratkaisunsa** sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

112 lauseke (ent. 167 artikla)¹

Monivuotisen puiteohjelman panemiseksi täytäntöön **Euroopan parlamentti ja** neuvosto ~~vahvistaa~~ **hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet, joilla vahvistetaan:**

- a) yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen osallistumista koskevat säännöt;
- b) tutkimustuloksista saatujen tietojen levittämistä koskevat säännöt.

Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

113 lauseke (ent. 168 artikla)

Monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa voidaan ~~päätää täydentävistä toimintaohjelmista~~ **hyväksyä täydentäviä toimintaohjelmia**, joihin osallistuvat vain jotkin jäsenvaltiot; nämä jäsenvaltiot huolehtivat toimintaohjelmien rahoittamisesta, jollei **yhteisö unioni** mahdollisesti osallistu.

Euroopan parlamentti ja neuvosto ~~antaa~~ **hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet, joilla vahvistetaan** täydentäviä toimintaohjelmia koskevat säännöt erityisesti tiedon levittämisestä ja muiden jäsenvaltioiden mahdollisuuksista päästä täydentäviin toimintaohjelmiin. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

¹ Selkeyden vuoksi tällä hetkellä EY-sopimuksen 172 artiklassa määrättävät päätöksentekomenettelyt on liitetty asianomaisiin oikeusperustoihin (167, 168, 169 ja 171 artikla).

Täydentävien toimintaohjelmien hyväksymiseen tarvitaan niiden jäsenvaltioiden suostumus, joita asia koskee.¹

114 lauseke (ent. 169 artikla)

Monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa ~~yhteisö~~ **unioni** voi yhteisymmärryksessä niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koskee, määrätä osallistumisesta useiden jäsenvaltioiden käynnistämiin tutkimus- ja kehittämistyötä koskeviin toimintaohjelmiin sekä näiden toimintaohjelmien täytäntöönpanoa koskeviin järjestelmiin.

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät tarvittavat toimenpiteet lainsäädäntömenettelyä noudattaen. Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

115 lauseke (ent. 170 artikla)

~~Yhteisö~~ **Unioni** voi monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa määrätä ~~yhteisön~~ **unionin** tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevasta yhteistyöstä kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Tätä yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia ~~yhteisön~~ **unionin** ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään [300 artiklan] mukaisesti.

116 lauseke (ent. 171 artikla)

~~Yhteisö~~ **Unioni** voi perustaa yhteisyrityksiä tai muita järjestelmiä, jotka ovat tarpeen, jotta ~~yhteisön~~ **unionin** tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevat toimintaohjelmat voidaan panna täytäntöön asianmukaisesti. **Neuvosto hyväksyy tarvittavat toimenpiteet määräenemmistöllä komission ehdotuksesta. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

117 lauseke (ent. 172 artikla)²

~~Neuvosto antaa 171 artiklassa tarkoitetut säännökset määräenemmistöllä komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.~~

¹ Tässä kohdassa toistetaan EY-sopimuksen 172 artiklan viimeinen virke.

² Selvyiden vuoksi kaikki tämän artiklan määräykset on siirretty edellä oleviin 167, 168, 169 ja 171 artiklaan.

~~Neuvosto antaa 167, 168 ja 169 artiklassa tarkoitetut säännökset 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan. Täydentävien toimintaohjelmien hyväksymiseen tarvitaan niiden jäsenvaltioiden suostumus, joita asia koskee.~~

118 lauseke (ent. 173 artikla)

Jokaisen vuoden alussa komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen. Kertomuksessa annetaan tiedot edellisen vuoden toiminnasta tutkimuksessa ja teknologisessa kehittämisessä sekä tulosten levittämisessä sekä kuluvan vuoden työohjelmasta.

A4 SISÄINEN TURVALLISUUS **VAPAUTEEN, TURVALLISUUTEEN JA OIKEUTEEN PERUSTUVA ALUE¹**

[IV OSASTO²

*VIISUMI-, TURVAPAikka- JA MAAHANMUUTTOPOLITIikka SEKÄ
MUU HENKILÖIDEN VAPAASEEN LIIKKUVUUTEEN LIITTYVÄ POLITIikka]*

119 lauseke (ent. 61 artikla)

Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamiseksi asteittain neuvosto toteuttaa:

- 1) a) viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta toimenpiteet henkilöiden vapaan liikkuvuuden takaamiseksi 14 artiklan mukaisesti yhdessä suoraan niihin liittyvien 62 artiklan 2 ja 3 alakohdan, 63 artiklan 1 alakohdan a alakohdan ja 2 alakohdan a alakohdan mukaisten, ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa ja maahanmuuttoa koskevien rinnakkaistoimenpiteiden kanssa, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 31 artiklan e alakohdan mukaiset toimenpiteet rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi;*
- b) turvapaikkaa ja maahanmuuttoa sekä kolmansien maiden kansalaisten oikeuksien turvaamista koskevia muita 63 artiklan mukaisia toimenpiteitä;*

¹ Tätä osastoa on muutettu, jotta otetaan huomioon viimeisin puheenjohtajiston käsiteltävänä oleva vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskeva ehdotus, johon on koottu viisumeja, turvapaikkaa, maahanmuuttoa yms. koskevien määräysten lisäksi poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevat määräykset.

² Valmistelukunta tarkastelee myöhemmin tätä osastoa. Tästä syystä sitä ei tarkastella tässä yhteydessä.

- c) 65 artiklan mukaiset oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa koskevat toimenpiteet;
- d) 66 artiklan määräysten mukaiset aiheelliset toimenpiteet hallinnollisen yhteistyön edistämiseksi ja tiivistämiseksi;
- e) poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevat toimenpiteet, joilla Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräysten mukaisesti pyritään saavuttamaan korkea turvallisuustaso ehkäisemällä ja torjumalla rikollisuutta unionissa.

120 lauseke (ent. 62 artikla)

Neuvosto toteuttaa 67 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta:

- 1) toimenpiteet, joilla 14 artiklan mukaisesti varmistetaan, ettei sisärajojen ylittämisen yhteydessä unionin tai kolmansien maiden kansalaisiin kohdisteta henkilötarkastuksia;
- 2) jäsenvaltioiden ulkorajojen ylittämistä koskevat toimenpiteet, joilla vahvistetaan:
 - a) vaatimukset ja menettelyt, joita jäsenvaltioiden on noudatettava ulkorajoilla tapahtuvissa henkilötarkastuksissa,
 - b) enintään kolmeksi kuukaudeksi suunniteltua oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevat säännöt, erityisesti
 - i) luettelo kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske,
 - ii) viisumia myönnettäessä jäsenvaltioissa noudatettavat menettelyt ja edellytykset,
 - iii) yhtenäinen viisumin kaava, ja
 - iv) yhtenäistä viisumia koskevat säännöt;
- 3) toimenpiteet niiden edellytysten vahvistamiseksi, joiden mukaisesti kolmansien maiden kansalaiset voivat vapaasti matkustaa jäsenvaltioiden alueella enintään kolmen kuukauden ajan.

121 lauseke (ent. 63 artikla)

Neuvosto toteuttaa 67 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta:

- 1) turvapaikkaa koskevat toimenpiteet pakolaisten oikeudellista asemaa koskevan, 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen ja 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyn pöytäkirjan sekä muiden asiaa koskevien sopimusten mukaisesti seuraavilla aloilla:*
 - a) perusteet ja menettelyt kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi,*
 - b) vähimmäisvaatimukset turvapaikanhakijoiden vastaanotosta jäsenvaltioissa,*
 - c) vähimmäisvaatimukset siitä, milloin kolmansien maiden kansalaisia on pidettävä pakolaisina,*
 - d) vähimmäisvaatimukset menettelystä jäsenvaltioissa pakolaisaseman myöntämisessä tai peruuttamisessa;*
- 2) pakolaisia ja muita kotiseudultaan siirtymään joutuneita henkilöitä koskevat toimenpiteet seuraavilla aloilla:*
 - a) vähimmäisvaatimukset tilapäisen suojelun antamisesta kolmansista maista saapuville, kotiseudultaan siirtymään joutuneille henkilöille, joita ei voida palauttaa kotimaahansa, sekä muutoin kansainvälisen suojelun tarpeessa oleville henkilöille,*
 - b) pakolaisten ja kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden vastaanottamisen ja näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakaantumisen edistäminen;*
- 3) maahanmuuttopolitiikkaa koskevat toimenpiteet seuraavilla aloilla:*
 - a) maahantuloa ja oleskelua koskevat edellytykset sekä menettelyt ja määräykset pitkäaikaisten viisumien ja oleskelulupien myöntämisessä jäsenvaltioissa, mukaan lukien perheiden yhdistäminen,*
 - b) laitton maahantulo ja laitton oleskelu, mukaan lukien laittomasti maassa oleskelevien palauttaminen;*
- 4) toimenpiteet niiden oikeuksien ja edellytysten määrittämiseksi, joiden mukaisesti jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset saavat oleskella muissa jäsenvaltioissa.*

Neuvoston 3 ja 4 alakohdan nojalla toteuttamat toimenpiteet eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai ottamasta käyttöön kyseisillä aloilla kansallisia määräyksiä, jotka ovat tämän sopimuksen ja kansainvälisten sopimusten mukaisia.

Edellä mainittu viiden vuoden määräaika ei koske 2 alakohdan b alakohdan, 3 alakohdan a alakohdan ja 4 alakohdan nojalla toteutettavia toimenpiteitä.

122 lauseke (ent. 64 artikla)

1. Tämän osaston määräyksillä ei rajoiteta niitä velvollisuuksia, joita jäsenvaltiolla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.

2. Jos kolmansien maiden kansalaisten äkillinen ja joukottainen maahantulo aiheuttaa yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa hätätilanteen, neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta toteuttaa enintään kuusi kuukautta kestäviä väliaikaisia toimenpiteitä kyseisten jäsenvaltioiden hyväksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.

123 lauseke (ent. 65 artikla)

Toimenpiteitä, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa, joiden vaikutukset ulottuvat rajojen yli, ja joita toteutetaan 67 artiklan mukaisesti ja siinä määrin kuin ne ovat tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi, ovat:

a) seuraavilla aloilla tapahtuva kehittäminen ja yksinkertaistaminen:

- oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoja valtiosta toiseen koskeva järjestelmä;*
- todisteiden vastaanottamista koskeva yhteistyö;*
- siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja muiden päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano;*

b) lainvalintaa ja tuomioistuimen toimivallan määräytymistä koskevien jäsenvaltioiden sääntöjen yhteensopivuuden edistäminen;

c) riita-asiaain oikeudenkäyntien moitteettoman sujumisen esteiden poistaminen edistämällä tarvittaessa riita-asiaain oikeudenkäyntiä koskevien jäsenvaltioissa sovellettavien säännösten yhteensopivuutta.

124 lauseke (ent. 66 artikla)

Neuvosto toteuttaa 67 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen toimenpiteitä varmistaakseen jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen sekä näiden viranomaisten ja komission välisen yhteistyön tähän osastoon kuuluvilla aloilla.

125 lauseke (ent. 67 artikla)

- 1. Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa seuraavan viiden vuoden siirtymäkauden aikana neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komission ehdotuksesta tai jäsenvaltion aloitteesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.*
- 2. Tämän viiden vuoden kuluttua:*
 - neuvosto tekee ratkaisunsa komission ehdotuksesta; komissio käsittelee jäsenvaltioiden sille esittämät pyynnot, jotka koskevat ehdotuksen tekemistä neuvostolle;*
 - neuvosto tekee Euroopan parlamenttia kuultuaan yksimielisesti päätöksen siitä, että 251 artiklassa tarkoitettua menettelyä sovelletaan kaikkiin tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin tai osaan niistä, ja mukautetaan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa koskevia määräyksiä.*
- 3. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, Amsterdamin sopimuksen tultua voimaan neuvosto hyväksyy 62 artiklan 2 alakohdan b alakohdan i ja iii alakohdassa tarkoitettut toimenpiteet määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.*
- 4. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa määrätään, viiden vuoden kuluttua Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta neuvosto hyväksyy 62 artiklan 2 alakohdan b alakohdan ii ja iv alakohdassa tarkoitettut toimenpiteet 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.*
- 5. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, neuvosto hyväksyy 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen:*
 - 63 artiklan 1 kohdassa sekä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettut toimenpiteet edellyttäen, että neuvosto on antanut etukäteen tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti yhteisön säädökset, joissa on määritelty näitä asioita koskevat yhteiset säännöt ja keskeiset periaatteet;*
 - 65 artiklassa tarkoitettut toimenpiteet lukuun ottamatta perheoikeutta koskevia kysymyksiä.*

126 lauseke (ent. 68 artikla)

1. Tähän osastoon sovelletaan 234 artiklaa seuraavissa tilanteissa ja seuraavin edellytyksin: jos tämän osaston tulkintaan tai yhteisön toimielinten tähän osastoon perustuvien säädösten pätevyyteen ja tulkintaan liittyvä kysymys tulee esille sellaisen kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, on pyydetävä yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan asian.
2. Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole milloinkaan toimivaltaa antaa ratkaisua 62 artiklan 1 alakohdan nojalla toteutetusta toimenpiteestä tai tehdystä päätöksestä, joka koskee yleisen järjestyksen ylläpitämistä ja sisäisen turvallisuuden suojaamista.
3. Neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ratkaisua tämän osaston tai yhteisön toimielimen antaman tähän osastoon perustuvan säädöksen tulkinnasta. Yhteisöjen tuomioistuimen tällaisen pyynnön johdosta antamaa ratkaisua ei sovelleta jäsenvaltion tuomioistuimen lainvoimaisiin tuomioihin.

127 lauseke (ent. 69 artikla)

Mitä tässä osastossa määrätään, sovelletaan ottaen huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan ja Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan määräykset, sanotun kuitenkin rajoittamatta 14 artiklan eräiden näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin tehdyn pöytäkirjan soveltamista.

[VI OSASTO¹

MÄÄRÄYKSET POLIISIYHTEISTYÖSTÄ JA
OIKEUDELLISESTA YHTEISTYÖSTÄ RIKOSASIOISSA)

128 lauseke (ent. 29 artikla SEU)

Unionin tavoitteena on antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella kehittämällä jäsenvaltioiden yhteistä toimintaa poliisiyhteistyössä ja oikeudellisessa yhteistyössä rikosasioissa sekä ehkäisemällä ja torjumalla rasismia ja muukalaisvihaa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisön toimivaltaa.

¹ Valmistelukunta tarkastelee tätä osastoa uudelleen. Sitä ei käsitellä tässä.

Tämä tavoite saavutetaan ehkäisemällä ja torjumalla järjestäytyneitä tai muuta rikollisuutta, erityisesti terrorismia, ihmiskauppaa ja lapsiin kohdistuvia rikoksia, laitonta huumausainekauppaa ja laitonta asekauppaa, lahjontaa ja petoksia:

- jäsenvaltioiden poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muiden toimivaltaisten viranomaisten välisellä tiiviimmällä yhteistyöllä sekä suoraan että Euroopan poliisiviraston (Europol) puitteissa 30 ja 32 artiklan määräysten mukaisesti;*
- jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten välisellä tiiviimmällä yhteistyöllä 31 ja 32 artiklan määräysten mukaisesti, myös Euroopan oikeudellisen yhteistyön yksikön ('Eurojust') kautta;*
- lähentämällä tarvittaessa rikosasioita koskevia jäsenvaltioiden säännöksiä 31 artiklan e alakohdan määräysten mukaisesti.*

129 lauseke (ent. 30 artikla SEU)

1. Poliisiyhteistyön yhteistä toimintaa on:

- a) jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten, kuten poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muilla erityisaloilla lain noudattamista valvovien viranomaisten operatiivinen yhteistyö rikosten ehkäisemisessä, paljastamisessa ja tutkinnassa;*
- b) asiaa koskevien tietojen kerääminen, tallettaminen, käsittely, analysointi ja vaihto, mukaan lukien lain noudattamista valvovien viranomaisten hallussa olevat tiedot, jotka koskevat Europolin ilmoituksia epäilyttäivistä liiketoimista, ottaen kuitenkin huomioon henkilötietojen suoja koskevat asianomaiset säännökset;*
- c) koulutusta, yhteyshenkilöiden vaihtoa, henkilöstön työhön lähettämistä, välineistön käyttöä ja rikostutkintaa koskeva yhteistyö ja yhteiset aloitteet;*
- d) erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden vakavien muotojen paljastamiseen liittyvien erityisten tutkintatekniikoiden yhteinen arviointi.*

2. Neuvosto edistää Europolin kautta tapahtuvaa yhteistyötä ja erityisesti viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta se:

- a) mahdollistaa sen, että Europol helpottaa ja tukee jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten toteuttamien erityisten tutkintatoimien valmistelua ja edistää niiden yhteensovittamista ja toteuttamista, mukaan lukien sellaisten yhteisten työryhmien operatiiviset toimet, joihin Europolin edustajat osallistuvat tukemalla niitä;*

- b) toteuttaa toimenpiteet sen mahdollistamiseksi, että Europol voi pyytää jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia suorittamaan ja sovittamaan yhteen tutkimuksia tietyissä tapauksissa ja että Europol voi kehittää erityisasiantuntemusta jäsenvaltioiden käyttöön niiden avustamiseksi järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien tapausten tutkinnassa;
- c) kehittää läheisessä yhteistyössä Europolin kanssa yhteydenpitojärjestelyjä järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan erikoistuneiden syyttäjä- ja/tai tutkintaviranomaisten välillä;
- d) perustaa valtioiden rajat ylittävää rikollisuutta koskevan tutkimus-, dokumentointi- ja tilastoverkoston.

130 lauseke (ent. 31 artikla SEU)

1. Oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevaa yhteistä toimintaa on:
 - a) jäsenvaltioiden toimivaltaisten ministeriöiden sekä oikeusviranomaisten tai vastaavien viranomaisten yhteistyön helpottaminen ja nopeuttaminen rikosasioiden käsittelyn ja tuomioiden täytäntöönpanon osalta, myös Eurojustin kautta silloin kun se on tarkoituksenmukaista;
 - b) rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen helpottaminen jäsenvaltioiden välillä;
 - c) tällaisen yhteistyön mahdollisesti edellyttämä, jäsenvaltioissa sovellettavien sääntöjen yhteensopivuuden varmistaminen;
 - d) jäsenvaltioiden välisten tuomioistuimen toimivaltaa koskevien ristiriitojen ehkäiseminen;
 - e) toimenpiteiden toteuttaminen asteittain järjestäytyntä rikollisuutta, terrorismia ja laitonta huumausainekauppaa koskevia rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamiseksi.
2. Neuvosto edistää Eurojustin kautta tapahtuvaa yhteistyötä:
 - a) mahdollistamalla Eurojustin osallistumisen jäsenvaltioiden kansallisten syyttäjäviranomaisten toiminnan yhteensovittamiseen;
 - b) tukemalla Eurojustia sen avustaessa vakavaan, erityisesti järjestäytyneeseen, rajat ylittävään rikollisuuteen liittyvien tapausten tutkinnassa, ottaen huomioon erityisesti Europolin tekemät analyysit;
 - c) helpottamalla Eurojustin ja Euroopan oikeudellisen verkoston välistä tiivistä yhteistyötä, jotta varsinkin oikeusapupyyntöjen ja rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevien pyyntöjen täyttäminen helpottuisi.

131 lauseke (ent. 32 artikla SEU)

Neuvosto vahvistaa edellytykset ja rajoitukset, joiden mukaisesti 30 ja 31 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia toisen jäsenvaltion alueella yhteydessä kyseisen valtion viranomaisiin ja niiden suostumuksella.

132 lauseke (ent. 33 artikla SEU)

Tämän osaston määräyksillä ei rajoiteta niitä velvollisuuksia, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.

133 lauseke (ent. 34 artikla SEU)

1. Jäsenvaltiot antavat toisilleen tietoja ja neuvottelevat keskenään neuvostossa tässä osastossa tarkoitettuja aloja koskevista kysymyksistä toimintansa yhteensovittamiseksi. Tätä varten ne järjestävät toimivaltaisten hallintoyksikköjensä yhteistoiminnan.

2. Neuvosto toteuttaa toimenpiteitä ja edistää tämän osaston määräysten mukaisesti aiheellisin muodoin ja menettelyin yhteistyötä unionin tavoitteiden saavuttamiseksi. Tätä varten neuvosto voi jäsenvaltion tai komission aloitteesta yksimielisesti:

- a) hyväksyä yhteisiä kantoja unionin suhtautumisen määrittämiseksi tiettyyn erityiseen kysymykseen;*
- b) tehdä puitepäätöksiä jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Puitepäätökset velvoittavat jäsenvaltioita saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättävät kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot. Niistä ei seuraa välitöntä oikeusvaikutusta;*
- c) tehdä muita tämän osaston tavoitteiden mukaisia päätöksiä, jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämistä lukuun ottamatta. Nämä päätökset ovat velvoittavia, mutta niillä ei ole välitöntä oikeusvaikutusta; neuvosto toteuttaa määräenemmistöllä kyseisten päätösten täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet unionin tasolla;*
- d) tehdä yleissopimuksia, joiden hyväksymistä se suosittaa jäsenvaltioille kunkin jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti. Jäsenvaltioiden on ryhdyttävä aiheellisiin menettelyihin neuvoston asettamassa määräajassa.*

Yleissopimukset tulevat voimaan ne hyväksyneiden jäsenvaltioiden osalta, kun vähintään puolet jäsenvaltioista on ne hyväksynyt, jollei yleissopimuksissa toisin määrätä.

Yleissopimusten soveltamista koskevat toimenpiteet vahvistetaan neuvostossa sopimuspuolten kahden kolmasosan enemmistöllä.

3. Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määräenemmistö, jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla ja ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.

4. Neuvosto tekee ratkaisunsa menettelykysymyksistä jäsentensä enemmistöllä.

134 lauseke (ent. 35 artikla SEU)

1. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti antaa ennakkoratkaisuja puitepäätösten ja päätösten pätevydestä ja tulkinnasta, tämän osaston nojalla tehtyjen yleissopimusten tulkinnasta sekä niitä koskevien täytäntöönpanotoimenpiteiden pätevydestä ja tulkinnasta.

2. Jäsenvaltio voi Amsterdamin sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä tai sen jälkeen antamallaan julistuksella hyväksyä yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan antaa 1 kohdassa tarkoitettuja ennakkoratkaisuja.

3. Jäsenvaltio, joka antaa 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, täsmentää, kumpi seuraavista tapauksista on kyseessä:

- a) kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, voi pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan asiasta ennakkoratkaisun kysymyksessä, joka tulee esille sen käsiteltävänä olevassa asiassa ja joka koskee 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa, jos kyseinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen,
- b) kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin voi pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan ennakkoratkaisun kysymyksessä, joka tulee esille sen käsiteltävänä olevassa asiassa ja joka koskee 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa, jos kyseinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen.

4. Jäsenvaltiolla on oikeus, riippumatta siitä, onko se antanut 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, antaa tapausta koskevia lausuntoja tai kirjallisia huomautuksia yhteisöjen tuomioistuimelle 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

5. Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa arvioida jäsenvaltion poliisiviranomaisen tai muun lain noudattamista valvovan viranomaisen toteuttamien toimien pätevyyttä tai oikeasuhteisuutta tai niiden velvollisuuksien täyttämistä, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.

6. Yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta tutkia puitepäättöksen ja päätöksen laillisuus jäsenvaltion tai komission kanteesta, jonka perusteena on toimivallan puuttuminen, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, tämän sopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen tai harkintavallan väärinkäyttö. Tässä kohdassa tarkoitettu menettelyt on aloitettava kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta.

7. Yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta ratkaista 34 artiklan 2 kohdan mukaisesti annettujen säädösten tulkintaa tai soveltamista koskevat jäsenvaltioiden väliset riidat, jos riitaa ei voida sopia neuvostossa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvoston jäsen on saattanut asian neuvoston käsiteltäväksi. Yhteisöjen tuomioistuimella on myös toimivalta ratkaista 34 artiklan 2 kohdan d alakohdan nojalla tehtyjen yleissopimusten tulkintaa tai soveltamista koskevat jäsenvaltioiden ja komission väliset riidat.

135 lauseke (ent. 36 artikla SEU)

1. Perustetaan koordinointikomitea, joka muodostuu johtavista virkamiehistä. Yhteensovittavan tehtävänsä lisäksi komitean tehtävänä on:

- antaa neuvostolle lausuntoja sen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan;
- osallistua neuvoston työn valmisteluun 29 artiklassa tarkoitetuilla aloilla, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 207 artiklan soveltamista.

2. Komissio osallistuu täysimääräisesti työhön tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla.

136 lauseke (ent. 37 artikla SEU)

Jäsenvaltiot ilmaisevat tämän osaston määräysten mukaisesti hyväksytyt yhteiset kannat niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa, joihin ne osallistuvat.

Tässä osastossa määrättyihin asioihin sovelletaan soveltuvin osin 18 ja 19 artiklaa.

137 lauseke (ent. 39 artikla SEU)

1. Neuvosto kuulee Euroopan parlamenttia ennen 34 artiklan 2 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamista. Euroopan parlamentti antaa lausuntonsa määräajassa, jonka neuvosto voi asettaa ja joka on vähintään kolme kuukautta. Jos lausuntoa ei ole annettu määräajassa, neuvosto saa ratkaista asian.

2. Puheenjohtajavaltio ja komissio antavat Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja työskentelystä tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla.

3. Euroopan parlamentti voi tehdä kysymyksiä neuvostolle tai antaa sille suosituksia. Euroopan parlamentissa käydään vuosittain keskustelu tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla tapahtuneesta edistymisestä.

138 lauseke (ent. 40 artikla SEU)

1. Tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla toteutettavan tiiviimmän yhteistyön tavoitteena on mahdollistaa unionin kehittyminen nopeammin vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi niin, että otetaan huomioon Euroopan yhteisön toimivalta ja tässä osastossa määrätyt tavoitteet.

2. Tämän artiklan mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön sovelletaan 29–39 artiklaa sekä 40 a, 40 b ja 41 artiklaa, jollei 40 a artiklassa tai 43–45 artiklassa toisin määrätä.

3. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräyksiä yhteisön tuomioistuimen toimivallasta ja sen käyttämisestä sovelletaan 40 a ja 40 b artiklaan.

139 lauseke (ent. 40 a artikla SEU)

1. Jäsenvaltiot, jotka aikovat perustaa 40 artiklan mukaisen tiiviimmän yhteistyön, esittävät asiasta pyynnön komissiolle, joka voi tehdä tästä ehdotuksen neuvostolle. Jos komissio ei tee ehdotusta, se ilmoittaa asianomaisille jäsenvaltioille perustelunsa. Nämä voivat silloin tehdä neuvostolle aloitteen saadakseen oikeuden kyseiseen tiiviimpään yhteistyöhön.

2. Neuvosto myöntää 1 kohdassa tarkoitetun oikeuden 43–45 artiklan mukaisesti määräenemmistöllä komission ehdotuksesta tai vähintään kahdeksan jäsenvaltion aloitteesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan. Neuvoston jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Neuvoston jäsen voi pyytää, että asia esitellään Eurooppa-neuvostossa. Kun asia on esitelty Eurooppa-neuvostossa, neuvosto voi tehdä ratkaisunsa tämän kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti.

140 lauseke (ent. 40 b artikla SEU)

Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua 40 a artiklan nojalla perustettuun tiiviimpään yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja komissiolle, joka antaa neuvostolle kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta lausunnon sekä mahdollisen suosituksen niistä erityisjärjestelyistä, joita se pitää tarpeellisina, jotta kyseinen jäsenvaltio voi osallistua kyseiseen yhteistyöhön. Neuvosto tekee asiasta päätöksen neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen

vastaanottamisesta. Päätös katsotaan tehdyksi, jollei neuvosto määräenemmistöllä tämän saman ajan kuluessa päättä sen lepäämään jättämisestä. Tällöin neuvosto perustelee päätöksensä ja asettaa määräajan uutta käsittelyä varten.

Tätä artiklaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa 44 artiklan 1 kohdassa määrätyllä tavalla.

141 lauseke (ent. 41 artikla SEU)

1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189, 190, 195, 196–199, 203 ja 204 artiklaa, 205 artiklan 3 kohtaa, 206–209, 213–219, 255 ja 290 artiklaa sovelletaan tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin liittyviin määräyksiin.
2. Tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin liittyvistä määräyksistä toimitelmille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon.
3. Kyseisten määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot otetaan myös menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jollei neuvosto yksimielisesti päättä toisin. Jos menoja ei oteta menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jäsenvaltiot vastaavat niistä bruttokansantulon mukaan määräytyvän asteikon mukaisesti, jollei neuvosto yksimielisesti päättä toisin.
4. Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyä talousarviomenettelyä sovelletaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon otettaviin menoihin.

142 lauseke (ent. 42 artikla SEU)

Neuvosto voi yksimielisesti komission tai jäsenvaltion aloitteesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan päättää, että toiminta 29 artiklassa tarkoitetuilla aloilla kuuluu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen IV osaston alaan, ja samalla määrittää siihen liittyvät äänestys ehdot. Se suosittaa jäsenvaltioille tällaisen päätöksen hyväksymistä kunkin jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

A5. ALAT, JOILLA UNIONI VOI PÄÄTTÄÄ TOTEUTTAA TUKITOIMIA

I. TYÖLLISYYS¹

143 lauseke (ent. 125 artikla)

Jäsenvaltiot ja ~~yhteisö~~ **unioni** pyrkivät tämän [osaston] määräysten mukaisesti kehittämään yhteensovitettua työllisyysstrategiaa ja erityisesti edistämään ammattitaitoisen, koulutetun ja mukautumiskykyisen työvoiman sekä talouden muutoksiin reagoivien työmarkkinoiden kehittymistä ~~perustuslain~~ **[Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 ... artiklassa ja tämän sopimuksen 2 artiklassa]**² määriteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

144 lauseke (ent. 126 artikla)

1. Jäsenvaltiot pyrkivät omalla työllisyyspolitiikallaan edistämään [125 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista [99 artiklan 2 kohdan] nojalla hyväksytyjen jäsenvaltioiden ja ~~yhteisön~~ **unionin** talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen mukaisesti.
2. Jäsenvaltiot pitävät, ottaen huomioon työnantajien ja työntekijöiden velvollisuuksiin liittyvät kansalliset käytännöt, työllisyyden edistämistä yhteistä etua koskevana asiana ja sovittavat neuvostossa yhteen sitä koskevan toimintansa [128 artiklan] määräysten mukaisesti.

145 lauseke (ent. 127 artikla)

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa työllisyyden korkeaan tasoon edistämällä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukemalla sekä tarvittaessa täydentämällä niiden toimintaa. Tällöin otetaan huomioon jäsenvaltioiden toimivalta.
2. Työllisyyden korkeaa tasoa koskeva tavoite otetaan huomioon ~~yhteisön~~ **unionin** politiikkojen ja toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.³

¹ Tämän osaston sisältöä on mahdollisesti vielä tarkasteltava työryhmän 11 (Sosiaalinen Eurooppa) raportista annettavien valmistelukunnan päätelmien pohjalta (CONV 516/03).

² Lisätään viittaus I osassa olevaan "unionin tavoitteita" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 3 artikla).

³ Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

146 lauseke (ent. 128 artikla)

1. Neuvoston ja komission yhteisen vuosittaisen selvityksen perusteella Eurooppa-neuvosto arvioi vuosittain työllisyystilannetta ~~yhteisössä~~ **unionissa** ja antaa siitä päätelmät.
 2. Eurooppa-neuvoston päätelmien perusteella neuvosto, ~~joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa sekä 130 artiklassa tarkoitettua työllisyyskomiteaa kuultuaan, vahvistaa~~ **hyväksyy komission ehdotuksesta määräenemmistöllä** vuosittain suuntaviivat, jotka jäsenvaltiot ottavat huomioon työllisyyspolitiikassaan. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa sekä työllisyyskomiteaa kuultuaan.**
- Näiden suuntaviivojen on oltava [99 artiklan 2 kohdan] nojalla hyväksytyjen laajojen suuntaviivojen mukaisia.
3. Jokainen jäsenvaltio antaa neuvostolle ja komissiolle vuosittain selvityksen tärkeimmistä 2 kohdassa tarkoitettujen työllisyyttä koskevien suuntaviivojen mukaisesti toteuttamistaan työllisyyspolitiikan toimenpiteistä.
 4. Neuvosto tarkastelee 3 kohdassa tarkoitettujen selvitysten perusteella ja työllisyyskomitean lausunnon saatuaan vuosittain jäsenvaltioiden toteuttamaa työllisyyspolitiikkaa ottaen huomioon työllisyyttä koskevat suuntaviivat. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission suosituksesta antaa suosituksia jäsenvaltioille, ~~jos se tämän tarkastelun perusteella pitää sitä aiheellisenä.~~
 5. Neuvosto ja komissio laativat kyseisen tarkastelun tulosten perusteella Eurooppa-neuvostolle yhteisen vuosittaisen selvityksen työllisyystilanteesta ~~yhteisössä~~ **unionissa** ja työllisyyttä koskevien suuntaviivojen toteuttamisesta.

147 lauseke (ent. 129 artikla)

Euroopan parlamentti ja neuvosto ~~voi 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa sekä alueiden komiteaa kuultuaan~~ hyväksyvät **lainsäädäntömenettelyä noudattaen** edistämistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukea niiden toimintaa työllisyyden alalla aloittein, joilla pyritään kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, tarjoamaan vertailevaa analyysia ja neuvontaa sekä edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia etenkin kokeiluhankkeita hyväksi käyttämällä. **Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

Näihin toimenpiteisiin ei kuulu jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

148 lauseke (ent. 130 artikla)

Neuvosto perustaa Euroopan parlamenttia kuultuaan neuvoa-antavan työllisyyskomitean edistämään jäsenvaltioiden työllisyys- ja työmarkkinapolitiikan yhteensovittamista. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

Komitean tehtävänä on:

- a) seurata jäsenvaltioiden ja yhteisön unionin työllisyystilannetta ja -politiikkaa;
- b) laatia joko neuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja sekä myötävaikuttaa [128 artiklassa] tarkoitetun, neuvostossa tapahtuvan käsittelyn valmisteluun, tämän kuitenkin rajoittamatta [207 artiklan] soveltamista.

Tehtävänsä toteuttaessaan komitea kuulee työmarkkinaosapuolia.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimeävät komiteaan kaksi jäsentä.

II. KANSANTERVEYS¹

149 lauseke (ent. 152 artikla)²

1. Kaikkien yhteisön unionin politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu.³

Kansallista politiikkaa täydentävä yhteisön unionin toiminta suuntautuu kansanterveyden parantamiseen, ihmisten sairauksien ja tautien ehkäisemiseen sekä ihmisten terveyttä vaarantavien tekijöiden torjuntaan. Kyseinen toiminta käsittää laajalle levinneiden vaarallisten sairauksien torjunnan edistämällä niiden syiden, leviämisen ja ehkäisemisen tutkimusta sekä terveysvalistusta ja -kasvatusta.

¹ Tämän kansanterveyttä käsittelevän luvun paikka tässä A5-osassa, johon on kerätty tukitoimiin liittyvät alat, on perustuslaillisen sopimuksen rakenteesta 28.10.2002 tehdyn ehdotuksen (CONV 369/03), eikä I osassa olevan jaettua toimivaltaa koskevan artiklaehdotuksen (CONV 528/03) mukainen. Siinä kansanterveys on katsottu jaettuun toimivaltaan kuuluvaksi.)

² Sosiaalista Eurooppaa käsittelevä työryhmä 11 on ehdottanut, että tämän artiklan soveltamisalaa laajennettaisiin niin, että "otetaan mukaan vakavien rajat ylittävien uhkien, tartuntatautien, bioterrorismin ja WHO:n sopimusten kaltaiset asiat" (CONV 516/03, 35 kohta).

³ Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

~~Yhteisö~~ **Unioni** täydentää huumausaineiden aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseen tähtäävää jäsenvaltioiden toimintaa, johon kuuluu tiedotus- ja ehkäisemistoimia.

2. ~~Yhteisö~~ **Unioni** edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä tässä artiklassa tarkoitetuilla aloilla sekä tarvittaessa tukee niiden toimintaa.

Yhteydessä komission kanssa jäsenvaltiot sovittavat keskenään yhteen politiikkansa ja toimintaohjelmansa 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla. Komissio voi kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioihin tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot edistävät yhteistyötä kolmansien maiden sekä kansanterveyden alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

4. **Euroopan parlamentti ja neuvosto myötävaikuttavat 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä** noudattaen sekä ~~talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~ tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen **hyväksymällä**:

- a) toimenpiteitä, joilla asetetaan ihmisestä peräisin oleville elimille ja aineille sekä verelle ja verituotteille korkeat laatu- ja turvallisuusvaatimukset; nämä toimenpiteet eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä;
- b) poiketen siitä mitä 37 artiklassa määrätään, eläinlääkintä- ja kasvinsuojelualalla toimenpiteitä, joiden välittömänä tarkoituksena on kansanterveyden suojeleminen;
- c) **edistämistoimenpiteitä**, joiden tarkoituksena on ihmisten terveyden suojeleminen ja parantaminen, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

Neuvosto voi myös antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta suosituksia tässä artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

5. ~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnassa kansanterveyden alalla otetaan täysimääräisesti huomioon jäsenvaltioiden terveystalouden ja sairaanhoidon järjestämiseen ja tarjoamiseen liittyvät velvollisuudet. Erityisesti 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettut toimenpiteet eivät vaikuta elinten ja veren luovuttamiseen tai lääketieteellistä käyttöä koskeviin kansallisiin säännöksiin ja määräyksiin.

III. TEOLLISUUS

150 lauseke (ent. 157 artikla)

1. ~~Yhteisö Unioni~~ ja jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että ~~yhteisön~~ **unionin** teollisuuden kilpailukyvyyn kannalta tarpeelliset edellytykset turvataan.

Tällöin niiden toiminnalla pyritään avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmän mukaisesti:

- a) nopeuttamaan teollisuuden mukauttamista rakenteellisiin muutoksiin;
- b) edistämään kaikkialla ~~yhteisössä~~ **unionissa** yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, aloittamisen ja kehittämisen kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;
- c) edistämään yritysten välisen yhteistyön kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;
- d) edistämään keksintöjä, tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevan politiikan antamien teollisten mahdollisuuksien parempaa hyväksikäyttöä.

2. Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään yhteydessä komission kanssa ja sovittavat tarvittaessa yhteen toimintansa. Komissio voi tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3. ~~Yhteisö Unioni~~ myötävaikuttaa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen ~~tämän sopimuksen perustelujen~~ **perustelujen** muiden artiklojen nojalla harjoittamallaan politiikalla ja toiminnalla.¹ ~~251 artiklassa määrättyä menettelyä~~ **Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat 251 artiklassa määrättyä menettelyä** ~~lainsäädäntömenettelyä~~ **lainsäädäntömenettelyä** noudattaen ja ~~talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan päättää~~ **hyväksyä** erityistoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on tukea jäsenvaltioissa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi toteutettuja toimia. **Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

Tämän osaston määräykset eivät anna ~~yhteisölle~~ **unionille** perusteita toteuttaa toimenpiteitä, jotka voivat johtaa kilpailun vääristymiseen tai jotka käsittävät verotusta tai palkattujen työntekijöiden oikeuksia ja etuja koskevia säännöksiä tai määräyksiä.

¹ Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

IV. KULTTUURI

151 lauseke (ent. 151 artikla)

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi pitäen arvossa niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta ja korostaen samalla niiden yhteistä kulttuuriperintöä.
2. ~~Yhteisö~~ **Unioni** pyrkii toiminnallaan rohkaisemaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemaan ja täydentämään niiden toimintaa seuraavilla aloilla:
 - a) Euroopan kansojen kulttuurin ja historian tuntemuksen ja sitä koskevan tiedon levityksen parantaminen;
 - b) Euroopan kannalta merkittävän kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojaaminen;
 - c) muu kuin kaupallinen kulttuurivaihto;
 - d) taiteellinen ja kirjallinen luova toiminta, audiovisuaalisen alan toiminta mukaan luettuna.
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot suosivat yhteistyötä kolmansien maiden sekä kulttuurin alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen, erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.
4. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi.¹
5. Myötävaikuttaakseen tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen ~~neuvosto~~:
 - a) **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät toteuttaa jäljempänä 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä** noudattaen ja alueiden komiteaa kuultuaan sellaisia edistämistoimia, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista. **Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa alueiden komiteaa kuultuaan kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti;**
 - b) **neuvosto** antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta suosituksia.

¹ Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

V. KOULUTUS, AMMATILLINEN KOULUTUS JA NUORISO

152 lauseke (ent. 149 artikla)

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa korkealaatuisen koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta opetuksen sisällöstä ja koulutusjärjestelmän järjestämisestä sekä niiden sivistyksellistä ja kielellistä monimuotoisuutta.
2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnalla pyritään:
 - a) kehittämään eurooppalaista ulottuvuutta koulutuksessa erityisesti jäsenvaltioiden kielten opetuksella ja levittämällä;
 - b) edistämään opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuutta muun muassa rohkaisemalla tutkintotodistusten ja opintojaksojen tunnustamista akateemisessa maailmassa;
 - c) edistämään koulutuslaitosten välistä yhteistyötä;
 - d) kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä;
 - e) edistämään nuorisovaihdon sekä sosiaalipedagogiikan alan ohjaajien vaihdon kehittämistä;
 - f) rohkaisemaan etäopetuksen kehittämistä.
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot suosivat yhteistyötä kolmansien maiden sekä koulutusalan toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen ja erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.
4. Myötävaikuttaakseen tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen ~~neuvosto~~:
 - a) **Euroopan parlamentti ja neuvosto vahvistaa jäljempänä 251 artiklassa määrättyä menettelyä hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä** noudattaen sekä ~~talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~ edistämistoimia, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista; **Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**
 - b) **neuvosto** antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta suosituksia.

153 lauseke (ent. 150 artikla)

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** toteuttaa ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa, joka tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia, pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta ammatillisen koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä.
2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnalla pyritään:
 - a) helpottamaan teollisiin muutoksiin mukautumista erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleen koulutuksella;
 - b) parantamaan valmentavaa ammatillista koulutusta ja jatkokoulutusta ammattiin pääsyn ja palaamisen helpottamiseksi työmarkkinoilla;
 - c) helpottamaan pääsyä ammatilliseen koulutukseen ja edistämään ammattiin kouluttavien ja ammattia opiskelevien, erityisesti nuorison, liikkuvuutta;
 - d) kannustamaan koulutuslaitosten tai ammatillisten koulutuslaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä ammatillista koulutusta koskevissa asioissa;
 - e) kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden ammatillisten koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä.
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot edistävät yhteistyötä kolmansien maiden sekä ammatillisen koulutuksen alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.
4. **Euroopan parlamentti ja neuvosto toteuttavat 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä** noudattaen ~~sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~ toimenpiteet, joilla myötävaikutetaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen mutta jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista. **Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

B. ULKONEN TOIMINTA¹

I. KAUPPAPOLITIIKKA²

154 lauseke (ent. 131 artikla)

Jäsenvaltiot pyrkivät keskinäisen tulliliiton perustamisella edistämään yhteisen edun mukaisesti maailmankaupan sopusointuista kehitystä, kansainvälisen kaupan rajoitusten asteittaista poistamista sekä tullisteiden purkamista.

Yhteisessä kauppapolitiikassa otetaan huomioon jäsenvaltioiden välisten tullien poistamisen mahdollinen suotuisa vaikutus yritysten kilpailukykyyn jäsenvaltioissa.

155 lauseke (ent. 132 artikla)

1. Jäsenvaltiot yhdenmukaistavat asteittain, siinä määrin kuin on tarpeen yhteisössä olevien yritysten välisen kilpailun vääristymisen estämiseksi, järjestelmänsä, joilla ne myöntävät tukea kolmansiin maihin suuntautuvaan vientiin, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta niitä jäsenvaltioiden velvoitteita, joihin jäsenvaltiot ovat sitoutuneet muissa kansainvälisissä järjestöissä.

Neuvosto antaa tätä varten tarvittavat direktiivit määräenemmistöllä komission ehdotuksesta.

2. Edellä olevia määräyksiä ei sovelleta sellaisiin tullien tai vaikutukseltaan vastaavien maksujen taikka välillisten verojen palautuksiin, liikevaihtoverojen, valmisteverojen ja muiden välillisten verojen palautukset mukaan luettuina, joita myönnetään jäsenvaltiosta kolmanteen maahan suuntautuvassa viennissä, jos nämä palautukset eivät ole suurempia kuin vientituotteille välillisesti tai suoraan määrätyt maksut.

¹ Valmistelukunnan on tarkastettava koko tätä lukua.

² Valmistelukunnan olisi tarkastettava tätä osastoa unionin ulkosuhteiden puitteissa, eikä sitä siten käsitellä tässä.

1. *Yhteinen kauppapolitiikka perustuu yhtenäisiin periaatteisiin etenkin tullien muuttamisessa, tulli- ja kauppasopimusten tekemisessä, vapauttamista koskevien toimenpiteiden yhtenäistämässä, vientipolitiikassa sekä kauppaa suojaavissa toimenpiteissä, kuten polkumyynti- ja tukipalkkiotapauksissa toteutettavissa toimenpiteissä.*

2. *Komissio tekee neuvostolle ehdotuksia yhteisen kauppapolitiikan toteuttamiseksi.*

3. *Jos on neuvoteltava yhden tai useamman valtion taikka kansainvälisen järjestön kanssa tehtävistä sopimuksista, komissio antaa asiasta suosituksia neuvostolle, joka valtuuttaa komission aloittamaan tarpeelliset neuvottelut. Neuvoston ja komission tehtävänä on huolehtia, että neuvotellut sopimukset ovat yhteisön sisäisten politiikkojen ja sääntöjen mukaisia.*

Komissio käy näitä neuvotteluja kuullen erityiskomiteaa, jonka neuvosto nimeää avustamaan komissiota tässä tehtävässä, sekä niiden direktiivien mukaisesti, joita neuvosto voi antaa komissiolle. Komissio antaa erityiskomitealle säännöllisesti tietoja neuvottelujen etenemisestä.

Sovelletaan 300 artiklan asiaa koskevia määräyksiä.

4. *Käyttäessään sille tällä artiklalla annettua toimivaltaansa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.*

5. *Tämän artiklan 1–4 kohtaa sovelletaan myös silloin, kun neuvotellaan tai tehdään sopimuksia palvelukaupan ja henkisen omaisuuden kauppaa koskevien näkökohtien aloilla, siltä osin kuin nämä sopimukset eivät kuulu mainittujen kohtien soveltamisalaan ja rajoittamatta 6 kohdan soveltamista.*

Poiketen siitä, mitä 4 kohdassa määrätään, neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti sopimuksen neuvottelemisesta ja tekemisestä jollain ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettulla alalla silloin, kun sopimus sisältää määräyksiä, joiden osalta sisäisten sääntöjen antaminen edellyttää yksimielisyyttä, tai kun sopimus koskee alaa, jolla yhteisö ei ole vielä käyttänyt tämän perustamissopimuksen mukaista toimivaltaansa antamalla sisäisiä sääntöjä.

Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti neuvoteltaessa ja tehtäessä horisontaalista sopimusta, jos sopimus koskee myös edellistä alakohtaa tai 6 kohdan toista alakohtaa.

Mitä tässä kohdassa määrätään, ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen pitää voimassa ja tehdä sopimuksia kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa, jos sopimukset ovat sopusoinnussa yhteisön oikeuden ja muiden asiaan liittyvien kansainvälisten sopimusten kanssa.

6. Neuvosto ei voi tehdä sopimusta, jos sen määräyksissä ylitetään yhteisön sisäinen toimivalta erityisesti siten, että niiden seurauksena olisi jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistaminen alalla, jolla tällainen yhdenmukaistaminen ei tämän sopimuksen mukaan ole mahdollista.

Poiketen siitä, mitä 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, kulttuuri- ja audiovisuaalialojen palvelujen, koulutuspalvelujen sekä sosiaali- ja terveysalan palvelujen kauppaa koskevat sopimukset kuuluvat tässä suhteessa yhteisön ja sen jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan. Niitä koskevien neuvottelujen käyminen edellyttää siten 300 artiklan asiaa koskevien määräysten mukaisesti tehdyn yhteisön päätöksen lisäksi jäsenvaltioiden yhteistä sopimusta. Yhteisö ja jäsenvaltiot tekevät yhdessä näin neuvotellut sopimukset.

Liikenteen alan kansainvälisten sopimusten neuvottelemisessa ja tekemisessä noudatetaan edelleen V osaston ja 300 artiklan määräyksiä.

7. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan laajentaa 1–4 kohdan soveltamisen koskemaan henkistä omaisuutta koskevia kansainvälisiä neuvotteluja ja sopimuksia, siltä osin kuin ne eivät kuulu 5 kohdan soveltamisalaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta 6 kohdan ensimmäisen alakohdan soveltamista.

157 lauseke (ent. 134 artikla)

Varmistaakseen, että kaupan vinoutuminen ei estä jäsenvaltioiden tämän sopimuksen mukaisten kauppapoliittisten toimenpiteiden toteuttamista, tai jos tällaisten toimenpiteiden väliset erot aiheuttavat taloudellisia vaikeuksia yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa, komissio suosittaa menetelmiä, joilla muut jäsenvaltiot osallistuvat tarvittavaan yhteistyöhön. Jos tämä osoittautuu riittämättömäksi, komissio voi antaa jäsenvaltioille luvan toteuttaa tarvittavat suojatoimenpiteet, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt komissio määrittelee.

Kiireellisissä tapauksissa jäsenvaltiot pyytävät komissiolta lupaa itse toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, ja komissio päättää asiasta mahdollisimman pian; sen jälkeen jäsenvaltiot, joita asia koskee, ilmoittavat toimenpiteistä muille jäsenvaltioille. Komissio voi milloin tahansa päättää, että kyseisten valtioiden on muutettava näitä toimenpiteitä tai kumottava ne.

Ensisijaisesti on valittava toimenpiteet, jotka aiheuttavat yhteismarkkinoiden toiminnalle vähiten häiriötä.

II KEHITYSYHTEISTYÖ¹

158 lauseke (ent. 177 artikla)

1. *Yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikalla, joka täydentää jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa, edistetään:*
 - *kehitysmaiden ja etenkin kaikista heikoimmassa asemassa olevien kehitysmaiden kestävää taloudellista ja sosiaalista kehitystä;*
 - *kehitysmaiden sopusointuista ja asteittaista yhdentymistä maailmantalouteen;*
 - *köyhyyden torjuntaa kehitysmaissa.*
2. *Yhteisön politiikalla tällä alalla myötävaikutetaan kansanvallan ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen yleiseen tavoitteeseen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen tavoitteeseen.*
3. *Yhteisö ja jäsenvaltiot noudattavat niitä velvoitteita ja ottavat huomioon ne tavoitteet, jotka ne ovat hyväksyneet Yhdistyneissä Kansakunnissa ja muissa toimivaltaisissa kansainvälisissä järjestöissä.*

159 lauseke (ent. 178 artikla)

Yhteisö ottaa 177 artiklassa tarkoitetut tavoitteet huomioon sellaisessa toteuttamassaan politiikassa, joka on omiaan vaikuttamaan kehitysmaihiin.

160 lauseke (ent. 179 artikla)

1. *Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toimenpiteet, jotka ovat tarpeen 177 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista. Nämä toimenpiteet voivat olla monivuotisia toimintaohjelmia.*
2. *Euroopan investointipankki myötävaikuttaa perussäännössään määrättyin ehdoin 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanoon.*
3. *Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta AKT–EY-yleissopimuksessa määrättyyn yhteistyöhön Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren alueen maiden kanssa.*

¹ Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä osastoa unionin ulkosuhteiden yhteydessä, eikä sitä näin ollen käsitellä tässä.

161 lauseke (ent. 180 artikla)

1. *Yhteisö ja jäsenvaltiot sovittavat yhteen kehitysyhteistyöpolitiikkansa sekä neuvottelevat keskenään avustushjelmistaan, myös kansainvälisissä järjestöissä ja konferensseissa. Ne voivat ryhtyä yhteisiin toimiin. Jäsenvaltiot myötävaikuttavat tarvittaessa yhteisön avustushjelmien täytäntöönpanoon.*

2. *Komissio voi tehdä aiheellisia aloitteita 1 kohdassa tarkoitetun yhteensovittamisen edistämiseksi.*

162 lauseke (ent. 181 artikla)

Yhteisö ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. Yhteisön yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia yhteisön ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään 300 artiklan mukaisesti.

Mitä edellisessä alakohdassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

**[II a TALOUDELLINEN, TEKNINEN JA RAHOITUSYHTEISTYÖ
KOLMANSIEN MAIDEN KANSSA]¹**

163 lauseke (ent. 181 a artikla)

1. *Yhteisö tekee kolmansien maiden kanssa toimivaltaansa kuuluvaa taloudellista, teknistä ja rahoitusyhteistyötä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän perustamissopimuksen muiden määräysten ja varsinkaan XX osaston määräysten soveltamista. Tällä yhteistyöllä täydennetään jäsenvaltioiden toimia ja se on yhdenmukaista yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikan kanssa.*

Yhteisön tämän alan politiikalla edistetään kansanvallan ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen yleisen tavoitteen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen tavoitteen saavuttamista.

¹ Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä osastoa unionin ulkosuhteiden yhteydessä, eikä sitä näin ollen käsitellä tässä. Se on sijoitettu tähän, vaikka sitä ei olekaan 28.10.2002 esitetyssä rakenteessa.

2. Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan 1 kohdan täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Neuvosto päättää yksimielisesti 310 artiklassa tarkoitetuista assosiaatiosopimuksista sekä unionin jäsenehdokasvaltioiden kanssa tehtävistä sopimuksista.

3. Yhteisö ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. Yhteisön yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia yhteisön ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään 300 artiklan mukaisesti.

Ensimmäisen alakohdan määräykset eivät rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä elimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

III A1–A4 LUKUUN KUULUVIEN POLITIIKAN ALOJEN ULKOISET NÄKÖKOHDAT¹

[...]

IV MÄÄRÄYKSET YHTEISESTÄ ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIIKASTA²

- [1. ULKOPOLITIikka
- 2. KRIISINHALLINTA]

164 lauseke (ent. 11 artikla SEU)

1. Unioni määrittelee ja toteuttaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, joka kattaa kaikki ulko- ja turvallisuuspolitiikan alat ja jonka tavoitteena on:

- turvata unionin yhteiset arvot, perusedut, riippumattomuus ja koskemattomuus Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti;

¹ Osastossa ei toistaiseksi ole tekstiä, koska valmistelukunta ei ole vielä päättänyt ko. tekstistä.

² Työryhmä ei ole tätä raporttia silmällä pitäen eritellyt yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan eri näkökohtia (lukuun ottamatta kansainvälisten sopimusten tekemistä koskevaa määräystä), toisaalta koska nämä määräykset kytkeytyvät toisiinsa ja noudattavat eri logiikkaa kuin 28.10.2002 esitetyssä rakenteessa ja toisaalta koska kaikkia kyseisiä määräyksiä valmistelukunta tarkastelee vielä perin pohjin.

- *lujittaa unionin turvallisuutta sen kaikissa muodoissa;*
- *säilyttää rauha ja lujittaa kansainvälistä turvallisuutta Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden ja Helsingin päätösasiakirjan periaatteiden sekä Pariisin peruskirjan tavoitteiden mukaisesti, mukaan lukien rauha ja turvallisuus ulkorajoilla;*
- *edistää kansainvälistä yhteistyötä;*
- *kehittää ja lujittaa kansanvaltaa ja oikeusvaltion periaatetta sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista.*

2. Jäsenvaltiot tukevat aktiivisesti ja varauksettomasti unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa uskollisuuden ja keskinäisen yhteisvastuullisuuden hengessä.

Jäsenvaltiot toimivat yhdessä lujittaakseen ja kehittääkseen keskinäistä poliittista yhteisvastuullisuuttaan. Ne pidättyvät kaikista toimista, jotka ovat unionin etujen vastaisia tai jotka ovat omiaan haittaamaan sen tehokkuutta yhtenäisenä voimana kansainvälisissä suhteissa.

Neuvosto huolehtii siitä, että näitä periaatteita noudatetaan.

165 lauseke (ent. 12 artikla SEU)

Unioni pyrkii 11 artiklassa määrättyjen tavoitteiden saavuttamiseen:

- *määrittelemällä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet ja yleiset suuntaviivat;*
- *päättämällä yhteisistä strategioista;*
- *hyväksymällä yhteisiä toimintoja;*
- *hyväksymällä yhteisiä kantoja;*
- *vahvistamalla jäsenvaltioiden välistä järjestelmällistä yhteistyötä niiden harjoittaessa politiikkaansa.*

166 lauseke (ent. 13 artikla SEU)

1. Eurooppa-neuvosto määrittelee yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet ja yleiset suuntaviivat, myös asioissa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.

2. Eurooppa-neuvosto päättää yhteisistä strategioista, jotka unioni toteuttaa aloilla, joilla jäsenvaltioilla on merkittäviä yhteisiä etuja.

Yhteisissä strategioissa vahvistetaan niiden tavoitteet, kesto sekä keinot, jotka unionin ja jäsenvaltioiden on tarjottava niiden toteuttamista varten.

3. Neuvosto tekee päätökset, jotka ovat tarpeen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan määrittämiseksi ja toteuttamiseksi Eurooppa-neuvoston määrittelemien yleisten suuntaviivojen perusteella.

Neuvosto suosittelee Eurooppa-neuvostolle yhteisiä strategioita ja toteuttaa ne erityisesti hyväksymällä yhteisiä toimintoja ja yhteisiä kantoja.

Neuvosto huolehtii unionin toiminnan yhtenäisyydestä, johdonmukaisuudesta ja tehokkuudesta.

167 lauseke (ent. 14 artikla SEU)

1. Neuvosto hyväksyy yhteiset toiminnot. Yhteisiä toimintoja käytetään erityistilanteissa, joiden katsotaan edellyttävän unionin operatiivisia toimia. Yhteisissä toiminnoissa vahvistetaan niiden tavoitteet, soveltamisala, unionille niiden toteuttamiseksi tarjottavat keinot, tarvittaessa niiden kesto sekä edellytykset niiden panemiseksi täytäntöön.

2. Jos olosuhteet muuttuvat siten, että se vaikuttaa olennaisesti kysymykseen, jossa noudatetaan yhteistä toimintaa, neuvosto tarkistaa toiminnan periaatteita ja tavoitteita sekä tekee tarpeelliset päätökset. Kunnes neuvosto tekee ratkaisunsa, noudatetaan yhteistä toimintaa.

3. Yhteiset toiminnot sitovat jäsenvaltioiden kannanottoja ja niiden toimintaa.

4. Neuvosto voi pyytää komissiota esittämään sille yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevia aiheellisia ehdotuksia yhteisen toiminnan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

5. Kun suunnitellaan yhteiseen toimintaan sisältyvää kansallista kannanottoa tai kansallista toimintaa, siitä annetaan tietoja niin ajoissa, että asiasta ehditään tarvittaessa ennalta neuvotella neuvostossa. Velvollisuus antaa tietoja ennalta ei koske toimenpiteitä, joilla pelkästään saatetaan neuvoston päätöksiä osaksi kansallista lainsäädäntöä.

6. Jos se on tilanteen muuttumisen vuoksi ehdottoman välttämätöntä ja jos neuvosto ei ole tehnyt päätöstä, jäsenvaltiot saavat toteuttaa sellaiset tarpeelliset kiireelliset toimenpiteet, joissa otetaan huomioon yhteisen toiminnan yleiset tavoitteet. Jäsenvaltio, joka toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, antaa niistä välittömästi neuvostolle tiedon.

7. Jos jäsenvaltiolla on yhteisen toiminnan toteuttamisessa suuria vaikeuksia, se saattaa ne neuvoston käsiteltäväksi, joka keskustelee niistä ja pyrkii löytämään asianmukaisia ratkaisuja. Tällaiset ratkaisut eivät saa olla ristiriidassa yhteisen toiminnan tavoitteiden kanssa tai haitata sen tehokkuutta.

168 lauseke (ent. 15 artikla SEU)

Neuvosto hyväksyy yhteiset kannat. Yhteisissä kannoissa määritellään unionin lähestymistapa tiettyyn maantieteelliseen tai aihekohtaiseen kysymykseen. Jäsenvaltiot varmistavat, että niiden kansallinen politiikka on yhteisten kantojen mukaista.

169 lauseke (ent. 16 artikla)

Jäsenvaltiot antavat toisilleen tietoja ja neuvottelevat keskenään neuvostossa kaikista yleisesti kiinnostavista ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksistä sen varmistamiseksi, että unionin vaikutusvaltaa käytetään mahdollisimman tehokkaasti yhteensovitetun ja toisiaan lähentyvän toiminnan avulla.

170 lauseke (ent. 17 artikla)

1. Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka käsittää kaikki Euroopan unionin turvallisuuteen liittyvät kysymykset, mukaan lukien asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen, jos Eurooppa-neuvosto niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tässä artiklassa tarkoitettu unionin politiikka ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, siinä pidetään arvossa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä määritettävän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa.

Yhteisen puolustuspolitiikan asteittaista määrittelemistä tuetaan jäsenvaltioiden pitäessä sitä aiheellisena jäsenvaltioiden välisellä puolustusmateriaaleja koskevalla yhteistyöllä.

2. Tässä artiklassa tarkoitettuihin kysymyksiin kuuluvat humanitaariset ja pelastustehtävät, rauhanturvaaminen sekä taistelujoukkojen tehtävät kriisinhallinnassa, rauhanpalauttaminen mukaan lukien.

3. Tässä artiklassa tarkoitettujen puolustuksen alalla merkityksellisten päätösten tekeminen ei rajoita 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettujen politiikkojen ja velvoitteiden soveltamista.

4. Tämän artiklan määräykset eivät estä kiinteämmän yhteistyön kehittämistä kahden tai useamman jäsenvaltion välillä kahdenvälisesti Länsi-Euroopan unionin (WEU) tai Naton yhteydessä, ellei tällainen yhteistyö ole ristiriidassa tässä osastossa määrätyn yhteistyön kanssa tai estä sitä.

5. Tämän artiklan tavoitteiden edistämiseksi tämän artiklan määräyksiä tarkistetaan 48 artiklan mukaisesti.

171 lauseke (ent. 18 artikla SEU)

1. *Puheenjohtajavaltio edustaa unionia yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvissä asioissa.*
2. *Puheenjohtajavaltio vastaa tämän osaston nojalla tehtyjen päätösten toteuttamisesta; tässä ominaisuudessaan se esittää periaatteessa unionin kannan kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa.*
3. *Puheenjohtajavaltiota avustaa neuvoston pääsihteeri, joka toimii yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana.*
4. *Komissio osallistuu täysimääräisesti 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen. Tarvittaessa puheenjohtajavaltiota avustaa edellä mainituissa tehtävissä puheenjohtajana seuraavalla kaudella toimiva jäsenvaltio.*
5. *Neuvosto voi, pitäessään sitä tarpeellisena, nimittää erityisedustajan hoitamaan tiettyjä poliittisia erityistehtäviä.*

172 lauseke (ent. 19 artikla SEU)

1. *Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa. Ne tukeutuvat niissä yhteisiin kantoihinsa.*

Niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa, joihin kaikki jäsenvaltiot eivät osallistu, ne jäsenvaltiot, jotka osallistuvat niihin, tukeutuvat yhteisiin kantoihin.

2. *Niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa edustettuina olevat jäsenvaltiot, joissa kaikki jäsenvaltiot eivät ole edustettuina, antavat viimeksi mainituille jäsenvaltioille tietoja kaikista yhteistä etua koskevista asioista, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 kohdan ja 14 artiklan 3 kohdan määräysten soveltamista.*

Jäsenvaltiot, jotka ovat myös Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston jäseniä, neuvottelevat keskenään ja pitävät muut jäsenvaltiot täysin asioista selvillä. Jäsenvaltiot, jotka ovat turvallisuusneuvoston pysyviä jäseniä, huolehtivat toiminnassaan unionin kantojen ja etujen puolustamisesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niitä velvollisuuksia, joita niillä on Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan määräysten nojalla.

173 lauseke (ent. 20 artikla SEU)

Jäsenvaltioiden diplomaattiset edustustot ja konsuliedustustot sekä komission edustustot kolmansissa maissa ja kansainvälisissä konferensseissa samoin kuin niiden edustajat kansainvälisissä järjestöissä ovat yhteistoiminnassa sen varmistamiseksi, että neuvoston hyväksymiä yhteisiä kantoja ja yhteisiä toimintoja noudatetaan ja että ne toteutetaan.

Ne tiivistävät yhteistyötään vaihtamalla tietoja, laatimalla yhteisiä arvioita ja tukemalla Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 20 artiklassa tarkoitettujen määräysten täytäntöönpanoa.

174 lauseke (ent. 21 artikla SEU)

Puheenjohtajavaltio kuulee Euroopan parlamenttia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisistä näkökohdista ja perusvalinnoista ja huolehtii siitä, että Euroopan parlamentin näkemykset otetaan aiheellisella tavalla huomioon. Puheenjohtajavaltio ja komissio antavat Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehityksestä.

Euroopan parlamentti voi tehdä kysymyksiä neuvostolle tai antaa sille suosituksia. Euroopan parlamentissa käydään vuosittain keskustelu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toteuttamisessa tapahtuneesta edistymisestä.

175 lauseke (ent. 22 artikla SEU)

- 1. Jokainen jäsenvaltio tai komissio voi saattaa neuvoston käsiteltäväksi yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyviä kysymyksiä sekä tehdä ehdotuksia neuvostolle.*
- 2. Tapauksissa, joissa päätös on tehtävä nopeasti, puheenjohtajavaltio voi omasta aloitteestaan taikka komission tai jäsenvaltion pyynnöstä kutsua koolle neuvoston ylimääräisen kokouksen 48 tunnin kuluessa ja ehdottoman välttämättömissä tapauksissa lyhyemmänkin ajan kuluessa.*

176 lauseke (ent. 23 artikla SEU)

- 1. Neuvosto tekee päätökset tässä osastossa tarkoitetuista kysymyksistä yksimielisesti. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten äänestämästä pidättäminen ei estä näiden päätösten tekemistä.*

Äänestämästä pidättyvä neuvoston jäsen voi perustella pidättymistään antamalla tämän alakohdan mukaisesti virallisen lausuman. Tällöin kyseinen jäsenvaltio ei ole velvollinen soveltamaan kyseistä päätöstä, mutta se on velvollinen hyväksymään, että päätös sitoo unionia. Keskinäistä yhteisvastuullisuutta noudattaen kyseisen jäsenvaltion on pidättäydyttävä toimista, jotka voivat olla ristiriidassa mainittuun päätökseen perustuvan unionin toiminnan kanssa tai estää sen toteuttamisen, ja muiden jäsenvaltioiden on kunnioitettava sen kantaa. Jos tällä tavoin pidättäytymisensä perustelleet neuvoston jäsenet edustavat yli kolmasosaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla painotetuista äänistä, päätöstä ei tehdä.

2. *Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä:*

- hyväksyessään yhteisen strategian perusteella yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan taikka tehdessään sen perusteella muun päätöksen;*
- tehdessään päätöksen yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan täytäntöönpanosta;*
- nimittäessään erityisedustajan 18 artiklan 5 kohdan mukaisesti.*

Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että se esittämistään tärkeitä kansalliseen politiikkaan liittyvistä syistä aikoo vastustaa päätöksen tekemistä määräenemmistöllä, asiasta ei äänestetä. Neuvosto voi määräenemmistöllä pyytää, että asia saatetaan Eurooppa-neuvoston yksimielisesti ratkaistavaksi.

Neuvoston jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla. Ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.

Tätä kohtaa ei sovelleta päätöksiin, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

3. *Neuvosto tekee ratkaisunsa menettelykysymyksistä jäsentensä enemmistöllä.*

177 lauseke (ent. 25 artikla SEU)

Poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea seuraa kansainvälistä tilannetta yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kuuluvilla aloilla sekä osallistuu politiikan määrittelemiseen antamalla neuvoston pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja neuvostolle, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 207 artiklan soveltamista. Komitea seuraa myös sovitun politiikan toteuttamista, tämän kuitenkin rajoittamatta puheenjohtajavaltion ja komission toimivaltaa.

Tätä osastoa sovellettaessa komitea huolehtii neuvoston johdolla kriisinhallintaoperaatioiden poliittisesta valvonnasta ja strategisesta johdosta.

Neuvosto voi kriisinhallintaoperaation toteuttamiseksi ja sen keston ajaksi, joista neuvosto päättää, valtuuttaa komitean tekemään asianmukaisia, operaation poliittista valvontaa ja strategista johtoa koskevia päätöksiä, tämän kuitenkin rajoittamatta 47 artiklan soveltamista.

178 lauseke (ent. 26 artikla SEU)

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva neuvoston pääsihteeri avustaa neuvostoa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvissa kysymyksissä erityisesti osallistumalla toimintaperiaatteita koskevien päätösten muotoilemiseen, valmisteluun ja täytäntöönpanoon ja tarvittaessa, toimien puheenjohtajavaltion pyynnöstä neuvoston puolesta, käymällä poliittista vuoropuhelua kolmansien osapuolten kanssa.

179 lauseke (ent. 27 artikla SEU)

Komissio osallistuu täysimääräisesti työhön yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla.

180 lauseke (ent. 27 a artikla SEU)

1. Tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla toteutettavan tiiviimmän yhteistyön tavoitteena on vaalia koko unionin arvoja ja toimia sen etujen mukaisesti vahvistamalla unionin asemaa yhtenäisenä voimana kansainvälisissä yhteyksissä. Tiiviimmässä yhteistyössä otetaan huomioon:

- yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet, tavoitteet, yleiset suuntaviivat ja johdonmukaisuus sekä tämän politiikan alalla tehtyt päätökset,*
- Euroopan yhteisön toimivalta, ja*
- unionin kaikkien politiikkojen ja sen ulkoisen toiminnan yhdenmukaisuus.*

2. Tämän artiklan mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön sovelletaan 11–27 sekä 27 b–28 artiklaa, jollei 27 c artiklassa tai 43–45 artiklassa toisin määrätä.

181 lauseke (ent. 27 b artikla SEU)

Tämän osaston nojalla toteutettava tiiviimpi yhteistyö koskee yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan täytäntöönpanoa. Tiiviimpi yhteistyö ei voi koskea asioita, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

182 lauseke (ent. 27 c artikla SEU)

Jäsenvaltiot, jotka aikovat perustaa 27 b artiklan mukaisen tiiviimmän yhteistyön, esittävät asiasta pyynnön neuvostolle.

Pyyntö toimitetaan komissiolle ja annetaan tiedoksi Euroopan parlamentille. Komissio antaa lausunnon erityisesti siitä, onko suunniteltu tiiviimpi yhteistyö yhdenmukainen unionin politiikkojen kanssa. Neuvosto myöntää oikeuden tiiviimmän yhteistyön toteuttamiseen 23 artiklan 2 kohdan toista ja kolmatta alakohtaa noudattaen ja 43–45 artiklan mukaisesti.

183 artikla (ent. 27 d artikla SEU)

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva neuvoston pääsihteeri huolehtii erityisesti siitä, että Euroopan parlamentti ja kaikki neuvoston jäsenet pidetään täysin selvillä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla toteutettavasta tiiviimmästä yhteistyöstä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta puheenjohtajavaltion ja komission toimivaltaa.

184 lauseke (ent. 27 e artikla SEU)

Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua 27 c artiklan mukaisesti perustettuun tiiviimpään yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja antaa sen tiedoksi komissiolle. Komissio toimittaa neuvostolle lausunnon kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Neuvosto päättää asiasta sekä tarpeellisina pitämistään erityisjärjestelyistä neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Päätös katsotaan tehdyksi, jollei neuvosto määräenemmistöllä tämän saman ajan kuluessa päättä sen lepäämään jättämisestä. Tällöin neuvosto perustelee päätöksensä ja asettaa määräajan uutta käsittelyä varten.

Tätä artiklaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä ja yhtä suurta osuutta jäsenten määrästä kuin ne, joista määrätään 23 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa.

185 lauseke (ent. 28 artikla SEU)

- 1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189, 190, 196–199, 203, 204, 206–209, 213–219, 255 ja 290 artiklaa sovelletaan tässä osastossa tarkoitettuja aloja koskeviin määräyksiin.*
- 2. Yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvistä määräyksistä toimitelmille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon.*

3. Kyseisten määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot otetaan myös menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, lukuun ottamatta sellaisista toimista johtuvia menoja, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla, sekä tapauksia, joista neuvosto yksimielisesti päättää toisin.

Jos menoja ei oteta menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jäsenvaltiot vastaavat niistä bruttokansantulon mukaan määräytyvän asteikon mukaisesti, jollei neuvosto yksimielisesti päättää toisin. Ne jäsenvaltiot, joiden edustaja on antanut neuvostossa virallisen lausuman 23 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti, eivät ole velvollisia osallistumaan sellaisten menojen rahoitukseen, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

4. Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyä talousarviomenettelyä sovelletaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon otettaviin menoihin.

V. KANSAINVÄLISTEN SOPIMUSTEN TEKEMINEN

186 lauseke (ent. 300 artikla)¹

1. Tapauksissa, joissa tämän sopimuksen määräysten mukaan tehdään yhteisön ja yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön välinen sopimus, komissio antaa suosituksia neuvostolle, joka valtuuttaa komission aloittamaan tarvittavat neuvottelut. Komissio käy näitä neuvotteluja kuullen erityiskomiteoita, joita neuvosto nimeää avustamaan komissiota tässä tehtävässä, sekä noudattaen direktiivejä, joita neuvosto voi antaa komissiolle osoitettuina.

Käyttäessään tällä kohdalla sille annettua toimivaltaa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, lukuun ottamatta tapauksia, joiden osalta 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, että neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

2. Jollei komission toimivallasta näissä asioissa muuta johdu, sopimuksen allekirjoittamisesta, johon voi liittyä päätös sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta ennen sen voimaantuloa, sekä sopimusten tekemisestä päättää neuvosto määräenemmistöllä komission ehdotuksesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti, jos sopimus koskee alaa, jolla sisäisten sääntöjen antamisen edellytyksenä on yksimielisyys, tai jos on kysymys 310 artiklassa tarkoitetuista sopimuksista.

¹ Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä artiklaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä sen vuoksi käsitellä tässä.

Poiketen siitä, mitä 3 kohdassa määrätään, samoja menettelyjä noudatetaan päätettäessä sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä ja määriteltäessä yhteisön kantoja sopimuksella perustetussa elimessä, kun kyseisen elimen on tehtävä päätöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta päätöksiä kyseisen sopimuksen institutionaalisten rakenteiden täydentämisestä tai muuttamisesta.

Euroopan parlamentille on viipymättä annettava täydelliset tiedot tämän kohdan mukaisesta päätöksestä, joka koskee sopimuksen väliaikaista soveltamista tai soveltamisen keskeyttämistä, tai yhteisön kannan määrittelystä sopimuksella perustetussa elimessä.

3. Neuvosto tekee sopimukset Euroopan parlamenttia kuultuaan, 133 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia lukuun ottamatta, sopimukset aloilla, joilla sisäiset säännöt annetaan 251 tai 252 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen, mukaan luettuina. Euroopan parlamentti antaa lausuntonsa määräajassa, jonka neuvosto voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Jos lausuntoa ei anneta määräajassa, neuvosto voi tehdä ratkaisunsa.

Poiketen siitä, mitä edellisessä alakohdassa määrätään, 310 artiklassa tarkoitetut sopimukset, sopimukset, joissa määrätään erityisistä toimielinjärjestelmistä järjestämällä yhteistyömenettelyjä, sopimukset, joilla on huomionarvoisia vaikutuksia yhteisön talousarvioon, sekä sopimukset, joista aiheutuu muutos 251 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen annettuun säädökseen, tehdään sen jälkeen, kun Euroopan parlamentin puoltava lausunto on saatu.

Neuvosto ja Euroopan parlamentti voivat kiireellisissä tapauksissa sopia määräajasta puoltavan lausunnon antamiselle.

4. Sopimusta tehdessään neuvosto voi 2 kohdan määräyksistä poiketen valtuuttaa komission hyväksymään muutokset yhteisön puolesta, jos sopimuksessa määrätään, että muutokset on hyväksyttävä yksinkertaistetussa menettelyssä tai että sopimuksella perustetun toimielimen on hyväksyttävä ne; neuvosto voi liittää valtuutukseen tiettyjä erityisehtoja.

5. Jos neuvosto aikoo tehdä sopimuksen, jonka tekeminen edellyttää tämän sopimuksen muuttamista, muutokset on ennalta hyväksyttävä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 48 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

6. Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi hankkia yhteisön tuomioistuimen lausunnon siitä, onko suunniteltu sopimus sopusoinnussa tämän sopimuksen määräysten kanssa. Jos yhteisön tuomioistuimen lausunto on kielteinen, sopimus voi tulla voimaan vain Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 48 artiklassa määrättyin edellytyksin.

7. Tässä artiklassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti tehdyt sopimukset sitovat yhteisön toimielimiä ja jäsenvaltioita.

187 lauseke (ent. 24 artikla SEU)

1. *Kun on tehtävä sopimus yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa tämän osaston soveltamisesta, neuvosto voi valtuuttaa puheenjohtajavaltion, tarvittaessa komission avustamana, aloittamaan sitä koskevat neuvottelut. Tällaiset sopimukset neuvosto tekee puheenjohtajavaltion suosituksesta.*
2. *Jos sopimus koskee asiaa, jota koskevien sisäisten päätösten tekeminen edellyttää yksimielisyyttä, neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.*
3. *Jos sopimus aiotaan tehdä yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan täytäntöönpanemiseksi, neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti.*
4. *Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan myös VI osastossa määrättyihin asioihin. Jos sopimus koskee asiaa, jota koskevat sisäiset päätökset tai sisäiset toimenpiteet edellyttävät määräenemmistöä, neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä 34 artiklan 3 kohdan mukaisesti.*
5. *Sopimus ei sido jäsenvaltiota, jonka edustaja ilmoittaa neuvostossa, että kyseisen jäsenvaltion on noudatettava valtiosääntönsä edellyttämiä menettelyjä; muut neuvoston jäsenet voivat sopia, että sopimusta sovelletaan kuitenkin väliaikaisesti.*
6. *Tässä artiklassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti tehdyt sopimukset sitovat unionin toimielimiä.*

188 lauseke (ent. 38 artikla SEU)

Edellä 24 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin voi sisältyä määräyksiä tähän osastoon kuuluvista asioista.

[V A Muita määräyksiä]¹

189 lauseke (ent. 3 artikla SEU)

[...]²

Unionilla on yhteinen toimielinjärjestelmä, joka turvaa unionin tavoitteiden saavuttamiseksi suoritettavien toimien johdonmukaisuuden ja jatkuvuuden yhteisön säännöstöä noudattaen ja kehittäen.

Unioni huolehtii erityisesti kaiken ulkoisen toimintansa johdonmukaisuudesta ulkosuhde-, turvallisuus-, talous- ja kehityspolitiikassaan. Neuvosto ja komissio vastaavat tämän johdonmukaisuuden varmistamisesta ja toimivat tätä varten yhteistyössä. Ne turvaavat, kumpikin toimivaltansa mukaisesti, tällaisen politiikan toteuttamisen.³

190 lauseke (ent. 60 artikla)⁴

1. Jos yhteisön toimia pidetään tarpeellisina 301 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa, neuvosto voi suhteessa niihin kolmansiin maihin⁵, joita asia koskee, mainitussa artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toteuttaa tarpeelliset kiireelliset pääomien liikkuvuutta ja maksuja koskevat toimenpiteet.

2. Ennen kuin neuvosto on toteuttanut 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, jäsenvaltio voi, vakavin poliittisin perustein ja kiireellisyyssyistä, suhteessa kolmanteen maahan toteuttaa pääomien liikkuvuutta ja maksuja koskevia yksipuolisia toimenpiteitä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 297 artiklan soveltamista. Näistä toimenpiteistä on annettava tieto komissiolle ja muille jäsenvaltioille viimeistään niiden tullessa voimaan.

Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta päättää, että jäsenvaltion, jota asia koskee, on muutettava näitä toimenpiteitä tai kumottava ne. Neuvoston puheenjohtaja antaa Euroopan parlamentille tiedon neuvoston päätöksestä.

¹ Ehdotus uudeksi otsikoksi, jota ei ollut vielä 28.10.2002 esitettyssä rakenteessa.

² Artiklan ensimmäinen kohta esitetään tämän asiakirjan lisäyksessä.

³ Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä kohtaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä sen vuoksi käsitellä tässä.

⁴ Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä artiklaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä sen vuoksi käsitellä tässä. Työryhmä ehdottaa, että tarkasteltaisiin mahdollisuutta sulauttaa tämä artikla 301 artiklaan.

⁵ Se seikka, että on mainittu yksinomaan "maat" estää nykyisellään käyttämästä tätä artiklaa sanktioiden määräämiseen henkilöille tai muille kuin valtioille (esimerkiksi nimeltä mainituille talibaneille ja terroristeille). Tämä aukko pakottaa nyt käyttämään EY-sopimuksen 308 artiklaa. Työryhmä ehdottaa, että valmistelukunta pohtisi, olisiko aiheellista laajentaa tämän artiklan soveltamisalaa (ks. myös 301 artiklaa koskeva ehdotus).

191 lauseke (ent. 301 artikla)¹

Jos Euroopan unionista tehdyn sopimuksen yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevien määräysten nojalla hyväksytyssä yhteisessä kannassa tai yhteisessä toiminnassa on päätetty yhteisön toimesta, jonka tarkoituksena on kokonaan tai osittain keskeyttää taloudelliset suhteet yhden tai useamman kolmannen maan² kanssa taikka vähentää niitä, neuvosto toteuttaa tarpeelliset kiireelliset toimenpiteet määräenemmistöllä komission ehdotuksesta.

192 lauseke (ent. 302 artikla)³

Komissio huolehtii kaikista tarvittavista yhteyksistä Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen erityisjärjestöjen toimielimiin.

Komissio huolehtii myös tarvittavista yhteyksistä kaikkiin kansainvälisiin järjestöihin.

193 lauseke (ent. 303 artikla)

Yhteisö toteuttaa kaiken tarvittavan yhteistyön Euroopan neuvoston kanssa.

194 lauseke (ent. 304 artikla)

Yhteisö toteuttaa taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön kanssa kiinteän yhteistoiminnan, jota koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan yhteisellä sopimuksella.

195 lauseke (ent. 310 artikla)⁴

Yhteisö voi tehdä yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa sopimuksia assosioinnista, joka koskee vastavuoroisia oikeuksia ja velvollisuuksia, yhteistä toimintaa ja erityismenettelyjä.

¹ Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä artiklaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä sen vuoksi käsitellä tässä. Olisi kuitenkin hyvä pohtia, olisiko se aiheellista sulauttaa EY-sopimuksen nykyisen 60 artiklan kanssa.

² Se seikka, että on mainittu yksinomaan "maat" estää nykyisellään käyttämästä tätä artiklaa sanktioiden määräämiseen henkilöille tai muille kuin valtioille. Ks. 60 artiklaa koskevassa alaviitteessä olevat ehdotukset.

³ Valmistelukunnan on määrä tarkastella 302-304 artiklaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä niitä sen vuoksi käsitellä tässä.

⁴ Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä artiklaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä sen vuoksi käsitellä tässä.

C. PUOLUSTUS¹

D. UNIONIN TOIMINTA

Tähän osaan on tehty teknisiä muutoksia toimeksiannon mukaisesti.

Nämä muutokset eivät vaikuta sisällöllisiin muutoksiin, joita valmistelukunta mahdollisesti myöhemmin haluaa tehdä.

Lisäksi todetaan asiakirjan CONV 369/02 (sivu 7, alaviite 1) mukaisesti seuraavaa:

"Institutionaalisten ja menettelyjä koskevien määräysten laajuus tässä osassa riippuu ensimmäisen osan yksityiskohtaisuudesta. Voitaisiin myös ajatella, että näissä määräyksissä käsiteltäisiin ainoastaan toimielinten välisiä menettelyjä ja toimielinten sisäistä täytäntöönpanoa koskevat määräykset voisivat olla pöytäkirjoissa."

[I OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET]

[1 LUKU

TOIMIELIMET]

[1 JAKSO

EUROOPAN PARLAMENTTI]

196 lauseke (ent. 189 artikla)

Euroopan parlamentti, jossa on yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat, käyttää sille tällä sopimuksella annettuja valtuuksia.

Euroopan parlamentin jäsenmäärä saa olla enintään 732.

¹ Tämän otsikon alla oleva kohta on jätetty tyhjäksi syistä, jotka selvitetään B osan IV lukua (yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka) koskevassa alaviitteessä.

1. *Yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat Euroopan parlamenttiin valitaan yleisillä, välittömällä vaaleilla.*

2. *Kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrät ovat seuraavat:*

<i>Belgia</i>	<i>25</i>
<i>Tanska</i>	<i>16</i>
<i>Saksa</i>	<i>99</i>
<i>Kreikka</i>	<i>25</i>
<i>Espanja</i>	<i>64</i>
<i>Ranska</i>	<i>87</i>
<i>Irlanti</i>	<i>15</i>
<i>Italia</i>	<i>87</i>
<i>Luxemburg</i>	<i>6</i>
<i>Alankomaat</i>	<i>31</i>
<i>Itävalta</i>	<i>21</i>
<i>Portugali</i>	<i>25</i>
<i>Suomi</i>	<i>16</i>
<i>Ruotsi</i>	<i>22</i>
<i>Yhdistynyt kuningaskunta</i>	<i>87.</i>

Jos tätä kohtaa muutetaan, kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrän on varmistettava yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen asianmukainen edustus.

3. *Edustajat valitaan viideksi vuodeksi.*

4. *Euroopan parlamentti laatii esityksen yleisten, välittömien vaalien toimittamisesta yhdenmukaista menettelyä noudattaen kaikissa jäsenvaltioissa tai kaikille jäsenvaltioille yhteisten periaatteiden mukaisesti.*

Neuvosto antaa yksimielisesti, saatuaan Euroopan parlamentin sen kaikkien jäsenten ehdottomalla enemmistöllä antaman puoltavan lausunnon, säännökset, joiden hyväksymistä se suosittaa jäsenvaltioille jäsenvaltioiden valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

5. *Euroopan parlamentti vahvistaa saatuaan komission lausunnon ja neuvoston määräenemmistöllä antaman suostumuksen jäsentensä tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt ja yleiset ehdot. Jäsenten tai entisten jäsenten verotusjärjestelmää koskevien sääntöjen tai ehtojen osalta edellytetään neuvostossa yksimielistä päätöstä.*

198 lauseke (ent. 191 artikla)

Euroopan tason poliittiset puolueet ovat tärkeä yhdentymistä edistävä tekijä unionissa. Ne myötävaikuttavat eurooppalaisen tietoisuuden muodostumiseen ja unionin kansalaisten poliittisen tahdon ilmaisemiseen.

Euroopan parlamentti ja neuvosto vahvistaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet, joilla vahvistetaan Euroopan tasolla toimivia poliittisia puolueita ja erityisesti niiden rahoitusta koskevat säännöt.

199 lauseke (ent. 192 artikla)

Siltä osin kuin tässä sopimuksessa **perustuslaissa** niin määrätään, Euroopan parlamentti osallistuu yhteisön **unionin** säädösten antamiseen johtavaan käsittelyyn käyttämällä toimivaltuuksiaan 251 ja 252 artiklassa määritellyissä menettelyissä **lainsäädäntömenettelyssä** sekä antamalla puoltavia lausuntoja tai neuvoa-antavia lausuntoja.¹

Euroopan parlamentti voi **kaikkien** jäsentensä enemmistöllä pyytää komissiota tekemään aiheellisia ehdotuksia asioista, joissa se katsoo, että on valmisteltava yhteisön säädös **unionin toimenpide** tämän sopimuksen **perustuslain** panemiseksi täytäntöön.²

200 lauseke (ent. 193 artikla)

Rajoittamatta kuitenkaan tällä sopimuksella **perustuslailla** muille toimielimille tai laitoksille annettuja toimivaltuuksia Euroopan parlamentti voi tehtäviään suorittaessaan, jos neljännes sen **kaikista** jäsenistä³ sitä pyytää, asettaa väliaikaisen tutkintavaliokunnan tutkimaan epäilyjä yhteisön **unionin**⁴ oikeutta sovellettaessa tapahtuneesta rikkomuksesta tai epäkohdasta, niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa epäilyksenalaiset seikat ovat tutkittavina jossakin tuomioistuimessa ja oikeudenkäynti on vielä vireillä.

Väliaikainen tutkintavaliokunta lakkaa, kun se antaa kertomuksensa.

¹ Tätä Euroopan parlamentin tehtävien yleiskuvausta olisi täydennettävä viittauksella sen toimivaltaan budjetin, valvonnan ja nimittämisten osalta; sillä on myös itsenäistä toimivaltaa (ks. tämän raportin liite II).

² Todettakoon, että jollei asiasta erikseen määrätä, sanan "yhteisön" korvaaminen sanalla "unioni" saattaa merkitä tämän artiklan (pyyntö ehdotusten tekemisestä) soveltamisalan laajenemista koskemaan aloja, jotka kuuluvat tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin.

³ Selkeytys, joka on yhdenmukainen useimpien EY-sopimuksen muiden sellaisten määräysten sanamuodon kanssa, joissa edellytetään parlamentin jäsenten enemmistöä päätöksen hyväksymiseksi.

⁴ Todettakoon, että jollei asiasta erikseen määrätä, sanan "yhteisön" korvaaminen sanalla "unioni" saattaa merkitä tämän artiklan (väliaikainen tutkintavaliokunta) soveltamisalan laajenemista koskemaan aloja, jotka kuuluvat tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin.

Yksityiskohtaiset säännöt tutkinto-oikeuden käyttämisestä vahvistetaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteisellä sopimuksella¹.

201 lauseke (ent. 194 artikla)

Kaikilla unionin kansalaisilla sekä niillä luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, on oikeus yksin taikka yhdessä toisten kansalaisten tai henkilöiden kanssa esittää Euroopan parlamentille vetoomus asiassa, joka kuuluu ~~yhteisön~~ **unionin**² toiminnan alaan ja koskee häntä välittömästi³.

202 lauseke (ent. 195 artikla)

1. Euroopan parlamentti nimittää oikeusasiamiehen⁴ valtuuksin ottaa vastaan unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, kanteluja ~~yhteisön~~ **unionin**⁵ toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista, lukuun ottamatta yhteisön tuomioistuimen ja, yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen **ja lainkäyttölautakuntien**⁶ toimintaa lainkäyttöeliminä.

Tehtävänsä mukaisesti oikeusasiamies suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina, omasta aloitteestaan taikka hänelle suoraan tai Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä toimitetun kantelun perusteella, niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa epäilyksenalaisia seikkoja käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä. Jos oikeusasiamies toteaa epäkohdan, hän saattaa asian sen toimielimen käsiteltäväksi, jota asia koskee, ja tämä toimielin antaa lausuntonsa asiasta hänelle kolmen kuukauden määräajassa. Tämän jälkeen oikeusasiamies antaa asiasta kertomuksen Euroopan parlamentille ja asianomaiselle toimielimelle. Kantelun tekijälle annetaan tiedoksi näiden tutkimusten tulokset.

Oikeusasiamies antaa Euroopan parlamentille vuosittain kertomuksen tutkimustensa tuloksista.

2. Oikeusasiamies nimitetään jokaisten Euroopan parlamentin vaalien jälkeen Euroopan parlamentin vaalikauden ajaksi. Sama henkilö voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

¹ Tämä säädös ei sisälly säädöstypologiaan, joka esitetään I osaan kuuluvassa, "unionin säädöksiä" koskevassa artiklaehdotuksessa (CONV 571/03, 24 art.).

² Todettakoon, että jollei asiasta erikseen määrätä, sanan "yhteisön" korvaaminen sanalla "unioni" saattaa merkitä tämän artiklan (oikeus esittää vetoomus) soveltamisalan laajenemista koskemaan aloja, jotka kuuluvat tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin.

³ Valmistelukunta voisi tarkastella sitä, onko aiheellista lisätä tähän artiklaan erityinen oikeusperusta vetoomusoikeuden käyttöä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistamiselle.

⁴ Yleisen käytännön mukaisesti tässä voitaisiin käyttää ilmausta "Euroopan oikeusasiamies".

⁵ Todettakoon, että jollei asiasta erikseen määrätä, sanan "yhteisön" korvaaminen sanalla "unioni" saattaa merkitä tämän artiklan (oikeusasiamies) soveltamisalan laajenemista koskemaan aloja, jotka kuuluvat tällä hetkellä toiseen pilariin.

⁶ Vaikka lainkäyttölautakunnat "asetetaan yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhteyteen", olisi syytä mainita ne tässä erikseen.

Yhteisön tuomioistuin voi Euroopan parlamentin pyynnöstä erottaa oikeusasiamiehen, jos hän ei enää täytä niitä vaatimuksia, joita hänen tehtävänsä edellyttävät, tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen.

3. Oikeusasiamies hoitaa tehtävänsä täysin riippumattomana. Tehtävänsä hoitaessaan hän ei pyydä eikä ota ohjeita miltään taholta. Oikeusasiamies ei saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa.

4. Euroopan parlamentti **hyväksyy toimenpiteet¹, joilla vahvistetaan** oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskeva ohjesääntö ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevat yleiset ehdot. **Parlamentti tekee ratkaisunsa** komission lausunnon ja neuvoston määräenemmistöllä antaman hyväksymisen saatuaan.

203 lauseke (ent. 196 artikla)

Euroopan parlamentti pitää istuntokauden vuosittain. Se kokoontuu ilman erillistä kutsua maaliskuun toisena tiistaina.

Euroopan parlamentti voi pitää ylimääräisen istuntojakson² jäsentensä enemmistön pyynnöstä taikka neuvoston tai komission pyynnöstä.

204 lauseke (ent. 197 artikla)

Euroopan parlamentti valitsee jäsentensä keskuudesta puhemiehensä ja työvaliokuntansa.

Komission jäsenet saavat olla läsnä kaikissa kokouksissa, ja he saavat pyynnöstään käyttää puhevaltaa komission puolesta.

Komissio vastaa suullisesti tai kirjallisesti Euroopan parlamentin tai sen jäsenten sille esittämiin kysymyksiin.

Neuvosto käyttää puhevaltaa Euroopan parlamentissa siten kuin siitä neuvoston työjärjestyksessä määrätään.

205 lauseke (ent. 198 artikla)

Jollei ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** toisin määrätä, Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa annettujen äänten ehdottomalla³ enemmistöllä.

Päätösvaltaisuudesta määrätään työjärjestyksessä.

¹ Todettakoon, että perustuslain I osan V osastoa koskevaan ehdotukseen (CONV 571/03) ei sisälly mahdollisuutta, että Euroopan parlamentti voisi yksin antaa normatiivisia säädöksiä (ks. tämän raportin liite II).

² Tämänhetkinen termistö ei vastaa käytäntöä eikä edellisessä kohdassa käytettyä termistöä; eroteltu "istuntokauteen" ja "istuntojaksoon" on peräisin parlamentin työjärjestyksen 10 artiklasta.

³ Sana "ehdoton" saattaa aiheuttaa sekaannusta äänten enemmistön ja parlamentin kaikkien jäsenten (määrä)enemmistön välillä (ks. tämän raportin liite II).

206 lauseke (ent. 199 artikla)

Euroopan parlamentti ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** työjärjestyksensä jäsentensä äänten enemmistöllä.

Euroopan parlamentin asiakirjat julkaistaan siten kuin sen työjärjestyksessä määrätään.

207 lauseke (ent. 200 artikla)

Euroopan parlamentti käsittelee julkisessa istunnossa komission sille vuosittain antaman yleiskertomuksen.

208 lauseke (ent. 201 artikla)

Euroopan parlamentti käsittelee komission toimintaa koskevan epäluottamuslauseen, aikaisintaan kolmen päivän kuluttua siitä, kun se on annettu Euroopan parlamentille käsiteltäväksi, ja päättää siitä avoimella äänestyksellä.

Jos epäluottamuslausetta kannattaa kaksi kolmasosaa annetuista äänistä, jotka edustavat Euroopan parlamentin jäsenten enemmistöä, komission jäsenten on yhdessä jätettävä tehtävänsä. He jatkavat juoksevien asioiden hoitamista, kunnes uudet komission jäsenet on nimitetty [214 artiklan] mukaisesti. Tässä tapauksessa uusiksi komission jäseniksi nimitettyjen toimikausi päättyy sinä päivänä, jona yhdessä tehtävänsä jättämään velvollisten komission jäsenten toimikausi olisi päättynyt.

[2 JAKSO

NEUVOSTO]

209 lauseke (ent. 202 artikla)

Turvatakseen ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** vahvistettujen tavoitteiden toteutumisen neuvosto ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrätyn edellytyksin:

- a) huolehtii jäsenvaltioiden yleisen talouspolitiikan yhteensovittamisesta,
- b) käyttää päätösvaltaa,

- c) hyväksymissään säädöksissä siirtää komissiolle toimivallan antamiensa sääntöjen täytäntöönpanoon. Neuvosto voi asettaa ehtoja tämän toimivallan käytölle. Se voi lisäksi erityistapauksissa pidättää itselleen oikeuden käyttää välitöntä täytäntöönpanotoimivaltaa. Edellä tarkoitettujen ehtojen on oltava niiden periaatteiden ja sääntöjen mukaisia, jotka neuvosto vahvistaa ennalta yksimielisesti komission ehdotuksesta ja saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon.¹

210 lauseke (ent. 203 artikla)

Neuvosto muodostuu jäsenvaltioiden ministeritason edustajista, joita on yksi kustakin jäsenvaltiosta ja joilla on jäsenvaltionsa hallitusta sitovat valtuudet.

Kukin neuvoston jäsenvaltio huolehtii vuorollaan puheenjohtajan tehtävästä kuuden kuukauden ajan neuvoston yksimielisesti päättämässä järjestyksessä.

211 lauseke (ent. 204 artikla)

Puheenjohtaja kutsuu neuvoston koolle omasta aloitteestaan taikka neuvoston jäsenen tai komission pyynnöstä.

212 lauseke (ent. 205 artikla)

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, neuvosto tekee ratkaisunsa jäsentensä enemmistöllä.
2. Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määräenemmistö, jäsenten äänet painotetaan seuraavasti:

<i>Belgia</i>	<i>5</i>
<i>Tanska</i>	<i>3</i>
<i>Saksa</i>	<i>10</i>
<i>Kreikka</i>	<i>5</i>
<i>Espanja</i>	<i>8</i>
<i>Ranska</i>	<i>10</i>
<i>Irlanti</i>	<i>3</i>
<i>Italia</i>	<i>10</i>
<i>Luxemburg</i>	<i>2</i>
<i>Alankomaat</i>	<i>5</i>
<i>Itävalta</i>	<i>4</i>
<i>Portugali</i>	<i>5</i>
<i>Suomi</i>	<i>3</i>
<i>Ruotsi</i>	<i>4</i>
<i>Yhdistynyt kuningaskunta</i>	<i>10.</i>

¹ Ks. I osan "täytäntöönpanosäädöksiä" koskeva artiklaehdotus (CONV 571/03, 28 artiklan 3 kohta).

Neuvoston ratkaisun edellytyksenä on vähintään:

- 62 ääntä, jos ratkaisu tämän sopimuksen mukaan on tehtävä komission ehdotuksesta,
 - muissa tapauksissa 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.
3. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidäytyminen äänestämästä ei estä neuvostoa tekemästä ratkaisua, jonka edellytyksenä on yksimielisyys.

213 lauseke (ent. 206 artikla)

Neuvoston jäsen voi äänestyksessä edustaa vain yhtä muuta jäsentä.

214 lauseke (ent. 207 artikla)

1. Komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden pysyvistä edustajista, huolehtii neuvoston työn valmistelusta sekä suorittaa neuvoston sille antamat toimeksiannot. Komitea voi tehdä menettelyä koskevia päätöksiä neuvoston työjärjestyksessä määrättyissä tapauksissa.
2. Neuvostoa avustaa pääsihteeristö, jota johtaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva pääsihteeri, ja häntä avustaa varapääsihteeri, joka vastaa pääsihteeristön toiminnasta. Neuvosto nimittää pääsihteerin ja varapääsihteerin määräenemmistöllä. Neuvosto päättää pääsihteeristön organisaatiosta.
3. Neuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.

Neuvosto täsmentää [255 artiklan 3 kohdan] soveltamiseksi työjärjestyksessään ne edellytykset, joilla yleisö voi tutustua neuvoston asiakirjoihin. Tämän kohdan soveltamiseksi neuvosto määrittelee, missä tilanteissa sen katsotaan toimivan lainsäätäjänä, jotta näissä tapauksissa voitaisiin laajemmin sallia yleisön tutustua asiakirjoihin, säilyttäen samalla päätöksenteon tehokkuus. Neuvoston toimiessa lainsäätäjänä äänestystulos ja äänestysseitykset sekä pöytäkirjaan merkityt lausumat julkistetaan aina.

215 lauseke (ent. 208 artikla)

Neuvosto voi pyytää komissiolta tutkimuksia, joita se pitää yhteisten tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisina, ja se voi pyytää komissiota tekemään sille aiheellisia ehdotuksia.

216 lauseke (ent. 209 artikla)

Neuvosto ~~antaa komission lausunnon saatuaan~~ **hyväksyy toimenpiteet, joilla vahvistetaan tässä sopimuksessa perustuslaissa** tarkoitettuja komiteoita koskevat säännöt. **Neuvosto tekee ratkaisunsa komission lausunnon saatuaan.**

217 lauseke (ent. 210 artikla)

Neuvosto ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** määräenemmistöllä **toimenpiteet, joilla vahvistetaan** komission puheenjohtajan ja jäsenten, yhteisön tuomioistuimen presidentin, tuomareiden, julkisasiamiesten ja kirjaajan sekä yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenten ja kirjaajan palkat, heille maksettavat korvaukset sekä heidän eläkkeensä. Se vahvistaa samalla enemmistöllä myös palkkaa vastaavat korvaukset.

[3 JAKSO

KOMISSIO]

218 lauseke (ent. 211 artikla)¹

[Turvatakseen yhteismarkkinoiden **sisämarkkinoiden** moitteettoman toiminnan ja kehityksen]²
komissio:

- a) huolehtii siitä, että ~~tämän sopimuksen määräyksiä~~ **perustuslakia** sekä toimielinten sen nojalla ~~antamia säännöksiä ja määräyksiä~~ **hyväksymiä toimenpiteitä** noudatetaan,
- b) antaa suosituksia ja lausuntoja asioista, joita ~~tämä sopimus~~ **perustuslaki** koskee, jos ~~sopimuksessa perustuslaissa~~ nimenomaisesti niin määrätään tai jos komissio pitää sitä tarpeellisena,
- c) käyttää itsenäistä päätösvaltaa ja osallistuu **Euroopan parlamentin ja neuvoston ja Euroopan parlamentin** päätöksentekoon ~~tässä sopimuksessa perustuslaissa~~ määrätyllä tavalla,
- d) käyttää **Euroopan parlamentin ja neuvoston tai** neuvoston sille siirtämää toimivaltaa ~~neuvoston niiden antamien sääntöjen hyväksymien toimenpiteiden~~ täytäntöönpanoon.

¹ Todettakoon, että jollei asiasta erikseen määrätä, pilarien poistuminen saattaa merkitä sitä, että ne alat, jotka kuuluvat komission toimivallan piiriin, laajenevat käsittämään aloja, jotka kuuluvat tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin.

² Voidaan pohtia, ovatko tämän virkkeen ulottuvuus ja jäljempänä a–d alakohdassa tarkoitettu komission toimivalta johdonmukaisia keskenään.

219 lauseke (ent. 212 artikla)

Komissio julkaisee vuosittain viimeistään kuukautta ennen Euroopan parlamentin istunnon alkua yleiskertomuksen yhteisen unionin toiminnasta.

220 lauseke (ent. 213 artikla)

1. Komissiossa on 20 jäsentä, jotka valitaan heidän yleisen pätevyytensä perusteella ja joiden riippumattomuus on kiistaton.

Neuvosto voi yksimielisesti muuttaa komission jäsenten määrää.

Komission jäsenenä voi olla vain jäsenvaltion kansalainen.

Komissiossa on oltava ainakin yksi kansalainen kustakin jäsenvaltiosta, mutta saman valtion kansalaisuus saa olla enintään kahdella komission jäsenellä.

2. Komission jäsenet hoitavat tehtävänsä täysin riippumattomina yhteisen unionin yleisen edun mukaisesti.

Tehtävänsä hoitaessaan he eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muultakaan taholta. He pidättyvät kaikesta, mikä on ristiriidassa heidän tehtävänsä kanssa. Jokainen jäsenvaltio sitoutuu kunnioittamaan tätä periaatetta ja pidättymään yrityksistä vaikuttaa komission jäseniin heidän hoitaessaan tehtävänsä.

Komission jäsenet eivät saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa. Tehtävänsä ryhtyessään he antavat juhlallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat komission jäsenyydestä johtuvia velvollisuuksia ja varsinkin osoittavat kunniallisuutta ja pidättyvyyttä, kun heille toimikauden päätyttyä tarjotaan tiettyjä tehtäviä tai etuja. Jos komission jäsen ei noudata näitä velvollisuuksiaan, yhteisön tuomioistuin voi neuvoston tai komission pyynnöstä päättää, että asiassa ilmenneiden seikkojen mukaan jäsen joko erotetaan tehtävästään [216 artiklan] mukaisesti taikka että hänen oikeutensa eläkkeeseen tai muihin vastaaviin etuuksiin lakkaa.

221 lauseke (ent. 214 artikla)

1. Komission jäsenet nimitetään 2 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen viideksi vuodeksi, jollei 201 artiklasta jossakin tapauksessa muuta johdu.

Sama jäsen voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

2. Valtion- ja hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuva neuvosto nimeää määräenemmistöllä henkilön, jonka se aikoo nimittää komission puheenjohtajaksi; Euroopan parlamentin on hyväksyttävä tämä nimeäminen.

Neuvosto hyväksyy määräenemmistöllä ja yhteisellä sopimuksella puheenjohtajaksi nimetyn kanssa kunkin jäsenvaltion ehdotusten mukaisesti laaditun luettelon muista henkilöistä, jotka se aikoo nimittää komission jäseniksi.

Euroopan parlamentissa äänestetään komission puheenjohtajaksi ja muiksi komission jäseniksi näin nimettyjen henkilöiden hyväksymisestä yhtenä kokoonpanona. Saatuaan Euroopan parlamentin hyväksymisen neuvosto nimittää puheenjohtajan ja muut komission jäsenet määräenemmistöllä.

222 lauseke (ent. 215 artikla)

Lukuun ottamatta kuolemantapauksia ja niitä tapauksia, joissa jäsenen tilalle nimitetään uusi jäsen tavallisessa järjestyksessä, komission jäsenen tehtävät päättyvät, kun hän eroaa tai hänet erotetaan.

Neuvosto nimittää määräenemmistöllä eronneen, erotetun tai kuolleen jäsenen tilalle uuden jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Neuvosto voi kuitenkin yksimielisesti päättää, että uutta jäsentä ei nimitetä.

Jos puheenjohtaja eroaa, erotetaan tai kuolee, hänen tilalleen nimitetään uusi puheenjohtaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Uutta puheenjohtajaa nimitettäessä noudatetaan [214 artiklan 2 kohdassa] määrättyä menettelyä.

Jollei komission jäsentä eroteta [216 artiklan] mukaisesti, hän jatkaa tehtävässään, kunnes hänen tilalleen on nimitetty uusi jäsen tai kunnes neuvosto **yksimielisesti** päättää ~~tämän artiklan toisen kohdan mukaisesti~~, ettei uutta jäsentä nimitetä.

223 lauseke (ent. 216 artikla)

Jos komission jäsen ei enää täytä niitä vaatimuksia, joita hänen tehtävänsä edellyttävät, tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen, yhteisön tuomioistuim voi neuvoston tai komission pyynnöstä päättää, että hänet erotetaan.

224 lauseke (ent. 217 artikla)

1. Komission toiminnan poliittisesta ohjauksesta huolehtii sen puheenjohtaja, joka päättää komission sisäisestä organisaatiosta varmistaakseen, että sen toiminta on johdonmukaista, tehokasta ja kollegiaalista.
2. Puheenjohtaja ryhmittelee komissiolle kuuluvat tehtävät ja jakaa ne komission jäsenten kesken. Puheenjohtaja voi jakaa vastuualueet uudelleen toimikauden aikana. Komission jäsenet hoitavat puheenjohtajan heille osoittamia tehtäviä tämän valvonnassa.

3. Puheenjohtaja nimittää kollegion hyväksynnän saatuaan komission jäsenten keskuudesta varapuheenjohtajia.
4. Komission jäsen esittää eronpyyntönsä, jos puheenjohtaja kollegion hyväksynnän saatuaan sitä häneltä pyytää.

225 lauseke (ent. 218 artikla)

1. Neuvosto ja komissio neuvottelevat keskenään sekä järjestävät yhteisellä sopimuksella yhteistoimintaansa koskevat yksityiskohtaiset säännöt¹.
2. Komissio ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** työjärjestyksensä siten, että se varmistaa oman toimintansa toimivuutensa ja eri yksiköidensä toiminnan toimivuuden ~~tämän sopimuksen mukaiseksi~~. Komissio huolehtii työjärjestyksensä julkaisemisesta.

226 lauseke (ent. 219 artikla)

Komissio tekee ratkaisunsa [213 artiklassa] mainitun jäsenmääränsä enemmistöllä.

Komissio on päätösvaltainen vain, kun sen työjärjestyksessä määrätty määrä jäseniä on läsnä.

[4 JAKSO

YHTEISÖN TUOMIOISTUIN]²

Tämän jakson määräyksiä saatetaan joutua mukauttamaan yhteisön tuomioistuinta käsittelevän pohdintaryhmän työskentelyn perusteella (CONV 543/03).

227 lauseke (ent. 220 artikla)

Yhteisön tuomioistuin ja yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin varmistavat kumpikin toimivaltuuksiensa mukaisesti, että ~~tätä sopimusta~~ **perustuslakia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia tulkitaan ja sovelletaan lainmukaisesti.**

¹ Voitaisiin pohtia, onko tämä pelkästään ilmoitusluonteinen kohta tarpeen.

² Todettakoon, että pilarien poistuminen voi vaikuttaa yhteisön tuomioistuimen toimivallan laajuuteen. Tämänhetkisen tilanteen osalta ks. EU-sopimuksen nykyinen 46 artikla. Liitteessä II on lisää tätä asiaa koskevia huomautuksia.

Lisäksi yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhteyteen voidaan asettaa [225 a artiklassa] määrätyin edellytyksin lainkäyttölautakuntia, joilla on ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrättyjä lainkäyttöä koskevia toimivaltuuksia tietyillä erityisaloilla.

228 lauseke (ent. 221 artikla)

Yhteisön tuomioistuimessa on yksi tuomari jäsenvaltiota kohden.

Yhteisön tuomioistuin kokoontuu jaostoissa tai suuressa jaostossa yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä tätä varten määrättyjen sääntöjen mukaisesti.

Yhteisön tuomioistuin voi kokoontua myös täysistunnossa, kun perussäännössä niin määrätään.

229 lauseke (ent. 222 artikla)

Yhteisön tuomioistuinta avustaa kahdeksan julkisasiamiestä. Yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä neuvosto voi yksimielisesti lisätä julkisasiamiesten määrää.

Julkisasiamiesten tehtävänä on täysin puolueettomina ja riippumattomina esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat heidän myötävaikutustaan.

230 lauseke (ent. 223 artikla)

Yhteisön tuomioistuimen tuomarit ja julkisasiamiehet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka joko täyttävät kotimaassaan korkeimpien tuomarin virkojen kelpoisuusvaatimukset tai ovat tunnetusti päteviä lainoppineita, ja heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

Osa tuomareista ja julkisasiamiehistä vaihtuu joka kolmas vuosi yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä määrätyin edellytyksin.

Tuomarit valitsevat yhteisön tuomioistuimen presidentin keskuudestaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Sama henkilö voidaan valita uudeksi toimikaudeksi.

Tuomari tai julkisasiamies, jonka toimikausi päättyy, voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Yhteisön tuomioistuin nimittää kirjaajansa ja vahvistaa hänen tehtävänsä koskevat säännöt.

Yhteisön tuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä¹. Työjärjestykselle tarvitaan neuvoston määränemmistöllä antama hyväksyminen.

231 lauseke (ent. 224 artikla)

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa on vähintään yksi tuomari jäsenvaltiota kohden. Tuomareiden määrä vahvistetaan yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä. Perussäännössä voidaan määrätä, että yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta avustavat julkisasiamiehet.

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka ovat päteviä korkeaan tuomarin virkaan. Heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Osa jäsenistä vaihtuu joka kolmas vuosi. Jäsen, jonka toimikausi päättyy, voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Tuomarit valitsevat keskuudestaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin. Sama henkilö voidaan valita uudeksi toimikaudeksi.

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittää kirjaajansa ja vahvistaa hyväksyy hänen tehtävänsä koskevat säännöt.

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvistaa hyväksyy työjärjestyksensä yhteisymmärryksessä yhteisön tuomioistuimen kanssa². Työjärjestykselle tarvitaan Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tekee ratkaisunsa neuvoston määränemmistöllä antaman hyväksymisen jälkeen.

Jollei yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä muuta johdu, yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen sovelletaan mitä tässä sopimuksessa perustuslaissa määrätään yhteisön tuomioistuimesta.

232 lauseke (ent. 225 artikla)

1. Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan ensimmäisenä oikeusasteena [230, 232, 235, 236 ja 238 artiklassa] tarkoitetut kanteet lukuun ottamatta niitä, joiden ratkaiseminen on annettu jonkin lainkäyttölautakunnan tehtäväksi tai jotka perussäännön mukaan kuuluvat yhteisön tuomioistuimen toimivaltaan. Perussäännössä voidaan määrätä, että yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan muunkinlaisia kanteita.

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tämän kohdan nojalla tekemiin päätöksiin voidaan vain oikeuskysymysten osalta ja perussäännössä määrätyn edellytyksin ja rajoituksin hakea muutosta yhteisön tuomioistuimelta.

2. Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan [225 a artiklan] mukaisesti perustettujen lainkäyttölautakuntien päätöksiä koskevat muutoksenhaut.

¹ Tässä kohdassa määrätään yhteisön tuomioistuimelle annettavasta lainsäädäntövallasta. On syytä huomata, että osassa I olevaa V osastoa "Unionin toimivallan käyttö" koskevassa ehdotuksessa (CONV 571/03) ei tällä hetkellä esitetä sitä, että yhteisön tuomioistuin voisi antaa normatiivisia säädöksiä.

² Ks. 223 artiklan yhteydessä oleva alaviite.

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tämän kohdan nojalla tekemät päätökset voidaan perussäännössä määrätyin edellytyksin ja rajoituksin poikkeuksellisesti käsitellä uudelleen yhteisön tuomioistuimessa, jos asia voi vakavasti vahingoittaa ~~yhteisön~~ **unionin** oikeuden yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

3. Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan [234 artiklan] nojalla esitetyt ennakkoratkaisupyynnot perussäännössä määrätyissä erityisasioissa.

Jos yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että asian edellyttämä periaatepäätös voi loukata ~~yhteisön~~ **unionin** oikeuden yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta, se voi siirtää asian yhteisön tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymyksissä tekemät päätökset voidaan perussäännössä määrätyin edellytyksin ja rajoituksin poikkeuksellisesti käsitellä uudelleen yhteisön tuomioistuimessa, jos asia voi vakavasti vahingoittaa ~~yhteisön~~ **unionin** oikeuden yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

233 lauseke (ent. 225 a artikla)

Neuvosto voi yksimielisesti ~~komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja yhteisön tuomioistuinta kuultuaan tai yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä sekä Euroopan parlamenttia ja komissiota kuultuaan päättää~~ perustaa lainkäyttölautakuntia, joiden tehtävänä on ratkaista ensimmäisenä oikeusasteena tietynlaiset erityisasioissa nostetut kanteet. **Se tekee ratkaisunsa yksimielisesti joko komission ehdotuksesta ja yhteisön tuomioistuinta kuultuaan tai yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä ja komissiota kuultuaan. Kummassakin tapauksessa neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

Lainkäyttölautakunnan ~~perustamispäätöksessä~~ **perustamista koskevassa toimenpiteessä**¹ vahvistetaan kyseisen lautakunnan kokoonpanoa koskevat säännöt ja määritellään sille annettavat toimivaltuudet.

Lainkäyttölautakuntien päätöksiin voidaan hakea muutosta yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelta vain oikeuskysymysten osalta tai, jos lautakunnan ~~perustamispäätöksessä~~ **perustamista koskevassa toimenpiteessä** niin määrätään, myös asiakysymysten osalta.

Lainkäyttölautakuntien jäsenet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka ovat päteviä tuomarin virkaan. Neuvosto nimittää heidät yksimielisesti.

¹ Vaikuttaa siltä, että termiä "päätös" on käytetty tässä kohdassa sanan yleismerkityksessä, sillä se ei vastaa sitä päätöksen määritelmää, joka esitetään EY-sopimuksen nykyisessä 249 artiklassa (eli säädös, joka osoitetaan yhdelle tai useammalle yksilöidylle toimijalle). Valmistelukunnan olisi syytä todeta, haluaako se sisällyttää tähän kohtaan jonkun erityisen välineen.

Lainkäyttölautakunnat ~~vahvistavat~~ **hyväksyvät** työjärjestyksensä yhteisymmärryksessä yhteisön tuomioistuimen kanssa¹. Työjärjestykselle tarvitaan neuvoston määräenemmistöllä antama hyväksyminen.

Jollei lainkäyttölautakunnan perustamispäätöksestä muuta johdu, lainkäyttölautakuntiin sovelletaan, mitä tässä sopimuksessa ja yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä määrätään yhteisön tuomioistuimesta.

234 lauseke (ent. 226 artikla)

Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukaan kuuluvan velvollisuuden, komissio antaa asiasta lausunnon perusteluineen varattuaan ensin sille valtiolle, jota asia koskee, tilaisuuden esittää huomautuksensa.

Jos valtio, jota asia koskee, ei noudata lausuntoa komission asettamassa määräajassa, komissio voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

235 lauseke (ent. 227 artikla)

Jos jäsenvaltio katsoo, että toinen jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukaan kuuluvan velvollisuuden, se voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Ennen kuin jäsenvaltio nostaa toista jäsenvaltiota vastaan kanteen, joka perustuu väitteeseen ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrätyn velvollisuuden rikkomisesta, sen on saatettava asia komission käsiteltäväksi.

Komissio antaa lausunnon perusteluineen sen jälkeen, kun valtioilla, joita asia koskee, on ollut tilaisuus kirjallisesti ja suullisesti esittää huomautuksensa asiasta ja vastapuolen huomautuksista.

Ellei komissio ole antanut lausuntoa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on saatettu sen käsiteltäväksi, lausunnon puuttuminen ei estä saattamasta asiaa yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

236 lauseke (ent. 228 artikla)

1. Jos yhteisön tuomioistuin toteaa, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukaan kuuluvan velvollisuuden, **jäsenvaltion on** toteutettava yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

2. Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole toteuttanut näitä toimenpiteitä, komissio antaa, varattuaan ensin tuolle valtiolle tilaisuuden esittää huomautuksensa, sellaisen lausunnon perusteluineen, jossa täsmennetään, miltä osin asianomainen jäsenvaltio ei ole noudattanut yhteisön tuomioistuimen tuomiota.

¹ Ks. 223 artiklan yhteydessä oleva alaviite.

Jos jäsenvaltio, jota asia koskee, ei toteuta yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä komission asettamassa määräajassa, komissio voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi. Komissio yksilöi samalla sen kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon määrän, joka asianomaisen jäsenvaltion tulisi sen käsityksen mukaan olosuhteet huomioon ottaen suorittaa.

Jos yhteisön tuomioistuin toteaa, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon.

Tämä menettely ei rajoita [227 artiklan] soveltamista.

237 lauseke (ent. 229 artikla)

~~Asetuksissa, joita Euroopan parlamentin ja neuvoston yhdessä tämän sopimuksen perustustlain~~
noijalla ~~antavat antamissa eurooppalaeissa~~ taikka joita neuvoston ~~tämän sopimuksen perustustlain~~
noijalla ~~antaa, antamissa eurooppalaeissa tai eurooppa-asetuksissa~~¹ voidaan antaa yhteisön
tuomioistuimelle täysi harkintavalta ~~näissä asetuksissa niissä~~ säädettyjen seuraamusten osalta.

238 lauseke (ent. 229 a artikla)

Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan antaa säännöksiä yksimielisesti hyväksyä toimenpiteitä, joilla se antaa haluamassaan laajuudessa yhteisön tuomioistuimelle toimivallan ratkaista riitoja, jotka liittyvät sellaisten tämän sopimuksen perustustlain noijalla annettujen säädösten soveltamiseen, joilla luodaan yhteisön unionin tason [teollisoikeudellinen]² suoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta sellaisten tämän sopimuksen perustustlain muiden määräysten soveltamista. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan. Neuvosto suosittaa jäsenvaltioille, että ne hyväksyisivät kyseiset säännökset toimenpiteet valtiosääntöjensä asettamien vaatimusten mukaisesti.

¹ Koska I osan V osastoon "Unionin toimivallan käyttö" kuuluvien artiklaehdotusten mukaan (CONV 571/03, 25 ja 26 artikla) neuvosto voi joko säätää lakeja tai antaa asetuksia, valmistelukunnan olisi määritettävä, missä tapauksissa neuvostolla on tämän artiklan soveltamisalalla käytettävissään joko jompikumpi näistä säädöslajeista tai ne molemmat (ks. tämän raportin liitteessä II oleva selitys).

² Voitaisiin pohtia sitä, onko tämä rajoittavalta vaikuttava tieto tarpeellinen: huomattakoon, että EY-sopimuksen 133 artiklan 7 kohdassa mainitaan laajempi "henkisen omaisuuden" käsite.

239 lauseke (ent. 230 artikla)¹

Yhteisön tuomioistuin tutkii Euroopan parlamentin ja neuvoston yhdessä antamien säädösten sekä neuvoston, komission ja EKP:n säädösten laillisuuden², suosituksia ja lausuntoja lukuun ottamatta, samoin kuin Euroopan parlamentin sellaisten säädösten laillisuuden, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin.³

Tässä tarkoituksessa yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista jäsenvaltion, Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission kanne, jonka perusteena on toimivallan puuttuminen, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, tämän sopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen taikka harkintavallan väärinkäyttö.

Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta ratkaista tilintarkastustuomioistuimen ja EKP:n oikeuksiensa turvaamiseksi nostamat kanteet.

*Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi samoin edellytyksin nostaa kanteen hänelle osoitetusta **eurooppapäätöksestä** tai päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu **[eurooppapäätöksenä]⁴**, **eurooppa-**asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna **eurooppapäätöksenä**, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen.*

Tässä artiklassa tarkoitettu kanne on pantava vireille kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka jollei säädöstä ole julkaistu tai annettu tiedoksi, kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut siitä tiedon.

240 lauseke (ent. 231 artikla)

Jos kanne on aiheellinen, yhteisön tuomioistuin julistaa säädöksen mitättömäksi.

~~Jos kysymyksessä on asetus~~, Katsoessaan sen tarpeelliseksi yhteisön tuomioistuin toteaa kuitenkin, miltä osin mitättömäksi julistetun ~~asetuksen⁵~~ **säädöksen** vaikutuksia on pidettävä pysyvinä.

¹ Yhteisöjen tuomioistuinta käsittelevä pohdintaryhmä tarkastelee tätä artiklaa yksityiskohtaisesti, eikä sitä siksi käsitellä tässä.

² Ks. 8 artiklan alaviite lyhenteiden käytöstä perustuslaissa ja mahdollisesta vaihtoehdosta.

³ Yhteisöjen tuomioistuinta käsiteltäessä valmistelukunta voisi tarkastella tilaisuutta ulottaa tämän artiklan mukainen tuomioistuimen toimivalta koskemaan yhteisön erillisvirastojen ja muiden elinten antamia säädöksiä, joilla on määrä olla oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin. Tässä vaiheessa tällaista toimivaltaa on säädetty joissakin virastojen perustamisasetuksissa.

⁴ On syytä panna merkille, että sanan "laki" käyttö aiheuttaisi sisällöllisen muutoksen.

⁵ Sanan "asetus" korvaaminen sanalla "säädös" on tarpeellinen muutos tämän kohdan saattamiseksi yhteensopivaksi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, jolla muiden säädösten kuin asetusten vaikutus on säilytetty.

241 lauseke (ent. 232 artikla)

Jos Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio on ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** vastaisesti laiminlyönyt¹ ratkaisun tekemisen, jäsenvaltiot tai muut **unionin** toimielimet voivat saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi laiminlyönnin toteamiseksi.

Kanne otetaan käsiteltäväksi vain, jos kyseistä toimielintä on ensin kehoitettu tekemään ratkaisu. Jollei toimielin ole määritellyt kantaansa kahden kuukauden kuluessa mainitusta kehotuksesta, kanne voidaan panna vireille uuden kahden kuukauden määräajan kuluessa.

Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö saa edellisissä kohdissa määrätyin edellytyksin kannella yhteisön tuomioistuimeen siitä, että **unionin** toimielin on jättänyt antamatta kyseiselle henkilölle osoitettavan jonkin muun säädöksen kuin suosituksen tai lausunnon.

Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta tutkia *EKP:n* nostamat kanteet sen toimivaltaan kuuluvien asioiden osalta tai *EKP:a* vastaan nostetut kanteet.

242 lauseke (ent. 233 artikla)

Toimielimen, jonka säädös on julistettu mitättömäksi tai jonka laiminlyönti on julistettu ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** vastaiseksi, on toteutettava yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Tämä velvollisuus ei vaikuta [288 artiklan toisen kohdan] soveltamisesta johtuviin velvollisuuksiin.

Tämä artikla koskee myös *EKP:a*.

243 lauseke (ent. 234 artikla)

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu:

- a) ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** tulkinnasta;
- b) ~~yhteisön~~ toimielimen tai *EKP:n* säädöksen pätevydestä ja tulkinnasta;
- c) [*neuvoston*] säädöksellä perustettua toimielintä koskevien sääntöjen tulkinnasta, jos näissä säännöissä niin määrätään².

¹ Ks. 230 artiklan alaviite mahdollisesta laajentamisesta koskemaan virastoja ja muita elimiä.

² Voidaan kysyä, mikä on tämän c kohdan soveltamisala suhteessa edelliseen kohtaan. Joka tapauksessa tekstiä olisi muokattava yhteispäätösmenettelyllä hyväksytyllä säädöksellä perustettujen elinten huomioon ottamiseksi.

Jos tällainen kysymys tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin voi, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, pyytää yhteisön tuomioistuinta ratkaisemaan sen.

Jos tällainen kysymys tulee esille sellaisessa kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen on saatettava kysymys yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

244 lauseke (ent. 235 artikla)

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista [288 artiklan toisessa kohdassa] tarkoitettua vahingonkorvausta koskevat riidat.

245 lauseke (ent. 236 artikla)

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista ~~yhteisön~~ **unionin** ja sen henkilöstön väliset riidat henkilöstösäännöissä määrätyn tai palvelussuhteen ehdoista johtuvien rajoituksien ja edellytyksien.

246 lauseke (ent. 237 artikla)

Yhteisön tuomioistuimella on jäljempänä määrätyn rajoituksien toimivalta ratkaista riidat, jotka koskevat:

- a) Euroopan investointipankin perussäännöstä johtuvien jäsenvaltioiden velvollisuuksien täyttämistä. Pankin hallintoneuvostolla on tällöin samat valtuudet kuin komissiolla [226 artiklan] mukaan;
- b) Euroopan investointipankin valtuuston ratkaisuja. Jokainen jäsenvaltio, komissio tai pankin hallintoneuvosto voi nostaa kanteen asiassa [230 artiklassa] määrätyn edellytyksien;
- c) Euroopan investointipankin hallintoneuvoston ratkaisuja. Kanteen asiassa voi nostaa vain jäsenvaltio tai komissio [230 artiklassa] määrätyn edellytyksien ja vain sillä perusteella, että pankin perussäännön 21 artiklan 2 ja 5–7 kohdassa määrättyä menettelyä ei ole noudatettu;
- d) ~~tästä sopimuksesta~~ **perustuslaista** sekä *EKPJ*:n perussäännöstä johtuvien kansallisten keskuspankkien velvollisuuksien täyttämistä. Tässä yhteydessä *EKP*:n neuvostolla on kansallisten keskuspankkien suhteen samat valtuudet kuin komissiolla [226 artiklan] mukaan jäsenvaltioiden suhteen. Jos yhteisön tuomioistuin toteaa, että kansallinen keskuspankki on jättänyt täyttämättä sille ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukaan kuuluvan velvollisuuden, tuon pankin on annettava yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat säännökset.

247 lauseke (ent. 238 artikla)

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista asia ~~yhteisön~~ **unionin** tekemässä tai sen puolesta tehdyssä julkis- tai yksityisoikeudellisessa sopimuksessa olevan välityslausekkeen nojalla.

248 lauseke (ent. 239 artikla)

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista jokainen jäsenvaltioiden välinen riita, joka on yhteydessä ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kohteeseen, jos asia saatetaan sen käsiteltäväksi välityssopimuksen nojalla.

249 lauseke (ent. 240 artikla)

Jollei toimivaltaa ole ~~tällä sopimuksella~~ **perustuslailla** annettu yhteisön tuomioistuimelle, riidat, joissa ~~yhteisö~~ **unioni** on asianosainen, eivät **unionin** asianosaisuuden perusteella ole jäsenvaltioiden tuomioistuinten tuomiovallan ulkopuolella.

250 lauseke (ent. 241 artikla)

Vaikka 230 artiklan viidennessä kohdassa mainittu määräaika on päättynyt, asianosainen voi riidassa, joka koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston ~~yhdessä antamaa asetusta~~ **eurooppalakia**, **neuvoston eurooppalakia** taikka neuvoston, komission tai *EKP:n* **eurooppa**-asetusta, vaatia yhteisön tuomioistuimessa [230 artiklan toisessa kohdassa] mainitulla perusteella, että ~~asetusta~~ **säädöstä** ei sovelleta.

251 lauseke (ent. 242 artikla)

Yhteisön tuomioistuimen käsiteltävänä olevalla kanteella ei ole lykkäävää vaikutusta. Yhteisön tuomioistuin voi kuitenkin määrätä kanteen kohteena olevan säädöksen täytäntöönpanon lykättäväksi, jos se katsoo, että olosuhteet sitä edellyttävät.

252 lauseke (ent. 243 artikla)

Yhteisön tuomioistuin voi käsiteltävänä olevassa asiassa päättää tarpeellisista välitoimista.

253 lauseke (ent. 244 artikla)

Yhteisön tuomioistuimen tuomiot pannaan täytäntöön noudattaen, mitä [256 artiklassa] määrätään.

Yhteisön tuomioistuimen perussääntö vahvistetaan ~~erillisessä~~ pöytäkirjassa.

Neuvosto voi yksimielisesti yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä sekä Euroopan parlamenttia ja komissiota kuultuaan tai komission pyynnöstä sekä Euroopan parlamenttia ja yhteisön tuomioistuinta kuultuaan muuttaa perussäännön määräyksiä, lukuun ottamatta sen I osaston määräyksiä. **Se tekee ratkaisunsa yksimielisesti joko yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä ja komissiota kuultuaan tai komission pyynnöstä ja yhteisön tuomioistuinta kuultuaan. Kummassakin tapauksessa neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

[5 JAKSO

TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN]

Tilintarkastuksesta huolehtii tilintarkastustuomioistuin.

1. *Tilintarkastustuomioistuimessa on yksi kansalainen kustakin jäsenvaltiosta.*
2. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet valitaan henkilöistä, jotka kotimaassaan kuuluvat tai ovat kuuluneet ulkopuolisiin tilintarkastuselimiin taikka ovat erityisen päteviä tähän tehtävään. Heidän riippumattomuutensa on oltava kiistaton.
3. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet nimitetään kuudeksi vuodeksi kerrallaan. **Jäsenet voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.** Neuvosto hyväksyy määräenemmistöllä Euroopan parlamenttia kuultuaan kunkin jäsenvaltion ehdotusten mukaisesti laaditun luettelon jäsenistä. ~~Sama jäsen voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.~~ **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**¹

Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet valitsevat keskuudestaan tilintarkastustuomioistuimen presidentin kolmeksi vuodeksi. Sama henkilö voidaan valita uudeksi toimikaudeksi.

4. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet hoitavat tehtävänsä ~~yhteisön~~ **unionin** yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.

¹ Tuntuu loogisemmalta käsitellä ensin toimikauden kestoa ja sen jatkamista ja vasta sen jälkeen nimitysmenettelyä.

Tehtävänsä hoitaessaan he eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muultakaan taholta. He pidättyvät kaikesta, mikä on ristiriidassa heidän tehtävänsä kanssa.

5. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet eivät saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa. Tehtävänsä ryhtyessään he antavat juhlallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat tilintarkastustuomioistuimen jäsenyydestä johtuvia velvollisuuksiaan ja varsinkin osoittavat kunniallisuutta ja pidättyvyyttä, kun heille toimikauden päätyttyä tarjotaan tiettyjä tehtäviä tai etuja.

6. Lukuun ottamatta kuolemantapauksia ja niitä tapauksia, joissa jäsenen tilalle nimitetään uusi jäsen tavallisessa järjestyksessä, tilintarkastustuomioistuimen jäsenen tehtävät päättyvät, kun hän eroaa tai yhteisön tuomioistuin päättää 7 kohdan määräysten mukaisesti, että hänet erotetaan.

Jäljellä olevaksi toimikaudeksi nimitetään uusi jäsen.

Jollei tilintarkastustuomioistuimen jäsentä eroteta, hän jatkaa tehtävässään, kunnes hänen tilalleen on nimitetty uusi jäsen.

7. Tilintarkastustuomioistuimen jäsen voidaan erottaa tehtävästään taikka häneltä voidaan evätä oikeus eläkkeeseen tai muihin vastaaviin etuuksiin vain, jos yhteisön tuomioistuin tilintarkastustuomioistuimen pyynnöstä toteaa, että hän ei enää täytä tehtävänsä edellyttämiä vaatimuksia tai siihen kuuluvia velvollisuuksia.

8. Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä tilintarkastustuomioistuimen presidentin ja jäsenten palvelussuhteen ehdot, erityisesti palkat, heille maksettavat korvaukset ja eläkkeet. ~~Se vahvistaa samalla enemmistöllä myös sekä~~ heidän palkkaansa vastaavat korvaukset.

9. Niitä Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan¹ määräyksiä, joita sovelletaan yhteisön tuomioistuimen tuomareihin, sovelletaan myös tilintarkastustuomioistuimen jäseniin².

257 lauseke (ent. 248 artikla)

1. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa yhteisön **unionin** kaikkia tuloja ja menoja koskevat tilit. Se tarkastaa myös kaikkien yhteisön **unionin** perustamien toimielinten tuloja ja menoja koskevat tilit, jollei toimielimen perustamisasiakirjassa toisin määrätä.

¹ Tämän pöytäkirjan nimen muuttamisesta on huolehdittava unionin nimenmuutoksen takia.

² Yksinkertaistamista silmällä pitäen voitaisiin kysyä, eikö tämä kohta sopisi paremmin suoraan itse pöytäkirjaan, kuten on tehty muiden toimielinten jäsenten kohdalla.

Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistavan lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Lausumaa voidaan täydentää **yhteisön unionin** jokaista keskeistä toiminta-alaa koskevilla erityisarvioilla.

2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä sen, että varainhoito on ollut moitteetonta. Se ilmoittaa tällöin erityisesti kaikista epäkohdista.

Tulot tarkastetaan **unionin** tuloiksi todettujen ja **yhteisölle unionille** suoritettujen määrien pohjalta.

Menot tarkastetaan maksusitoumusten ja suoritettujen maksujen pohjalta.

Nämä tarkastukset voidaan toimittaa ennen varainhoitovuoden tilinpäätöstä.

3. Tarkastus toimitetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla **yhteisön** toimielimissä, **yhteisön unionin** puolesta sen tuloja tai menoja hoitavissa elimissä ja jäsenvaltioissa, mukaan lukien talousarviosta tuloja saavien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toimitilat. Tarkastus toimitetaan jäsenvaltioissa yhdessä kansallisten tilintarkastuselinten kanssa tai, jollei niillä ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten kanssa. Tilintarkastustuomioistuin ja kansalliset tilintarkastuselimet toimivat luottamuksellisessa yhteistyössä riippumattomuutensa säilyttäen. Nämä tilintarkastuselimet taikka viranomaiset tai laitokset ilmoittavat tilintarkastustuomioistuimelle, aikovatko ne osallistua tarkastukseen.

Muiden **yhteisön** toimielinten, **yhteisön unionin** puolesta sen tuloja tai menoja hoitavien elinten, talousarviosta tuloja saavien luonnollisten tai oikeushenkilöiden ja jäsenvaltioiden tilintarkastuselinten tai, jollei viimeksi mainituilla ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten on annettava tilintarkastustuomioistuimelle sen pyynnöstä kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi.

Euroopan investointipankin hoitamien **yhteisön unionin** menojen ja tulojen osalta tilintarkastustuomioistuimen oikeudesta tutustua pankin hallussa oleviin tietoihin määrätään tilintarkastustuomioistuimen, pankin ja komission välisellä sopimuksella. Jos sopimusta ei ole tehty, tilintarkastustuomioistuimella on kuitenkin oikeus tutustua pankin hoitamien **yhteisön unionin** menojen ja tulojen tarkastuksen edellyttämiin tietoihin.

4. Kunkin varainhoitovuoden päätyttyä tilintarkastustuomioistuin laatii vuosikertomuksen. Se toimitetaan muille **yhteisön** toimielimille ja julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* yhdessä näiden toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamien vastausten kanssa.

Tilintarkastustuomioistuin voi myös milloin tahansa, varsinkin erityiskertomuksin, esittää huomautuksia erityisistä kysymyksistä sekä antaa yhteisön muun toimielimen pyynnöstä lausuntoja.

Tilintarkastustuomioistuin antaa vuosikertomuksensa, erityiskertomuksensa ja lausuntonsa jäsentensä enemmistöllä. Se voi kuitenkin perustaa keskuudestaan jaostoja tietynlaisten kertomusten ja lausuntojen hyväksymistä varten tilintarkastustuomioistuimen työjärjestyksessä määrätyn edellytyksin.

Tilintarkastustuomioistuin avustaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa talousarvion toteutumisen valvonnassa.

Tilintarkastustuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä. **Tilintarkastustuomioistuin tekee ratkaisunsa Työjärjestykselle tarvitaan neuvoston määräenemmistöllä antaman hyväksymisen jälkeen.**

[2 LUKU

TOIMIELIMIÄ KOSKEVAT YHTEISET MÄÄRÄYKSET]

~~249 artikla~~¹

~~Tehtäviensä täyttämiseksi Euroopan parlamentti ja neuvosto yhdessä sekä neuvosto ja komissio antavat tässä sopimuksessa määrätyn edellytyksin asetuksia ja direktiivejä, tekevät päätöksiä sekä antavat suosituksia ja lausuntoja.~~

~~Asetus pätee yleisesti. Se on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.~~

~~Direktiivi velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu, mutta jättää kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot.~~

~~Päätös velvoittaa kaikilta osiltaan niitä, joille se on osoitettu.~~

~~Suosituksset ja lausunnot eivät ole sitovia.~~

¹ Tämä artikla poistetaan ja korvataan I osan V osaston artiklaehdotuksella "unionin oikeudelliset välineet" (24 artikla CONV 571/03).

258 lauseke (ent. 250 artikla)¹

1. Jos neuvoston säädös tämän sopimuksen mukaan annetaan komission ehdotuksesta, neuvosto saa, jollei 251 artiklan 4 tai 5 kohdasta muuta johdu, vain yksimielisesti antaa säädöksen, joka merkitsee ehdotuksen muuttamista.
2. Kunnes neuvosto on tehnyt ratkaisunsa, komissio voi milloin tahansa yhteisön säädöksen antamiseen johtavan menettelyn aikana muuttaa ehdotustaan.

259 lauseke (ent. 251 artikla)²

1. Jos tässä sopimuksessa viitataan tähän artiklaan säädöksen antamisen yhteydessä, noudatetaan seuraavaa menettelyä.
2. Komissio antaa ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä ja saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon,

- voi antaa ehdotetun säädöksen muutettuna, jos se hyväksyy kaikki Euroopan parlamentin lausuntoon sisältyvät tarkistukset,
- voi antaa ehdotetun säädöksen, jos Euroopan parlamentti ei esitä tarkistuksia,
- vahvistaa muussa tapauksessa yhteisen kannan ja ilmoittaa sen Euroopan parlamentille. Neuvosto antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen niistä perusteista, jotka ovat johtaneet neuvoston yhteisen kannan vahvistamiseen. Komissio antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen kannastaan.

Jos Euroopan parlamentti kolmen kuukauden kuluessa edellä tarkoitettua ilmoituksesta:

- a) hyväksyy neuvoston yhteisen kannan tai ei ole tehnyt päätöstä, kyseinen säädös katsotaan annetuksi yhteisen kannan mukaisesti;
- b) hylkää jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä neuvoston yhteisen kannan, katsotaan, ettei ehdotettua säädöstä ole hyväksytty;
- c) tekee jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä ehdotuksia tarkistuksiksi yhteiseen kantaan, näin tarkistettu sanamuoto toimitetaan neuvostolle sekä komissiolle, joka antaa lausunnon näistä tarkistuksista.

¹ Valmistelukunnan olisi tarkasteltava tätä artiklaa perustuslain I osan yhteydessä eikä sitä siis käsitellä tässä.

² Tätä artiklaa olisi muokattava EY-sopimuksen 250 artiklan ja yksinkertaistamista käsitelleen työryhmän 9 suositusten mukaisesti; sitä ei siis käsitellä tässä.

3. Jos neuvosto kolmen kuukauden kuluessa Euroopan parlamentin tekemien tarkistusten vastaanottamisesta hyväksyy määräenemmistöllä kaikki Euroopan parlamentin tekemät tarkistukset, kyseinen säädös katsotaan annetuksi näin tarkistetun yhteisen kannan muodossa; niistä tarkistuksista, joista komissio on antanut kielteisen lausunnon, neuvosto tekee kuitenkin ratkaisunsa yksimielisesti. Jos neuvosto ei hyväksy kaikkia tarkistuksia, neuvoston puheenjohtaja yhteisymmärryksessä Euroopan parlamentin puhemiehen kanssa kutsuu kuuden viikon kuluessa sovittelukomitean koolle.
4. Sovittelukomiteassa kokoontuvat neuvoston jäsenet tai heidän edustajansa sekä yhtä monta Euroopan parlamentin edustajaa; sen tehtävänä on neuvoston jäsenten tai heidän edustajiensa määräenemmistöllä sekä Euroopan parlamentin edustajien enemmistöllä päästä sopimukseen yhteisestä tekstistä. Komissio osallistuu sovittelukomitean työhön ja tekee tarpeelliset aloitteet edistääkseen Euroopan parlamentin ja neuvoston kantojen lähenemistä. Tehtäväänsä toteuttaessaan sovittelukomitea käsittelee yhteistä kantaa Euroopan parlamentin ehdottamien tarkistusten perusteella.
5. Jos sovittelukomitea hyväksyy yhteisen tekstin kuuden viikon kuluessa siitä, kun se on kutsuttu koolle, Euroopan parlamentti ratkaisee annettujen äänten ehdottomalla enemmistöllä ja neuvosto määräenemmistöllä kumpikin kuuden viikon kuluessa tuosta hyväksymisestä, annetaanko säädös yhteisen tekstin mukaisena. Jos jompikumpi näistä kahdesta toimielimestä ei tämän määräajan kuluessa anna hyväksymistään ehdotetulle säädökselle, katsotaan, ettei sitä ole hyväksytty.
6. Jos sovittelukomitea ei hyväksy yhteistä tekstiä, katsotaan, ettei ehdotettua säädöstä ole hyväksytty.
7. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tässä artiklassa määrättyä kolmen kuukauden määräaika pidennetään enintään yhdellä kuukaudella ja kuuden viikon määräaika vastaavasti enintään kahdella viikolla.]

~~252 artikla¹~~

~~Jos tässä sopimuksessa viitataan tähän artiklaan säädöksen antamisen yhteydessä, noudatetaan seuraavaa menettelyä:~~

- ~~a) — neuvosto vahvistaa yhteisen kannan määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon;~~
- ~~b) — neuvoston yhteinen kanta ilmoitetaan Euroopan parlamentille. Neuvosto ja komissio antavat Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen niistä perusteista, jotka ovat johtaneet neuvoston yhteisen kannan vahvistamiseen, sekä komission kannasta.~~

¹ Poistettu artikla, ks. yksinkertaistamista käsitelleen työryhmän 9 loppuraportti, s. 16.

~~Jos Euroopan parlamentti kolmen kuukauden määräajassa edellä tarkoitetusta tiedoksi toimittamisesta hyväksyy neuvoston yhteisen kannan tai ei ole tehnyt päätöstä tässä määräajassa, neuvosto antaa kyseisen säädöksen lopullisesti yhteisen kannan mukaisesti;~~

- e) — ~~Euroopan parlamentti voi b alakohdassa mainitussa kolmen kuukauden määräajassa jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä tehdä ehdotuksia tarkistuksiksi neuvoston yhteiseen kantaan. Euroopan parlamentti voi myös samalla enemmistöllä hylätä neuvoston yhteisen kannan. Neuvostolle ja komissiolle ilmoitetaan, mihin käsittelyssä on päädytty.~~

~~Jos Euroopan parlamentti on hylännyt neuvoston yhteisen kannan, neuvosto voi toisessa käsittelyssä tehdä ratkaisunsa vain yksimielisesti;~~

- d) — ~~komissio käsittelee yhden kuukauden määräajassa uudelleen ehdotuksen, jonka pohjalta neuvosto on vahvistanut yhteisen kantansa, ja ottaa tällöin huomioon Euroopan parlamentin tekemät tarkistusehdotukset.~~

~~Komissio toimittaa neuvostolle yhdessä uudelleen käsittelemänsä ehdotuksen kanssa ne Euroopan parlamentin tekemät tarkistukset, joita se ei ole hyväksynyt, ja antaa niistä lausuntonsa. Neuvosto voi hyväksyä nämä tarkistukset yksimielisesti;~~

- e) — ~~neuvosto hyväksyy komission uudelleen käsittelemän ehdotuksen määräenemmistöllä.~~

~~Neuvosto voi vain yksimielisesti muuttaa komission uudelleen käsittelemää ehdotusta;~~

- f) — ~~edellä c, d ja e alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa neuvoston on tehtävä ratkaisunsa kolmen kuukauden määräajassa. Jollei päätöstä tehdä tässä määräajassa, katsotaan, että komission ehdotusta ei ole hyväksytty;~~

- g) — ~~edellä b ja f alakohdassa mainittuja määräaikoja voidaan neuvoston ja Euroopan parlamentin yhteisellä sopimuksella pidentää enintään yhdellä kuukaudella.~~

~~253 artikla¹~~

~~Asetukset ja direktiivit, jotka Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat yhdessä taikka jotka neuvosto tai komissio antaa, samoin kuin päätökset, jotka Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät yhdessä taikka jotka neuvosto tai komissio tekee, perustellaan, ja niissä viitataan niihin ehdotuksiin ja lausuntoihin, jotka tämän sopimuksen mukaan on hankittava.~~

¹ Tämä artikla poistetaan ja korvataan I osan V osaston artiklaehdotuksella "neuvoston säädöksiä koskevat yhteiset periaatteet" (32 artikla CONV 571/03).

254 artikla¹

1. — Euroopan parlamentin puhemies ja neuvoston puheenjohtaja allekirjoittavat 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen annetut asetukset ja direktiivit sekä mainittua menettelyä noudattaen tehdyt päätökset, ja ne julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Ne tulevat voimaan niissä säädettyinä tai määrättyinä päivänä taikka, jollei voimaantulosta ole säädetty tai määrätty, kahdentenakymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.

2. — Neuvoston ja komission asetukset sekä ne näiden toimielimien direktiivit, jotka on osoitettu kaikille jäsenvaltioille, julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Ne tulevat voimaan niissä säädettyinä päivänä tai, jollei voimaantulosta ole säädetty, kahdentenakymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.

3. — Muut direktiivit sekä päätökset annetaan tiedoksi niille, joille ne on osoitettu, ja ne tulevat voimaan kun ne on annettu tiedoksi.

260 lauseke (ent. 255 artikla)²

1. Kaikilla unionin kansalaisilla sekä kaikilla luonnollisilla henkilöillä, jotka asuvat jossain jäsenvaltiossa, tai kaikilla oikeushenkilöillä, joilla on sääntömääräinen kotipaikka jossain jäsenvaltiossa, on oikeus tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin jäljempänä 2 ja 3 kohdan mukaisesti määriteltujen periaatteiden ja edellytysten mukaisesti.

2. Neuvosto vahvistaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen kahden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta asiakirjoihin tutustumisoikeutta koskevat yleiset periaatteet ja rajoitukset julkisen tai yksityisen edun huomioon ottamiseksi.

3. Kukin edellä mainittu toimielin täsmentää omassa työjärjestyksessään erityismääräykset oikeudesta tutustua toimielimen asiakirjoihin.

261 lauseke (ent. 256 artikla)

Neuvoston, tai komission tai Euroopan keskuspankin³ päätös toimenpide⁴, jossa määrätään maksuvelvollisuus muulle kuin valtiolle, on täytäntöönpanokelpoinen.

¹ Tämä artikla on poistettu ja korvattu I osan V osaston artiklaehdotuksella "Julkaiseminen ja voimaantulo" (33 artikla, CONV 571/03).

² Tämä artikla voitaisiin ottaa perustuslain I osaan, ks. CONV 369/02. Sitä ei näin ollen tarkastella tässä yhteydessä. Valmistelukuntaa pyydetään kuitenkin pohtimaan, voitaisiinko tässä artiklassa määrätty velvoitteet laajentaa koskemaan virastoja ja muita yksiköjä. Tässä vaiheessa tietyissä virastojen perustamisasetuksissa säädetään tällaisesta velvoitteesta.

³ Tämän lisäyksen ansiosta voidaan poistaa EY-sopimuksen 110 artiklan 2 kohdan neljäs alakohta, jossa viitataan tähän artiklaan.

⁴ Käsitettä 'pätös' käytetään tässä sen yleismerkityksessä. Sen vuoksi ehdotetaan sen korvaamista käsitteellä 'toimenpide', jotta voidaan ottaa huomioon, että kyseisellä käsitteellä voidaan tarkoittaa muunkinlaisia välineitä.

Täytäntöönpanoon sovelletaan sen **jäsen**valtion säännöksiä lainkäytöstä riita-asioissa, jonka alueella täytäntöönpano tapahtuu. Täytäntöönpanomääräyksen antaa, tutkimatta muuta kuin täytäntöönpanoasiakirjan oikeaperäisyyden, kansallinen viranomainen, jonka kunkin jäsenvaltion hallitus määrää tähän tehtävään ja josta se ilmoittaa komissiolle ja yhteisön tuomioistuimelle.

Kun nämä muodollisuudet on hakijan vaatimuksesta täytetty, tämä voi hakea täytäntöönpanoa kansallisen lainsäädännön mukaisesti saattamalla asian suoraan toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

Täytäntöönpanoa voidaan lykätä vain yhteisön tuomioistuimen päätöksellä. Kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan kuuluu kuitenkin tutkia, onko päätös pantu täytäntöön oikeassa järjestyksessä.

[3 LUKU

TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA]¹

262 lauseke (ent. 257 artikla)

Perustetaan neuvoa-antava talous- ja sosiaalikomitea.

Komitea muodostuu järjestäytyneeseen kansalaisyhteiskuntaan kuuluvista talous- ja yhteiskuntaelämän eri alojen edustajista, erityisesti tuottajien, maanviljelijöiden, liikenteenharjoittajien, työntekijöiden, kauppiaiden, käsityöläisten, vapaiden ammattien harjoittajien, kuluttajien ja yleisen edun edustajista.

263 lauseke (ent. 258 artikla)

Talous- ja sosiaalikomitean jäsenten määrä on enintään 350.

¹ Ehdotetaan, että valmistelukunta selvittää, olisiko tässä lisättävä nimeen sana "Euroopan" tästä komiteasta nykyään käytettävän nimen mukaisesti.

Komitean jäsenten määrä on seuraava:

<i>Belgia</i>	<i>12</i>
<i>Tanska</i>	<i>9</i>
<i>Saksa</i>	<i>24</i>
<i>Kreikka</i>	<i>12</i>
<i>Espanja</i>	<i>21</i>
<i>Ranska</i>	<i>24</i>
<i>Irlanti</i>	<i>9</i>
<i>Italia</i>	<i>24</i>
<i>Luxemburg</i>	<i>6</i>
<i>Alankomaat</i>	<i>12</i>
<i>Itävalta</i>	<i>12</i>
<i>Portugali</i>	<i>12</i>
<i>Suomi</i>	<i>9</i>
<i>Ruotsi</i>	<i>12</i>
<i>Yhdistynyt kuningaskunta</i>	<i>24</i>

Komitean jäseniä eivät sido mitkään ohjeet. He hoitavat tehtävänsä ~~yhteisön~~ **unionin** yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.

Neuvosto ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** määräenemmistöllä **toimenpiteet, joilla vahvistetaan** komitean jäsenten palkkiot.

264 lauseke (ent. 259 artikla)

~~1.~~—Komitean jäsenet nimetään ~~jäsenvaltioiden ehdotuksesta~~¹ neljäksi vuodeksi kerrallaan. **Sama jäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi.** Neuvosto hyväksyy kunkin jäsenvaltion ehdotusten mukaisesti laaditun luettelon jäsenistä määräenemmistöllä. ~~Sama komitean jäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi.~~²

~~2.~~—Neuvosto ~~kuulee~~ **Se tekee ratkaisunsa kuultuaan** komissiota. Se voi hankkia lausunnon sellaisilta talous- ja yhteiskuntaelämän eri aloja edustavilta eurooppalaisilta järjestöiltä, joita ~~yhteisön~~ **unionin** toiminta koskee.

265 lauseke (ent. 260 artikla)

Komitea valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajansa ja työvaliokuntansa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Se ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** työjärjestyksensä.

¹ Viittaus jäsenvaltioiden ehdotukseen on tarpeeton, koska asia käy ilmi kolmannesta virkkeestä.

² Työryhmän mukaan on loogisempaa, että ensin käsitellään toimikauden kesto ja uudistaminen ja sen jälkeen nimeämismenettely.

Komitean puheenjohtaja kutsuu komitean koolle **Euroopan parlamentin**,¹ neuvoston tai komission pyynnöstä. Komitea voi kokoontua myös omasta aloitteestaan.

266 lauseke (ent. 261 artikla)

Komiteassa on erityisjaostoja niitä pääalueita varten, joita ~~tämä sopimus~~ **perustuslaki** koskee.

Erityisjaostot toimivat komitean yleisen toimivallan mukaisesti. Niitä ei voida kuulla komiteasta erillisinä.

Komiteaan voidaan lisäksi perustaa alakomiteoita, joiden tehtävänä on laatia lausuntoehdotuksia tietyistä kysymyksistä tai tietyiltä aloilta annettaviksi komitealle sen käsittelyä varten.

Työjärjestyksessä vahvistetaan erityisjaostojen ja alakomiteoiden kokoonpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä niiden toimivaltaa koskevat säännöt.

267 lauseke (ent. 262 artikla)

Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission on kuultava komiteaa ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrätyissä tapauksissa. Nämä toimet voivat kuulla komiteaa ~~aiheelliseksi katsomissaan tapauksissa~~ **kaikissa muissa tapauksissa**. Komitea voi antaa lausuntoja myös omasta aloitteestaan tapauksissa, joissa se katsoo sen aiheelliseksi.

Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio voi, jos se katsoo sen tarpeelliseksi, asettaa komitealle lausunnon antamista varten määräajan, joka on vähintään kuukausi siitä, kun asia on annettu tiedoksi komitean puheenjohtajalle. Määräajan päätyttyä asiaa voidaan käsitellä, vaikka lausuntoa ei ole annettu.

Komitean ja sen erityisjaoston lausunnot sekä selostus käsittelystä annetaan **Euroopan parlamentille**, neuvostolle ja komissiolle.

~~Euroopan parlamentti voi kuulla komiteaa.~~²

¹ Tämä muutos on 262, 264 ja 265 artiklaan tehtyjen muutosten tavoin tarpeen, jotta Euroopan parlamentti olisi lainsäädäntömenettelyssä tasavertainen neuvoston kanssa, kuten yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä 9:n raportissa suositellaan, CONV 424/02, s. 15.

² Tämä poisto johtuu muista tähän artiklaan tehdyistä muutoksista, ks. 260 artiklan alaviite.

ALUEIDEN KOMITEA]

268 lauseke (ent. 263 artikla)

Perustetaan neuvoa-antava komitea, jäljempänä 'alueiden komitea', jonka muodostavat alueellisten ja paikallisten yhteisöjen edustajat, jotka ovat alue- tai paikallisvaaleissa valittuja luottamushenkilöitä tai poliittisesti vastuussa vaaleilla valitulle elimelle.

Alueiden komitean jäsenten määrä on enintään 350.

Komitean jäsenten määrä on seuraava:

<i>Belgia</i>	<i>12</i>
<i>Tanska</i>	<i>9</i>
<i>Saksa</i>	<i>24</i>
<i>Kreikka</i>	<i>12</i>
<i>Espanja</i>	<i>21</i>
<i>Ranska</i>	<i>24</i>
<i>Irlanti</i>	<i>9</i>
<i>Italia</i>	<i>24</i>
<i>Luxemburg</i>	<i>6</i>
<i>Alankomaat</i>	<i>12</i>
<i>Itävalta</i>	<i>12</i>
<i>Portugali</i>	<i>12</i>
<i>Suomi</i>	<i>9</i>
<i>Ruotsi</i>	<i>12</i>
<i>Yhdistynyt kuningaskunta</i>	<i>24</i>

Komitean jäsenet ja yhtä monta varajäsentä nimetään ~~asianomaisten jäsenvaltioiden ehdotuksesta~~¹ neljäksi vuodeksi kerrallaan. Sama jäsen tai varajäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi. Neuvosto hyväksyy kunkin jäsenvaltion ehdotusten mukaisesti laaditun luettelon jäsenistä ja varajäsenistä määränemistöllä. Kun ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu tehtävä, jonka perusteella henkilöä ehdotettiin alueiden komitean jäseneksi, päättyy, hänen toimikautensa komiteassa päättyy ilman eri toimenpiteitä ja hänen tilalleen nimetään samaa menettelyä noudattaen uusi jäsen kyseisen toimikauden loppuun saakka. Komitean jäsen ei voi samanaikaisesti olla Euroopan parlamentin jäsen.

Komitean jäseniä eivät sido mitkään ohjeet. He hoitavat tehtävänsä ~~yhteisön~~ **unionin** yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.

¹ Viittaus jäsenvaltioiden ehdotukseen on tarpeeton, koska asia käy ilmi kolmannesta virkkeestä.

269 lauseke (ent. 264 artikla)

Alueiden komitea valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajansa ja työvaliokuntansa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Se ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** työjärjestyksensä.

Komitean puheenjohtaja kutsuu komitean koolle **Euroopan parlamentin**, neuvoston tai komission pyynnöstä. Komitea voi kokoontua myös omasta aloitteestaan.

270 lauseke (ent. 265 artikla)

Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio kuulee alueiden komiteaa ~~tässä sopimuksessa perustuslaissa~~ määrätyissä tapauksissa sekä muissa aiheellisiksi katsomissaan tapauksissa, erityisesti rajojen yli ulottuvan yhteistyön osalta.

Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio voi, jos se katsoo sen tarpeelliseksi, asettaa komitealle lausunnon antamista varten määräajan, joka on vähintään kuukausi siitä, kun asia on annettu tiedoksi komitean puheenjohtajalle. Määräajan päätyttyä asiaa voidaan käsitellä, vaikka lausuntoa ei ole annettu.

Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission on annettava alueiden komitealle tieto lausuntopyynnöstä, joka on esitetty talous- ja sosiaalikomitealle kuultaessa sitä [262 artiklan] nojalla. [~~Alueiden komitea voi antaa lausunnon asiasta, jos se katsoo, että asiaan liittyy erityisiä alueellisia etuja.~~]¹

~~Euroopan parlamentti voi kuulla alueiden komiteaa.~~²

Komitea voi antaa lausuntoja myös omasta aloitteestaan, **jos se katsoo, että asiaan liittyy erityisiä alueellisia etuja** tapauksissa, joissa ~~se katsoo sen aiheelliseksi~~.

Komitean lausunnot sekä selostus käsittelystä annetaan **Euroopan parlamentille**, neuvostolle ja komissiolle.

¹ Tämä virke ehdotetaan sulautettavaksi tämän artiklan toiseksi viimeiseen kohtaan, jonka mukaisesti komitea voi antaa lausuntoja omasta aloitteestaan kaikissa tapauksissa.

² Tämä poisto johtuu muista tähän artiklaan tehdyistä muutoksista, ks. 260 artiklan alaviite.

EUROOPAN INVESTOINTIPANKKI]

271 lauseke (ent. 266 artikla)

Euroopan investointipankki on oikeushenkilö.

Euroopan investointipankin jäseniä ovat jäsenvaltiot.

Euroopan investointipankin perussääntö on tähän sopimukseen liitettyssä pöytäkirjassa. Neuvosto voi Euroopan investointipankin pyynnöstä ja Euroopan parlamenttia ja komissiota kuultuaan tai komission pyynnöstä ja Euroopan parlamenttia ja Euroopan investointipankkia kuultuaan yksimielisesti muuttaa investointipankin perussäännön 4, 11 ja 12 artiklaa sekä 18 artiklan 5 kohtaa. **Se tekee ratkaisunsa yksimielisesti joko Euroopan investointipankin pyynnöstä ja komissiota kuultuaan tai komission pyynnöstä ja Euroopan investointipankkia kuultuaan. Kummassakin tapauksessa se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

272 lauseke (ent. 267 artikla)

Euroopan investointipankin tehtävänä on yhteisön unionin edun mukaisesti myötävaikuttaa yhteismarkkinoiden sisämarkkinoiden tasapainoiseen ja vakaaseen kehitykseen käyttäen sekä pääomamarkkinoita että omia varojaan. Tätä varten pankki voittoa tavoittelematta myöntää lainoja ja antaa takauksia, jotka helpottavat seuraavien hankkeiden rahoittamista kaikilla talouden aloilla:

- a) hankkeet muita heikommin kehittyneiden alueiden kehittämiseksi;
- b) sellaiset hankkeet yritysten nykyaikaistamiseksi tai uudelleen järjestämiseksi taikka uusien työtilaisuuksien luomiseksi, jotka ovat tarpeen toteuttaessa yhteismarkkinoita sisämarkkinoita asteittain, mutta joita ei niiden laajuuden tai laadun vuoksi ole mahdollista täysin rahoittaa kussakin jäsenvaltiossa käytettävissä olevin varoin;
- c) useiden jäsenvaltioiden yhteistä etua koskevat hankkeet, joita ei niiden laajuuden tai laadun vuoksi ole mahdollista täysin rahoittaa kussakin jäsenvaltiossa käytettävissä olevin varoin.

Tehtävänsä suorittaessaan pankki helpottaa yhteydessä rakennerahastoista ja muista yhteisön unionin rahoitusvälineistä saatavien avustusten kanssa investointiohjelmien rahoittamista.

[II OSASTO¹

VARAINHOITOA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET]

273 lauseke (ent. 268 artikla)²

Kaikki yhteisön tulot ja menot, Euroopan sosiaalirahastoon liittyvät tulot ja menot mukaan luettuina, arvioidaan kutakin varainhoitovuotta varten ja otetaan talousarvioon.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä yhteistyötä oikeus- ja sisäasioissa koskevista määräyksistä³ toimielimille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina talousarvioon. Näiden määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot voidaan niissä määrättyin edellytyksin ottaa menoina talousarvioon.

Talousarvioon otettujen tulojen ja menojen on oltava tasapainossa.

274 lauseke (ent. 269 artikla)

Talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan yhteisön omin varoin, sanotun kuitenkin rajoittamatta muita tuloja.

Neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan yhteisön omia varoja koskevasta järjestelmästä säännökset, joiden hyväksymistä se suosittaa jäsenvaltioille jäsenvaltioiden valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

275 lauseke (ent. 270 artikla)

Talousarviota koskevan kurinalaisuuden turvaamiseksi komissio ei tee ehdotusta sellaiseksi yhteisön säädökseksi, ei tee sellaisia muutoksia ehdotuksiinsa eikä toteuta sellaisia täytäntöönpanotoimenpiteitä, joilla saattaa olla huomionarvoisia vaikutuksia talousarvioon, ellei se vakuuta, että ehdotus tai toimenpide voidaan rahoittaa niillä yhteisön omilla varoilla, jotka ovat käytettävissä neuvoston [269 artiklan] nojalla vahvistamien säännösten perusteella.

¹ Jotkin tämän osaston määräykset voitaisiin ottaa perustuslain I osaan, ks. CONV 369/02.

² Valmistelukunnan on tarkoitus tarkastella 268–273 artiklaa I osan yhteydessä. Tästä syystä niitä ei käsitellä tässä yhteydessä.

³ Tämä viittaus ei ole SEU:hun Amsterdamin sopimuksella tehtyjen muutosten mukainen; osaston oikea nimi on "Määräykset poliisiyhteistyöstä ja oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa".

276 lauseke (ent. 271 artikla)

Talousarvioon otetaan vain yhden varainhoitovuoden menoja, jollei [279 artiklan] nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä.

Niillä edellytyksillä, jotka [279 artiklan] nojalla vahvistetaan, muut kuin henkilöstömenoihin tarkoitetut määrärahat, joita ei ole käytetty varainhoitovuonna, saadaan siirtää käytettäväksi vain seuraavan varainhoitovuoden aikana.

Määrärahat jaotellaan lukuihin, joissa menot ryhmitellään laatunsa tai käyttötarkoituksensa mukaan ja jaotellaan tarvittaessa edelleen [279 artiklan] nojalla annetun asetuksen mukaisesti.

Euroopan parlamentin, neuvoston, komission ja yhteisön tuomioistuimen määrärahat otetaan talousarvioon erillisinä erinä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta eräitä yhteisiä menoja koskevaa erityissäätelyä.

277 lauseke (ent. 272 artikla)

- 1. Varainhoitovuosi alkaa 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta.*
- 2. Kukin yhteisön toimielin laatii 1 päivään heinäkuuta mennessä ennakoarvion menoistaan. Komissio kokoaa nämä ennakoarviot alustavaan talousarvioesitykseen. Se liittää siihen lausunnon, jossa voi olla toisenlaisia arvioita.*

Alustavassa talousarvioesityksessä on arvio tuloista ja arvio menoista.

- 3. Komission on toimitettava alustava talousarvioesitys neuvostolle viimeistään 1 päivänä syyskuuta sitä varainhoitovuotta edeltävänä vuonna, jota esitys koskee.*

Jos neuvosto haluaa poiketa alustavasta talousarvioesityksestä, se kuulee komissiota ja tarvittaessa niitä muita toimielimiä, joita asia koskee.

Neuvosto hyväksyy talousarvioesityksen määräenemmistöllä ja toimittaa sen Euroopan parlamentille.

- 4. Talousarvioesitys on toimitettava Euroopan parlamentille viimeistään 5 päivänä lokakuuta sitä varainhoitovuotta edeltävänä vuonna, jota esitys koskee.*

Euroopan parlamentilla on oikeus tarkistaa talousarvioesitystä jäsentensä enemmistöllä sekä tehdä annettujen äänten ehdottomalla enemmistöllä neuvostolle talousarvioesityksen muuttamiseksi ehdotuksia, jotka koskevat tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetuista säädöksistä johtuvia pakollisia menoja.

Jos Euroopan parlamentti antaa hyväksymisensä talousarvioesitykselle neljäkymmenenviiden päivän kuluessa siitä, kun esitys on toimitettu sille tiedoksi, talousarvio katsotaan lopulliseksi vahvistetuksi. Talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi myös, jos Euroopan parlamentti ei ole mainitun ajan kuluessa tarkistanut talousarvioesitystä eikä tehnyt ehdotuksia sen muuttamiseksi.

Jos Euroopan parlamentti on mainitun ajan kuluessa tarkistanut talousarvioesitystä tai tehnyt ehdotuksia sen muuttamiseksi, talousarvioesitys toimitetaan tarkistettuna tai muutosehdotuksien neuvostolle.

5. Käsiteltyään talousarvioesitystä komission ja tarvittaessa niiden muiden toimielinten kanssa, joita asia koskee, neuvosto tekee ratkaisunsa seuraavasti:

- a) neuvosto voi määräenemmistöllä muuttaa mitä tahansa Euroopan parlamentin tekemää tarkistusta;*
- b) kun on kyse muutosehdotuksista:*
 - neuvosto voi määräenemmistöllä hylätä Euroopan parlamentin tekemän muutosehdotuksen, jollei muutosehdotus merkitse jonkin toimielimen kokonaismenojen kasvua varsinkaan sen vuoksi, että yhden tai useamman muutosehdotuksen toteuttamisesta johtuva menojen vähennys nimenomaisesti tasoittaisi menojen kasvun. Jollei muutosehdotuksen hylkäämisestä tehdä päätöstä, muutosehdotus hyväksytään;*
 - neuvosto voi määräenemmistöllä hyväksyä Euroopan parlamentin tekemän muutosehdotuksen, joka merkitsee toimielimen kokonaismenojen kasvua. Muutosehdotus katsotaan hylätyksi, jollei sen hyväksymisestä tehdä päätöstä;*
 - jos neuvosto jommankumman edellä olevan luetelmakohdan mukaisesti on hylännyt muutosehdotuksen, se voi määräenemmistöllä joko säilyttää talousarvioesitykseen otetun määrän tai päättää muusta määrästä.*

Talousarvioesitystä muutetaan neuvoston hyväksymien muutosehdotusten mukaisesti.

Talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi, jos neuvosto ei ole muuttanut yhtään Euroopan parlamentin tekemää tarkistusta viidentoista päivän kuluessa siitä, kun talousarvioesitys on toimitettu sille tiedoksi, ja jos Euroopan parlamentin tekemät muutosehdotukset on hyväksytty. Neuvosto antaa Euroopan parlamentille tiedon siitä, että se ei ole muuttanut yhtään tarkistusta ja että muutosehdotukset on hyväksytty.

Jos neuvosto on mainitun ajan kuluessa muuttanut yhtä tai useampaa Euroopan parlamentin tekemää tarkistusta taikka jos Euroopan parlamentin tekemät muutosehdotukset on hylätty tai niitä on muutettu, muutettu talousarvioesitys toimitetaan uudelleen Euroopan parlamentille tiedoksi. Neuvosto selostaa Euroopan parlamentille, mihin se on päätenyt asian käsittelyssä.

6. Kun Euroopan parlamentille on annettu tieto sen muutosehdotusten aiheuttamista toimista, se voi viidentoista päivän kuluessa siitä, kun talousarvioesitys on toimitettu sille tiedoksi, jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä muuttaa neuvoston sen tekemiin tarkistuksiin tekemiä muutoksia tai hylätä ne sekä vahvistaa talousarvion sen mukaisesti. Jos Euroopan parlamentti ei ole tehnyt ratkaisua mainitun ajan kuluessa, talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi.

7. Kun tässä artiklassa määrätty menettely on saatettu päätökseen, Euroopan parlamentin puhemies toteaa talousarvion lopullisesti vahvistetuksi.

8. Euroopan parlamentti voi kuitenkin, jos siihen on tärkeitä syitä, jäsentensä enemmistöllä ja kahdella kolmasosalla annetuista äänistä hylätä talousarvioesityksen ja pyytää, että sille annetaan uusi esitys.

9. Muille menoille kuin niille, jotka ovat tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetuista sääöksistä johtuvia pakollisia menoja, vahvistetaan vuosittain se enimmäismäärä, jolla menoja voidaan suhteessa kuluvan varainhoitovuoden samankaltaisiin menoihin korottaa.

Komissio toteaa talouspoliittista komiteaa kuultuaan tämän enimmäismäärän seuraavien seikkojen perusteella:

- bruttokansantuotteen määrän kehitys yhteisössä;
- jäsenvaltioiden talousarvioiden keskimääräinen vaihtelu;

ja

- elinkustannusten kehitys edellisen varainhoitovuoden aikana.

Enimmäismäärä annetaan 1 päivään toukokuuta mennessä tiedoksi kaikille yhteisön toimielimille. Toimielinten on otettava tämä enimmäismäärä huomioon talousarviomenettelyn aikana, jollei tämän kohdan neljännessä tai viidennessä alakohdasta muuta johdu.

Jos muiden kuin tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetusta sääöksestä johtuvien pakollisten menojen lisäys neuvoston hyväksymän talousarvioesityksen mukaan on yli puolet enimmäismäärästä, Euroopan parlamentti voi käyttäessään oikeuttaan tarkistusten tekemiseen lisätä mainittujen menojen kokonaismäärää vielä enintään puolella enimmäismäärästä.

Jos Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio katsoo, että yhteisöjen toiminta edellyttää tässä kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti asetetun enimmäismäärän ylittämistä, neuvosto, määräenemmistöllä, ja Euroopan parlamentti, jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä, voivat välisellään sopimuksella vahvistaa uuden enimmäismäärän.

10. Kukin toimielin käyttää sille tämän artiklan mukaan kuuluvia valtuuksia noudattaen tämän sopimuksen määräyksiä ja niiden nojalla annettuja sääöksiä sekä erityisesti määräyksiä, jotka koskevat yhteisöjen omia varoja taikka tulojen ja menojen tasapainoa.

278 lauseke (ent. 273 artikla)

Jollei talousarviota ole käsitelty loppuun varainhoitovuoden alkuun mennessä, 279 artiklan nojalla annetun asetuksen säännösten mukaisesti menoihin voidaan käyttää kuukausittain kunkin luvun tai kunkin muun jaottelun osalta määrä, joka on enintään yksi kahdestoistaosa edellisen varainhoitovuoden talousarvioon avatuista määrärahoista; komissio saa näin kuitenkin käyttää vain määrän, joka on enintään yksi kahdestoistaosa valmisteltavana olevaan talousarvioesitykseen otetuista määrärahoista.

Neuvosto voi määräenemmistöllä, jos muut ensimmäisessä kohdassa määrätyt edellytykset otetaan huomioon, antaa luvan menoihin, jotka johtavat siihen, että yksi kahdestoistaosa ylitetään.

Jos tämä päätös koskee menoja, jotka eivät ole tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetuista säädöksistä johtuvia pakollisia menoja, neuvosto toimittaa päätöksen välittömästi Euroopan parlamentille tiedoksi; Euroopan parlamentti voi kolmenkymmenen päivän kuluessa jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä päättää toisin siitä menojen osuudesta, joka ylittää ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun yhden kahdestoistaosan. Tältä osin neuvoston päätöstä lykätään, kunnes Euroopan parlamentti on tehnyt päätöksensä. Jos Euroopan parlamentti ei tee neuvoston päätöksestä poikkeavaa päätöstä mainitun ajan kuluessa, neuvoston päätöstä pidetään lopullisena.

Edellä toisessa ja kolmannessa kohdassa tarkoitetuissa päätöksissä määrätään määrärahoja koskevista, tämän artiklan soveltamiseksi tarvittavista toimenpiteistä.

279 lauseke (ent. 274 artikla)

Komissio toteuttaa talousarviota omalla vastuullaan ja annettujen määrärahojen rajoissa [279 artiklan] nojalla ~~annettujen asetusten säännöksiä~~ **annettuja eurooppalakeja / eurooppa-**asetuksia noudattaen ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Jäsenvaltiot ovat yhteistyössä komission kanssa varmistaakseen, että määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti.

~~Asetuksessa~~ **Eurooppalaissa/eurooppa-**asetuksessa annetaan yksityiskohtaiset erityissäännöt siitä, miten kukin toimielin osallistuu omien menojensa suorittamiseen.

Komissio voi talousarvion rajoissa sekä [279 artiklan] nojalla annetussa **eurooppalaissa / eurooppa-**asetuksessa säädetyin rajoituksin ja edellytyksin siirtää määrärahoja luvusta toiseen tai alajaottelusta toiseen.

280 lauseke (ent. 275 artikla)

Komissio antaa **Euroopan parlamentille ja** neuvostolle ja ~~Euroopan parlamentille~~ vuosittain edellisen varainhoitovuoden talousarvion toteuttamista koskevat tilit. Komissio antaa niille lisäksi taseen, johon on merkitty ~~yhteisön~~ **unionin** varat ja vastuut.

281 lauseke (ent. 276 artikla)

1. Neuvoston määränemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden. Tätä varten se neuvoston jälkeen tutkii [275 artiklassa] tarkoitetut tilit ja taseen, tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen ja tarkastettujen toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamat vastaukset, [248 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa] tarkoitetun lausuman sekä tilintarkastustuomioistuimen antamat asiaa koskevat erityiskertomukset.
2. Euroopan parlamentti voi, ennen kuin se myöntää vastuuvapauden komissiolle tai muussakin tarkoituksessa, joka liittyy talousarvion toteuttamista koskevien komission toimivaltuuksien käyttämiseen, kutsua komission kuultavaksi menojen käytöstä tai varainkäytön valvonnan järjestelmien toiminnasta. Komissio antaa kaikki tarpeelliset tiedot Euroopan parlamentille sen pyynnöstä.
3. Komissio ryhtyy kaikkiin aiheellisiin toimiin ottaakseen huomioon Euroopan parlamentin sen vastuuvapauden myöntämistä koskevissa päätöksissä tai muussa yhteydessä menojen käytöstä esittämät huomautukset sekä ne huomiot, jotka on liitetty vastuuvapauden myöntämisestä annettuihin neuvoston suosituksiin.

Komissio antaa Euroopan parlamentin tai neuvoston pyynnöstä kertomuksia niistä toimenpiteistä, jotka on toteutettu näiden huomautusten ja huomioiden perusteella, erityisesti ohjeista, jotka on annettu talousarvion toteuttamisesta vastuussa oleville. Nämä kertomukset toimitetaan myös tilintarkastustuomioistuimelle.

282 lauseke (ent. 277 artikla)

Talousarviota laadittaessa käytetään 279 artiklan nojalla annetun asetuksen säännösten mukaisesti määriteltä laskentayksikköä **laaditaan euroissa**.

283 lauseke (ent. 278 artikla)

Jos komissio antaa asiasta tiedon niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joita asia koskee, se voi muuttaa jonkin jäsenvaltion valuuttana olevat varansa toisen jäsenvaltion valuutaksi siltä osin kuin se on tarpeen niiden käyttämiseksi ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrättyihin tarkoituksiin. Jos komissiolla on rahaa tai rahaksi muunnettavia varoja valuuttoina, joita se tarvitsee, se välttää tällaisia valuutanvaihtoja niin paljon kuin mahdollista.

Komissio asioi jäsenvaltion kanssa jäsenvaltion nimeämän viranomaisen välityksellä. Rahaliikennettä hoitaessaan komissio käyttää jäsenvaltion setelipankkia tai muuta jäsenvaltion hyväksymää rahalaitosta.

284 lauseke (ent. 279 artikla)

1. Neuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia kuultuaan ja tilintarkastustuomioistuimen lausunnon saatuaan:

- a) antaa eurooppalaiset varainhoitolait / eurooppalaiset varainhoitoasetukset¹, joissa täsmennetään varsinkin talousarvion laatimista ja toteuttamista sekä tilinpäätöksen esittämistä ja tilintarkastusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt;
- b) vahvistaa säännöt varainhoidon valvojien, tulojen ja menojen hyväksyjien ja tilinpitäjien vastuusta sekä järjestää heidän toimintansa valvonnan.

Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti ja 1 päivästä tammikuuta 2007 alkaen määränemistöllä. komission ehdotuksesta Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan ja tilintarkastustuomioistuimen lausunnon saatuaan ja tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan.

2. Neuvosto vahvistaa hyväksyy yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia kuultuaan ja tilintarkastustuomioistuimen lausunnon saatuaan toimenpiteet, joilla vahvistetaan ne yksityiskohtaiset säännöt ja sen menettelyt, joita noudattaen yhteisön unionin omia varoja koskevan sääntelyn mukaiset talousarvioon otetut tulot annetaan komission käyttöön, sekä määrittelee ne toimenpiteet, joita tarvittaessa sovelletaan käteisvarojen saamiseksi. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan.

285 lauseke (ent. 280 artikla)

1. Yhteisö Unioni ja jäsenvaltiot suojaavat yhteisön unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä ja muulta laittomalta toiminnalta tämän artiklan mukaisesti toteutettavilla toimenpiteillä, joilla on ennaltaehkäisevä vaikutus ja jotka tarjoavat tehokkaan suojan jäsenvaltioissa.

2. Jäsenvaltiot toteuttavat antavat samat toimenpiteet säännökset suojatakseen yhteisön unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä kuin ne toteuttavat antavat suojatakseen omia taloudellisia etujaan petolliselta menettelyltä.

¹ Koska neuvosto voi I osan V osaston "Unionin toimivallan käyttö" artiklaehdotusten (25–26 artikla, CONV 571/03) mukaan joko säätää lakeja tai antaa asetuksia, valmistelukunnan olisi kartoitettava, missä tapauksissa neuvostolla on tämän artiklan soveltamisalalla käytettävissään joko jompikumpi näistä säädöslajeista tai ne molemmat (ks. tämän raportin liitteessä II oleva selitys).

3. Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa, jonka tarkoituksena on suojata yhteisen unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen perustuslain muiden määräysten soveltamista. Tätä varten ne yhdessä komission kanssa järjestävät toimivaltaisten viranomaistensa kiinteän ja säännöllisen yhteistoiminnan.

4. Euroopan parlamentti ja neuvosto toteuttaa tämän sopimuksen 251 artiklassa määrättyä hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen ja tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan tarvittavat toimenpiteet yhteisen unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi petolliselta menettelyltä ja tällaisen menettelyn torjumiseksi tarkoituksena tehokkaan ja yhtäläisen suojelun tarjoaminen jäsenvaltioissa. Ne tekevät ratkaisunsa tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan. Nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa.

5. Komissio yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa antaa vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle selvityksen tämän artiklan täytäntöönpanemiseksi hyväksytyistä toteutetuista toimenpiteistä ja säännöksistä.

[MUUT MÄÄRÄYKSET]¹

286 lauseke (ent. 11 artikla)²

1. Jäsenvaltiot, jotka aikovat perustaa keskenään tiiviimmän yhteistyön jollakin tässä sopimuksessa tarkoitetulla alalla, esittävät asiasta pyynnön komissiolle, joka voi tehdä siitä ehdotuksen neuvostolle. Jos komissio ei tee ehdotusta, se ilmoittaa asianomaisille jäsenvaltioille perustelunsa.

2. Neuvosto myöntää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 43–45 artiklan mukaisesti määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan oikeuden toteuttaa 1 kohdassa tarkoitettua tiiviimpää yhteistyötä. Jos tiiviimpi yhteistyö koskee alaa, jolla sovelletaan tämän sopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä, edellytetään Euroopan parlamentin puoltavaa lausuntoa.

Neuvoston jäsen voi pyytää, että asia esitellään Eurooppa-neuvostolle. Kun asia on esitelty Eurooppa-neuvostossa, neuvosto voi tehdä ratkaisunsa tämän kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti.

3. Tiiviimpien yhteistyötoimien toteuttamisen edellyttämiin säädöksiin ja päätöksiin sovelletaan kaikkia tämän sopimuksen asiaa koskevia määräyksiä, jollei tässä artiklassa tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 43–45 artiklassa toisin määrätä.

¹ Ehdotus uudeksi osastoksi, jota ei ollut 28.10.2002 esitettyssä rakenteessa.

² Valmistelukunta tarkastelee myöhemmin 11 ja 11 a artiklaa.

287 lauseke (ent. 11 a artikla)

Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua 11 artiklan nojalla perustettuun tiiviimpään yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja komissiolle, joka antaa neuvostolle lausunnon kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Komissio päättää asiasta sekä tarpeellisina pitämistään erityisjärjestelyistä neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.

288 lauseke (ent. 282 artikla)

~~Yhteisöllä~~ **Unionilla** on kaikissa jäsenvaltioissa laajin kansallisen lainsäädännön mukaan oikeushenkilöllä oleva oikeuskelpoisuus; se voi erityisesti hankkia ja luovuttaa irtainta ja kiinteää omaisuutta sekä esiintyä kantajana ja vastaajana oikeudenkäynneissä. Tällöin yhteisöä edustaa komissio.

289 lauseke (ent. 283 artikla)

Neuvosto ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja ~~kuultuaan niitä muita toimielimiä, joita asia koskee, Euroopan yhteisöjen unionin~~ virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt ja ~~yhteisön unionin~~ muuta henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot. **Se tekee ratkaisunsa kuultuaan muita toimielimiä, joita asia koskee.**

290 lauseke (ent. 284 artikla)

Komissio voi sille uskottujen tehtävien hoitamiseksi, niissä rajoissa ja niillä edellytyksin, jotka neuvosto ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** määräysten mukaisesti vahvistaa, hankkia kaikki tarvittavat tiedot ja toimittaa kaikki tarvittavat tarkastukset.

291 lauseke (ent. 285 artikla)

1. **Euroopan parlamentti ja neuvosto päättää 251-artiklassa määrättyä hyväksyvät lainsäädäntö**menettelyä noudattaen ~~yhteisön unionin~~ toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen tuottamisen ~~edellyttämistä toimenpiteistä~~ **edellyttämät toimenpiteet**, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 5 artiklan noudattamista.
2. Tilastojen laatimisessa noudatetaan puolueettomuutta, luotettavuutta, objektiivisuutta, tieteellistä riippumattomuutta, kustannustehokkuutta ja tilastosalaisuutta; tilastojen laatimisesta ei saa aiheutua kohtuutonta rasitetta taloudellisille toimijoille.

292 lauseke (ent. 286 artikla)¹

1. Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettuja ~~yhteisen unionin~~ säädöksiä sovelletaan ~~tällä sopimuksella~~ **perustuslailla** tai ~~tämän sopimuksen perustelain~~ nojalla perustettuihin toimielimiin ja elimiin ~~1 päivästä tammikuuta 1999~~.

2. **Euroopan parlamentti ja neuvosto perustaa 251 artiklassa määrättyä hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen 1 kohdassa tarkoitettuun päivämäärään mennessä toimenpiteet, joilla perustetaan näiden yhteisen 1 kohdassa tarkoitettujen säädösten soveltamista yhteisen unionin toimielimiin ja elimiin valvovan riippumattoman valvontaelimen valvova riippumaton valvontaelin, sekä antaa tarvittaessa muut aiheelliset säännökset toimenpiteet.**

293 lauseke (ent. 287 artikla)²

~~Yhteisen Unionin~~ toimielimen jäsen, komitean jäsen, ~~yhteisen unionin~~ virkamies tai muu sen henkilöstöön kuuluva ei saa, tehtävänsä päätyttyäkään, ilmaista salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja eikä varsinkaan tietoja yrityksistä taikka niiden liikesuhteista tai kustannustekijöistä.

294 lauseke (ent. 288 artikla)

Sopimussuhteeseen perustuva ~~yhteisen unionin~~ vastuu määräytyy sopimukseen sovellettavan lain mukaan.

Sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella ~~yhteisö unioni~~³ korvaa toimielintensä ja henkilöstönsä tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti.

Mitä toisessa kohdassa määrätään, sovelletaan samoin edellytyksin myös EKP:n ja sen henkilöstön tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon korvaamiseen.

Yhteisen henkilöstöön kuuluvien henkilökohtaisesta vastuusta ~~yhteisöä unionia~~ kohtaan määrätään heihin sovellettavissa henkilöstösäännöissä tai heitä koskevissa palvelussuhteen ehdoissa.

¹ Huomautetaan, että pilarien poistamisen myötä tämän määräyksen soveltamisala voisi laajentua koskemaan tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin kuuluvia asioita, ellei tästä anneta erityismääräyksiä.

² Voitaisiin pohtia, olisiko tässä artiklassa määrättyä velvoitetta laajennettava koskemaan virastoja ja muita yksiköjä, kun otetaan huomioon myös EY-sopimuksen 255 artiklassa määrätyn velvoitteen mahdollinen laajentaminen.

³ Huomautetaan, että kun sana 'yhteisö' korvataan sanalla 'unioni', tämän artiklan soveltamisala (sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu) voisi laajentua koskemaan tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin kuuluvia asioita, ellei tästä anneta erityismääräyksiä.

295 lauseke (ent. 289 artikla)

Jäsenvaltioiden hallitukset vahvistavat yhteisellä sopimuksella ~~yhteisön~~ **unionin** toimielinten kotipaikan.

296 lauseke (ent. 290 artikla)

Neuvosto ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** yksimielisesti **toimenpiteet, joilla vahvistetaan yhteisön unionin** toimielimissä käytettäviä kieliä koskevan sääntelyn, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön tuomioistuimen perussäännön ~~määrästen~~ soveltamista.

297 lauseke (ent. 291 artikla)

~~Yhteisöllä~~ **Unionilla** on jäsenvaltioiden alueella Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyssä pöytäkirjassa¹ määrätyn edellytyksin ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisön tehtävien toteuttamiseksi. Sama koskee Euroopan keskuspankkia, ~~Euroopan rahapoliittista instituuttia~~ ja Euroopan investointipankkia.

298 lauseke (ent. 292 artikla)²

Jäsenvaltiot sitoutuvat ratkaisemaan tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat vain ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrätyllä tavalla.

299 lauseke (ent. 307 artikla)

~~Tämän sopimuksen~~ **Perustuslaki** määräykset eivät vaikuta sellaisiin oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka johtuvat yhden tai useamman jäsenvaltion yhden tai useamman kolmannen maan kanssa ennen 1 päivää tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää tekemästä sopimuksesta.

Siltä osin kuin tällaiset sopimukset eivät ole sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa, asianomaiset jäsenvaltiot käyttävät kaikkia aiheellisia keinoja todettujen ristiriitojen poistamiseksi. Tällöin jäsenvaltiot tarvittaessa avustavat toisiaan ja tapauksissa, joissa se on aiheellista, vahvistavat yhteisen kannan.

¹ Ks. 247 artiklan alaviite (pöytäkirjan nimen muutos).

² Huomautetaan, että pilarien poistamisen myötä tämän määräyksen soveltamisala voisi laajentua koskemaan tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin kuuluvia asioita, ellei tästä anneta erityismääräyksiä.

Soveltaessaan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuja sopimuksia jäsenvaltiot ottavat huomioon sen, että ne edut, jotka kukin jäsenvaltio on tässä sopimuksessa **perustuslaissa** myöntänyt, ovat erottamaton osa yhteisön toteuttamista **unionia** ja liittyvät sen vuoksi kiinteästi yhteisten toimielinten perustamiseen ja niille annettuun toimivaltaan sekä siihen, että kaikki jäsenvaltiot myöntävät samat edut.

* * *

**EY:n perustamissopimuksen ja SEU:n määräykset,
joita ei ole perustuslakiehdotuksen II osassa**

*Nämä määräykset ovat joko I osassa tai III osassa
(yleiset määräykset ja loppumääräykset)¹*

¹ P.m.: Tiettyt artiklat on ylliviivattu joko siksi, että puheenjohtajiston artiklaehdotukset koskevat niitä, tai siksi, että ne ovat vanhentuneita. Kursivoidut artiklat ovat niitä, joita valmistelukunta tarkastelee parhaillaan tai myöhemmin yksityiskohtaisesti (ks. raportin liite I).

[EY-sopimuksen määräykset]

~~1 artikla~~¹

~~Tällä sopimuksella KORKEAT SOPIMUSPUOLET perustavat keskenään EUROOPAN YHTEISÖN.~~

2 artikla

~~Yhteisön päämääränä on yhteismarkkinoiden toteuttamisella ja talous- ja rahaliiton perustamisella sekä 3 ja 4 artiklassa tarkoitetun yhteisen politiikan tai yhteisen toiminnan toteuttamisella edistää taloudellisen toiminnan sopusointuista, tasapainoista ja kestävää kehitystä koko yhteisössä, työllisyyden ja sosiaalisen suojelemisen korkeaa tasoa, miesten ja naisten välistä tasa-arvoa, kestävää kasvua, joka ei edistä rahan arvon alenemista, edistää hyvää kilpailukykyä ja talouden suorituskyvyn korkeaa lähentymisastetta, ympäristönsuojelun korkeaa tasoa ja ympäristön laadun parantamista, elintason ja elämän laadun nousua sekä taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja yhteisvastuullisuutta jäsenvaltioiden välillä.~~

3 artikla

~~1. — Edellä 2 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisön toimintaan sisältyy tässä sopimuksessa määrättyin edellytyksin ja siinä määrättyssä aikataulussa:~~

- ~~a) — tavaroiden tuontiin ja vientiin kohdistuvien tullien ja määrällisten rajoitusten sekä muiden vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kieltäminen jäsenvaltioiden väliltä;~~
- ~~b) — yhteinen kauppapolitiikka;~~
- ~~e) — sisämarkkinat, joille on ominaista, että tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaata liikkuvuutta rajoittavat esteet poistetaan jäsenvaltioiden väliltä;~~
- ~~d) — jäljempänä IV osastossa määrättyt henkilöiden maahantuloa ja liikkumista koskevat toimenpiteet;~~
- ~~e) — yhteinen maatalouspolitiikka ja kalastuspolitiikka;~~

¹ 1 ja 2 artikla sekä 3 artiklan 1 kohta poistetaan ja korvataan I osan artiklaehdotuksilla (unionin perustaminen, arvot ja tavoitteet) (CONV 528/03 1, 2 ja 3 artikla).

- f) — yhteinen liikennepolitiikka;
- g) — järjestelmä, jolla taataan, ettei kilpailu sisämarkkinoilla vääristy;
- h) — jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön lähentäminen siinä määrin kuin se on tarpeen yhteismarkkinoiden toiminnan kannalta;
- i) — jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan yhteensovittamisen edistäminen tämän politiikan tehostamiseksi kehittämällä yhteensovitettu työllisyysstrategia;
- j) — sosiaalipolitiikka, johon sisältyy Euroopan sosiaalirahasto;
- k) — taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittaminen;
- l) — ympäristöpolitiikka;
- m) — yhteisön teollisuuden kilpailukyvyyn lujittaminen;
- n) — tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen edistäminen;
- o) — Euroopan laajuisten verkkojen perustamisen ja kehittämisen rohkaiseminen;
- p) — myötävaikuttaminen korkean terveyden suojelun tason saavuttamiseen;
- q) — myötävaikuttaminen korkealaatuisen koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen edistämiseen sekä siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi;
- r) — kehitysyhteistyöpolitiikka;
- s) — merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi kaupankäynnin lisäämiseksi sekä yhteiset pyrkimykset taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseksi;
- t) — myötävaikuttaminen kuluttajansuojan lujittamiseen;
- u) — toimenpiteet energian, pelastuspalvelun ja matkailun aloilla.

2. [...] ¹

5 artikla ²

~~Yhteisö toimii sille tällä sopimuksella annetun toimivallan ja asetettujen tavoitteiden rajoissa.~~

¹ Tämä kohta on edellä "yleisissä määräyksissä" täydentävän version alussa.

² 5 artikla poistetaan ja korvataan I osan "perusperiaatteita" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 8 artikla).

~~Aloilla, jotka eivät kuulu yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, yhteisö toissijaisuusperiaatteen mukaisesti toimii vain siinä tapauksessa ja siinä laajuudessa kuin jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita, jotka suunnitellun toiminnan laajuuden tai vaikutusten takia voidaan tämän vuoksi toteuttaa paremmin yhteisön tasolla.~~

~~Yhteisön toiminnassa ei saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.~~

7 artikla¹

1. Yhteisölle uskottuja tehtäviä hoitavat:

- EUROOPAN PARLAMENTTI,*
- NEUVOSTO,*
- KOMISSIO,*
- TUOMIOISTUIN,*
- TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN.*

Kukin toimielin toimii sille tällä sopimuksella annettujen toimivaltuuksien rajoissa.

2. Neuvostoa ja komissiota avustavat neuvoa-antava talous- ja sosiaalikomitea sekä neuvoa-antava alueiden komitea.

8 artikla²

Perustetaan tässä sopimuksessa määrättyjä menettelyjä noudattaen Euroopan keskuspankkijärjestelmä, jäljempänä 'EKPJ', sekä Euroopan keskuspankki, jäljempänä 'EKP'; ne toimivat niille tällä sopimuksella sekä siihen liitetyllä EKPJ:n ja EKP:n perussäännöllä, jäljempänä 'EKPJ:n perussääntö', annettujen valtuuksien rajoissa.

¹ 7–10 artikla käsitellään I osan yhteydessä.

² Voidaan pohtia, onko suotavaa, että perustuslaissa on lyhenteitä (kuten "Euroopan keskuspankin" lyhenne "EKP"), vai olisiko lukijoiden kannalta selkeämpää käyttää kyseisen toimielimen tai elimen tavanomaista nimeä. Euroopan investointipankista (9 artikla) ei ole käytetty lyhennettä "EIP" perussopimuksen artikloissa. Jos tällaisia lyhenteitä aiotaan käyttää, on varmistettava, että myös niiden selitykset löytyvät perustuslaista.

9 artikla

Perustetaan Euroopan investointipankki, joka toimii sille tällä sopimuksella sekä siihen liitettyllä perussäännöllä annettujen toimivaltuuksien rajoissa.

10 artikla

Jäsenvaltiot toteuttavat kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia tästä sopimuksesta tai yhteisön toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi. Ne helpottavat yhteisön päämäärän toteuttamista.

Ne pidättyvät kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

~~17 artikla~~¹

~~1. — Otetaan käyttöön unionin kansalaisuus. Unionin kansalainen on jokainen, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus. Unionin kansalaisuus täydentää, mutta ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta.~~

~~2. — Unionin kansalaisilla on tässä sopimuksessa määrätty oikeudet ja velvollisuudet.~~

[NELJÄS OSA

MERENTAKAISTEN MAIDEN JA ALUEIDEN ASSOSIOINTI]²

182 artikla

~~Jäsenvaltiot sopivat assosioivansa yhteisöön ne Euroopan ulkopuoliset maat ja alueet, joilla on erityiset suhteet Tanskaan, Ranskaan, Alankomaihin ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, **assosioidaan unioniin**. Nämä maat ja alueet, jäljempänä 'maat ja alueet', luetellaan ~~tämän sopimuksen~~ [liitteessä II].~~

Assosioinnin tavoitteena on edistää maiden ja alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä ja vahvistaa läheiset taloudelliset suhteet niiden ja koko ~~yhteisön~~ **unionin** välille.

¹ 17 artikla poistetaan ja korvataan I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 1 kohta).

² Merentakaisia maita ja alueita koskevan osan tarkoituksena on EY-sopimuksen osittainen soveltaminen kyseisiin maihin ja alueisiin. Se voitaisiin siirtää loppumääräyksiin, jotka koskevat perustuslain alueellista soveltamista. Lisäksi olisi syytä lisätä viittaus assosiointia koskevaan järjestelyyn perustuslain ensimmäiseen osaan.

~~Tämän sopimuksen johdanto-osassa ...~~¹ mainittujen periaatteiden mukaisesti assosioinnin tarkoituksena on ensisijaisesti edistää näiden maiden ja alueiden väestön etuja ja vaurautta, jotta ne voivat saavuttaa sen taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen, johon ne pyrkivät.

183 artikla

Assosioinnilla pyritään seuraaviin tavoitteisiin:

- 1) Jäsenvaltiot soveltavat kaupankäynnissään maiden ja alueiden kanssa samaa järjestelmää kuin ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukaan keskinäisessä kaupankäynnissään.
- 2) Jokainen maa ja alue soveltaa kaupankäynnissään jäsenvaltioiden sekä muiden maiden ja alueiden kanssa samaa järjestelmää kuin kaupankäynnissä sen Euroopan valtion kanssa, johon sillä on erityiset suhteet.
- 3) Jäsenvaltiot osallistuvat näiden maiden ja alueiden asteittaisen kehittymisen vaatimiin sijoituksiin.
- 4) ~~Yhteisön~~ **Unionin** rahoittamiin sijoituksiin saa tarjouksin ja toimituksin osallistua yhtäläisin ehdoin jokainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on jäsenvaltion taikka jonkin maan tai alueen kansalainen.
- 5) Jäsenvaltioiden sekä maiden ja alueiden välisissä suhteissa kansalaisten ja yhtiöiden sijoittautumisoikeutta säännellään sijoittautumisoikeutta koskevan [luvun] määräysten ja menettelyjen mukaisesti ja ketään syrjimättä, jollei [187 artiklan] nojalla ~~annetuista~~ **hyväksytyistä** erityissäännöksistä **toimenpiteistä** muuta johdu.

184 artikla

1. Maista ja alueilta peräisin olevien, jäsenvaltioihin tuotavien tavaroiden tullit kielletään niin kuin jäsenvaltioiden välisten tullien kieltämisestä tässä sopimuksessa määrätään oleviin, jäsenvaltioihin tuotaviin tavaroihin sovelletaan **perustuslaissa määrättyä** jäsenvaltioiden välistä tullikieltoa.
2. Maahan tai alueelle jäsenvaltioista taikka muista maista tai muilta alueilta tuotavien tavaroiden tullit ovat kiellettyjä [25 artiklan] määräysten mukaisesti.
3. Maat ja alueet voivat kuitenkin periä tulleja, jotka ovat tarpeen niiden kehityksen ja teollistumisen kannalta taikka jotka ovat luonteeltaan fisikaalisia ja joiden tarkoituksena on tuottaa tuloa niiden talousarvioon.

¹ Kyseiset, tällä hetkellä EY-sopimuksen johdanto-osassa olevat periaatteet olisi syytä luetella. Ne olisi sisällytettävä perustuslakiin ja tarvittaessa tähän määräykseen.

Edellisessä **Ensimmäisessä** alakohdassa tarkoitetut tullit eivät saa olla korkeampia kuin siitä jäsenvaltiosta tuotavista tuotteista perittävät tullit, johon maalla tai alueella on erityiset suhteet.

4. Mitä 2 kohdassa määrätään, ei sovelleta maihin tai alueisiin, jotka niitä sitovien erityisten kansainvälisten velvoitteiden vuoksi jo soveltavat tullitariffia, johon ei sisälly syrjintää.

5. Maihin tai alueille tuotavia tavaroita koskevien tullien käyttöön ottaminen tai niiden muuttaminen ei saa oikeudellisesti tai tosiasiallisesti johtaa suoraan tai välilliseen syrjintään jäsenvaltioista tapahtuvassa tuonnissa.

185 artikla

Jos niiden tullien taso, joita sovelletaan kolmannesta maasta peräisin oleviin tuotteisiin niiden tullessa maahan tai alueelle, on sellainen, että se, ottaen huomioon [184 artiklan 1 kohdan] määräysten soveltamisen, johtaa kaupankäynnin vinoutumiseen jonkin jäsenvaltion vahingoksi, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiota tekemään muille jäsenvaltioille ~~ehdotuksia toimenpiteiksi~~ **sellaisten säännösten antamista koskevia ehdotuksia**, jotka ovat tarpeen tilanteen korjaamiseksi.

186 artikla¹

Jollei kansanterveyttä taikka yleistä turvallisuutta tai järjestystä koskevista määräyksistä muuta johdu, maista ja alueilta olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioista olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta maissa ja alueilla säännellään myöhemmin tehtävin sopimuksin, joiden edellytyksenä on jäsenvaltioiden yksimielisyys.

187 artikla

Neuvosto ~~antaa hyväksyy yksimielisesti~~² maiden ja alueiden sekä ~~yhteisön unionin~~ välisessä assosiaatiossa saatujen kokemusten ja ~~tämän sopimuksen ...~~³ periaatteiden pohjalta ~~yksimielisesti säännökset~~ maiden ja alueiden sekä ~~yhteisön unionin~~ välistä assosiaatiota koskevista säännöistä ja ~~menettelyistä~~ **koskeviin sääntöihin ja menettelyihin liittyvät toimenpiteet**.

¹ Tätä artiklaa pitäisi mukauttaa sen seikan huomioon ottamiseksi, että unionilla on toimivalta säännellä kolmansista maista peräisin olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa (ks. 187 artikla jäljempänä). Lisäksi on syytä muistaa, että vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta käsittelevä työryhmä X on suositellut, ettei jäsenvaltioiden välistä sopimusta enää käytettäisi oikeudellisenä välineenä unionin tavoitteiden savuttamiseksi.

² Tässä tapauksessa neuvosto tekee ratkaisunsa ilman komission ehdotusta.

³ Ks. EY-sopimuksen 182 artiklan kolmanteen kohtaan liittyvä alaviite edellä.

188 artikla

Grönlantiin sovelletaan, mitä 182–187 artiklassa määrätään, **182–187 artiklaa**, jollei tähän sopimukseen liitetyn Grönlantia koskevista erityisjärjestelyistä tehdyn pöytäkirjan erityismääräyksistä muuta johdu.

KUUDES OSA

YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

~~281 artikla~~¹

~~Yhteisö on oikeushenkilö.~~

[293 artikla²

Jäsenvaltiot ryhtyvät keskenään tarvittaessa neuvotteluihin taatakseen kansalaistensa hyväksi:

- henkilöiden turvallisuuden sekä oikeuksien nauttimisen ja niiden suojan samoin edellytyksin kuin kukin valtio ne suo omille kansalaisilleen;
- kaksinkertaisen verotuksen poistamisen yhteisön alueella;
- edellä 48 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettujen yhtiöiden vastavuoroisen tunnustamisen, yhtiöiden säilymisen oikeushenkilöinä niiden kotipaikan siirtyessä maasta toiseen sekä mahdollisuuden sellaisten yhtiöiden sulautumiseen, jotka eivät kuulu saman kansallisen lainsäädännön alaisuuteen;
- tuomioistuinten päätösten ja välitystuomioiden vastavuoroiseen tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon sovellettujen menettelyjen yksinkertaistamisen.]

¹ Tämä artikla poistetaan ja korvataan I osan I osaston "oikeushenkilöyttä" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 4 artikla).

² Ottaen huomioon yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä IX:n ja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta käsittelevän työryhmä X:n suositukset, joiden mukaan sopimusta ei enää pitäisi käyttää välineenä, ehdotetaan, että valmistelukunta tarkastelisi tämän artiklan kohtaloa.

1. ~~Tätä sopimusta~~ **Perustuslakia**¹ sovelletaan Belgian kuningaskuntaan, Tanskan kuningaskuntaan, Saksan liittotasavaltaan, Helleenien tasavaltaan, Espanjan kuningaskuntaan, Ranskan tasavaltaan, Irlantiin, Italian tasavaltaan, Luxemburgin suurherttuakuntaan, Alankomaiden kuningaskuntaan, Itävallan tasavaltaan, Portugalin tasavaltaan, Suomen tasavaltaan, Ruotsin kuningaskuntaan sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan².

2. ~~Tämän sopimuksen määräyksiä~~ **Perustuslakia** sovelletaan Ranskan merentakaisiin departementteihin, Azoreihin, Madeiraan ja Kanariansaariin.

Ottaen huomioon Ranskan merentakaisten departementtien, Azorien, Madeiran ja Kanariansaarten rakenteellinen, sosiaalinen ja taloudellinen tilanne, jota vaikeuttaa niiden syrjäinen sijainti, saaristoluonne, pieni koko, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto sekä taloudellinen riippuvuus muutamista harvoista tuotteista, jotka sen vuoksi, että ne ovat pysyviä tekijöitä ja niillä on yhteisvaikutuksia, haittaavat suuresti näiden alueiden kehitystä, neuvosto hyväksyy kuitenkin määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ~~ja Euroopan parlamenttia kuultuaan~~ erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on erityisesti määritellä ne edellytykset, joilla ~~tätä sopimusta~~ **perustuslakia** sovelletaan kyseisiin alueisiin, mukaan lukien yhteiset politiikat. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

Neuvosto ottaa hyväksyessään toisessa alakohdassa tarkoitettuja asiaan kuuluvia toimenpiteitä huomioon sellaiset alat, kuten tulli- ja kauppapolitiikan, veropolitiikan, tullittomat alueet, maatalous- ja kalastuspolitiikan, raaka-aineiden ja välttämättömien kulutustavaroiden toimittamishdot, valtion tuet sekä edellytykset rakennerahastoihin ja laaja-alaisiin ~~yhteisön~~ **unionin** ohjelmiin pääsemiselle.

Neuvosto hyväksyy toisessa alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet syrjäisimpien alueiden erityispiirteet ja rajoitukset huomioon ottaen ja heikentämättä ~~yhteisön~~ **unionin** oikeusjärjestyksen, sisämarkkinat ja yhteiset politiikat mukaan luettuina, yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

3. ~~Tämän sopimuksen~~ **Perustuslain** [neljännessä osassa] määrättyä, assosiointia koskevaa erityissäätelyä sovelletaan ~~tämän sopimuksen~~ [liitteessä II] lueteltuihin merentakaisiin maihin ja alueisiin.

~~Tätä sopimusta~~ **Perustuslakia** ei sovelleta niihin merentakaisiin maihin ja alueisiin, joilla on erityissuhteet Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja joita ei ole ~~mainitussa II liitteessä olevassa~~ luettelossa.

4. ~~Tämän sopimuksen määräyksiä~~ **Perustuslakia** sovelletaan niihin Euroopassa sijaitseviin alueisiin, joiden suhteista ulkovaltoihin huolehtii jäsenvaltio.

¹ On syytä panna merkille, että 299 artikla koskee ainoastaan EY-sopimusta ja että sanan "sopimus" korvaaminen sanalla "perustuslaki" nostaa esille perustuslain alueellista soveltamisalaa koskevan kysymyksen.

² Kohtaa olisi muutettava liittymisasiakirjan mukaisesti.

5. ~~Tämän sopimuksen määräyksiä~~ **Perustuslakia** sovelletaan Ahvenanmaahan Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista tehtyyn asiakirjaan liitetyn pöytäkirjan N:o 2 määräysten mukaisesti.

6. Poiketen siitä, mitä edellä olevissa kohdissa määrätään, noudatetaan seuraavaa:

- a) ~~Tätä sopimusta~~ **Perustuslakia** ei sovelleta Färsaariin.
- b) ~~Tätä sopimusta~~ **Perustuslakia** ei sovelleta Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin alueisiin Kyproksessa.
- c) ~~Tämän sopimuksen määräyksiä~~ **Perustuslakia** sovelletaan Kanaalisaariin ja Mansaareen vain siltä osin kuin uusien jäsenvaltioiden liittymisestä Euroopan talousyhteisöön ja Euroopan atomienergiayhteisöön 22 päivänä tammikuuta 1972 allekirjoitetussa sopimuksessa tarkoitetun mainittuja saaria koskevan sääntelyn toteuttamisen turvaamiseksi on tarpeen.

305 artikla¹

1. — ~~Tällä sopimuksella ei muuteta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen määräyksiä, varsinkaan jäsenvaltioiden oikeuksia tai velvollisuuksia, mainitun yhteisön toimielinten valtuuksia eikä mainitussa sopimuksessa hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden toiminnasta annettuja määräyksiä koskevilta osin.~~

2. — ~~Tällä sopimuksella~~ **Perustuslailla** ei poiketa Euroopan atomienergiayhteisön ~~perustamissopimuksen määräyksistä.~~ **perustamissopimuksesta.**

306 artikla

~~Tämän sopimuksen määräykset eivät~~ **Perustuslaki ei** ole esteenä Belgian ja Luxemburgin eikä Belgian, Luxemburgin ja Alankomaiden välisen alueellisen liiton olemassaololle ja toteuttamiselle siltä osin kuin näiden alueellisten liittojen tavoitteita ei saavuteta ~~tätä sopimusta~~ **perustuslakia** soveltamalla.

¹ Artiklaa voitaisiin tarkastella uudestaan riippuen siitä, miten Euratom-sopimukseen liittyvä kysymys aiotaan ratkaista.

~~308 artikla¹~~

~~Jos jokin yhteisön toimi osoittautuu tarpeelliseksi yhteisön tavoitteen saavuttamiseksi yhteismarkkinoiden toiminnassa eikä tässä sopimuksessa ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, neuvosto antaa aiheelliset säännökset yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.~~

309 artikla²

1. *Kun jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeus päätetään väliaikaisesti pidättää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti, tämä äänioikeus pidätetään myös tämän sopimuksen osalta.*

2. *Neuvosto voi, kun Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti on todettu kyseisen sopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja periaatteita vakavasti ja jatkuvasti rikotun, lisäksi määräenemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.*

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

3. *Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 2 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.*

4. *Tehdessään 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä. Poiketen siitä, mitä 205 artiklan 2 kohdassa määrätään, määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään 205 artiklan 2 kohdassa.*

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 1 kohdan mukaisesti. Tällaisissa tapauksissa yksimielisyyttä edellyttävä päätös tehdään ilman asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä.

¹ Tämä artikla poistetaan ja korvataan I osan III osaston "joustolauseketta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 16 artikla).

² Valmistelukunnan olisi tarkasteltava tätä artiklaa I osan yhteydessä, minkä vuoksi sitä ei ole käsitelty tässä.

311 artikla¹

Tähän sopimukseen jäsenvaltioiden yhteisellä sopimuksella liitetyt pöytäkirjat ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

312 artikla

Tämä sopimus on tehty rajoittamattomaksi ajaksi.

LOPPUMÄÄRÄYKSET

313 artikla

Korkeat sopimuspuolet ratifioivat tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Ratifioimiskirjat talletetaan Italian tasavallan hallituksen huostaan.

Tämä sopimus tulee voimaan viimeisen ratifioimiskirjan tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Jos asiakirja talletetaan myöhemmin kuin viisitoista päivää ennen seuraavan kuukauden alkua, tämä perustamissopimus tulee kuitenkin voimaan vasta tallettamista seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

314 artikla

Tämä sopimus, joka on laadittu yhtenä kappaleena hollannin, italian, ranskan ja saksan kielellä, ja jonka jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen, talletetaan Italian tasavallan hallituksen arkistoon, ja tämä hallitus toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

Tämä sopimus on liittymissopimusten nojalla todistusvoimainen myös englannin, espanjan, iirin, kreikan, portugalín, ruotsin, suomen ja tanskan kielellä laadittuina toisintoina.

TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Roomassa kahdentenäkymmenentenäviidentenä päivänä maaliskuuta vuonna tuhat yhdeksänsataaviisikymmentäseitsemän.

¹ 311–314 artikla olisi siirrettävä III osaan (ks. CONV 369/02), minkä vuoksi niitä ei ole käsitelty tässä.

[EU-sopimuksen määräykset]

~~1~~ artikla¹

~~Tällä sopimuksella KORKEAT SOPIMUSPUOLET perustavat keskenään EUROOPAN UNIONIN, jäljempänä 'unioni'.~~

~~Tämä sopimus merkitsee uutta vaihetta kehityksessä sellaisen yhä läheisemmän Euroopan kansojen välisen liiton luomiseksi, jossa päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia.~~

~~Unionin perustana ovat Euroopan yhteisöt täydennettyinä sillä politiikalla ja niillä yhteistyön muodoilla, jotka otetaan käyttöön tällä sopimuksella. Unionin päämääränä on johdonmukaisella ja yhteisvastuullisella tavalla järjestää jäsenvaltioiden väliset suhteet ja jäsenvaltioiden kansojen väliset suhteet.~~

~~2~~ artikla

~~Unioni asettaa tavoitteekseen:~~

- ~~— edistää taloudellista ja sosiaalista edistystä sekä työllisyyden korkeaa tasoa ja saavuttaa tasapainoinen ja kestävä kehitys etenkin luomalla alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja, lujittamalla taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä perustamalla talous- ja rahaliiton, johon tämän sopimuksen määräysten mukaisesti lopulta sisältyy yhtenäisvaluutta;~~
- ~~— korostaa ominaislaatuaan kansainvälisellä tasolla erityisesti toteuttamalla yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, mukaan lukien asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen 17 artiklan määräysten mukaisesti;~~
- ~~— lujittaa jäsenvaltioidensa kansalaisten oikeuksien ja etujen suojaa ottamalla käyttöön unionin kansalaisuuden;~~
- ~~— pitää yllä ja kehittää unionia vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvana alueena, jossa henkilöiden vapaa liikkuvuus taataan toteuttamalla samalla ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa, maahanmuuttoa sekä rikollisuuden ehkäisyä ja torjuntaa koskevat aiheelliset toimenpiteet;~~

¹ 1 ja 2 artikla poistetaan ja korvataan I osan artiklaehdotuksilla (unionin perustaminen, arvot ja tavoitteet) (CONV 528/03 1, 2 ja 3 artikla).

~~pitää kaikilta osin voimassa yhteisön säännösten ja kehittää sitä tarkastelemalla, missä määrin tällä sopimuksella käyttöön otettuja politiikkaa ja yhteistyön muotoja on tarkistettava yhteisön menetelmien ja yhteisön toimielimien tehokkuuden turvaamiseksi.~~

~~Unionin tavoitteet toteutetaan tämän sopimuksen määräysten mukaisesti, niissä määrätyn edellytyksin ja niissä määrättyssä aikataulussa noudattaen toissijaisuusperiaatetta, sellaisena kuin se on määriteltynä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa.~~

3 artikla

Unionilla on yhteinen toimielinjärjestelmä, joka turvaa unionin tavoitteiden saavuttamiseksi suoritettavien toimien johdonmukaisuuden ja jatkuvuuden yhteisön säännöstöä noudattaen ja kehittäen.¹

[...]²

4 artikla³

Eurooppa-neuvosto antaa unionille sen kehittämiseksi tarvittavat virikkeet ja määrittelee kehittämisen yleiset poliittiset suuntaviivat.

Eurooppa-neuvostossa kokoontuvat jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiehet sekä komission puheenjohtaja. Heitä avustavat jäsenvaltioiden ulkoasiainministerit sekä yksi komission jäsenistä. Eurooppa-neuvosto kokoontuu ainakin kahdesti vuodessa puheenjohtajanaan sen jäsenvaltion valtion- tai hallituksen päämies, joka on neuvoston puheenjohtajana.

Eurooppa-neuvosto antaa Euroopan parlamentille kertomuksen jokaisesta kokouksestaan sekä kirjallisen vuosikertomuksen unionin toteutuneesta kehityksestä.

5 artikla

Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio, yhteisön tuomioistuin ja tilintarkastustuomioistuin käyttävät toimivaltuuksiaan yhtäältä Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten sekä niiden muuttamisesta tai täydentämisestä myöhemmin tehtyjen sopimusten ja asiakirjojen määräyksissä sekä toisaalta tämän sopimuksen muissa määräyksissä määrätyn edellytyksin ja niissä määrättyssä tarkoituksessa.

¹ Tämä kohta käsitellään I osan IV osastossa (toimielimet).

² Tämä kohta on edellä täydentävän version B. V a luvussa (ulkoinen toiminta, muita määräyksiä).

³ 4 ja 5 artikla käsitellään I osan IV osastossa (toimielimet).

6 artikla¹

- ~~1. Unioni perustuu jäsenvaltioille yhteisiin vapauden, kansanvallan, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion periaatteisiin.~~
- ~~2. Unioni pitää arvossa yhteisön oikeuden yleisinä periaatteina perusoikeuksia, sellaisina kuin ne taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä, Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetussa Euroopan yleissopimuksessa ja sellaisina kuin ne ilmenevät jäsenvaltioiden yhteisessä valtiosääntöperinteessä.~~
- ~~3. Unioni pitää arvossa jäsenvaltioidensa kansallista ominaislaatua.~~
4. [Unioni järjestää itselleen tavoitteidensa saavuttamiseksi ja politiikkansa toteuttamiseksi tarvittavat keinot.]²

7 artikla³

1. Neuvosto voi jäsenvaltioiden yhden kolmasosan, Euroopan parlamentin tai komission perustellusta ehdotuksesta Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon saatuaan todeta jäsentensä neljän viidesosan enemmistöllä, että on olemassa selvä vaara, että jokin jäsenvaltio rikkoo vakavasti 6 artiklan 1 kohdassa mainittuja periaatteita, ja antaa sille aiheellisia suosituksia. Ennen tämän toteamista neuvosto kuulee kyseistä jäsenvaltiota ja voi samaa menettelyä noudattaen pyytää riippumattomia henkilöitä esittämään kohtuullisessa ajassa selvityksen kyseisen jäsenvaltion tilanteesta.

Neuvosto tarkistaa säännöllisesti, ovatko tällaiseen toteamiseen johtaneet perusteet edelleen olemassa.

2. Valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuva neuvosto voi yksimielisesti jäsenvaltioiden yhden kolmasosan ehdotuksesta tai komission ehdotuksesta ja saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon todeta, että jokin jäsenvaltio rikkoo vakavasti ja jatkuvasti 6 artiklan 1 kohdassa mainittuja periaatteita, kehoitettuaan ensin asianomaisen jäsenvaltion hallitusta esittämään huomautuksensa.

¹ 1 kohta poistetaan ja korvataan I osan "arvoja" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 2 artikla); 2 kohta poistetaan ja korvataan I osan "perusoikeuksia" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 5 artiklan 3 kohta); 3 kohta poistetaan ja korvataan I osan "unionin perustamista" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 1 artiklan 2 kohta).

² Ehdotetaan, että tämä kohta käsiteltäisiin I osassa ja että se näin ollen voitaisiin poistaa.

³ Valmistelukunnan olisi tarkasteltava tätä artiklaa I osan yhteydessä, minkä vuoksi sitä ei ole käsitelty tässä.

3. Jos rikkominen on 2 kohdan mukaisesti todettu, neuvosto voi määräenemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet, mukaan lukien kyseisen jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeuden neuvostossa. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

4. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 3 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

5. Tätä artiklaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidäytyminen äänestämästä ei estä 2 kohdassa tarkoitettujen päätösten tekemistä. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 3 kohdan nojalla.

6. Sovellettaessa 1 ja 2 kohtaa Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä, jotka edustavat sen jäsenten enemmistöä.

43 artikla

Jäsenvaltiot, jotka aikovat perustaa keskenään tiiviimmän yhteistyön, saavat käyttää tässä sopimuksessa ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyjä toimielimiä, menettelyjä ja järjestelyjä, edellyttäen että:

- a) yhteistyöllä pyritään edistämään unionin ja yhteisön tavoitteiden saavuttamista, suojelemaan ja palvelemaan niiden etuja sekä vahvistamaan niiden yhdentymiskehitystä;
- b) yhteistyössä otetaan huomioon mainitut perussopimukset ja unionin yhteinen toimielinjärjestelmä;
- c) yhteistyössä otetaan huomioon yhteisön säännöstö ja mainittujen perussopimusten muiden määräysten nojalla hyväksytyt toimet;
- d) yhteistyö ei ylitä unionin tai yhteisön toimivaltaa eikä koske aloja, jotka kuuluvat yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan;
- e) yhteistyö ei vahingoita Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 14 artiklan 2 kohdassa määritellyjä sisämarkkinoita eikä kyseisen sopimuksen XVII osaston mukaista taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta;

- f) yhteistyö ei luo esteitä tai aiheuta syrjintää jäsenvaltioiden välisessä kaupankäynnissä eikä saa aikaan kilpailun vääristymistä näiden välillä;
- g) yhteistyö käsittää vähintään kahdeksan jäsenvaltiota;
- h) yhteistyössä kunnioitetaan niiden jäsenvaltioiden toimivaltaa, oikeuksia ja velvoitteita, jotka eivät osallistu siihen;
- i) yhteistyö ei vaikuta Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan määräysten soveltamiseen;
- j) yhteistyö on avoinna kaikille jäsenvaltioille 43 b artiklan mukaisesti.

43 a artikla

Tiiviimpää yhteistyötä voidaan toteuttaa vasta viimeisenä keinona neuvoston todettua, että yhteistyölle asetettuja tavoitteita ei voida saavuttaa kohtuullisessa ajassa soveltamalla perussopimusten asiaa koskevia määräyksiä.

43 b artikla

Tiiviimpi yhteistyö on sitä perustettaessa avoinna kaikille jäsenvaltioille. Siihen voi myös liittyä milloin tahansa tämän sopimuksen 27 e ja 40 b artiklan ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 11 a artiklan mukaisesti, edellyttäen että peruspäätöstä ja yhteistyön yhteydessä jo tehtyjä päätöksiä noudatetaan. Komissio ja tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot pyrkivät saamaan mahdollisimman monta jäsenvaltiota mukaan yhteistyöhön.

44 artikla

1. Edellä 43 artiklassa tarkoitetun tiiviimmän yhteistyön toteuttamisen edellyttämät säädökset ja päätökset hyväksytään tämän sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen toimitelimiä koskevien määräysten mukaisesti. Neuvoston kaikki jäsenet voivat osallistua keskusteluihin, mutta vain tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvien jäsenvaltioiden edustajat osallistuvat päätöksentekoon. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä ja yhtä suurta osuutta kyseisten jäsenten määrästä kuin ne, joista määrätään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa ja tämän sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa 27 c artiklan mukaisen tiiviimmän yhteistyön osalta. Yksimielisyyteen vaaditaan ainoastaan kyseisten neuvoston jäsenten äänet.

Kyseiset säädökset ja päätökset eivät kuulu yhteisön säännöstöön.

2. Jäsenvaltiot soveltavat niitä koskevin osin säädöksiä ja päätöksiä, jotka on hyväksytty sen tiiviimmän yhteistyön toteuttamiseksi, johon ne osallistuvat. Tällaiset säädökset ja päätökset sitovat ainoastaan kyseiseen yhteistyöhön osallistuvia jäsenvaltioita, ja jos sellaisesta säädöksestä on kyse, niitä sovelletaan sellaisenaan vain näissä valtioissa. Tiiviimpään yhteistyöhön osallistumattomat jäsenvaltiot eivät estä kyseiseen yhteistyöhön osallistuvia valtioita toteuttamasta yhteistyötä.

44 a artikla

Tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta aiheutuvista muista kuin toimielinten hallintomenoista huolehtivat yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot, jolleivät kaikki neuvoston jäsenet Euroopan parlamenttia kuultuaan yksimielisesti toisin päättä.

45 artikla

Neuvosto ja komissio varmistavat, että tämän osaston nojalla toteutetut toimet ovat johdonmukaisia keskenään sekä unionin ja yhteisön politiikkoihin nähden, ja ne toimivat tätä varten yhteistyössä.

VIII OSASTO¹

LOPPUMÄÄRÄYKSET

46 artikla

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euratomin perustamissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa ja tämän toimivallan käyttämistä, sovelletaan ainoastaan tämän sopimuksen seuraaviin määräyksiin:

- a) Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta Euroopan yhteisön perustamiseksi, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta annetut määräykset;
- b) VI osaston määräykset 35 artiklassa määrätyin edellytyksin;
- c) VII osaston määräykset Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 11 ja 11 a artiklassa ja tämän sopimuksen 40 artiklassa määrätyin edellytyksin;

¹ Tämä osasto sijoitetaan (III osan) yleisiin määräyksiin ja loppumääräyksiin.

- d) 6 artiklan 2 kohta toimitelinten toiminnan osalta edellyttäen, että yhteisöjen tuomioistuimella on tuomiovalta Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja tämän sopimuksen mukaisesti;
- 2 e) 7 artiklassa olevat, yksinomaan menettelyä koskevat säännöt, joita koskevissa asioissa yhteisöjen tuomioistuin tekee ratkaisunsa asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä kuukauden kuluessa kyseisen artiklan mukaisesta neuvoston toteamuksesta;
- f) 46–53 artikla.

47 artikla

Jollei Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta Euroopan yhteisön perustamiseksi, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta taikka Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta annetuista määräyksistä tai näistä loppumääräyksistä muuta johdu, tämän sopimuksen määräykset eivät vaikuta Euroopan yhteisöjen perustamissopimukseen taikka niiden muuttamisesta tai täydentämisestä myöhemmin tehtyihin sopimuksiin tai asiakirjoihin.

48 artikla

Jäsenvaltion hallitus tai komissio voi tehdä neuvostolle ehdotuksia niiden sopimusten tarkistamiseksi, joihin unioni perustuu.

Jos neuvosto Euroopan parlamenttia ja tarvittaessa komissiota kuultuaan antaa jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin järjestämisestä myönteisen lausunnon, neuvoston puheenjohtaja kutsuu konferenssin koolle hyväksymään yhteisellä sopimuksella noihin sopimuksiin tehtävät muutokset. Myös Euroopan keskuspankkia kuullaan, jos kyse on toimitelimiä koskevista muutoksista raha-asiain alalla.

Muutokset tulevat voimaan, kun kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet ne valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

49 artikla

Jokainen Euroopan valtio, joka noudattaa 6 artiklan 1 kohdassa määrättyjä periaatteita, voi hakea unionin jäsenyyttä. Se osoittaa hakemuksensa neuvostolle, joka tekee ratkaisunsa yksimielisesti kuultuaan komissiota ja saatuaan Euroopan parlamentin kaikkien jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä antaman puoltavan lausunnon.

Liittymisehdoista ja liittymisen edellyttämistä mukautuksista niihin sopimuksiin, joihin unioni perustuu, määrätään jäsenvaltioiden ja jäsenyyttä hakevan valtion välisellä sopimuksella. Sopimusvaltiot ratifioivat sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

50 artikla

1. Kumotaan Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn, Brysselissä 8 päivänä huhtikuuta 1965 allekirjoitetun sopimuksen 2–7 ja 10–19 artikla.
2. Kumotaan Luxemburgissa 17 päivänä helmikuuta 1986 ja Haagissa 28 päivänä helmikuuta 1986 allekirjoitetun Euroopan yhtenäisasiakirjan 2 artikla, 3 artiklan 2 kohta ja III osasto.

51 artikla

Tämä sopimus on tehty rajoittamattomaksi ajaksi.

52 artikla

1. Korkeat sopimuspuolet ratifioivat tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Ratifioimiskirjat talletetaan Italian tasavallan hallituksen huostaan.
2. Tämä sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, jos kaikki ratifioimiskirjat on talletettu siihen mennessä, tai muussa tapauksessa viimeisen ratifioimiskirjan tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä.

53 artikla

Tämä sopimus, joka on laadittu yhtenä kappaleena englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan ja tanskan kielellä, ja jonka jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen, talletetaan Italian tasavallan hallituksen arkistoon, ja tämä hallitus toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

Tämä sopimus on vuoden 1994 liittymissopimuksen nojalla todistusvoimainen myös ruotsin ja suomen kielellä laadittuina toisintoina.

LIITE I

Oikeudellisten yksiköiden asiantuntijaryhmän konsolidoidun raportin

I niteeseen

Termi- ja typografiakäytäntö

Termi- ja typografiakäytäntö

I Terminologia

Tehtäväänsä suorittaessaan asiantuntijoiden työryhmä on noudattanut sille 29.1.2003 annetun tehtäväkuvauksen ohjeita ja yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä 9:n 29.11.2002 esittämän raportin (CONV 424/02) yleislinjoja. Työryhmä on ottanut huomion myös valmistelukunnan muiden työryhmien raportit ja valmistelukunnan pääsihteerin huomiot.

Työryhmä sopi seuraavista esitystavoista ja käytänteistä.

1. EU:sta tehdyn sopimuksen ja EY:n perustamissopimuksen artikkelit on sulautettu ja järjestetty siten, että ne noudattavat 28.10.2002 päivätyn perustuslaillista sopimusta koskevan luonnoksen rakennetta (CONV 369/02).
2. Ilmaisut *"yhteisö"* (*"Communauté"*) ja *"yhteisön"* (*"communautaire"*) korvataan ilmaisulla *"unioni"* (*"l'Union"*, *"par l'Union"*) tai *"unionin"* (*"de l'Union"*). Nämä muutokset voivat joskus aiheuttaa sisällöllisiä muutoksia, kuten voimme jäljempänä todeta (ks. liite II).
3. Viitattaessa *"sopimukseen"* (*"traité"*) tai *"tähän sopimukseen"* (*"présent traité"*) käytetään ilmaisua *"perustuslaki"* (*"Constitution"*) (niine mahdollisine seurauksineen, joita tästä muutoksesta saattaa aiheutua perustuslailla näin annettuun soveltamisalaan; ks. liite II).
4. Ilmaisut *"yhteismarkkinat"* (*"marché commun"*) ja *"yhtenäismarkkinat"* (*"marché unique"*) on poikkeuksetta korvattu ilmaisulla *"sisämarkkinat"* (*"marché intérieur"*).
5. Ilmaisut *"asetus"* (*"règlement"*) on korvattu ilmaisulla *"laki"* (*"loi"*) ja *"direktiivi"* (*"directive"*) ilmaisulla *"puitelaki"* (*"loi-cadre"*). Kun on tehtävä sisältöä koskeva päätös siitä, onko jokin perustuslakiluonnoksessa esiintyvä toimi lainsäädäntötoimi vai ei, työryhmä käytti rinnakkain uutta ja vanhaa termiä (esimerkiksi *"laki/asetus"* (*"loi/règlement"*); ks. myös liite II).

Lisäksi valmistelukunnan pääsihteerin nimenomaisesta pyynnöstä säädösten nimien (laki, puitelaki, asetus, päätös) alkuun lisättiin ilmaus "eurooppa-", kuten esitettiin unionin oikeudellisia välineitä koskevassa I osan artiklaehdotuksessa (CONV 571/03).

6. Kun on mahdollista valita unionin toimielinten toiminnan tai toimenpiteiden muoto, pidettiin parhaana käyttää ilmaisua *"toimenpide"* (*"mesure"*) muiden sellaisten ilmaisujen asemesta, joilla tarkoitetaan yleisluonteisia toimia, kuten *"päättöä"* (*"la décision"*), tai toimintatapoja, joita ei ole selkeästi määritetty. Tämän ilmaisun käyttämisestä on esitetty joitakin huomioita 24–33 artiklaa koskevien luonnosten pohjalta (CONV 571/03, 26.2.2003). Näihin palataan liitteessä II.

7. Termi "*säännös*" tai "*määräys*" ("*disposition*") puolestaan viittaa joko jäsenvaltioiden sisäiseen lainsäädäntöön ja joissain tapauksissa kansainväliseen oikeuteen tai voimassa olevaan säännöstöön.
8. Samaa logiikkaa seuraten on käytetty verbiä "*hyväksyä*", "*antaa*", "*tehdä*" ("*adopter*") ilmaisemaan, että unionin toimielimet tekevät jostain asiasta päätöksen. Nykysopimuksissahan tämä ilmaistaan useilla vaihtoehtoisilla tavoilla (ranskankielisessä versiossa).
9. Samoin on mieluummin käytetty substantiivi-ilmaisua kuin verbiä, jos substantiivi on tunnetun oikeudellisen säädöksen vastine, esimerkiksi: "*tehdä päätös*" ("*adopter une décision*") eikä "*päättää*" ("*décider*").
10. Asiakirjan CONV 424/02 II osan B kohdan c alakohdassa esitettyjen suuntaviivojen huomioon ottamiseksi työryhmä sopi, että toimenpiteiden hyväksyminen yhteispäätösmenettelyssä (nykyinen EY-sopimuksen 251 artikla) tuotaisiin esiin seuraavalla tavalla:

"Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat lainsäädäntömenettelyä noudattaen ...lain / puitelain / puitelain / toimenpiteen ...".

Se seikka, että "*lainsäädäntömenettely*" varataan ainoastaan Euroopan parlamentin ja neuvoston yhteiselle toiminnalle, edellyttää oikeudellisia selvityksiä sisällön, muodon ja selkeyden suhteen. Näihin palataan jäljempänä liitteessä II.
11. Kun neuvosto antaa yksin säädöksiä, käytetään seuraavaa muotoilua: "*Neuvosto antaa määräenemmistöllä / yksimielisesti komission ehdotuksesta...*" (ks. myös liite II).
12. Kun jokin toimenpide hyväksytään niin, että toista toimielintä tai muuta elintä on kuultu tai siltä on saatu lausunto, tätä ei ilmaista päättävän elimen maininnan yhteydessä, kuten nykyään, vaan loppuvirkkeenä seuraavaan tapaan: "*Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa... kuultuaan*".
13. Luettavuuden vuoksi työryhmä päätti poistaa artiklojen luetelmakohdista viivat ja korvata ne pienillä kirjaimilla (a, b, c tai i, ii, iii) kunkin määräyksen sisäisestä jaottelusta riippuen.
14. Liian yksityiskohtaisia ilmauksia on yksinkertaistettu. Esimerkiksi "*tämän artiklan määräysten soveltamiseksi*" ilmaistaan nyt "*tämän artiklan soveltamiseksi*".
15. Ranskankielinen ilmaisu "*en vue de*" on korvattu ilmaisulla "*pour*".

II Typografia

16. Poistettavat sanat tai virkkeet on ylivivattu.
17. Lisättävät sanat tai virkkeet on lihavoitu.
18. Artiklat, joiden sisältöä valmistelukunta muuttanee myöhemmin, on kursivoitu. Katsottiin parhaaksi jättää ne EY-sopimuksen ja EU-sopimuksen mukaiseen nykymuotoon.
19. Hakasulkeissa olevia sanoja tai virkkeitä voidaan muuttaa myöhemmin valmistelukunnan työskentelyn pohjalta laadittujen uusien määräysten huomioon ottamiseksi.
20. Perustuslakiluonnoksen toisen osan artiklat on numeroitu uudelleen ja niiden rinnalla esitetään entinen numerointi sekaannuksen välttämiseksi näin valmisteluvaiheessa. Uusia artikloja kutsutaan 'lausekkeiksi'. EY-sopimuksen määräysten jälkeen tulee maininta "(ent. ... artikla)" ja EU-sopimuksen määräysten jälkeen maininta "(ent. ... artikla SEU)".
21. Viittaukset (ristiviittaukset) sopimuksen muihin määräyksiin on myös esitetty hakasulkeissa sen ilmaisemiseksi, että niitä on muutettava, kun numerointia myöhemmin muutetaan.
22. EU- ja EY-sopimuksen osastojen ja jaksojen väliotsikot on säilytetty lukemisen helpottamiseksi, ja ne on pantu hakasulkeisiin sen osoittamiseksi, että järjestely on väliaikainen odotettaessa valmistelukunnan päätöksiä yksityiskohtaisemmasta rakenteesta.

* * *

LIITE II

Oikeudellisten yksiköiden asiantuntijaryhmän konsolidoidun raportin

I niteeseen

Huomioita ja ehdotuksia

Johdanto	sivu
I <u>YLEISIÄ HUOMIOITA</u>	176
A. Joidenkin määräysten soveltamisalan laajentaminen	176
B. Lyhenteiden käyttö	176
C. Perustuslain II osan rakenne	177
II <u>TEKNISTÄ YKSINKERTAISTAMISTA KOSKEVAT EHDOTUKSET</u>	178
A. Poistoehdotukset	178
<i>a. poistot vanhentumisen vuoksi</i>	
<i>b. yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä 9:n päätelmien mukaiset poistot</i>	
<i>c. muut mahdolliset poistot</i>	
B. Yhdistämis- tai jakamisehdotukset	178
<i>a. toteutetut yhdistämiset ja jakamiset</i>	
<i>b. ehdotetut yhdistämiset</i>	
C. Yleiset horisontaaliset lausekkeet	181
D. Eräiden artiklojen uudelleenjärjestely	182
III <u>YKSINKERTAISTAMISTA KOSKEVAT EHDOTUKSET</u>	183
A. Säädökset, joita ei mainita perustuslakiehdotuksen 24–33 artiklassa	183
<i>a. Euroopan parlamentin säädökset</i>	
<i>b. unionin oikeuselimien antamat yleisesti pätevät säädökset</i>	
<i>c. yhteisellä sopimuksella annetut säädökset</i>	
B. Päätöksentekomenettelyt	184
<i>a. Euroopan parlamentti</i>	
<i>b. neuvosto</i>	
<i>c. komissio</i>	
C. Säädösten nimitykset	185
D. Neuvoston säädösten jaottelu lainsäädäntömenettelyä edellyttäviin säädöksiin ja säädöksiin, jotka eivät edellytä lainsäädäntömenettelyä	186
E. Hyväksyntämenettelyn nimi (<i>procédure d'avis conforme – procedure d'approbation</i>)	186
F. Oikeusperustojen selventäminen	187
G. Euroopan parlamentin vuosittaiset istunnot	187

Johdanto

1. Raportin liitteeseen II on koottu ehdotuksia ja huomautuksia, jotka liittyvät asiantuntijoiden työryhmän tehtäväkuvauksen 4 kohdan neljänteen ja viidenteen luetelmakohtaan.

Useimmiten on kysymys selvennyksistä alaviitteisiin, jotka koskevat tämän raportin liitteissä I.A ja I.B olevista EY- ja EU-sopimusten eri määräyksistä esitettyjä ehdotuksia ja valintoja, jotka ovat osassa I ja II.

I YLEISIÄ HUOMIOITA

A. Joidenkin määräysten soveltamisalan laajentaminen

2. Jotkut yksinkertaistamiskäytännöt, esimerkiksi "yhteisön" korvaaminen "unionilla" ja "sopimuksen" korvaaminen "perustuslailla", aiheuttavat joissain tapauksissa sen, että EY-sopimuksen tiettyjen määräysten soveltamisala laajenee. Näin tapahtuu esim. seuraavissa tapauksissa:

- horisontaaliset lausekkeet tiettyjen politiikkojen huomioon ottamiseksi
- parlamentin, komission ja tuomioistuimen tehtäviä koskevat määräykset
- EY-sopimuksen loppuartiklat (henkilötietojen suojaaminen, luottamuksellisuuden velvoite, alueellinen soveltaminen jne.).

Nämä terminologiset muutokset vaikuttavat niin, että määräyksiä sovellettaisiin nykyisen EY-sopimuksen soveltamisalan lisäksi myös toisen ja kolmannen pilarin aloilla, jotka koskevat ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja oikeudellista yhteistyötä ja poliisiyhteistyötä rikosasioissa.

On syytä tarkastella, mitä vaikutuksia soveltamisalan laajentamisella olisi.

B. Lyhenteiden käyttö

3. Voimassa olevissa sopimuksissa käytetään lyhenteitä hyvin harvoin. Esimerkkinä voidaan mainita EKP, Euroopan keskuspankki, ja EKPJ, Euroopan keskuspankkijärjestelmä.

Voidaan kysyä, onko tämäntyyppisten lyhenteiden käyttö perustuslaissa paikallaan, vai olisiko lukijan kannalta selvempää käyttää tällaisessa tekstissä laitoksen tai yksikön virallista nimeä. Euroopan keskuspankista on siis käytetty lyhennettä, mutta esimerkiksi Euroopan investointipankin nimeä ei lyhennetä EIP:ksi nykyisessä EY-sopimuksessa. Joka tapauksessa on lähdettävä siitä, että jos tällaisia lyhenteitä käytetään perustuslaissa, ne on selitettävä siinä asianmukaisesti ja selvästi.

C. Perustuslain II osan rakenne

4. EY- ja EU-sopimusten sisällyttäminen perustuslain II osaan on herättänyt joukon kysymyksiä, joihin työryhmä pyytää valmistelukuntaa kiinnittämään huomiota. Tällaisia kysymyksiä ovat mm. seuraavat:

- Tiettyjä määräyksiä ei ole 28.10.2002 esitetyn ehdotuksen rakenteessa. Näistä mainittakoon esimerkiksi yleisesti sovellettavat määräykset (EY-sopimuksen 3 artiklan 2 kohta, 6, 16, 295 ja 296 artikla), syrjintäkieltoa ja kansalaisuutta koskevat määräykset (12, 13 ja 18–22 artikla), veroja ja maksuja koskevat määräykset (90–93 artikla), tulliyhteistyötä koskeva määräys (135 artikla) tai taloudellista, rahoituksellista ja teknistä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa koskeva määräys (181A artikla). Työryhmä on siis tehnyt ehdotuksia niiden paikasta II osassa.
- 28.10. 2002 esitetty rakenne olisi ajantasaistettava vastaamaan valmistelukunnan tekemää työtä. Näin ollen:
 - lokakuussa 2002 esitetyssä rakenteessa toimivalta-alat on ryhmitelty ottamatta huomioon niiden luokittelua luokan perusteella paitsi tukitoimien alojen kohdalla;
 - tiettyjä puheenjohtajiston myöhemmin esittämiä ja valmistelukunnan tutkimia toimivalta-aloja ei ole rakenteeseen otettu, esimerkiksi energia, avaruus, humanitaarinen apu, katastrofeilta suojautuminen ja urheilu on jätetty pois. Valmistelukunta voisi tutkia, onko aiheellista määrätä nimenomaisista oikeusperustoista näillä aloilla;
 - lokakuussa 2002 esitetyssä rakenteessa kansanterveys kuuluu 'tukitoimiin', kun taas puheenjohtajisto on myöhemmin ehdottanut sen sijoittamista 'jaetun toimivallan' alle.
- Tiettyjen artiklojen ryhmittely, esimerkiksi ulkosuhteiden alalla, on tilapäinen siksi, että ryhmittely edellyttää valmistelukunnan ensin päättävän asiasisällöistä.
- Unionin toimintaa koskevan D luvun soveltamisala. Työryhmä on toistaiseksi ottanut kyseiseen lukuun sellaisenaan kaikki EY-sopimuksen toimielimiä ja talousarviota koskevat määräykset, koska se odottaa valmistelukunnan asiaa koskevia päätöksiä. Työryhmä on sisällyttänyt D lukuun myös EY-sopimuksen tiettyjä yleisesti sovellettavia määräyksiä kuten 282–292 artiklan ja tiiviimpää yhteistyötä koskevat 11 ja 11a artiklan.

II TEKNISTÄ YKSINKERTAISTAMISTA KOSKEVAT EHDOTUKSET

A. Poistoehdotukset

a. poistot vanhentumisen vuoksi

5. Joissakin EY-sopimuksen määräyksissä viitataan määräaikoihin tai tapahtumiin, jotka ovat jo vanhentuneita. Esimerkiksi 14 artiklassa (tai 93 artiklan sisältämässä viittauksessa siihen) annetaan määräajaksi 31.12.1992, jolla tarkoitetaan sisämarkkinoiden toteuttamisen määräaikaa, ja 37 artiklan 1 kohdassa viitataan konferenssiin, joka pidettiin Stresassa vuonna 1958 ja jonka tulokset ovat jo osa sopimusta. Nämä viittaukset ovat menettäneet merkityksensä.

b. yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä 9:n päätelmien mukaiset poistot

6. Yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä 9:n raportissa (CONV 242/02, s. 16) ehdotetaan EY-sopimuksen 252 artiklan mukaisen yhteistoimintamenettelyn poistamista.

c. muut mahdolliset poistot

7. Jotkin EY-sopimuksen nykyisistä määräyksistä eivät näytä olevan valmistelukunnan tekemien ehdotusten mukaisia: esimerkiksi 293 artiklassa esitetään sopimusten tekemistä jäsenvaltioiden kesken, kun taas yksinkertaistamista käsittelevä työryhmä 9 ja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta käsittelevä työryhmä 10 ehdottavat, että tämä väline poistettaisiin.

Myös EY-sopimuksen 78 artikla ja 87 artiklan 2 kohdan c alakohta, jotka koskevat erityisjärjestelyjä Saksan jaon huomioon ottamiseksi, voidaan kyseenalaistaa.

Haluamme kiinnittää valmistelukunnan huomion näihin kysymyksiin, jotta se tarkastelisi, onko kyseiset kohdat syytä säilyttää vai poistaa.

B. Yhdistämis- tai jakamisehdotukset

a. Toteutetut yhdistämiset ja jakamiset

8. Sopimuksen yksinkertaistamiseksi työryhmä yhdisti joitakin artikloja tai kohtia silloin, kun tämä ei muuttanut kyseisten määräysten sisältöä. Esimerkiksi EY-sopimuksen 28 ja 29 artikla yhdistettiin keskenään, sillä niissä kielletään samoin sanamuodoin niin tuonnin kuin vienninkin määrälliset rajoitukset.

Samoin toimittiin 56 artiklan 1 ja 2 kohdan suhteen, joissa kielletään samoin sanamuodoin jäsenvaltioiden välisiä tai jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiä pääomanliikkeitä ja maksuja koskevat rajoitukset.

9. Työryhmä myös jakoi määräyksiä osiin, jos tämä selvensi tekstiä sisältöä muuttamatta. Näin toimittiin esimerkiksi 172 artiklan suhteen, jossa annetaan menettelysääntöjä tiettyjen tutkimusta ja teknologian kehittämistä koskevien säädösten antamiseksi. Kyseinen artikla jaettiin niin, että menettelytapasäännöt liitettiin kuhunkin kyseiseen oikeusperustaan eli 167, 168, 169 ja 171 artiklaan.
- b. *Ehdotetut yhdistämiset*
10. Muissa tapauksissa ja tehtävänkuvansa mukaisesti työryhmä ainoastaan ehdotti mahdollista yhdistämistä, muttei tehnyt sitä itse tekstissä. Tämä koskee seuraavaa neljää tapausta:
- i) EY-sopimuksen 19 artiklan 1 ja 2 kohta
11. EY-sopimuksen 19 artiklan 1 ja 2 kohdassa annetaan oikeusperusta sellaisten yksityiskohtaisten sääntöjen antamiseksi, jotka koskevat äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta niin kunnallisvaaleissa kuin Euroopan parlamentinkin vaaleissa. Vaikka nämä säännökset ovat muotoilultaan lähes samanlaisia ja asiaan liittyvät oikeudet on koottu perustuslakiluonnoksen ensimmäisen osan 7 artiklan 2 kohdan toiseen luetelmakohtaan (CONV 528/03, 6.2.2003), työryhmä katsoi, että säännösten yhdistämisestä aiheutuu kysymyksiä, joihin tarvitaan poliittinen vastaus. Ensinnäkin äänioikeus kunnallisvaaleissa ja Euroopan parlamentin vaaleissa ovat kaksi eri kysymystä, ja toisaalta näitä kysymyksiä on käsitelty aiemmin erillisinä. Lisäksi se seikka, että 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun äänioikeuteen Euroopan parlamentin vaaleissa liittyy ilmaisu "*sanotun kuitenkin rajoittamatta 190 artiklan 4 kohdan [...] säännösten soveltamista*", vaikeuttaa näiden säännösten yhdistämistä nykymuodossaan.
- ii) EY-sopimuksen 60 ja 301 artikla
12. Työryhmä ei ehdottanut muutoksia 60 artiklaan eikä 301 artiklaan, sillä näiden artiklojen määräykset kuuluvat unionin ulkosuhteiden alaan, jota valmistelukunta käsittelee myöhemmin. Koska nämä kaksi artiklaa koskevat rahoituksellisia ja taloudellisia seuraamuksia kolmansille maille, voisi olla hyvä ratkaisu koota ne yhteen artiklaan tulevassa ulkosuhteita koskevassa luvussa.
- iii) EY-sopimuksen 70 ja 80 artikla
13. EY-sopimuksen 70 artiklassa vahvistetaan yhteinen liikennepolitiikka, kun taas 80 artiklassa määritellään sen soveltamisala ja menettelyt sen soveltamiseksi meri- ja lentoliikenteeseen. Työryhmä totesi, että EY-sopimukseen tehtyjen perättäisten muutosten vuoksi neuvostolle 80 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa annettu valtuutus on vaikea sovittaa yhteen saman määräyksen toisen alakohdan kanssa. Sitä paitsi näyttää siltä, että 80 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ei ole käytännössä sovellettu. Vuonna 1986 annetusta Euroopan yhtenäisasiakirjasta lähtien on meri- ja lentoliikenteen säännöksiä annettu suoraan ilman ennakkovaltuutusta.

14. Selkeyttävä ja lukemista helpottava yksinkertaistamiskeino olisi muokata 2 kohta seuraavasti:
"Meri- ja lentoliikennettä koskevia aiheellisia säännöksiä voidaan antaa 71 artiklassa säädetyin menettelyin mukaisesti."

15. Suurempi muutos olisi yhdistää 70 ja 80 artikla, jolloin puututtaisiin myös sisältöön.
Esitämmekin tässä ainoastaan ehdotuksena 70 artiklan sanamuodoksi seuraavaa:

*"Perustuslain tavoitteita liikenteen alalla toteutetaan yhteisellä politiikalla.
Tässä osastossa säädettyä yhteistä liikennepolitiikkaa sovelletaan rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen.
Siihen voi sisältyä meri- ja lentoliikennettä koskevia aiheellisia toimenpiteitä."*

iv) EY-sopimuksen 94 ja 95 artikla

16. Valmistelukuntaa pyydetään kiinnittämään huomiota myös EY-sopimuksen 94 ja 95 artiklan väliseen suhteeseen. 94 artikla on oikeusperusta sellaisen jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämiselle, joka vaikuttaa suoraan yhteismarkkinoiden (sisämarkkinoiden) toteuttamiseen ja toimintaan. 95 artikla puolestaan on oikeusperusta sellaisen jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämiselle, joka koskee sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa.

Näitä määräyksiä sovelletaan erityyppisten päätösmenettelyjen mukaan: 94 artikla edellyttää neuvoston yksimielisyyttä ja vain lausuntoa Euroopan parlamentilta, kun taas 95 artikla edellyttää yhteispäätösmenettelyä ja siten neuvoston määräänemmistöä.

17. Tähän löytyy selitys historiasta: entinen 100 a artikla (nykyinen 95 artikla), joka sisällytettiin sopimukseen sisämarkkinoiden toteuttamiseksi, laadittiin aikanaan 100 artiklan (nykyisen 94 artiklan) poikkeukseksi, olkoonkin, että se on sellaisena hyvin laaja. 95 artiklaa on kuitenkin sovellettu huomattavasti useammin kuin 94 artiklaa.

Vaikka siis 95 artikla on jo muotoilultaankin poikkeusmääräys suhteessa 94 artiklaan, käytännössä toimielimet soveltavat 95 artiklaa hyväksyessään sellaisia toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan sisämarkkinoiden toimintaa, paitsi jos on kyse kyseisen artiklan 2 kohdan nojalla soveltamisalan ulkopuolelle jäävistä säännöksistä (veroja, henkilöiden vapaata liikkuvuutta ja työntekijöiden oikeuksia tai etuja koskevat säännökset ja määräykset).

Valmistelukunta voisi näin ollen tarkastella, tulisiko näitä tekstejä muuttaa niin, että 95 artiklasta tehdään yleissääntö ja 94 artiklasta poikkeus.

C. Yleiset horisontaaliset lausekkeet

18. Nykyisessä EY-sopimuksessa on erilaisia yleisesti päteviä määräyksiä, jotka koskevat kaikkia yhteisön toiminnan tasoja noudatetuista alakohtaisista politiikoista riippumatta.

Nämä lausekkeet sijaitsevat joko EY-sopimuksen ensimmäisessä osassa (Periaatteet) tai kolmannessa osassa (Yhteisön politiikka). Kyse on etenkin seuraavista määräyksistä:

- 3 artiklan 2 kohta, jossa pyritään *"poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa"*
- 6 artikla, jossa määrätään, että *"Ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä 3 artiklassa tarkoitetun yhteisön politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen..."*
- 127 artiklan 2 kohta, jonka mukaan *"Työllisyyden korkeaa tasoa [koskeva tavoite] otetaan huomioon [yhteisön] politiikkojen [ja toimintojen] suunnittelussa ja toteutuksessa"*
- 151 artiklan 4 kohta, jonka mukaan *"Yhteisö ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon...kulttuuriensa monimuotoisuuden [vaalimiseksi ja edistämiseksi]"*
- 152 artiklan 1 kohta, jonka mukaan sen politiikkojen toteuttamisessa *"varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu"*
- 153 artiklan 2 kohta, jonka mukaan myös *"Kuluttajansuojaa koskevat vaatimukset"* otetaan huomioon yhteisön politiikkoja toteutettaessa.

Sama käsite toistuu yhteisön teollisuuden kilpailukyvyn (EY-sopimuksen 157 artiklan 1 kohta), taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden (EY-sopimuksen 158 ja 159 artikla) sekä kehitysyhteistyön (EY-sopimuksen 178 artikla) osalta.

19. Kaksi erilaista yksinkertaistamisratkaisua ovat mahdollisia. Ensimmäisessä toistettaisiin perustuslain ensimmäisen osan yhdessä artiklassa kumpikin nyt EY-sopimuksen ensimmäisessä osassa oleva lauseketyyppi, eli 3 artiklan 2 kohta ja 6 artikla. Toisessa otettaisiin II osan alkuun kaikki edellä mainitut käsitteet yleisenä *"horisontaalisena lausekkeena"*.

20. Nämä vaihtoehtoiset mallit esitellään seuraavassa kohdassa.

Vaihtoehto A (lyhyt, 3 artiklan 2 kohta ja 6 artikla, jotka kuuluvat EY-sopimuksen Periaatteet -osaan)

"Seuraavat vaatimukset sisällytetään tämän osan mukaisten unionin politiikkojen ja toimien määrittelyyn ja toteuttamiseen:

- a. eriarvoisuuden poistaminen ja miesten ja naisten välisen tasa-arvon edistäminen;*
- b. ympäristönsuojelu etenkin kestävän kehityksen edistämiseksi."*

Vaihtoehto B (pitkä, kaikki EY-sopimuksen horisontaaliset määräykset)

"Seuraavat vaatimukset sisällytetään tämän osan mukaisten unionin politiikkojen ja toimien määrittelyyn ja toteuttamiseen:

- a. miesten ja naisten välisen eriarvoisuuden poistaminen ja tasa-arvon edistäminen;*
- b. ympäristönsuojelu etenkin kestävän kehityksen edistämiseksi;*
- c. ihmisten terveyden suojelu.*

Unioni ottaa seuraavat tavoitteet huomioon määritellessään ja toteuttaessaan tämän osan mukaisia politiikkoja ja toimia

- a. korkean työllisyystason toteuttaminen;*
- b. kulttuuriin liittyvät näkökohdat etenkin kulttuurien monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi;*
- c. kuluttajansuoja;*
- d. unionin teollisuuden kilpailukyvyyn kannalta tarpeellisten edellytysten turvaaminen;*
- e. unionin taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittaminen ja tämän politiikan tavoitteet;*
- f. kehitysyhteistyön tavoitteet, kun politiikat ja toimet ovat omiaan vaikuttamaan kehitysmaihin."*

D. Eräiden artiklojen uudelleenjärjestely

21. Joitakin vaikutukseltaan rajallisia uudelleenjärjestelyjä on tehty I osassa:

- a. EY-sopimuksen 4 artikla voitaisiin siirtää osaston "talous- ja rahapolitiikka" alkuun.
- b. EY-sopimuksen 14 ja 15 artikla voisivat olla pikemminkin uuden, sisämarkkinoille omistetun osaston tai luvun alussa, johon yhdistettäisiin myös EY-sopimuksen 94 ja 97 artikla.
- c. Jos EY-sopimuksen II osastoa Maatalous täydennettäisiin sanoilla "ja kalastus" EY-sopimuksen 32 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ilmaisemiseksi jo osaston nimessä, tämän artiklan tekstiä olisi mukautettava vastaavasti.

- d. EY-sopimuksen neljäs, merentakaisten maiden ja alueiden assosiointia koskeva osa on tarkoitettu sopimuksen määräysten osittaiseen soveltamiseen kyseisiin maihin ja alueisiin. Näin ollen sitä olisi lähennettävä perustamissopimuksen alueellista soveltamista koskevaan lausekkeeseen.

III YKSINKERTAISTAMISTA KOSKEVAT EHDOTUKSET

A. Säädökset, joita ei mainita perustuslakiehdotuksen 24–33 artiklassa

22. Jotkin EY-sopimuksen määräykset, jotka voisivat sijaita perustuslain II osassa, edellyttävät nykyisen ehdotuksen 24–33 artikloista (CONV 571/03, 26.2.2003) puuttuvia menettelyjä ja toimia.

Voidaan pohtia mahdollisuutta puuttua asiaan yleisnäkemyksen ja erityismääräysten saamiseksi yhteensopiviksi.

a. Euroopan parlamentin säädökset

23. Euroopan parlamentilla on päätösvaltaa, johon ei viitata kyseessä olevissa artiklaehdotuksissa ja joka ei perustu sen oikeuteen järjestää itsenäisesti sisäiset asiansa.

EY-sopimuksen 195 artiklan 1 kohdan mukaan "*Euroopan parlamentti nimittää oikeusasiamiehen*" ja "*vahvistaa komission lausunnon ja neuvoston määräenemmistöllä [antaman] hyväksymisen saatuaan oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevan ohjesäännön ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevat yleiset ehdot.*" (EY-sopimuksen 195 artiklan 4 kohta). Samoin EY-sopimuksen 190 artiklan 5 kohdan nojalla EP "*vahvistaa saatuaan komission lausunnon ja neuvoston yksimielisesti antaman suostumuksen jäsentensä tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt ja yleiset ehdot.*"

Se, että nämä säädökset annetaan neuvoston suostumuksella, ei vähennä mitenkään parlamentin päätösvaltaa asiassa.

Lisäksi talousarviomenettelyn mukaan "*Euroopan parlamentin puhemies toteaa talousarvion lopullisesti vahvistetuksi*" (EY-sopimuksen 272 artiklan 7 kohta). Parlamentilla on myös toimivaltaa myöntää yksin komissiolle "*Neuvoston [määräenemmistöllä] antamasta suosituksesta*" talousarvion toteuttamista koskeva vastuuvapaus (EY-sopimuksen 276 artiklan 1 kohta).

b. unionin oikeuselimien antamat yleisesti pätevät säädökset

24. EY-sopimuksen 223 artiklan 6 kohta kuuluu: "*Yhteisön tuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä. Työjärjestykselle tarvitaan neuvoston määräenemmistöllä antama hyväksyminen.*" Sama koskee ensimmäisen asteen tuomioistuinta ja lainkäyttölautakuntia, vrt. EY-sopimuksen 224 artiklan 5 kohta ja 225 a artiklan 5 kohta.

Tässä on kyse unionin oikeuselimien saamasta päätösvallasta, sillä näiden elimien työjärjestyksestä ei voi samaistaa toimielinten työjärjestykseen.

c. *yhteisellä sopimuksella annetut säädökset*

25. EY-sopimuksen 193 artiklan kolmannen kohdan mukaan "*Yksityiskohtaiset säännöt tutkintaoikeuden käyttämisestä vahvistetaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteisellä sopimuksella.*"

Sama koskee EY-sopimuksen 247 artiklan 3 kohdan 3 alakohdan mukaan tilintarkastustuomioistuimen, Euroopan investointipankin ja komission välistä sopimusta ja tilintarkastustuomioistuimen oikeutta tutustua pankin tietoihin.

B. Päätöksentekomenettelyt

a. *Euroopan parlamentti*

26. Kun parlamentti tekee ratkaisunsa yleensä "*yksinkertaiseksi*" tai "*suhteelliseksi*" nimitetyllä enemmistöllä, mikä on yleissääntönä, EY-sopimuksen terminologiassa käytetään muotoilua "*annettujen äänten ehdottomalla enemmistöllä*" (198 artiklan ensimmäinen kohta; 251 artiklan 5 kohta; 272 artiklan 4 kohta...). Kun parlamentti tekee päätöksensä ehdottomalla enemmistöllä, kuten yleensä sanotaan, ranskankielisessä perustamissopimuksen toisinnossa on ilmaisu "*majorité des membres qui le composent*" [*jäsentensä äänten enemmistöllä*]. Siinä käytetään myös muotoa "*majorité de ses membres*" [*sen jäsenten enemmistö*] tai "*majorité des membres du Parlement européen*" [*Euroopan parlamentin jäsenten enemmistö*]. Samoin on myös englannin- ja saksankielisissä toisunnoissa.

Adjektiivin "*ehdoton*" käyttö voi siis johtaa sekaannukseen, kun tosiasiaa on kyseessä vain suhteellinen enemmistö.

Näin ollen ehdotetaan, että käytettäisiin yhtäältä ilmaisua "*annettujen äänten enemmistöllä*", ja toisaalta ilmaisua "*Euroopan parlamentin jäsenten enemmistöllä*" tai "*jäsentensä äänten enemmistöllä*".

b. *neuvosto*

27. Voidaan kysyä, eikö nykyinen äänestyssääntö, jonka mukaan "*neuvosto tekee ratkaisunsa jäsentensä enemmistöllä*" (EY-sopimuksen 205 artiklan 1 kohta) pitäisi korvata muotoilulla "*neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä*".

Todellisuudessa tiedetään, että neuvosto tekee pääasiallisesti päätöksensä määräenemmistöllä ja ainoastaan harvoin yksimielisesti tai yksinkertaisella enemmistöllä. Tästä seuraa, että periaatteessa useimmissa tapauksissa päätökset tehdään määräenemmistöllä ja tällainen muutos helpottaisi huomattavasti perustuslain luettavuutta.

Näin ollen perustuslaissa ei liitettäisi neuvoston päätöksentekoon enää ilmaisua "*määräenemmistöllä*", vaan päätöksentekotapa (yksinkertaisella enemmistöllä tai yksimielisesti) ilmaistaisiin sen sijaan vain poikkeustapauksissa.

c. *komissio*

28. Asiantuntijaryhmä pohti myös, onko perustuslain jokaisessa oikeusperustan muodostavassa toimintaa koskevassa artiklassa tarpeen toistaa unionin lainsäädäntöjärjestelmän mukaisen monimutkaisen toiminnan eri institutionaaliset vaiheet.

Kun otetaan huomioon, että komissiolla on lähes yleisesti kaikkia yhteisön normatiivisia toimia koskeva aloitteenteko-oikeus, voidaan pohtia, olisiko mahdollista luopua siitä käytännöstä, että ilmaisu "*komission ehdotuksesta*" toistetaan järjestelmällisesti joka artiklassa.

Riittäisi, että perustuslain ensimmäisen, komissiota koskevan osan tai mahdollisesti toisen, erityisesti komission toimintaa koskevan osan artiklaan sisällytettäisiin seuraavanlainen lauseke: "*Unionin säädös voidaan antaa yksinomaan komission ehdotuksesta, jollei nimenomaisesti toisin määrätä.*"

Muissa tapauksissa voitaisiin käyttää esimerkiksi seuraavanlaista ilmaisua: "*Neuvosto antaa omasta aloitteestaan / jäsenvaltion aloitteesta / komission suosituksesta...*"¹.

C. Säädösten nimitykset

29. Yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä 9:n päätelmien (CONV 424/02, II osa, B kohdan c alakohta) mukaisesti asiantuntijaryhmä on käyttänyt termiä "*lainsäädäntömenettely*" aina yhteispäätösmenettelyn mukaisesti hyväksyttävien säädösten yhteydessä. Käytetty ilmaisu perustuu puheenjohtajiston ehdotetussa perustuslain 28 artiklan 3 kohdassa käytettyyn ilmaisuun "*parlamentti ja neuvosto antavat lainsäädäntömenettelyn mukaisesti...*".

Perustuslaissa määrätyissä poikkeustapauksissa neuvosto käyttää lainsäädäntövaltaa kuitenkin myös yksin (ehdotettu 25 artiklan 2 kohta).

Väärinkäsityksen riski on kiistämättä olemassa, jos tietyt lait/puitelait, eli neuvoston lait/puitelait, hyväksytään muun kuin lainsäädäntömenettelyn mukaisesti.

¹ Neuvoston oikeudellisen yksikön nimeämät ryhmän jäsenet eivät kannata 28. kohdan toisessa, kolmannessa ja neljännessä alakohdassa olevia ehdotuksia, koska niitä olisi heidän mukaansa tarkasteltava vielä perusteellisemmin.

D. Neuvoston säädösten jaottelu lainsäädäntömenettelyä edellyttäviin säädöksiin ja säädöksiin, jotka eivät edellytä lainsäädäntömenettelyä

30. Perustuslain ensimmäiseen osaan ehdotetun 25 artiklan 1 kohdan ja siihen liitettyjen selitysten perusteella lainsäädäntömenettelyä edellyttävät säädökset hyväksytään pääsääntöisesti yhteispäätösmenettelyllä.

Kyseisen artiklan 2 kohdassa viitataan siihen, että neuvosto voi poikkeustapauksissa antaa lainsäädäntömenettelyä edellyttäviä säädöksiä myös yksin. Tapaukset, joissa neuvostolla on yksinomainen lainsäädäntövalta, on määrättävä nimenomaisesti perustuslaissa.

Koska valmistelukunta ei ole vielä tässä vaiheessa luetellut näitä poikkeuksia, asiantuntijaryhmä ei voinut ottaa niitä huomioon tämän raportin laadinnassa.

31. Jos valmistelukunta katsoo, että neuvostolla olisi oltava tietyn politiikan tai toiminnan yhteydessä toisaalta lainsäädäntövaltaa ehdotetun 25 artiklan 2 kohdan nojalla (lain tai puitelain antaminen) ja toisaalta muuta toimivaltaa kuin lainsäädäntövaltaa ehdotetun 26 artiklan nojalla (asetuksen antaminen tai päätöksen tekeminen), perustuslaissa olisi vastaavasti kyseisen politiikan tai toiminnan yhteydessä ilmoitettava täsmällisesti, missä tapauksissa neuvostolla on lainsäädäntövaltaa ja missä tapauksissa neuvostolla on muuta toimivaltaa kuin lainsäädäntövaltaa.
32. Yleisemmällä tasolla asiantuntijatyöryhmä toivoo valmistelukunnan kiinnittävän huomiota siihen, että neuvoston lainsäädäntövallan ja muun toimivallan kuin lainsäädäntövallan välillä siinä muodossa kuin ne esitetään perustuslakiin ehdotetuissa 25 artiklan 2 kohdassa ja 26 artiklassa on tehtävä täsmällinen ero.

Asiantuntijatyöryhmä toteaa tältä osin, että jos neuvosto käyttäisi lainsäädäntövaltaa, sillä olisi valmistelukunnan työskentelyn tässä vaiheessa kaksi menettelyä koskevaa seurausta: ensinnäkin neuvoston istuntojen olisi oltava julkisia (ehdotettu 25 artiklan 3 kohta); toiseksi toissijaisuutta koskevan pöytäkirjaehdotuksen mukaan "*ennakkovaroitusjärjestelmää*" sovelletaan yksinomaan lainsäädäntöehdotuksiin.

E. Hyväksyntämenettelyn nimi (*procédure d'avis conforme* – *procedure d'approbation*)

33. Tarkasteltaessa hyväksyntämenettelyä, ts. Euroopan parlamentin oikeutta antaa puoltava lausunto (*avis conforme*), voidaan pohtia, olisiko menettelyn ranskankielinen termi *avis conforme* korvattavissa termillä *approbation* (hyväksyntä), mikä ei muuttaisi kuullulta toimielimeltä pyydetyn toimenpiteen luonnetta. Euroopan parlamentin hyväksynnästä käytetään termiä *approbation* jo EY:n perustamissopimuksessa, mm. komission jäsenten nimittämistä koskevassa 214 artiklassa.

Myös silloin kun neuvoston suostumusta pyydetään etukäteen toisen toimielimen antamalle säädökselle, neuvoston antamasta hyväksynnästä käytetään termiä *approbation* (ks. esim. EY-sopimuksen 190 artiklan 5 kohta ja 195 artiklan 4 kohta).

Tässä yhteydessä voidaan myös todeta, että esimerkiksi perustamissopimuksen saksankielisessä toisinnossa käytetään termiä *Zustimmung* sekä termin *avis conforme* että termin *approbation* vastineena.

Lisäksi kansalaisten on helpompi ymmärtää termi *approbation* kuin termi *avis conforme*.

F. Oikeusperustojen selventäminen

34. Täydentävää toimivaltaa käsittelevän työryhmä 5:n raportissa (CONV 375/1/02/REV 1, 4.11.2002) suositellaan, että tapauksia, joissa viitataan EY:n perustamissopimuksen 308 artiklaan vähennettäisiin lisäämällä tarvittavat oikeusperustat aloille, joilla unioni ei voi tällä hetkellä toimia muutoin kuin kyseisen määräyksen nojalla. Mainittakoon seuraavat esimerkit:
- sosiaaliturva-asetuksen laajentaminen koskemaan myös itsenäisiä ammatinharjoittajia; EY:n perustamissopimuksen 42 artikla muodostaa asianmukaisen oikeusperustan vain palkansaajille
 - unionin ulkopuolisia yksilöitä tai järjestöjä koskevat taloudelliset ja rahoitusta koskevat pakotteet; EY:n perustamissopimuksen 60 ja 301 artikla koskevat yksinomaan "kolmansia maita"
 - sellaiset sisämarkkinoiden toteuttamista koskevat säädökset, joissa mennään kansallisten lainsäädäntöjen lähentämistä pidemmälle (ks. EY-sopimuksen 94 ja 95 artikla), muun muassa unionitason teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat säädökset.
35. Jos valmistelukunta haluaa rajoittaa viittaamista EY:n perustamissopimuksen 308 artiklaan, se voisi suositella "omaa" oikeusperustaa kaikkiin asianmukaisiin tapauksiin. Kussakin tapauksessa voidaan harkita erilaisia ratkaisuja. Tarkasteltaessa esimerkiksi sosiaaliturva-asetuksen laajentamista koskemaan itsenäisiä ammatinharjoittajia voitaisiin harkita oikeusperustaa, joka sisällytettäisiin sijoittautumista koskevaan lukuun.

Sisämarkkinoiden toteuttamista koskevien, kansallisten lainsäädäntöjen lähentämistä pidemmälle menevien säädösten, kuten unionitason teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien säädösten osalta voitaisiin harkita joko lainsäädäntöjen lähentämistä koskevien viittausten mukauttamista EY:n perustamissopimuksen 94 ja 95 artiklassa tai oman oikeusperustan luomista.

G. Euroopan parlamentin vuosittaiset istunnot

36. Euroopan parlamentti pitää istunnon vuosittain (EY-sopimuksen 196 artiklan ensimmäinen kohta). Parlamentti on Rooman sopimuksesta alkaen päättänyt itsemääräämisoikeutensa puitteissa työaikansa jakamisesta "*istuntojaksoihin*", ja tämä järjestely on suurelta osin vahvistettu tuomioistuimen oikeuskäytännössä.

Koska EY:n perustamissopimuksen 196 artiklan toisessa kohdassa oleva ilmaisu "*Euroopan parlamentti voi kokoontua ylimääräiseen istuntoon...*" voi helposti aiheuttaa epäselvyyttä ja herättää kysymyksiä kansalaisten näkökulmasta, ehdotetaan, että tässä nimenomaisessa tapauksessa käytetään parlamentin työjärjestyksessä vuodesta 1958 alkaen käytettyä ilmaisua "*istuntojakso*".

Asiantuntijaryhmä ehdottaa näin ollen, että 196 artiklan toinen kohta muutetaan seuraavasti: "*Euroopan parlamentti voi kokoontua ylimääräiselle istuntojaksolle...*".

* * *

II NIDE

PERUSTUSLAILLISEN SOPIMUKSEN LUONNOS

**Ehdotuksia EY:n perustamissopimuksen ja SEU:n
määräysten tekniseksi mukauttamiseksi**

* * *

Tämän niteen A-osa sisältää EY-sopimuksen määräykset (s. 2–140)
Tämän niteen B-osa sisältää EU-sopimuksen määräykset (s. 141–170)

Tätä nidettä luettaessa on otettava huomioon I niteen liitteet I ja II.

A-osa

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräykset (EY-sopimus)

Sisällysluettelo

sivu

Ensimmäinen osa	Periaatteet	6
Toinen osa	Unionin kansalaisuus	13
Kolmas osa	Yhteisön Unionin politiikka	16
I OSASTO	Tavaroiden vapaa liikkuvuus	16
1 luku	Tulliliitto	17
2 luku	Jäsenvaltioiden välisten määrällisten rajoitusten kieltäminen	18
II OSASTO	Maatalous	19
III OSASTO	Henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus	23
1 luku	Työntekijät	23
2 luku	Sijoittautumisoikeus	25
3 luku	Palvelut	28
4 luku	Pääomat ja maksut	30
IV OSASTO	Viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä muu henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvä politiikka	32
V OSASTO	Liikenne	37
VI OSASTO	Kilpailua, verotusta ja lainsäädännön lähentämistä koskevat yhteiset säännöt	41
1 luku	Kilpailusäännöt	41
1 jakso	Yrityksiin sovellettavat säännöt	41
2 jakso	Valtion tuki	44
2 luku	Veroja ja maksuja koskevat määräykset	46
3 luku	Lainsäädännön lähentäminen	48
VII OSASTO	Talous- ja rahapolitiikka	51
1 luku	Talouspolitiikka	
2 luku	Rahapolitiikka	
3 luku	Institutionaaliset määräykset	
4 luku	Siirtymämääräykset	

VIII OSASTO	Työllisyys	51
IX OSASTO	Yhteinen kauppapolitiikka	54
X OSASTO	Tulliyhteistyö	56
XI OSASTO	Sosiaalipolitiikka, koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso	57
1 luku	Sosiaaliset määräykset	57
2 luku	Euroopan sosiaalirahasto	63
3 luku	Koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso	64
XII OSASTO	Kulttuuri	65
XIII OSASTO	Kansanterveys	67
XIV OSASTO	Kuluttajansuoja	68
XV OSASTO	Euroopan laajuiset verkot	69
XVI OSASTO	Teollisuus	71
XVII OSASTO	Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus	72
XVIII OSASTO	Tutkimus ja teknologinen kehittäminen	74
XIX OSASTO	Ympäristö	78
XX OSASTO	Kehitysyhteistyö	80
XXI OSASTO	Taloudellinen, tekninen ja rahoitusyhteistyö kolmansien maiden kanssa	82
Neljäs osa	Merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi	83
Viides osa	Yhteisön toimielimet	86
I OSASTO	Institutionaaliset määräykset	86
1 luku	Toimielimet	86
1 jakso	Euroopan parlamentti	86
2 jakso	Neuvosto	91
3 jakso	Komissio	94
4 jakso	Yhteisön tuomioistuin	97
5 jakso	Tilintarkastustuomioistuin	107

2 luku	Toimielimiä koskevat yhteiset määräykset	110
3 luku	Talous- ja sosiaalikomitea	115
4 luku	Alueiden komitea	118
5 luku	Euroopan investointipankki	119
II OSASTO	Varainhoitoa koskevat määräykset	121
Kuudes osa	Yleiset määräykset ja loppumääräykset	128
Loppumääräykset		139

* * *

ENSIMMÄINEN OSA

PERIAATTEET

1 artikla¹

Tällä sopimuksella KORKEAT SOPIMUSPUOLET perustavat keskenään EUROOPAN YHTEISÖN.

2 artikla

Yhteisön päämääränä on yhteismarkkinoiden toteuttamisella ja talous- ja rahaliiton perustamisella sekä 3 ja 4 artiklassa tarkoitetun yhteisen politiikan tai yhteisen toiminnan toteuttamisella edistää taloudellisen toiminnan sopusointuista, tasapainoista ja kestäväää kehitystä koko yhteisössä, työllisyyden ja sosiaalisen suojelemisen korkeaa tasoa, miesten ja naisten välistä tasa-arvoa, kestäväää kasvua, joka ei edistä rahan arvon alenemista, edistää hyvää kilpailukykyä ja talouden suorituskyvyn korkeaa lähentymisastetta, ympäristönsuojelun korkeaa tasoa ja ympäristön laadun parantamista, elintason ja elämän laadun nousua sekä taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja yhteisvastuullisuutta jäsenvaltioiden välillä.

3 artikla

1. — Edellä 2 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisön toimintaan sisältyy tässä sopimuksessa määrätyn edellytyksin ja siinä määrättyssä aikataulussa:

- a) — tavaroiden tuontiin ja vientiin kohdistuvien tullien ja määrällisten rajoitusten sekä muiden vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kieltäminen jäsenvaltioiden väliltä;
- b) — yhteinen kauppapolitiikka;
- c) — sisämarkkinat, joille on ominaista, että tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaata liikkuvuutta rajoittavat esteet poistetaan jäsenvaltioiden väliltä;
- d) — jäljempänä IV osastossa määrättyt henkilöiden maahantuloa ja liikkumista koskevat toimenpiteet;
- e) — yhteinen maatalouspolitiikka ja kalastuspolitiikka;
- f) — yhteinen liikennepolitiikka;

¹ 1 ja 2 artikla sekä 3 artiklan 1 kohta poistetaan ja korvataan I osan artiklaehdotuksilla (unionin perustaminen, arvot ja tavoitteet) (CONV 528/03 1, 2 ja 3 artikla).

- g) — järjestelmä, jolla taataan, ettei kilpailu sisämarkkinoilla vääristy;
- h) — jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön lähentäminen siinä määrin kuin se on tarpeen yhteismarkkinoiden toiminnan kannalta;
- i) — jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan yhteensovittamisen edistäminen tämän politiikan tehostamiseksi kehittämällä yhteensovitettu työllisyysstrategia;
- j) — sosiaalipolitiikka, johon sisältyy Euroopan sosiaalirahasto;
- k) — taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittaminen;
- l) — ympäristöpolitiikka;
- m) — yhteisön teollisuuden kilpailukyvyyn lujittaminen;
- n) — tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen edistäminen;
- o) — Euroopan laajuisten verkkojen perustamisen ja kehittämisen rohkaiseminen;
- p) — myötävaikuttaminen korkean terveyden suojelun tason saavuttamiseen;
- q) — myötävaikuttaminen korkealaatuisen koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen edistämiseen sekä siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi;
- r) — kehitysyhteistyöpolitiikka;
- s) — merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi kaupankäynnin lisäämiseksi sekä yhteiset pyrkimykset taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseksi;
- t) — myötävaikuttaminen kuluttajansuojan lujittamiseen;
- u) — toimenpiteet energian, pelastuspalvelun ja matkailun aloilla.

2. Toteuttaessaan tässä artiklassa **tässä osassa** tarkoitettua toimintaa **yhteisö unioni** pyrkii poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa.¹

¹ Tämä kaikkiin politiikan aloihin horisontaalisesti sovellettava kohta voitaisiin koota yhteen artiklaan 6 artiklan (ympäristö) kanssa tai muiden eri luvuissa hajallaan olevien samantyyppisten määräysten kanssa, esimerkiksi nimeämällä ne "yhteisiksi määräyksiksi". Lisäksi on syytä panna merkille, että ilmaisu "tässä osassa" laajentaa tämän "horisontaalisen" kohdan (tai näiden kohtien) soveltamisalaa, sikäli kuin tähän osaan sisällytetään tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin kuuluvia asioita.

4 artikla¹

1. Edellä [2 artiklassa]² mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi jäsenvaltioiden ja yhteisen unionin toimintaan sisältyy tässä sopimuksessa perustuslaissa määrätyn edellytyksin [ja siinä määrättyssä aikataulussa]³ sellaisen talouspolitiikan käyttöön ottaminen, joka perustuu jäsenvaltioiden talouspolitiikan tiiviiseen yhteensovittamiseen, sisämarkkinoihin ja yhteisten tavoitteiden määrittelyyn ja jota harjoitetaan vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti.
2. Sen ohella tähän toimintaan sisältyy tässä sopimuksessa perustuslaissa määrätyn edellytyksin [ja siinä määrättyssä aikataulussa]⁴ sekä siinä määrättyjä menettelyjä noudattaen valuuttakurssien peruuttamaton vahvistaminen, joka johtaa yhtenäisvaluutan, ecun käyttöön ottamiseen yhtenäisvaluutta euro sekä sellaisen yhtenäisen rahapolitiikan ja sellaisen yhtenäisen valuuttapolitiikan määrittelyyn ja harjoittamiseen harjoittaminen, joiden ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta, ja mainittua tavoitetta kuitenkin rajoittamatta tukea yleistä talouspolitiikkaa yhteisössä unionissa vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti.
3. Tämä jäsenvaltioiden ja yhteisen unionin toiminta merkitsee, että seuraavia johtavia periaatteita noudatetaan: vakaa hintataso, terve julkistalous ja rahatalous sekä kestävä maksutase.

5 artikla⁵

~~Yhteisö toimii sille tällä sopimuksella annetun toimivallan ja asetettujen tavoitteiden rajoissa.~~

~~Aloilla, jotka eivät kuulu yhteisen yksinomaiseen toimivaltaan, yhteisö toissijaisuusperiaatteen mukaisesti toimii vain siinä tapauksessa ja siinä laajuudessa kuin jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita, jotka suunnitellun toiminnan laajuuden tai vaikutusten takia voidaan tämän vuoksi toteuttaa paremmin yhteisen tasolla.~~

~~Yhteisen toiminnassa ei saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.~~

¹ Tämä artikla voitaisiin siirtää VII osaston "talous- ja rahapolitiikka" alkuun.

² 2 artikla poistetaan ja korvataan ehdotuksella I osan artiklaksi "unionin tavoitteet" (CONV 528/03, 3 artiklan 2 kohta).

³ Voidaan pohtia, onko tämän ilmaisun (aikataulussa..) säilyttäminen aiheellista.

⁴ Voidaan pohtia, onko tämän ilmaisun (aikataulussa..) säilyttäminen aiheellista.

⁵ 5 artikla poistetaan ja korvataan I osan "perusperiaatteita" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 8 artikla).

6 artikla¹

Ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä ~~3-artiklassa~~ **tässä osassa** tarkoitetun yhteisen unionin politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen, erityisesti kestävän kehityksen edistämiseksi.

7 artikla²

1. Yhteisölle uskottuja tehtäviä hoitavat:

- EUROOPAN PARLAMENTTI,
- NEUVOSTO,
- KOMISSIO,
- TUOMIOISTUIN,
- TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN.

Kukin toimielin toimii sille tällä sopimuksella annettujen toimivaltuuksien rajoissa.

2. Neuvostoa ja komissiota avustavat neuvoa-antava talous- ja sosiaalikomitea sekä neuvoa-antava alueiden komitea.

8 artikla³

Perustetaan tässä sopimuksessa määrättyjä menettelyjä noudattaen Euroopan keskuspankkijärjestelmä, jäljempänä 'EKPJ', sekä Euroopan keskuspankki, jäljempänä 'EKP'; ne toimivat niille tällä sopimuksella sekä siihen liitetyllä EKPJ:n ja EKP:n perussäännöllä, jäljempänä 'EKPJ:n perussääntö', annettujen valtuuksien rajoissa.

¹ Tämä kaikkiin politiikan aloihin horisontaalisesti sovellettava artikla voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten artiklojen kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite). Mainitussa alaviitteessä esitetty huomautus "tätä osaa" koskevan ilmaisun käytöstä pätee myös tähän artiklaan.

² 7–11 a artiklaa käsitellään I osan yhteydessä.

³ Voidaan pohtia, onko suotavaa, että perustuslaissa on lyhenteitä (kuten "Euroopan keskuspankin" lyhenne "EKP"), vai olisiko lukijoiden kannalta selkeämpää käyttää kyseisen toimielimen tai elimen tavanomaista nimeä. Euroopan investointipankista (9 artikla) ei ole käytetty lyhennettä "EIP" perussopimuksen artikloissa. Jos tällaisia lyhenteitä aiotaan käyttää, on varmistettava, että myös niiden selitykset löytyvät perustuslaista.

9 artikla

Perustetaan Euroopan investointipankki, joka toimii sille tällä sopimuksella sekä siihen liitettyllä perussäännöllä annettujen toimivaltuuksien rajoissa.

10 artikla

Jäsenvaltiot toteuttavat kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia tästä sopimuksesta tai yhteisön toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi. Ne helpottavat yhteisön päämäärän toteuttamista.

Ne pidättyvät kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

11 artikla

1. Jäsenvaltiot, jotka aikovat perustaa keskenään tiiviimmän yhteistyön jollakin tässä sopimuksessa tarkoitetulla alalla, esittävät asiasta pyynnön komissiolle, joka voi tehdä siitä ehdotuksen neuvostolle. Jos komissio ei tee ehdotusta, se ilmoittaa asianomaisille jäsenvaltioille perustelunsa.

2. Neuvosto myöntää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 43–45 artiklan mukaisesti määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan oikeuden toteuttaa 1 kohdassa tarkoitettua tiiviimpää yhteistyötä. Jos tiiviimpi yhteistyö koskee alaa, jolla sovelletaan tämän sopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä, edellytetään Euroopan parlamentin puoltavaa lausuntoa.

Neuvoston jäsen voi pyytää, että asia esitellään Eurooppa-neuvostolle. Kun asia on esitelty Eurooppa-neuvostossa, neuvosto voi tehdä ratkaisunsa tämän kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti.

3. Tiiviimpien yhteistyötoimien toteuttamisen edellyttämiin säädöksiin ja päätöksiin sovelletaan kaikkia tämän sopimuksen asiaa koskevia määräyksiä, jollei tässä artiklassa tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 43–45 artiklassa toisin määrätä.

11 a artikla

Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua 11 artiklan nojalla perustettuun tiiviimpään yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja komissiolle, joka antaa neuvostolle lausunnon kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Komissio päättää asiasta sekä tarpeellisina pitämistään erityisjärjestelyistä neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.

12 artikla

~~Kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä tämän sopimuksen soveltamisalalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen erityismääräysten soveltamista.~~

Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä noudattaen hyväksyä toteuttaa sääntelyn kaikki toimenpiteet, joilla pyritään kieltämään [(...) artiklassa]¹ tarkoitettu kansalaisuuteen perustuva tällainen syrjintä.

13 artikla

1. Neuvosto voi tässä sopimuksessa **perustuslaissa yhteisölle unionille** uskotun toimivallan rajoissa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan **toteuttaa hyväksyä yksimielisesti** tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen **perustuslain** muiden määräysten soveltamista. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, ~~neuvosto noudattaa perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä silloin kun se hyväksyy yhteisön edistämistoimenpiteitä~~ **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen unionin edistämistoimenpiteitä**, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien tai asetusten yhdenmukaistamista, ~~tukeakseen ja joilla tuetaan~~ **ja joilla tuetaan** jäsenvaltioiden toimia, joilla pyritään myötävaikuttamaan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen.

14 artikla²

1. **Unioni-Yhteisö hyväksyy** toimenpiteet, joiden tarkoituksena on toteuttaa sisämarkkinat³ ~~asteittain 31 päivänä joulukuuta 1992 päättyvän kauden kuluessa tämän artiklan, [15 ja 26 artiklan], [47 artiklan 2 kohdan] sekä [49, 80, 93 ja 95 artiklan] mukaisesti, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen perustuslain~~ muiden määräysten soveltamista.

2. Sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ määräysten mukaisesti.

¹ Lisättävä viittaus I osassa olevaan "kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän" kieltoa koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 6 artikla).

² 14 ja 15 artikla voitaisiin siirtää "yhteisön politiikkaa" koskevan nykyisen III osan alkuun. Lisäksi voidaan pohtia, olisiko "sisämarkkinoille" syytä varata yksi osasto tai luku, jonka alussa artiklat voisivat olla.

³ Viittaus päivämäärään on vanhentunut. Ehdotetaan sen poistamista.

3. **Neuvosto hyväksyy määräenemmistöllä toimenpiteet, joissa määritellään määrättelee määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ne suuntaviivat ja edellytykset, jotka ovat tarpeen tasapainoisen edistymisen takaamiseksi kaikilla kyseisillä aloilla.**¹

15 artikla²

Laatiessaan ehdotuksiaan [14 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi komissio ottaa huomioon sen, kuinka paljon tiettyjen eri kehitystasoilla olevien kansantalouksien täytyy ponnistella sisämarkkinoiden **toteuttamiseksi toteuttamiskauden aikana**, ja se voi tehdä ehdotuksia aiheellisiksi säännöksiksi **toimenpiteiksi**.

Jos ~~nämä säännökset~~ **toimenpiteet** ovat muodoltaan ~~poikkeussäännöksiä~~ **poikkeustoimenpiteitä**, niiden tulee olla väliaikaisia ja sellaisia, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä ~~yhteismarkkinoiden~~ **sisämarkkinoiden** toiminnalle.

16 artikla

Ottaen huomioon yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tärkeän aseman unionin [yhteisten arvojen]³ joukossa ja niiden merkityksen sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämässä ~~yhteisö~~ **unioni** ja jäsenvaltiot huolehtivat kukin toimivaltansa mukaisesti ja ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** soveltamisalalla siitä, että tällaiset palvelut toimivat sellaisin perustein ja edellytyksin, että ne voivat täyttää tehtävänsä, sanotun kuitenkin rajoittamatta [73, 86 ja 87 artiklan] soveltamista.

¹ Vaikuttaa siltä, että tätä kohtaa ei ole käytetty koskaan. Pitäisikö se poistaa?

² On ehdotettu, että viittaus sisämarkkinoiden toteuttamiskauden poistettaisiin (vrt. 14 artiklaa koskeva alaviite). Viittauksen poistaminen saattaisi kuitenkin tässä yhteydessä johtaa niiden 15 artiklassa määrättyjen poikkeusmahdollisuuksien pitkittymiseen, joita voitaisiin soveltaa vain kyseisenä kautena.

³ Tätä "yhteisten arvojen" käsitettä voidaan pohtia, sillä "arvojen" käsite määritellään I osan "unionin arvoja" koskevassa artiklaehdotuksessa (CONV 528/03, 2 artikla) ja sillä viitataan ihmisoikeuksien kaltaisiin arvoihin. On ehdotettu, että pyrittäisiin löytämään joku muu ilmaisu.

TOINEN OSA

UNIONIN KANSALAIKUUS

17 artikla¹

~~1. Otetaan käyttöön unionin kansalaisuus. Unionin kansalainen on jokainen, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus. Unionin kansalaisuus täydentää, mutta ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta.~~

~~2. Unionin kansalaisilla on tässä sopimuksessa määrätty oikeudet ja velvollisuudet.~~

18 artikla

~~1. Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei tässä sopimuksessa määrättyistä tai sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädettyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu.²~~

2. Jos jokin yhteisen unionin toimi osoittautuu tarpeelliseksi tämän kaikkien unionin kansalaisten oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun käsittelevässä [... artiklassa]³ tarkoitetun tavoitteen saavuttamiseksi eikä tässä sopimuksessa perustuslaissa ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat lainsäädäntömenettelyä noudattaen hyväksyä toimenpiteitä, joilla pyritään helpottamaan tämän oikeuden käyttämistä neuvosto voi antaa säännöksiä 1 kohdassa tarkoitettujen oikeuksien käyttämisen helpottamiseksi. Neuvosto tekee ratkaisunsa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

3. Mitä [2 kohdassa] määrätään, ei koske passeja, henkilötodistuksia, oleskelulupia tai muita niihin rinnastettavia asiakirjoja koskevia määräyksiä toimenpiteitä eivätkä eikä sosiaaliturvaa tai sosiaalista suojelua koskevia määräyksiä.⁴

¹ 17 artikla poistetaan ja korvataan I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 1 kohta).

² 18 artiklan 1 kohta on poistettu ja korvattu I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta).

³ Lisättävä viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta).

⁴ On ehdotettu, että selvennettäisiin, onko tällä kohdalla tarkoitus sulkea pois kaikki tämän artiklan mukainen toimivalta luetelluilla aloilla vai onko tarkoitus sulkea pois yhteispäätös tai pelkästään neuvoston määräenemmistöpäätös. Jälkimmäisessä tapauksessa valmistelukunnan olisi selvítettävä, olisiko 3 kohdassa tarkoitetuille toimenpiteille syytä varata oma oikeusperusta.

19 artikla¹

1. ~~Jokaisella unionin kansalaisella on kunnallinen äänioikeus ja vaalikelpoisuus jäsenvaltiossa, jossa hän asuu mutta jonka kansalainen hän ei ole, samoin edellytyksin kuin tuon jäsenvaltion omilla kansalaisilla. Tätä oikeutta² käytetään niiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jotka neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan; Neuvosto hyväksyy yksimielisesti komission ehdotuksesta toimenpiteet, joilla vahvistetaan [(...) artiklassa³] tarkoitettu jokaisen unionin kansalaisen kunnallinen äänioikeus ja vaalikelpoisuus jäsenvaltiossa, jossa hän asuu. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan. Näihin yksityiskohtaisiin sääntöihin voi sisältyä poikkeussäännöksiä, jos ne ovat perusteltuja jonkin jäsenvaltion erityisten ongelmien takia.~~

2. ~~Jokaisella unionin kansalaisella on äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa jäsenvaltiossa, jossa hän asuu mutta jonka kansalainen hän ei ole, samoin edellytyksin kuin tuon jäsenvaltion omilla kansalaisilla; Neuvosto hyväksyy yksimielisesti komission ehdotuksesta toimenpiteet, joilla vahvistetaan [(...) artiklassa⁴] tarkoitettu jokaisen unionin kansalaisen äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa siinä jäsenvaltiossa, jossa hän asuu. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta [190 artiklan 4 kohdan]⁵ ja sen soveltamisesta soveltamiseksi hyväksytyjen toimenpiteiden annettujen säännösten soveltamista. Tätä oikeutta käytetään niiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jotka neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan; Näihin yksityiskohtaisiin sääntöihin voi sisältyä poikkeussäännöksiä, jos ne ovat perusteltuja jonkin jäsenvaltion erityisten ongelmien takia.~~

¹ On ehdotettu, että nämä kaksi käytännöllisesti katsoen samanlaista kohtaa sulautettaisiin yhteen, mikäli löydetään ratkaisu 190 artiklan 4 kohtaan viittaamista koskevaan ongelmaan (ks. jäljempänä 19 artiklan 2 kohtaa koskeva alaviite).

² 19 artiklan 1 ja 2 kohdan ensimmäinen virke on poistettu ja korvattu I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta).

³ Lisättävä viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta).

⁴ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta).

⁵ Viittaus 190 artiklaan (Euroopan parlamentin jäsenten yhdenmukainen vaalimenettely, jota käsitellään I osassa) koski oikeutta (äänioikeutta/vaalikelpoisuutta Euroopan parlamentin vaaleissa) eikä menettelyä, jolla tämän oikeuden käyttämistä koskevat määräykset annetaan (josta määrätään tässä). I osassa olevassa "kansalaisuutta" koskevassa artiklaehdotuksessa (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta), johon tämä oikeus sisältyy, ei kuitenkaan enää viitata 190 artiklaan. Jos tähän jätetään ainoastaan menettelyä koskeva viittaus 190 artiklaan, viittauksen soveltamisala muuttuisi, ellei siitä tehdä erillistä virkettä, jossa täsmennetään, että sitä sovelletaan ainoastaan äänioikeuteen ja vaalikelpoisuuteen.

20 artikla¹

~~Jokainen unionin kansalainen saa kolmannen maan alueella, jossa jäsenvaltiolla, jonka kansalainen hän on, ei ole edustusta, suojelua minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset. Jäsenvaltiot vahvistavat tarpeelliset säännöt keskenään ja aloittavat tällaisen suojelun turvaamiseksi tarvittavat kansainväliset neuvottelut, joilla pyritään turvaamaan [...] artiklassa]² tarkoitettu unionin kansalaisten diplomaatti- ja konsulisuojelu kolmansissa valtioissa.~~

21 artikla³

~~Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vedota Euroopan parlamenttiin 194 artiklan mukaisesti.~~

~~Jokainen unionin kansalainen voi kääntyä 195 artiklan mukaisesti asetettavan oikeusasiamiehen puoleen.~~

Jäljempänä 314 artiklassa on lueteltu kielet, joilla jokainen unionin kansalainen voi [...] artiklan⁴] nojalla kirjoittaa tässä artiklassa tai 7 artiklassa tarkoitetulle toimielimelle tai elimelle, joiden on vastattava hänelle samalla kielellä. jollakin 314 artiklassa mainitulla kielellä Tässä artiklassa tarkoitetut toimielimet ja elimet ovat ne, jotka on lueteltu [... artiklassa], sekä oikeusasiamies.⁵

22 artikla

Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle joka kolmas vuosi kertomuksen [...] artiklan⁶] ja [tämän osan] määräysten soveltamisesta. Tässä kertomuksessa otetaan huomioon unionin kehitys.

-
- ¹ 20 artiklan ensimmäinen virke on poistettu ja korvattu I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta). Jäsenvaltiot ovat neuvotelleet neuvostossa tämän määräyksen toteuttamisesta ja tehneet keskenään kansainvälisen sopimuksen. Valmistelukunta voisi selvittää, olisiko syytä muuttaa menettelyä, jolla tässä artiklassa määrätyt säännöt on vahvistettava, ja etenkin, olisiko mahdollista olla enää käyttämättä yleissopimusta (ks. yksinkertaistamistyöryhmä 9:n loppuraportti, s. 5).
- ² Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta).
- ³ Kaksi ensimmäistä kohtaa, jotka eivät ole operatiivisia ja joissa ainoastaan viitataan 194 ja 195 artiklaan, on poistettava, sillä niissä käsitelty oikeus sisältyy jo I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan viimeinen luetelmakohta).
- ⁴ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan viimeinen luetelmakohta).
- ⁵ Lisätään viittaus I osan artiklaehdotukseen, johon sisältyy luettelo toimielimistä ja molemmista neuvoa-antavista elimistä (talous- ja sosiaalikomitea sekä alueiden komitea).
- ⁶ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohta).

Oikeudellisten yksiköiden asiantuntijaryhmän konsolidoitu raportti, 13.3.2003 - II nide - A-osa (EY-sopimus)

Tältä pohjalta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen **perustuslain** muiden määräysten soveltamista, neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan **hyväksyä antaa tässä osassa [(...) artiklassa¹]** tarkoitettujen oikeuksien täydentämisestä säännöksiä **täydentämiseksi toimenpiteitä**, joiden hyväksymistä jäsenvaltioiden valtiosääntöjen asettamien vaatimusten mukaisesti se suosittaa jäsenvaltioille. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

KOLMAS OSA

~~YHTEISÖN~~ UNIONIN POLITIIKKA

I OSASTO

TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

23 artikla

1. ~~Yhteisön Unioni käsittää perustana on tulliliitto~~ **tulliliiton**, joka kattaa kaiken tavaroiden kaupan ja merkitsee, että vienti- ja tuontitullit sekä kaikki vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä ja että toteutetaan yhteinen tullitariffi suhteessa kolmansiin maihin.
2. [Tämän osaston] [25 artiklaa] ja [2 **lukua**] ~~luvun määräyksiä~~ sovelletaan jäsenvaltioista peräisin oleviin tuotteisiin sekä sellaisiin kolmansista maista tuleviin tuotteisiin, jotka ovat jäsenvaltioissa vapaassa vaihdannassa.

24 artikla

Kolmansista maista tulevien tuotteiden katsotaan olevan jäsenvaltiossa vapaassa vaihdannassa, jos tuontimuodollisuuksia on noudatettu ja tuotteista on tässä jäsenvaltiossa kannettu niistä menevät tullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut eikä näitä tullevia tai maksuja ole kokonaan tai osittain palautettu.

¹ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohta).

1 LUKU

TULLILIITTO

25 artikla

Tuonti- ja vientitullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä. Tämä koskee myös fiskaalisia tulleja.

26 artikla

~~Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta yhteisen tullitariffin tullit.~~
Neuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta määräenemmistöllä toimenpiteet, joilla vahvistetaan yhteisen tullitariffin tullit.

27 artikla

Hoitaessaan tässä luvussa määrättyjä tehtäviään komissio pitää lähtökohtanaan:

- a) tarvetta edistää jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välistä kauppaa;
- b) kilpailun edellytysten kehitystä ~~yhteisössä~~ **unionissa** siltä osin kuin se parantaa yritysten kilpailukykyä;
- c) raaka-aineiden ja puolivalmisteiden saantia koskevia ~~yhteisen~~ **unionin** tarpeita, jolloin komissio huolehtii siitä, että jäsenvaltioiden välisiä kilpailun edellytyksiä valmiiden tuotteiden osalta ei vääristetä;
- d) tarvetta välttää vakavia häiriöitä jäsenvaltioiden taloudessa sekä tarvetta varmistaa tuotannon järkiperäinen kehitys ja kulutuksen kasvu ~~yhteisössä~~ **unionissa**.

2 LUKU

JÄSENVALTIOIDEN VÄLISTEN MÄÄRÄLLISTEN RAJOITUSTEN KIELTÄMINEN

28 artikla¹

Jäsenvaltioiden väliset **sekä** tuonnin **että** viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

~~29 artikla~~

~~Jäsenvaltioiden väliset viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.~~

30 artikla

Mitä [28] ja ~~29~~-artiklassa määrätään, ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

31 artikla

1. Jäsenvaltiot mukauttavat kaupallisia valtion monopolejaan niin, että tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskevissa ehdoissa ei syrjitä jäsenvaltioiden kansalaisia.

~~Tämän artiklan määräyksiä~~ **Tätä artiklaa** sovelletaan kaikkiin toimielimiin, joiden välityksellä jäsenvaltio lain nojalla tai tosiasiallisesti suoraan tai välillisesti valvoo tai ohjaa jäsenvaltioiden välistä tuontia tai vientiä taikka olennaisesti vaikuttaa siihen. ~~Näitä määräyksiä~~ **Sitä** sovelletaan myös monopoleihin, jotka perustuvat valtion myöntämään yksinoikeuteen.

2. Jäsenvaltiot eivät toteuta uusia toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa [1 kohdan] periaatteiden kanssa tai joilla rajoitetaan jäsenvaltioiden välisten tullien ja määrällisten rajoitusten kieltämistä koskevien artiklojen soveltamisalaa.

¹ Ehdotetaan, että tämä artikla sulautettaisiin 29 artiklaan.

3. Jos kaupalliseen valtion monopoliin liittyy sääntely, jonka tarkoituksena on helpottaa maataloustuotteiden menekkiä tai varmistaa niistä paras mahdollinen tuotto, tätä artiklaa sovellettaessa on tarpeen antaa yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee.

II OSASTO

MAATALOUS¹

32 artikla

1. ~~Yhteismarkkinat~~ **Sisämarkkinat** käsittävät myös maatalouden ja maataloustuotteiden kaupan. Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin.
2. ~~Yhteismarkkinoiden~~ **Sisämarkkinoiden** toteuttamista koskevia määräyksiä sovelletaan maataloustuotteisiin, jollei [33–38 artiklassa] toisin määrätä.
3. **[Liitteessä I] lueteltuihin tuotteisiin** ~~Tuotteet, joihin sovelletaan 33–38 artiklan artiklaa~~ määräyksiä, mainitaan tämän sopimuksen liitteessä I olevassa luettelossa².
4. Maataloustuotteiden ~~yhteismarkkinoiden~~ **sisämarkkinoiden** toiminnan ja kehittämisen yhteydessä on toteutettava yhteinen maatalouspolitiikka.

33 artikla

1. Yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on:
 - a) lisätä maatalouden tuottavuutta edistämällä teknistä kehitystä sekä varmistamalla, että maataloustuotantoa kehitetään järkiperäisesti ja että tuotannontekijöitä, varsinkin työvoimaa, hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla;
 - b) taata näin maatalousväestölle kohtuullinen elintaso erityisesti lisäämällä maataloudessa työskentelevien henkeä kohti laskettuja tuloja;
 - c) vakauttaa markkinat;
 - d) varmistaa tarvikkeiden saatavuus;
 - e) taata kohtuulliset kuluttajahinnat.

¹ Ehdotetaan, että selvitettäisiin, olisiko otsikkoon syytä lisätä sanat "JA KALASTUS". Jos ehdotus hyväksytään, 32 artiklan muotoilua olisi mukautettava.

² Ehdotetaan näiden tarpeettomien tekstinkohtien poistamista: viittaus liitteeseen voi viitata vain perustuslakiin.

2. Yhteistä maatalouspolitiikkaa ja sen mahdollisia erityismenetelmiä suunniteltaessa otetaan huomioon:

- a) maatalouselinkeinon erityisluonne, joka johtuu maatalouden yhteiskunnallisesta rakenteesta sekä eri maatalousalueiden välisistä rakenteellisista eroista ja luonnonolojen eroista;
- b) tarve toteuttaa aiheelliset mukautukset asteittain;
- c) se, että maatalous on jäsenvaltioissa tuotannonala, joka liittyy läheisesti talouteen kokonaisuudessaan.

34 artikla

1. Edellä [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi toteutetaan yhteinen maatalouden markkinajärjestely.

Tuotteen mukaan järjestelynä on jokin seuraavista:

- a) yhteiset kilpailusäännöt;
- b) erilaisten kansallisten markkinajärjestelyjen pakollinen yhteensovittaminen;
- c) Euroopan markkinajärjestely.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu yhteinen järjestely voi käsittää kaikki [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet, erityisesti hintasääntelyn, tuen tuotteiden tuotantoa ja myyntiä varten, varastoimis- ja tasausjärjestelyt sekä yhteiset viennin ja tuonnin vakauttamisjärjestelmät.

Yhteisen järjestelyn tulee rajoittua vain [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseen, eikä siinä saa syrjiä tuottajia tai kuluttajia yhteisössä **unionissa**.

Mahdollisen yhteisen hintapolitiikan tulee pohjautua yhteisiin perusteisiin ja yhdenmukaisiin laskentamenetelmiin.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun yhteisen järjestelyn tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan perustaa yksi tai useampi maatalouden ohjaus- ja tukirahasto.

35 artikla

Edellä [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi yhteisessä maatalouspolitiikassa voidaan:

- a) sovittaa tehokkaalla tavalla yhteen pyrkimykset ammatillisessa koulutuksessa, tutkimuksessa ja maatalousneuvonnassa, jolloin voidaan yhteisesti rahoittaa hankkeita tai laitoksia;
- b) yhteisin toimin edistää joidenkin tuotteiden kulutusta.

36 artikla

Maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan sovelletaan kilpailusääntöjä ~~koskevan luvun määräyksiä~~ **koskevaa [lukua]** vain siltä osin kuin neuvosto [37 artiklan 2 ja 3 kohdan] mukaisesti ja niissä määrättyä menettelyä noudattaen sekä ottaen huomioon [33 artiklassa] luetellut tavoitteet määrittää.

Neuvosto voi erityisesti **hyväksyä toimenpiteet, joilla annetaan lupa antaa luvan** tuen myöntämiseen:

- a) rakenteellisista syistä tai luonnonolojen vuoksi epäedullisessa asemassa olevien yritysten suojelemiseksi;
- b) taloudellisten kehitysohjelmien mukaisesti.

37 artikla

~~1. Yhteisen maatalouspolitiikan suuntaviivojen laatimista varten komissio kutsuu heti tämän sopimuksen tultua voimaan koolle jäsenvaltioiden konferenssin, jonka tehtävänä on jäsenvaltioiden maatalouspolitiikan vertaileminen erityisesti laatimalla selvitys jäsenvaltioiden tuotantomahdollisuuksista ja tarpeista.¹~~

2. Ottaen huomioon 1 kohdassa tarkoitetun konferenssin työn tulokset **Komissio tekee kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta** ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan ehdotuksia yhteisen maatalouspolitiikan suunnittelemisesta, sen toteuttamisesta ja kansallisten järjestelyjen korvaamisesta jollakin [34 artiklan 1 kohdassa] tarkoitetulla järjestelmällä sekä [tässä osastossa] ~~erityisesti~~ mainittujen toimenpiteiden toteuttamisesta.

Näissä ehdotuksissa ~~on otettava~~ **otetaan** huomioon tässä osastossa mainittujen maatalousasioiden keskinäinen riippuvuus.

¹ Tämä kohta on vanhentunut. Konferenssi pidettiin Stresassa vuonna 1958. Sen tulokset sisältyvät näin ollen jo yhteisön säännöstöön.

Neuvosto antaa komission ehdotuksesta määräenemmistöllä **lakeja/asetuksia¹ ja puitelakeja**, komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan asetuksia ja direktiivejä sekä tekee **sekä tekee päätöksiä ja antaa suosituksia**, sanotun kuitenkaan rajoittamatta suositusten antamista. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

3. ~~Neuvosto voi määräenemmistöllä~~ **Kansalliset markkinajärjestelyt voidaan** edellistä kohtaa noudattaen korvata [34 artiklan 1 kohdassa] tarkoitetulla yhteisellä järjestelyllä, jos²:

- a) yhteinen järjestely antaa niille korvaamista vastustaville jäsenvaltioille, joilla on kansallinen järjestely kyseistä tuotantoa varten, yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee; tällöin otetaan huomioon mahdollisen mukauttamisen ja tarpeellisen erikoistumisen aikataulu; ja
- b) tämä järjestely takaa kaupankäynnille ~~yhteisössä~~ **unionissa** vastaavat edellytykset kuin kansallisilla markkinoilla.

4. Jos joitakin raaka-aineita varten muodostetaan yhteinen järjestely ennen kuin on olemassa yhteinen järjestely vastaavia jalostettuja tuotteita varten, näitä raaka-aineita voidaan tuoda ~~yhteisön~~ **unionin** ulkopuolelta, jos niitä käytetään jalostettuihin tuotteisiin, jotka on tarkoitettu vietäviksi kolmansiin maihin.

38 artikla

Jos jotakin tuotetta koskee jäsenvaltiossa sellainen kansallinen markkinajärjestely tai siihen sovelletaan sellaista vaikutukseltaan vastaavaa kansallista sääntelyä, joka vaikuttaa toisen jäsenvaltion vastaavanlaiseen tuotantoon, jäsenvaltiot perivät tasoitusmaksua tuotaessa tätä tuotetta jäsenvaltiosta, jossa kyseinen järjestely on tai jossa kyseistä sääntelyä sovelletaan, jollei tämä valtio peri tasoitusmaksua tuotteen viennistä.

Komissio vahvistaa nämä maksut niin suuriksi kuin tasapainon palauttamiseksi on tarpeen; komissio voi myös antaa luvan muihin toimenpiteisiin, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt se määrittelee.

¹ Koska I osan V osastoon "toimivallan käyttö" kuuluvien artiklaehdotusten mukaan (CONV 571/03, 25 ja 26 artikla) neuvosto voi joko säätää lakeja tai antaa asetuksia, valmistelukunnan olisi määritettävä, missä tapauksissa neuvostolla on tämän artiklan soveltamisalalla käytettävissään joko jompikumpi näistä säädöslajeista tai ne molemmat (ks. tämän raportin liitteessä II oleva selitys).

² Maininta on tarpeeton, koska sovellettava menettely käy jo ilmi viittauksesta 37 artiklan 2 kohtaan.

III OSASTO

HENKILÖIDEN, PALVELUJEN JA PÄÄOMIEN VAPAA LIIKKUVUUS

1 LUKU

TYÖNTEKIJÄT

39 artikla

1. ~~Turvataan työntekijöiden vapaa liikkuvuus yhteisössä~~ **Työntekijöillä on oikeus liikkua vapaasti unionissa.**¹
2. ~~Se merkitsee, että Kaikki kansalaisuuteen perustuva jäsenvaltioiden työntekijöiden syrjintä työsopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa poistetaan on kiellettyä.~~²
3. **Työntekijöillä on** yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden vuoksi perustelluin rajoituksin ~~se sisältää oikeuden~~ **oikeus**³:
 - a) hakea tosiasiallisesti tarjottua työtä;
 - b) liikkua tässä tarkoituksessa vapaasti jäsenvaltioiden alueella;
 - c) oleskella jäsenvaltion alueella työn tekemiseksi tämän valtion kotimaisten työntekijöiden työsuhdetta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti;
 - d) työsuhteen päätyttyä jäädä jäsenvaltion alueelle komission antamissa ~~soveltamisasetuksissa~~ **asetuksissa** säädetyin edellytyksin.
4. ~~Tämän artiklan määräykset eivät~~ **Tämä artikla ei** koske julkishallinnon palvelussuhteita.

¹ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

² Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

³ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

40 artikla

~~Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivein tai asetuksin ne toimenpiteet Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat lainsäädäntömenettelyä noudattaen lait tai puitelait, jotka ovat tarpeen [39 artiklassa]~~ tarkoitetun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan. Näillä laeilla ja puitelaeilla pyritään erityisesti:**

- a) ~~varmistamalla~~ **varmistamaan** kansallisten työvoimaviranomaisten kiinteä yhteistoiminta;
- b) ~~poistamalla~~ **poistamaan** sellaiset kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat hallinnolliset menettelyt ja käytännöt sekä avoimna oleviin työpaikkoihin pääsyä koskevat määräajat, joiden voimassa pitäminen olisi esteenä työntekijöiden liikkuvuuden vapauttamiselle;
- c) ~~poistamalla~~ **poistamaan** kaikki sellaiset kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat määräajat ja muut rajoitukset, joilla asetetaan muiden jäsenvaltioiden työntekijöille erilaiset työpaikan vapaata valintaa koskevat ehdot kuin jäsenvaltion kotimaisille työntekijöille;
- d) ~~toteuttamalla~~ **toteuttamaan** järjestelmiä, joiden avulla työtä välitetään ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan välinen tasapaino säilytetään siten, että eri alueilla ja teollisuudenaloilla vältetään elintasoa ja työllisyyttä uhkaavat vakavat vaarat.

41 artikla

Jäsenvaltiot edistävät nuorten työntekijöiden vaihtoa osana yhteistä toimintaohjelmaa.¹

42 artikla

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen ~~Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen~~ komission ehdotuksesta sellaiset sosiaaliturvan alan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen työntekijöiden² vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi, erityisesti ottamalla käyttöön järjestelmän, joka turvaa siirtotyöläisille ja heidän huollettavilleen sen, että:

¹ Ehdotetaan, että selvitetäisiin, kannattaisiko tätä määräystä "uudenaikaistaa" siten, että siinä määrättäisiin unionin toimivallasta, jonka luonne olisi määriteltävä.

² Tämä oikeusperusta antaa mahdollisuuden ainoastaan "työntekijöitä" eli palkansaajia koskevien toimenpiteiden toteuttamiseen. Sosiaaliturva-asetuksen ulottaminen koskemaan itsenäisiä ammatinharjoittajia on tehty EY:n perustamissopimuksen 308 artiklan perusteella. Jos valmistelukunta haluaa rajoittaa 308 artiklan käyttöä, se voisi selvittää, olisiko itsenäisten ammatinharjoittajien "sijoittautumista" käsittelevässä luvussa aiheellista määrätä nimenomaan tätä kysymystä koskevasta oikeusperustasta.

- a) kaudet, jotka eri maiden lainsäädännön mukaan otetaan huomioon oikeuden saamiseksi etuuteen ja sen säilyttämiseksi sekä etuuden määrän laskemiseksi, lasketaan yhteen;
- b) etuudet maksetaan jäsenvaltioiden alueella asuville.

~~Neuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti.¹~~

2 LUKU

SIJOITTAUTUMISOIKEUS

43 artikla

~~Jäljempänä olevien määräysten [Tämän luvun] mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisen vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle. Myös kielletään rajoitukset, jotka estävät jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita jäsenvaltion kansalaisia perustamasta kauppaedustajan liikkeitä, sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä.~~

Jollei pääomia koskevan [luvun] määräyksistä muuta johdu, **jäsenvaltion kansalaisilla on toisen jäsenvaltion alueella sijoittautumisvapautteen kuuluu-oikeus** ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa itsenäistä ammattia sekä oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä, erityisesti [48 artiklan toisessa kohdassa] tarkoitettuja yhtiöitä, niillä edellytyksillä, jotka sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia.²

44 artikla

1. ~~Neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivien säännöksiä Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat lainsäädäntömenettelyä noudattaen puitelakeja sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi tietyllä toimialalla. Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.~~

2. **Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio suorittavat niille edellä 1 kohdassa määrätyt tehtävät erityisesti:**

¹ Poistetaan neuvoston yksimielisyys (ks. yksinkertaistamistyöryhmä 9:n raportti, s. 14).

² Tämä muotoilu on suorempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin (ks. myös työntekijöitä koskeva 39 artikla).

- a) suomalla yleensä etusijan niille toimialoille, joilla sijoittautumisvapaus vaikuttaa hyvin suotuisasti tuotantoon ja kauppaan;
- b) varmistamalla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen kiinteän yhteistoiminnan saadakseen tietoa niiden eri toimialojen erityisolosta ~~yhteisössä~~ **unionissa**, joita asia koskee;
- c) poistamalla kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat sellaiset hallinnolliset menettelyt ja käytännöt, joiden voimassa pitäminen olisi sijoittautumisvapauden esteenä;
- d) huolehtimalla jäsenvaltion alueella työtä tekevien, toisesta jäsenvaltiosta olevien työntekijöiden mahdollisuudesta jäädä tämän valtion alueelle harjoittamaan itsenäistä ammattia, jos he täyttävät ne edellytykset, jotka heidän olisi täytettävä, jos he tulisivat tähän jäsenvaltioon silloin, kun he aikovat ryhtyä harjoittamaan tätä ammattia;
- e) tekemällä jäsenvaltion kansalaisille mahdolliseksi hankkia ja käyttää toisen jäsenvaltion alueella olevaa kiinteää omaisuutta, sikäli kuin se ei ole ristiriidassa [33 artiklan 2 kohdassa] määrättyjen periaatteiden kanssa;
- f) poistamalla jokaisella kyseeseen tulevalla toimialalla sijoittautumisvapauden rajoitukset asteittain niin edellytyksistä, jotka koskevat kauppaedustajan liikkeiden, sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden perustamista jäsenvaltion alueelle, kuin edellytyksistä, jotka koskevat päätoimipaikan henkilöstön pääsyä näiden johto- ja valvontatehtäviin;
- g) sovittamalla tarpeen mukaan yhteen ja pyrkimällä tekemään samanvertaisiksi ne takeet, joita jäsenvaltioissa edellytetään [48 artiklan toisessa kohdassa] tarkoitetuilta yhtiöiltä niin yhtiön jäsenten kuin ulkopuolisten etujen turvaamiseksi;
- h) huolehtimalla siitä, että jäsenvaltioiden myöntämä tuki ei vääristä sijoittautumisen edellytyksiä.

45 artikla

~~Tämän luvun määräyksiä~~ **Tätä lukua** ei jäsenvaltiossa sovelleta toimintaan, joka jatkuvasti tai tilapäisesti liittyy julkisen vallan käyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa.¹

Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ~~päätää~~ **hyväksyä toimenpiteet, joilla tietty toiminta suljetaan**, ~~että tämän luvun soveltamisalan ulkopuolelle~~ **määräykset eivät koske tiettyä toimintaa.**

¹ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

46 artikla

1. ~~Tämän luvun määräykset~~ **Tämä luku** ja niiden sen nojalla hyväksytyt toimenpiteet eivät rajoita niiden **jäsenvaltioiden** lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten soveltamista, joiden mukaan ulkomaalaisiin sovelletaan erityissääntelyä yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden perusteella.
2. Neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit edellä mainittujen **Euroopan parlamentti ja neuvosto säätävät lainsäädäntömenettelyä noudattaen puitelait 1 kohdassa tarkoitettujen kansallisten** säännösten yhteensovittamisesta.

47 artikla¹

1. Helpottaakseen itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana **Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat lainsäädäntömenettelyä noudattaen puitelakeja:** ~~neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivejä~~
 - a) tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta,
 - b) itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta
2. ~~Samaa tarkoitusta varten neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa direktiiveistä kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti, jos niiden panemiseksi täytäntöön ainakin yhdessä jäsenvaltiossa on muutettava niitä ammatin harjoittamisesta lailla säädettyjä periaatteita, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden koulutusta ja ammattiin pääsyn edellytyksiä. Muissa tapauksissa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.²~~
3. Lääkäriammattia, lääketieteeseen liittyviä ammatteja ja apteekkialan ammatteja koskevien rajoitusten asteittainen poistaminen riippuu niiden harjoittamisen edellytysten yhteensovittamisesta eri jäsenvaltioissa.

¹ Ehdotetaan, että samaa menettelyä noudattavat 1 ja 2 kohta sulautettaisiin (neuvoston yksimielisyyden poistamisen johdosta, kuten yksinkertaistamistyöryhmä 9:n raportin sivulla 14 todetaan).

² Poistetaan neuvoston yksimielisyys (ks. yksinkertaistamistyöryhmä 9:n raportti, s. 14).

48 artikla

Jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetut yhtiöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisön unionin alueella, rinnastetaan tämän luvun määräyksiä [tätä lukua] sovellettaessa luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia.

Yhtiöillä tarkoitetaan siviili- ja kauppaoikeudellisia yhtiöitä, osuustoiminnallisia yhtiöitä sekä muita julkis- tai yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, lukuun ottamatta niitä, jotka eivät tavoittele voittoa.

3 LUKU

PALVELUT

49 artikla

~~Jäljempänä olevien määräysten~~ **Tämän luvun** mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat muuhun yhteisön unionin valtioon kuin palvelujen vastaanottajan valtioon sijoittautuneen jäsenvaltion kansalaisen vapautta tarjota palveluja yhteisössä.

Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta **hyväksyä toimenpiteet, joilla ulottaa tämän luvun määräykset tämä luku ulotetaan** koskemaan myös sellaisia palvelujen tarjoajia, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia, mutta jotka ovat sijoittautuneet yhteisöön **unioniin**.

50 artikla

~~Tässä sopimuksessa~~ **Perustuslaissa** palveluilla tarkoitetaan suorituksia, joista tavallisesti maksetaan korvaus ja joita määräykset tavaroiden, pääomien tai henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta eivät koske.

Palveluihin kuuluu erityisesti:

- a) teollinen toiminta;
- b) kaupallinen toiminta;
- c) käsityöläistoiminta;
- d) vapaiden ammattien harjoittamiseen kuuluva toiminta.

Palvelun tarjoaja saa tilapäisesti harjoittaa toimintaansa ~~valtiossa~~ **jäsenvaltiossa**, jossa palvelu tarjotaan, niillä edellytyksillä, jotka tämä ~~valtio~~ **jäsenvaltio** asettaa kansalaisilleen, sanotun kuitenkin rajoittamatta sijoittautumisoikeutta koskevan [luvun] ~~määräysten~~ soveltamista.

51 artikla

1. Palvelujen tarjoamisen vapauteen liikenteen alalla sovelletaan liikennettä ~~koskevan osaston määräyksiä~~ **koskevaa [osastoa]**.
2. Pääomien liikkuvuuteen liittyvät pankki- ja vakuutuspalvelut vapautetaan yhdessä pääomanliikkeiden vapauttamisen kanssa.

52 artikla

1. Neuvosto antaa määränemmistöllä komission ehdotuksesta **puitelait sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja Euroopan parlamenttia kuultuaan direktiivein säännöksiä** tietyn palvelun vapauden toteuttamiseksi. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja ~~direktiivejä~~ **puitelakeja** annettaessa etusijalla ovat yleensä palvelut, jotka suoraan vaikuttavat tuotantokustannuksiin tai joiden vapauttaminen osaltaan edistää tavaroiden kauppaa.

53 artikla¹

Jäsenvaltiot ovat valmiit etenemään palvelujen vapauttamisessa pidemmälle kuin [52 artiklan 1 kohdan] nojalla ~~annetuissa direktiiveissä~~ annetuissa **puitelaeissa** säädetään, jos niiden yleinen taloudellinen tilanne ja olot asianomaisella elinkeinoelämän alalla sen sallivat.

Komissio antaa asiasta suosituksia niille jäsenvaltioille, joita asia koskee.

54 artikla²

Kunnes rajoitukset, jotka koskevat palvelujen tarjoamisen vapautta, on poistettu, kukin jäsenvaltio soveltaa näitä rajoituksia [49 artiklan ensimmäisessä kohdassa] tarkoitettuihin palvelujen tarjoajiin heidän kansalaisuudestaan tai asuinpaikastaan riippumatta.

¹ Voidaan pohtia, onko tämän määräyksen säilyttäminen tarpeen.

² Voidaan pohtia, olisiko johdonmukaisuuden vuoksi tarkoituksenmukaista, että tällainen määräys koskisi horisontaalisesti kaikkia neljää vapautta.

55 artikla

Mitä [45–48 artiklassa] määrätään, sovelletaan [tässä luvussa] tarkoitettuihin kysymyksiin.

4 LUKU

PÄÄOMAT JA MAKSUT

56 artikla¹

1. Tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä **tai maksuja** jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.

~~2. Tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat maksuja jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.~~

57 artikla

1. Mitä [56 artiklassa] määrätään, ei estä soveltamasta kolmansiin maihin sellaisia rajoituksia, jotka ovat kansallisen lainsäädännön tai yhteisen unionin oikeuden mukaan voimassa 31 päivänä joulukuuta 1993 ja jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille.

2. Pyrkien mahdollisimman laajalti toteuttamaan jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisen pääomien vapaan liikkuvuuden tavoitteen neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ~~toteuttaa~~ **hyväksyä** toimenpiteitä, jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen perustuslain muiden [lukujen] soveltamista. **Neuvosto hyväksyy yksimielisesti ne** Yksimielisyys on kuitenkin niiden tässä kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisen edellytyksenä, jotka yhteisen unionin oikeudessa merkitsevät taantumista kolmansiin maihin tai kolmansista maista suuntautuvien pääomanliikkeiden vapauttamisessa.

¹ Ehdotetaan, että 1 ja 2 kohta sulautetaan yhteen.

58 artikla

1. Mitä [56 artiklassa] määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta:
 - a) soveltaa niitä verolainsäädäntönsä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella;
 - b) ~~toteuttaa kaikki toimenpiteet~~ antaa kaikki säännökset, jotka ovat välttämättömiä, jotta estetään verotusta ja rahoituslaitosten toiminnan vakauden valvontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten rikkominen, taikka säätää pääomanliikkeitä koskevista ilmoitusmenettelyistä hallinnollisten tietojen tai tilastotietojen saamiseksi taikka toteuttaa toimenpiteitä, jotka ovat perusteltuja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta.
2. Tämän [luvun] määräykset eivät rajoita sellaisten sijoittautumisoikeuden rajoitusten soveltamista, jotka ovat sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ perustuslain kanssa.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet ja menettelyt eivät saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään taikka [56 artiklassa] tarkoitetun pääomien ja maksujen vapaan liikkuvuuden peiteltyä rajoittamista.

59 artikla

Jos pääomanliikkeet kolmansiin maihin tai kolmansista maista poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia talous- ja rahaliiton toiminnalle, neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja EKP:a kuultuaan toteuttaa hyväksyä suhteessa kolmansiin maihin enintään kuusi kuukautta kestäviä suojatoimenpiteitä, jos tällaiset toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen. Se tekee ratkaisunsa EKP:a¹ kuultuaan.

60 artikla²

1. Jos yhteisön toimia pidetään tarpeellisina [301 artiklassa] tarkoitetuissa tapauksissa, neuvosto voi suhteessa niihin kolmansiin maihin³, joita asia koskee, [mainitussa artiklassa] määrättyä menettelyä noudattaen toteuttaa tarpeelliset kiireelliset pääomien liikkuvuutta ja maksuja koskevat toimenpiteet.

¹ Kysymys lyhenteiden käytöstä perustuslaissa (ks. ed. 8 artiklaa koskeva alaviite).

² Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä artiklaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä sen vuoksi käsitellä tässä. Työryhmä ehdottaa, että tarkasteltaisiin mahdollisuutta sulauttaa tämä artikla 301 artiklaan.

³ Se seikka, että on mainittu yksinomaan "maat", estää nykyisellään käyttämästä tätä artiklaa sanktioiden määräämiseen henkilöille tai muille kuin valtioille (esimerkiksi nimeltä mainituille talebaneille ja terroristeille). Tämä aukko pakottaa nyt käyttämään EY-sopimuksen 308 artiklaa. Työryhmä ehdottaa, että valmistelukunta pohtisi, olisiko aiheellista laajentaa tämän artiklan soveltamisalaa (ks. myös 301 artiklaa koskeva ehdotus).

2. Ennen kuin neuvosto on toteuttanut 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, jäsenvaltio voi, vakavin poliittisin perustein ja kiireellisyyssyistä, suhteessa kolmanteen maahan toteuttaa pääomien liikkuvuutta ja maksuja koskevia yksipuolisia toimenpiteitä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta [297 artiklan] soveltamista. Näistä toimenpiteistä on annettava tieto komissiolle ja muille jäsenvaltioille viimeistään niiden tullessa voimaan.

Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta päättää, että jäsenvaltion, jota asia koskee, on muutettava näitä toimenpiteitä tai kumottava ne. Neuvoston puheenjohtaja antaa Euroopan parlamentille tiedon neuvoston päätöksestä.

IV OSASTO¹

VIISUMI-, TURVAPAikka- JA MAAHANMUUTTOPOLITIikka SEKÄ MUU HENKILÖIDEN VAPAASEEN LIIKKUVUUTEEN LIITTYVÄ POLITIikka

61 artikla

Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamiseksi asteittain neuvosto toteuttaa:

- a) viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta toimenpiteet henkilöiden vapaan liikkuvuuden takaamiseksi 14 artiklan mukaisesti yhdessä suoraan niihin liittyvien 62 artiklan 2 ja 3 alakohdan, 63 artiklan 1 alakohdan a alakohdan ja 2 alakohdan a alakohdan mukaisten, ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa ja maahanmuuttoa koskevien rinnakkaistoimenpiteiden kanssa, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 31 artiklan e alakohdan mukaiset toimenpiteet rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi;
- b) turvapaikkaa ja maahanmuuttoa sekä kolmansien maiden kansalaisten oikeuksien turvaamista koskevia muita 63 artiklan mukaisia toimenpiteitä;
- c) 65 artiklan mukaiset oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa koskevat toimenpiteet;
- d) 66 artiklan määräysten mukaiset aiheelliset toimenpiteet hallinnollisen yhteistyön edistämiseksi ja tiivistämiseksi;

¹ Valmistelukunta tarkastelee uudelleen tätä osastoa, joten sitä ei käsitellä tässä.

- e) poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevat toimenpiteet, joilla Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräysten mukaisesti pyritään saavuttamaan korkea turvallisuustaso ehkäisemällä ja torjumalla rikollisuutta unionissa.

62 artikla

Neuvosto toteuttaa 67 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta:

- 1) toimenpiteet, joilla 14 artiklan mukaisesti varmistetaan, ettei sisärajojen ylittämisen yhteydessä unionin tai kolmansien maiden kansalaisiin kohdisteta henkilötarkastuksia;
- 2) jäsenvaltioiden ulkorajojen ylittämistä koskevat toimenpiteet, joilla vahvistetaan:
 - a) vaatimukset ja menettelyt, joita jäsenvaltioiden on noudatettava ulkorajoilla tapahtuvissa henkilötarkastuksissa,
 - b) enintään kolmeksi kuukaudeksi suunniteltua oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevat säännöt, erityisesti
 - i) luettelo kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske,
 - ii) viisumia myönnettäessä jäsenvaltioissa noudatettavat menettelyt ja edellytykset,
 - iii) yhtenäinen viisumin kaava, ja
 - iv) yhtenäistä viisumia koskevat säännöt;
- 3) toimenpiteet niiden edellytysten vahvistamiseksi, joiden mukaisesti kolmansien maiden kansalaiset voivat vapaasti matkustaa jäsenvaltioiden alueella enintään kolmen kuukauden ajan.

63 artikla

Neuvosto toteuttaa 67 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta:

- 1) turvapaikkaa koskevat toimenpiteet pakolaisten oikeudellista asemaa koskevan, 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen ja 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyn pöytäkirjan sekä muiden asiaa koskevien sopimusten mukaisesti seuraavilla aloilla:

- a) *perusteet ja menettelyt kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määräämiseksi,*
 - b) *vähimmäisvaatimukset turvapaikanhakijoiden vastaanotosta jäsenvaltioissa,*
 - c) *vähimmäisvaatimukset siitä, milloin kolmansien maiden kansalaisia on pidettävä pakolaisina,*
 - d) *vähimmäisvaatimukset menettelystä jäsenvaltioissa pakolaisaseman myöntämisessä tai peruuttamisessa;*
- 2) *pakolaisia ja muita kotiseudultaan siirtymään joutuneita henkilöitä koskevat toimenpiteet seuraavilla aloilla:*
- a) *vähimmäisvaatimukset tilapäisen suojelun antamisesta kolmansista maista saapuville, kotiseudultaan siirtymään joutuneille henkilöille, joita ei voida palauttaa kotimaahansa, sekä muutoin kansainvälisen suojelun tarpeessa oleville henkilöille,*
 - b) *pakolaisten ja kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden vastaanottamisen ja näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakaantumisen edistäminen;*
- 3) *maahanmuuttopolitiikkaa koskevat toimenpiteet seuraavilla aloilla:*
- a) *maahantuloa ja oleskelua koskevat edellytykset sekä menettelyt ja määräykset pitkäaikaisten viisumien ja oleskelulupien myöntämisessä jäsenvaltioissa, mukaan lukien perheiden yhdistäminen,*
 - b) *laiton maahantulo ja laiton oleskelu, mukaan lukien laittomasti maassa oleskelevien palauttaminen;*
- 4) *toimenpiteet niiden oikeuksien ja edellytysten määrittelemiseksi, joiden mukaisesti jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset saavat oleskella muissa jäsenvaltioissa.*

Neuvoston 3 ja 4 alakohdan nojalla toteuttamat toimenpiteet eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai ottamasta käyttöön kyseisillä aloilla kansallisia määräyksiä, jotka ovat tämän sopimuksen ja kansainvälisten sopimusten mukaisia.

Edellä mainittu viiden vuoden määräaika ei koske 2 alakohdan b alakohdan, 3 alakohdan a alakohdan ja 4 alakohdan nojalla toteutettavia toimenpiteitä.

64 artikla

1. Tämän osaston määräyksillä ei rajoiteta niitä velvollisuuksia, joita jäsenvaltiolla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.
2. Jos kolmansien maiden kansalaisten äkillinen ja joukottainen maahantulo aiheuttaa yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa hätätilanteen, neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta toteuttaa enintään kuusi kuukautta kestäviä väliaikaisia toimenpiteitä kyseisten jäsenvaltioiden hyväksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.

65 artikla

Toimenpiteitä, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa, joiden vaikutukset ulottuvat rajojen yli, ja joita toteutetaan 67 artiklan mukaisesti ja siinä määrin kuin ne ovat tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi, ovat:

- a) seuraavilla aloilla tapahtuva kehittäminen ja yksinkertaistaminen:
 - oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa valtiosta toiseen koskeva järjestelmä;
 - todisteiden vastaanottamista koskeva yhteistyö;
 - siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja muiden päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano;
- b) lainvalintaa ja tuomioistuimen toimivallan määräytymistä koskevien jäsenvaltioiden sääntöjen yhteensopivuuden edistäminen;
- c) riita-asiain oikeudenkäyntien moitteettoman sujumisen esteiden poistaminen edistämällä tarvittaessa riita-asiain oikeudenkäyntiä koskevien jäsenvaltioissa sovellettavien säännösten yhteensopivuutta.

66 artikla

Neuvosto toteuttaa 67 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen toimenpiteitä varmistaakseen jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen sekä näiden viranomaisten ja komission välisen yhteistyön tähän osastoon kuuluvilla aloilla.

67 artikla

1. *Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa seuraavan viiden vuoden siirtymäkauden aikana neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komission ehdotuksesta tai jäsenvaltion aloitteesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.*
2. *Tämän viiden vuoden kuluttua:*
 - *neuvosto tekee ratkaisunsa komission ehdotuksesta; komissio käsittelee jäsenvaltioiden sille esittämät pyynnot, jotka koskevat ehdotuksen tekemistä neuvostolle;*
 - *neuvosto tekee Euroopan parlamenttia kuultuaan yksimielisesti päätöksen siitä, että 251 artiklassa tarkoitettua menettelyä sovelletaan kaikkiin tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin tai osaan niistä, ja mukautetaan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa koskevia määräyksiä.*
3. *Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, Amsterdamin sopimuksen tultua voimaan neuvosto hyväksyy 62 artiklan 2 alakohdan b alakohdan i ja iii alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.*
4. *Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa määrätään, viiden vuoden kuluttua Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta neuvosto hyväksyy 62 artiklan 2 alakohdan b alakohdan ii ja iv alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.*
5. *Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, neuvosto hyväksyy 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen:*
 - *63 artiklan 1 kohdassa sekä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet edellyttäen, että neuvosto on antanut etukäteen tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti yhteisön säädökset, joissa on määritelty näitä asioita koskevat yhteiset säännöt ja keskeiset periaatteet;*
 - *65 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet lukuun ottamatta perheoikeutta koskevia kysymyksiä.*

68 artikla

1. *Tähän osastoon sovelletaan 234 artiklaa seuraavissa tilanteissa ja seuraavin edellytyksin: jos tämän osaston tulkintaan tai yhteisön toimielinten tähän osastoon perustuvien säädösten pätevyyteen ja tulkintaan liittyvä kysymys tulee esille sellaisen kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, on pyydettävä yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan asian.*

2. Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole milloinkaan toimivaltaa antaa ratkaisua 62 artiklan 1 alakohdan nojalla toteutetusta toimenpiteestä tai tehdystä päätöksestä, joka koskee yleisen järjestyksen ylläpitämistä ja sisäisen turvallisuuden suojaamista.

3. Neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ratkaisua tämän osaston tai yhteisön toimielimen antaman tähän osastoon perustuvan säädöksen tulkinnasta. Yhteisöjen tuomioistuimen tällaisen pyynnön johdosta antamaa ratkaisua ei sovelleta jäsenvaltion tuomioistuimen lainvoimaisiin tuomioihin.

69 artikla

Mitä tässä osastossa määrätään, sovelletaan ottaen huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan ja Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan määräykset, sanotun kuitenkin rajoittamatta 14 artiklan eräiden näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin tehdyn pöytäkirjan soveltamista.

V OSASTO

LIIKENNE

70 artikla

Kysymyksissä, joita tämä osasto koskee, jäsenvaltiot toteuttavat¹ toteutetaan tämän sopimuksen perustustavan tavoitteita yhteisellä liikennepolitiikalla.

71 artikla

1. Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet, 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, [70 artiklan] täytäntöön panemiseksi ja liikenteen erityispiirteet huomioon ottaen. Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan. Nämä toimenpiteet sisältävät:

- a) antaa yhteisiä sääntöjä, joita sovelletaan kansainväliseen liikenteeseen jäsenvaltion alueelle tai sen alueelta taikka yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta;
- b) vahvistaa ne edellytykset, joilla muut kuin jäsenvaltiossa asuvat liikenteenharjoittajat saavat harjoittaa liikennettä siellä;

¹ Koska kyse on jaetusta toimivallasta, ehdotetaan poistettavaksi tämä ilmaisu, jota ei käytetä muita politiikan aloja koskevien osuuskien alussa. Ks. myös ehdotus sulauttamisesta 80 artiklan kanssa (jäljempänä).

- c) ~~toteuttaa~~ toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi;
- d) ~~antaa~~ muut aiheelliset ~~säännökset~~ **toimenpiteet**.

2. Poiketen [1 kohdassa] määrätystä menettelystä neuvosto ~~antaa~~ hyväksyy yksimielisesti komission ehdotuksesta sellaiset liikenteen sääntelyperiaatteita koskevat ~~säännökset~~ **toimenpiteet**, joiden soveltaminen olisi omiaan vakavasti vaikuttamaan elintasoon ja työllisyyteen joillakin alueilla sekä kuljetuskaluston käyttöön, ~~yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan~~ ~~sekä~~ ottaen huomioon tarpeen mukautua ~~yhteismarkkinoiden sisämarkkinoiden~~ toteuttamisesta johtuvaan taloudelliseen kehitykseen. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

72 artikla

Ennen kuin [71 artiklan 1 kohdassa] tarkoitetut ~~säännökset on annettu~~ **toimenpiteet on hyväksytty**, jäsenvaltiot eivät saa ilman neuvoston ~~yksimielistä suostumusta~~ **yksimielisesti hyväksymiä toimenpiteitä, joilla myönnetään poikkeuslupa**, muuttaa liikennettä koskevia, 1 päivänä tammikuuta 1958, tai kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, liittymispäivänä voimassa olleita säännöksiään sellaisiksi, että ne ovat muista jäsenvaltioista oleville liikenteenharjoittajille suoralta tai välilliseltä vaikutukseltaan epäedullisempia kuin kyseisestä jäsenvaltiosta oleville liikenteenharjoittajille.

73 artikla

Tuki on ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukainen, jos se on tarpeen liikenteen yhteensovittamiseksi tai korvausta julkisten palvelujen käsitteeseen kuuluvien velvoitteiden täyttämistä.

74 artikla

~~Tämän sopimuksen~~ **Perustuslain** nojalla ~~toteutetuissa~~ **hyväksytyissä** kuljetusmaksuja ja -ehtoja koskevissa toimenpiteissä otetaan huomioon liikenteenharjoittajien taloudellinen tilanne.

75 artikla

1. ~~Yhteisön Unionin sisäisessä liikenteessä on kiellettyä~~ sisäisestä liikenteestä poistetaan syrjintä, joka ilmenee siten, että liikenteenharjoittaja soveltaa kuljetettavien tavaroiden alkuperä- tai ~~määrämaan~~ **määräjäsenvaltion** perusteella eri kuljetusmaksuja tai -ehtoja samanlaisten tavaroiden kuljetuksiin samoilla reiteillä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei estä **Euroopan parlamenttia ja** neuvostoa ~~toteuttamasta~~ **hyväksymästä** muita toimenpiteitä [71 artiklan 1 kohdan] mukaisesti.

3. Neuvosto ~~toteuttaa~~ **hyväksyy komission ehdotuksesta** määränemmistöllä **toimenpiteet ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan sääntelyn, jolla joilla** turvataan 1 kohdan määräysten täytäntöönpano. **Se tekee ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

Neuvosto voi erityisesti ~~antaa säännökset~~ **hyväksyä toimenpiteet**, jotka ovat tarpeen, jotta yhteisön toimielimet voivat valvoa, että 1 kohtaa noudatetaan ja että käyttäjät saavat siitä täyden hyödyn.

4. Komissio tutkii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä kaikki 1 kohdassa tarkoitetut syrjintätapaukset ja kuultuaan niitä jäsenvaltioita, joita asia koskee, tekee tarvittavat päätökset ~~3 kohdan nojalla toteutetun sääntelyn~~ **kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden** mukaisesti.

76 artikla

1. Sellaiset jäsenvaltion ~~yhteisön~~ **unionin** sisäisessä liikenteessä käytettäviksi määräämät kuljetusmaksut ja -ehdot, joilla tavalla tai toisella tuetaan tai suojellaan tiettyä yritystä tai toimialaa taikka tiettyjä yrityksiä tai toimialoja, ovat kiellettyjä, jollei **niihin anneta lupaa komission päätöksellä** ~~komissio anna lupaa niihin~~.

2. Komissio tutkii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä 1 kohdassa tarkoitetut maksut ja ehdot ottaen erityisesti huomioon yhtäältä tarkoituksenmukaisen alueellisen talouspolitiikan vaatimukset, alikehittyneiden alueiden tarpeet ja niiden alueiden ongelmat, joihin poliittiset olot ovat vakavasti vaikuttaneet, sekä toisaalta tällaisten maksujen ja ehtojen vaikutukset eri liikennemuotojen väliseen kilpailuun.

Komissio tekee tarvittavat päätökset kuultuaan niitä jäsenvaltioita, joita asia koskee.

3. Edellä 1 kohdassa ~~tarkoitettu kielto~~ **tarkoitettua kieltoa ei koske sovelleta kilpailutariffeihin** ~~kilpailutariffeja~~.

77 artikla

Maksut tai kulut, jotka liikenteenharjoittaja¹ veloittaa [rajanylityksestä] kuljetusmaksujen lisäksi, eivät saa olla kohtuuttomia rajanylityksestä tosiasiallisesti aiheutuviin kustannuksiin nähden.

Jäsenvaltiot pyrkivät ~~asteittain~~ pienentämään näitä kustannuksia.

Komissio voi antaa jäsenvaltioille suosituksia tämän artiklan soveltamisesta.

¹ Voidaan kysyä, millaisia maksuja liikenteenharjoittaja näin ollen veloittaa. Myös ilmaisu "rajanylityksestä" vaikuttaa vanhentuneelta sisämarkkinoilla, joilta sisärajat on poistettu. Olisi selvitettävä, onko koko artikla vanhentunut.

[78 artikla¹

Tämän osaston määräykset eivät estä toteuttamasta Saksan liittotasavallassa toimenpiteitä Saksan jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi, jos toimenpiteet ovat tarpeen sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin jako on vaikuttanut.]

79 artikla

Komission yhteyteen perustetaan neuvoa-antava komitea, jossa on jäsenvaltioiden hallitusten nimeämät asiantuntijat. Komissio kuulee komiteaa liikenneasioissa, kun se katsoo sen tarpeelliseksi[, sanotun kuitenkin rajoittamatta talous- ja sosiaalikomitean toimivaltuuksia]².

80 artikla

1. ~~Tämän osaston määräyksiä~~ **Tätä osastoa** sovelletaan rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen.

2. **Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat lainsäädäntömenettelyä noudattaen hyväksyä** ~~voi määränemmistöllä päättää, annetaanko~~ meri- ja lentoliikennettä **koskevia aiheellisia toimenpiteitä** ~~koskevia aiheellisia säännöksiä sekä missä laajuudessa ja mitä menettelyä³ noudattaen niitä annetaan⁴.~~ **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

~~Tällöin sovelletaan 71 artiklan määräyksiä menettelystä.~~

¹ Valmistelukunnan voisi olla hyvä selvittää, onko tämä artikla vielä ajankohtainen (ks. myös 87 artiklan 2 kohdan c alakohta).

² Ehdotetaan, että tämä tarpeeton lause poistetaan, sillä on selvää, ettei mainitun komitean kuuleminen rajoita talous- ja sosiaalikomitean toimivaltuuksia.

³ Tämä viittaus "aiheelliseen menettelyyn" ei ole mielekäs, sillä tästä menettelystä (yhteispäätösmenettelystä) määrätään jo toisessa alakohdassa.

⁴ EY:n perustamissopimukseen tehtyjen muutosten jälkeen 80 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa neuvostolle annettuja valtuuksia on vaikea sovittaa yhteen kyseisen määräyksen toisen alakohdan kanssa. Lisäksi näyttää siltä, ettei 80 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ole käytännössä käytetty. Euroopan yhtenäisasiakirjan hyväksymisestä alkaen meri- ja lentoliikennettä koskevat säännökset on annettu suoraan.
Ytimekkäämpi ja helppolukuisempi vaihtoehto olisi muotoilla 2 kohta seuraavasti: "Meri- ja lentoliikennettä koskevia aiheellisia toimenpiteitä voidaan hyväksyä 71 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti."

VI OSASTO

KILPAILUA, VEROTUSTA JA LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMISTÄ KOSKEVAT YHTEISET SÄÄNNÖT

I LUKU

KILPAILUSÄÄNNÖT

1 JAKSO

YRITYKSIIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

81 artikla

1. ~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltumattomia ja kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua ~~yhteis-~~**sisä**markkinoilla tai joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy ~~yhteis-~~**sisä**markkinoilla, ja erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:
 - a) joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan osto- tai myyntihintoja taikka muita kauppaehtoja;
 - b) joilla rajoitetaan tai valvotaan tuotantoa, markkinoita, teknistä kehitystä taikka investointeja;
 - c) joilla jaetaan markkinoita tai hankintalähteitä;
 - d) joiden mukaan eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
 - e) joiden mukaan sopimuksen syntymisen edellytykseksi asetetaan se, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppataidan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.
2. Tämän artiklan mukaan kielletyt sopimukset ja päätökset ovat mitättömiä.
3. Voidaan kuitenkin julistaa, että ~~1 kohdan määräykset~~ **kohta eivät** koske
 - a) yritysten välistä sopimusta tai yritysten välisten sopimusten ryhmää,
 - b) yritysten yhteenliittymän päätöstä tai yritysten yhteenliittymien päätösten ryhmää,

- c) yhdenmukaistettua menettelytapaa tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmää, joka osaltaan tehostaa tuotantoa tai tuotteiden jakelua taikka edistää teknistä tai taloudellista kehitystä jättäen kuluttajille kohtuullisen osuuden näin saatavasta hyödystä;
- d) asettamatta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi;
- e) antamatta näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävältä osalta kysymyksessä olevia tuotteita.

82 artikla

~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltumatonta ja kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö ~~yhteis-~~**sisä**markkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, jos se on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

- a) kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen;
- b) tuotannon, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;
- c) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
- d) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

83 artikla

1. Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja ~~Euroopan parlamenttia kuultuaan~~ aiheelliset ~~asetukset ja direktiivit~~ **lait/asetukset¹ tai puitelait** [81 ja 82 artiklassa] tarkoitettujen periaatteiden soveltamiseksi. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

¹ Koska I osan V osastoon "toimivallan käyttö" kuuluvien artiklaehdotusten mukaan (CONV 571/03, 25 ja 26 artikla) neuvosto voi antaa lakeja tai asetuksia, valmistelukunnan olisi määritettävä, missä tapauksissa neuvostolla on tämän artiklan soveltamisalalla käytettävissään joko jompikumpi näistä säädöslajeista tai ne molemmat (ks. tämän raportin liitteessä II oleva selitys).

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten lakien/asetusten tai puitelakien tavoitteena on erityisesti:

- a) ottamalla käyttöön sakot ja uhkasakot varmistaa, että [81 artiklan 1 kohdassa] ja [82 artiklassa] tarkoitettuja kieltoja noudatetaan;
- b) vahvistaa [81 artiklan 3 kohdan] soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt ottaen huomioon yhtäältä tarve turvata tehokas valvonta ja toisaalta tarve yksinkertaistaa hallintoa niin paljon kuin mahdollista;
- c) täsmentää tarvittaessa [81 ja 82 artiklan] määräysten soveltamisala elinkeinoelämän eri aloilla;
- d) määritellä komission ja yhteisön tuomioistuimen tehtävänjako tämän kohdan määräysten soveltamisessa;
- e) määritellä kansallisen lainsäädännön suhde yhtäältä tähän jaksoon määräyksiin ja toisaalta tämän artiklan nojalla annettuihin säännöksiin hyväksyttyihin toimenpiteisiin.

84 artikla

~~Ennen~~ **Siihen päivään saakka, jolloin** [83 artiklan] nojalla ~~annettujen säännösten voimaantuloa~~ **annetut lait/asetukset tai puitelait tulevat voimaan**, jäsenvaltioiden viranomaiset päättävät kansallista lainsäädäntöään sekä [81 artiklaa, erityisesti sen 3 kohtaa, ja 82 artiklaa] noudattaen asioista, jotka koskevat sopimusten, päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen luvallisuutta taikka määräävän aseman väärinkäyttöä yhteisissä markkinoilla.

85 artikla

1. Komissio huolehtii [81 ja 82 artiklassa] määrättyjen periaatteiden soveltamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta [84 artiklan] soveltamista. Komissio tutkii jäsenvaltion hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yhteydessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja niiden avustuksella tapaukset, joissa epäillään, että näitä periaatteita on rikottu. Jos se toteaa, että periaatteita on rikottu, se tekee ehdotuksen rikkomisen lopettamiseksi aiheellisista toimenpiteistä.

2. Jos rikkomista jatketaan, komissio **tekee päätöksen, jonka se perustelee ja jossa se toteaa, että periaatteita on rikottu** periaatteiden rikkomisen päätöksellä, jonka se perustelee. Komissio voi julkaista päätöksensä ja antaa jäsenvaltioille luvan ~~toteuttaa~~ **antaa** rikkomisen lopettamiseksi tarvittavat ~~toimenpiteet~~ **säännökset**, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt komissio **määrittelee**.

1. Jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään toimenpidettä, joka koskee julkisia yrityksiä taikka yrityksiä, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, ja joka on ristiriidassa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain**, etenkin sen [12 ja 81–89 artiklan] määräysten kanssa.
2. Yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, sekä fiskaalisiin monopoleihin sovelletaan ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa ~~yhteisön~~ **unionin** etujen kanssa.
3. Komissio valvoo, että ~~tämän artiklan~~ tätä artiklaa määräyksiä noudatetaan, ja antaa, jos se on tarpeen, ~~jäsenvaltioille osoitetut~~ aiheelliset ~~direktiivit~~ **[asetukset¹ tai]** tai tekee ~~niille osoitetut~~ aiheelliset päätökset.

2 JAKSO

JÄSENVALTION MYÖNTÄMÄ TUKI

87 artikla

1. Jollei ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu ~~yhteisissä~~ markkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
2. ~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltuu:
 - a) yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki, joka myönnetään harjoittamatta syrjintää tuotteiden alkuperän perusteella;
 - b) tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi;

¹ Koska direktiiviä ei ole tarkoitus säilyttää yhtenä komission käytettävissä olevana välineenä (ks. ehdotus I osan V osastoksi "unionin toimivallan käyttö" (CONV 571/03), **komission** käytettävissä olevina välineinä säilyvät ainoastaan päätös (ks. edellä mainitun ehdotuksen 26 artikla) ja asetus. Asetus on kuitenkin väline, joka toisin kuin direktiivi ei periaatteessa jätä jäsenvaltioille **mitään toimintavapautta**. Sen sisällyttäminen tähän kohtaan on siis muutos nykyiseen tilanteeseen verrattuna.

- [c) tuki sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut, jos tuki on tarpeen jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi.]¹

3. ~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltuvana voidaan pitää:

- a) tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma,
- b) tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen tai jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen,
- c) tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,
- d) tukea, **jolla edistetään** kulttuuria ja kulttuuriperinnön ~~edistämiseen~~ **säilyttämistä**, jos tuki ei muuta kaupankäynnin ja kilpailun edellytyksiä ~~yhteisössä~~ **unionissa** yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,
- e) muuta tukea, ~~josta~~ **joka määritetään toimenpiteillä, jotka** neuvosto **hyväksyy** ~~päätää~~ määränemistöllä komission ehdotuksesta.

88 artikla

1. Komissio seuraa jatkuvasti jäsenvaltioiden kanssa niiden voimassa olevia tukijärjestelmiä. Se tekee jäsenvaltioille ehdotuksia ~~yhteis-~~**sisä**markkinoiden asteittaisen kehittämisen tai ~~yhteis-~~**sisä**markkinoiden toiminnan kannalta aiheellisiksi toimenpiteiksi.

2. Jos komissio vaadittuaan niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa, toteaa, että **jäsen**valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty tuki ei [87 artiklan] mukaan sovellu ~~yhteis-~~**sisä**markkinoille taikka että tällaista tukea käytetään väärin, se tekee päätöksen, **sitä jonka tavoitteena on**, että ~~asianomaisen valtion~~ **asianomainen valtio** ~~on~~ komission asettamassa määräajassa ~~poistettava tuki~~ **poistaa tuen** tai ~~muutettava~~ **muuttaa** sitä.

Jos kyseinen valtio ei noudata päätöstä asetetussa määräajassa, komissio tai mikä tahansa jäsenvaltio, jota asia koskee, voi [226 ja 227 artiklan] määräyksistä poiketen saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

¹ Valmistelukunta voi katsoa tarpeelliseksi tarkastella sitä, onko tämä kohta edelleen ajankohtainen (ks. myös 78 artikla).

Jäsenvaltion pyynnöstä neuvosto voi yksimielisesti ~~päätää~~ **tehdä päätöksen, että jonka mukaan** tukea, jota tämä jäsenvaltio myöntää tai aikoo myöntää, pidetään [87 artiklassa] määräyksistä tai [89 artiklassa] tarkoitetuista ~~laeista/asetuksista säännöksistä~~ poiketen ~~yhteissisämarkkinoille~~ soveltuvana, jos tällainen päätös on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi perusteltu. Jos komissio on aloittanut kyseistä tukea koskevan, tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun menettelyn, asianomaisen jäsenvaltion neuvostolle osoittama pyyntö keskeyttää menettelyn siihen asti, kunnes neuvosto on esittänyt kantansa.

Jos neuvosto ei kuitenkaan ole esittänyt kantaansa kolmen kuukauden määräajassa pyynnöstä, komissio tekee päätöksen asiassa.

3. **Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle** ~~Komissiolle on annettava~~ tieto tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Jos komissio katsoo, että tällainen suunnitelma ei [87 artiklan] mukaan sovellu ~~yhteissisämarkkinoille~~, se aloittaa 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn viipymättä. Jäsenvaltio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös.

89 artikla

Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja ~~Euroopan parlamenttia kuultuaan~~ antaa ~~aiheelliset lait/asetukset~~¹ [87 ja 88 artiklan] soveltamisesta ja etenkin vahvistaa ne edellytykset, joilla [88 artiklan 3 kohtaa] sovelletaan, sekä ne tukimuodot, joihin tätä menettelyä ei sovelleta. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

2 LUKU

VEROJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

90 artikla

Jäsenvaltiot eivät määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille minkäänlaisia korkeampia välittömiä tai välillisiä sisäisiä maksuja, kuin ne välittömästi tai välillisesti määräävät samanlaisille kotimaisille tuotteille.

Jäsenvaltiot eivät liioin määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille sellaisia sisäisiä maksuja, joilla välillisesti suojellaan muuta tuotantoa.

¹ Koska I osan V osastoon "toimivallan käyttö" kuuluvien artiklaehdotusten mukaan (CONV 571/03, 25 ja 26 artikla) neuvosto voi antaa lakeja tai asetuksia, valmistelukunnan olisi määritettävä, missä tapauksissa neuvostolla on tämän artiklan soveltamisalalla käytettävissään joko jompikumpi näistä säädöslajeista tai ne molemmat (ks. tämän raportin liitteessä II oleva selitys).

91 artikla

Vietäessä tuotteita **yhdestä jäsenvaltiosta** toisen jäsenvaltion alueelle ~~vietäessä~~¹ sisäisten maksujen palautus ei saa olla suurempi kuin tuotteista sisäisesti peritty välitön tai välillinen maksu.

92 artikla

Muusta maksusta kuin liikevaihtoverosta, valmisteverosta tai muusta välillisestä verosta ei myönnetä vapautusta tai suoriteta palautusta maastaviennissä muihin jäsenvaltioihin eikä tasoitusmaksua peritä maahantuonnissa jäsenvaltioista, ellei neuvosto ~~määräenemmistöllä komission ehdotuksesta~~ **määräenemmistöllä komission ehdotuksesta tekemällään päätöksellä** määrääjäksi ~~ole ennalta hyväksynyt suunniteltuja toimenpiteitä säännöksiä~~.

93 artikla

Neuvosto **hyväksyy antaa** yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä ~~Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan säännökset~~ **toimenpiteet** liikevaihtoveroja, valmisteveroja ja muita välillisiä veroja koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamisesta siltä osin kuin yhdenmukaistaminen on tarpeen sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan varmistamiseksi ~~14 artiklassa mainitussa määräajassa.~~² **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

¹ Sanan "vienti" käyttöä olisi tarkasteltava uudelleen, sillä kyse on jäsenvaltioiden välisestä kaupasta.

² On ehdotettu tämän määräajan (31.12.1992) poistamista (ks. 14 artiklaa koskeva alaviite).

3 LUKU

LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN¹

94 artikla²

Neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ~~sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivejä~~ **puitelakeja** jäsenvaltioiden sellaisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä, jotka suoraan vaikuttavat ~~yhteismarkkinoiden~~ **sisämarkkinoiden** toteuttamiseen tai toimintaan. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

95 artikla³

1. Poiketen siitä, mitä [94 artiklassa] määrätään, ja jollei ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** toisin määrätä, [14 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sovelletaan **tätä artiklaa** seuraavia määräyksiä. Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen** sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa koskevat toimenpiteet jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseksi. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**
2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta veroja, henkilöiden vapaata liikkuvuutta eikä työntekijöiden oikeuksia tai etuja koskeviin säännöksiin tai määräyksiin.
3. Komissio perustaa 1 kohdassa tarkoitetut, terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua tai kuluttajansuojaa koskevat ehdotuksensa suojelun korkeaan tasoon ottaen erityisesti huomioon kaiken tieteelliseen tietoon perustuvan uuden kehityksen. Myös Euroopan parlamentti ja neuvosto pyrkivät kumpikin toimivaltansa rajoissa tähän tavoitteeseen.

¹ Tämän sisämarkkinoiden toteuttamisen yleiset oikeusperustat sisältävän luvun paikkaa voitaisiin tarkastella. Se olisi ehkä syytä sijoittaa mahdolliseen uuteen, "sisämarkkinoita" koskevaan osastoon tai lukuun (ks. myös 14 ja 15 artiklaan liittyvä alaviite).

² Tällä hetkellä "lainsäädäntöä lähentävien" toimenpiteiden hyväksyminen ei ole mahdollista 94 ja 95 artiklan nojalla. Tämän vuoksi monissa sisämarkkinoita koskevissa tapauksissa käytetään 308 artiklaa ilman, että kyse kuitenkaan olisi kansallisten lainsäädäntöjen lähentämisestä. Näin on muun muassa silloin kun kyse on kansallisen suojan ylittävistä teollis- ja tekijänoikeutta koskevan yhteisön suojan luomisesta. Jos valmistelukunta haluaa rajoittaa 308 artiklan käyttöä, se voisi selvittää, olisiko syytä joko luoda nimenomaiset oikeusperustat tai muuttaa 94 ja 95 artiklassa olevaa viittausta "lainsäädännön lähentämiseen" kyseisten toimien mahdollistamiseksi. Lisäksi valmistelukunta voisi pohtia kysymystä 94 ja 95 artiklan suhteesta toisiinsa (ks. tämän raportin liitteessä II oleva selitys).

³ Ks. edellisen alaviitteen ehdotus.

4. Jos sen jälkeen, kun **Euroopan parlamentti**, neuvosto tai komissio¹ on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen, jäsenvaltio pitää tärkeistä [30 artiklassa] tarkoitetuista taikka ympäristön tai työympäristön suojelua koskevista syistä tarpeellisena pitää voimassa kansalliset säännöksensä tai määräyksensä, jäsenvaltio antaa nämä säännökset ja määräykset sekä perusteet niiden voimassa pitämiseksi tiedoksi komissiolle.

5. Jos sen jälkeen kun **Euroopan parlamentti**, neuvosto tai komissio² on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen, jäsenvaltio lisäksi pitää tarpeellisena ottaa käyttöön uuteen, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevaan tieteelliseen näyttöön perustuvia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä kyseisen jäsenvaltion erityisten ongelmien vuoksi, jotka ovat ilmenneet yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen, jäsenvaltio antaa suunnitellut säännökset ja määräykset sekä niiden ~~käyttöönottamisen~~ perusteet tiedoksi komissiolle, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 kohdan soveltamista.

6. Komissio **tekee päätöksen kyseisten kansallisten säännösten tai määräysten hyväksymisestä tai hylkäämisestä** hyväksyy tai hylkää kyseiset kansalliset säännökset tai määräykset kuuden kuukauden kuluessa 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuista tiedoksi antamisista todettuaan ensin, ovatko ne keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyn rajoittamiseen ja muodostavatko ne esteen sisämarkkinoiden toiminnalle.

Jollei komissio tee päätöstä määräajan kuluessa, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja kansallisia säännöksiä tai määräyksiä pidetään hyväksytyinä.

Komissio voi ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle, että tässä kohdassa määrättyä määräaikaa voidaan pidentää edelleen kuudella kuukaudella, jos se on perusteltua asian monitahoisuuden vuoksi eikä määräajan pidentäminen vaaranna ihmisten terveyttä.

7. Jos jäsenvaltio on [6 kohdan] mukaisesti oikeutettu pitämään voimassa tai ottamaan käyttöön yhdenmukaistamistoimenpiteestä poikkeavia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä, komissio tutkii viipymättä, onko sillä syytä ehdottaa kyseisen toimenpiteen mukauttamista.

8. Jos jäsenvaltio ottaa esille kansanterveyttä koskevan erityisen ongelman alalla, jolla on aiemmin toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, se ilmoittaa ongelmasta komissiolle, joka tutkii välittömästi, olisiko **Euroopan parlamentille ja** neuvostolle ehdotettava aiheellisia toimenpiteitä.

9. Poiketen [226 ja 227 artiklassa] määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin tämän artiklan mukaisia valtuuksiaan.

¹ Muistutettakoon, että komissio hyväksyy yhdenmukaistamistoimenpiteitä vain sille 202 artiklan mukaisesti myönnetyn täytäntöönpanovallan nojalla.

² Sama huomautus kuin edellä 95 artiklan 4 kohtaa koskevassa alaviitteessä.

10. ~~Edellä~~ **Tässä artiklassa** tarkoitettuihin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, ~~yhteisön unionin~~ **unionin** valvontamenettelyn alaisina, ~~toteuttaa antaa~~ **antaa** väliaikaisia ~~säännöksiä toimenpiteitä~~ **säännöksiä** yhdestä tai useammasta [30 artiklassa] mainitusta, muusta kuin taloudellisesta syystä.

96 artikla

Jos komissio toteaa, että jokin eroavuus jäsenvaltioiden lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten välillä vääristää kilpailun edellytyksiä ~~yhteismarkkinoilla~~ **sisämarkkinoilla** ja johtaa ~~näin~~ vääristymään, joka on poistettava, se ~~ryhtyy neuvotteluihin~~ **neuvottelee** niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koskee.

~~Jollei neuvotteluissa päästä sopimukseen~~ **Jos neuvottelut eivät johda** vääristymän poistamisesta **poistamiseen**, neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta tarvittavat ~~direktiivit~~ **puitelait**. Komissio ja neuvosto voivat ~~toteuttaa~~ **hyväksyä** muitakin aiheellisia, tämän sopimuksen mukaisia toimenpiteitä.

97 artikla

1. Jos on aihetta epäillä, että **kansallisen** lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen antaminen tai muuttaminen johtaa [96 artiklassa] tarkoitettuun vääristymään, jäsenvaltio, joka haluaa toteuttaa uudistuksen, neuvottelee asiasta komission kanssa. Jäsenvaltioita kuultuaan komissio suositaa valtioille, joita asia koskee, vääristymän välttämiseksi aiheellisia toimenpiteitä.

2. Jos jäsenvaltio, joka haluaa antaa kansallisia säännöksiä tai määräyksiä taikka muuttaa niitä, ei noudata komission sille antamaa suositusta, muiden jäsenvaltioiden ei tarvitse [96 artiklan] nojalla muuttaa kansallisia säännöksiään tai määräyksiään tällaisen vääristymän poistamiseksi. Jos jäsenvaltio, joka ei ole noudattanut komission suositusta, aiheuttaa vääristymää vain omaksi vahingokseen, [96 artiklaa] ei sovelleta.

VII OSASTO

TALOUS- JA RAHAPOLITIIKKA

Tästä osastosta laaditaan lisäys raporttiin.

VIII OSASTO

TYÖLLISYYS¹

125 artikla

Jäsenvaltiot ja ~~yhteisö~~ **unioni** pyrkivät tämän [osaston] määräysten mukaisesti kehittämään yhteensovitettua työllisyysstrategiaa ja erityisesti edistämään ammattitaitoisen, koulutetun ja mukautumiskykyisen työvoiman sekä talouden muutoksiin reagoivien työmarkkinoiden kehittymistä ~~perustuslain~~ **[Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 ... artiklassa ja tämän sopimuksen 2 artiklassa]**² määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

126 artikla

1. Jäsenvaltiot pyrkivät omalla työllisyyspolitiikallaan edistämään [125 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista [99 artiklan 2 kohdan] nojalla hyväksytyjen jäsenvaltioiden ja ~~yhteisön~~ **unionin** talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen mukaisesti.
2. Jäsenvaltiot pitävät, ottaen huomioon työnantajien ja työntekijöiden velvollisuuksiin liittyvät kansalliset käytännöt, työllisyyden edistämistä yhteistä etua koskevana asiana ja sovittavat neuvostossa yhteen sitä koskevan toimintansa [128 artiklan] määräysten mukaisesti.

127 artikla

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa työllisyyden korkeaan tasoon edistämällä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukemalla sekä tarvittaessa täydentämällä niiden toimintaa. Tällöin otetaan huomioon jäsenvaltioiden toimivalta.

¹ Tämän osaston sisältöä on mahdollisesti vielä tarkasteltava työryhmän 11 (sosiaalinen Eurooppa) raportista annettavien valmistelukunnan päätelmien pohjalta (CONV 516/03).

² Lisätään viittaus I osassa olevaan "unionin tavoitteita" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 3 artikla).

2. Työllisyyden korkeaa tasoa koskeva tavoite otetaan huomioon ~~yhteisen~~ **unionin** politiikkojen ja toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.¹

128 artikla

1. Neuvoston ja komission yhteisen vuosittaisen selvityksen perusteella Eurooppa-neuvosto arvioi vuosittain työllisyystilannetta ~~yhteisössä~~ **unionissa** ja antaa siitä päätelmät.

2. ~~Neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määränemmistöllä komission ehdotuksesta Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa sekä 130 artiklassa tarkoitettua työllisyyskomiteaa kuultuaan, vahvistaa hyväksyy vuosittain Eurooppa-neuvoston päätelmien perusteella määränemmistöllä komission ehdotuksesta suuntaviivat, jotka jäsenvaltiot ottavat huomioon työllisyyspolitiikassaan. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa sekä työllisyyskomiteaa kuultuaan.~~

Näiden suuntaviivojen on oltava [99 artiklan 2 kohdan] nojalla hyväksytyjen laajojen suuntaviivojen mukaisia.

3. Jokainen jäsenvaltio antaa neuvostolle ja komissiolle vuosittain selvityksen tärkeimmistä 2 kohdassa tarkoitettujen työllisyyttä koskevien suuntaviivojen mukaisesti ~~toteuttamistaan työllisyyspolitiikan toimenpiteistä~~ **antamistaan säännöksistä, joilla se on pannut työllisyyspolitiikkansa täytäntöön.**

4. Neuvosto tarkastelee 3 kohdassa tarkoitettujen selvitysten perusteella ja työllisyyskomitean lausunnon saatuaan vuosittain jäsenvaltioiden toteuttamaa työllisyyspolitiikkaa ottaen huomioon työllisyyttä koskevat suuntaviivat. Neuvosto voi määränemmistöllä komission suosituksesta antaa suosituksia jäsenvaltioille, ~~jos se tämän tarkastelun perusteella pitää sitä aiheellisenä.~~

5. Neuvosto ja komissio laativat kyseisen tarkastelun tulosten perusteella Eurooppa-neuvostolle yhteisen vuosittaisen selvityksen työllisyystilanteesta ~~yhteisössä~~ **unionissa** ja työllisyyttä koskevien suuntaviivojen toteuttamisesta.

¹ Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

Euroopan parlamentti ja neuvosto ~~voi 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa sekä alueiden komiteaa kuultuaan toteuttaa~~ hyväksyvät **lainsäädäntömenettelyä noudattaen** edistämistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukea niiden toimintaa työllisyyden alalla aloittein, joilla pyritään kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, tarjoamaan vertailevaa analyysia ja neuvontaa sekä edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia etenkin kokeiluhankkeita hyväksi käyttämällä. **Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

Näihin toimenpiteisiin ei kuulu jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

Neuvosto perustaa ~~Euroopan parlamenttia kuultuaan~~ neuvoa-antavan työllisyyskomitean edistämään jäsenvaltioiden työllisyys- ja työmarkkinapolitiikan yhteensovittamista. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

Komitean tehtävänä on:

- a) seurata jäsenvaltioiden ja ~~yhteisön~~ **unionin** työllisyystilannetta ja -politiikkaa;
- b) laatia joko neuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja sekä myötävaikuttaa [128 artiklassa] tarkoitetun, neuvostossa tapahtuvan käsittelyn valmisteluun, tämän kuitenkin rajoittamatta [207 artiklan] soveltamista.

Tehtävänsä toteuttaessaan komitea kuulee työmarkkinaosapuolia.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimeävät komiteaan kaksi jäsentä.

IX OSASTO¹

YHTEINEN KAUPPAPOLITIikka

131 artikla

Jäsenvaltiot pyrkivät keskinäisen tulliliiton perustamisella edistämään yhteisen edun mukaisesti maailmankaupan sopusointuista kehitystä, kansainvälisen kaupan rajoitusten asteittaista poistamista sekä tulliesteiden purkamista.

Yhteisessä kauppapolitiikassa otetaan huomioon jäsenvaltioiden välisten tullien poistamisen mahdollinen suotuista vaikutus yritysten kilpailukykyyn jäsenvaltioissa.

132 artikla

1. Jäsenvaltiot yhdenmukaistavat asteittain, siinä määrin kuin on tarpeen yhteisössä olevien yritysten välisen kilpailun vääristymisen estämiseksi, järjestelmänsä, joilla ne myöntävät tukea kolmansiin maihin suuntautuvaan vientiin, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta niitä jäsenvaltioiden velvoitteita, joihin jäsenvaltiot ovat sitoutuneet muissa kansainvälisissä järjestöissä.

Neuvosto antaa tätä varten tarvittavat direktiivit määräenemmistöllä komission ehdotuksesta.

2. Edellä olevia määräyksiä ei sovelleta sellaisiin tullien tai vaikutukseltaan vastaavien maksujen taikka välillisten verojen palautuksiin, liikevaihtoverojen, valmisteverojen ja muiden välillisten verojen palautukset mukaan luettuina, joita myönnetään jäsenvaltiosta kolmanteen maahan suuntautuvassa viennissä, jos nämä palautukset eivät ole suurempia kuin vientituotteille välillisesti tai suoraan määrätyt maksut.

133 artikla

1. Yhteinen kauppapolitiikka perustuu yhtenäisiin periaatteisiin etenkin tullien muuttamisessa, tulli- ja kauppasopimusten tekemisessä, vapauttamista koskevien toimenpiteiden yhtenäistämässä, vientipolitiikassa sekä kauppaa suojaavissa toimenpiteissä, kuten polkumyynti- ja tukipalkkiotapauksissa toteutettavissa toimenpiteissä.

2. Komissio tekee neuvostolle ehdotuksia yhteisen kauppapolitiikan toteuttamiseksi.

¹ Valmistelukunnan olisi tarkasteltava IX osastoa unionin ulkosuhteiden puitteissa, eikä sitä siten käsitellä tässä.

3. Jos on neuvoteltava yhden tai useamman valtion taikka kansainvälisen järjestön kanssa tehtävistä sopimuksista, komissio antaa asiasta suosituksia neuvostolle, joka valtuuttaa komission aloittamaan tarpeelliset neuvottelut. Neuvoston ja komission tehtävänä on huolehtia, että neuvotellut sopimukset ovat yhteisön sisäisten politiikkojen ja sääntöjen mukaisia.

Komissio käy näitä neuvotteluja kuullen erityiskomiteaa, jonka neuvosto nimeää avustamaan komissiota tässä tehtävässä, sekä niiden direktiivien mukaisesti, joita neuvosto voi antaa komissiolle. Komissio antaa erityiskomitealle säännöllisesti tietoja neuvottelujen etenemisestä.

Sovelletaan 300 artiklan asiaa koskevia määräyksiä.

4. Käyttäessään sille tällä artiklalla annettua toimivaltaansa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.

5. Tämän artiklan 1–4 kohtaa sovelletaan myös silloin, kun neuvotellaan tai tehdään sopimuksia palvelukaupan ja henkisen omaisuuden kauppaa koskevien näkökohtien aloilla, siltä osin kuin nämä sopimukset eivät kuulu mainittujen kohtien soveltamisalaan ja rajoittamatta 6 kohdan soveltamista.

Poiketen siitä, mitä 4 kohdassa määrätään, neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti sopimuksen neuvottelemisesta ja tekemisestä jollain ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettulla alalla silloin, kun sopimus sisältää määräyksiä, joiden osalta sisäisten sääntöjen antaminen edellyttää yksimielisyyttä, tai kun sopimus koskee alaa, jolla yhteisö ei ole vielä käyttänyt tämän perustamissopimuksen mukaista toimivaltaansa antamalla sisäisiä sääntöjä.

Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti neuvoteltaessa ja tehtäessä horisontaalista sopimusta, jos sopimus koskee myös edellistä alakohtaa tai 6 kohdan toista alakohtaa.

Mitä tässä kohdassa määrätään, ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen pitää voimassa ja tehdä sopimuksia kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa, jos sopimukset ovat sopusoinnussa yhteisön oikeuden ja muiden asiaan liittyvien kansainvälisten sopimusten kanssa.

6. Neuvosto ei voi tehdä sopimusta, jos sen määräyksissä ylitetään yhteisön sisäinen toimivalta erityisesti siten, että niiden seurauksena olisi jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistaminen alalla, jolla tällainen yhdenmukaistaminen ei tämän sopimuksen mukaan ole mahdollista.

Poiketen siitä, mitä 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, kulttuuri- ja audiovisuaalialojen palvelujen, koulutuspalvelujen sekä sosiaali- ja terveysalan palvelujen kauppaa koskevat sopimukset kuuluvat tässä suhteessa yhteisön ja sen jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan. Niitä koskevien neuvottelujen käyminen edellyttää siten 300 artiklan asiaa koskevien määräysten mukaisesti tehdyn yhteisön päätöksen lisäksi jäsenvaltioiden yhteistä sopimusta. Yhteisö ja jäsenvaltiot tekevät yhdessä näin neuvotellut sopimukset.

Liikenteen alan kansainvälisten sopimusten neuvottelemisessa ja tekemisessä noudatetaan edelleen V osaston ja 300 artiklan määräyksiä.

7. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan laajentaa 1–4 kohdan soveltamisen koskemaan henkistä omaisuutta koskevia kansainvälisiä neuvotteluja ja sopimuksia, siltä osin kuin ne eivät kuulu 5 kohdan soveltamisalaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta 6 kohdan ensimmäisen alakohdan soveltamista.

134 artikla

Varmistaakseen, että kaupan vinoutuminen ei estä jäsenvaltioiden tämän sopimuksen mukaisten kauppapoliittisten toimenpiteiden toteuttamista, tai jos tällaisten toimenpiteiden väliset erot aiheuttavat taloudellisia vaikeuksia yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa, komissio suosittaa menetelmiä, joilla muut jäsenvaltiot osallistuvat tarvittavaan yhteistyöhön. Jos tämä osoittautuu riittämättömäksi, komissio voi antaa jäsenvaltioille luvan toteuttaa tarvittavat suojatoimenpiteet, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt komissio määrittelee.

Kiireellisissä tapauksissa jäsenvaltiot pyytävät komissiolta lupaa itse toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, ja komissio päättää asiasta mahdollisimman pian; sen jälkeen jäsenvaltiot, joita asia koskee, ilmoittavat toimenpiteistä muille jäsenvaltioille. Komissio voi milloin tahansa päättää, että kyseisten valtioiden on muutettava näitä toimenpiteitä tai kumottava ne.

Ensisijaisesti on valittava toimenpiteet, jotka aiheuttavat yhteismarkkinoiden toiminnalle vähiten häiriötä.

X OSASTO

TULLIYHTEISTYÖ

135 artikla

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen ~~Neuvosto toteuttaa tämän sopimuksen perustuslain soveltamisalalla 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen~~ toimenpiteitä jäsenvaltioiden sekä jäsenvaltioiden ja komission välisen tulliyhteistyön vahvistamiseksi. Nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa.

XI OSASTO

SOSIAALIPOLITIIKKA, KOULUTUS, AMMATILLINEN KOULUTUS JA NUORISO

1 LUKU

SOSIAALISET MÄÄRÄYKSET

136 artikla

~~Yhteisön Unionin~~ ja jäsenvaltioiden tavoitteena on, ottaen huomioon sosiaaliset perusoikeudet sellaisina kuin ne ovat Torinossa 18 päivänä lokakuuta 1961 allekirjoitetussa Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa ja vuoden 1989 työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevassa yhteisön peruskirjassa, työllisyyden edistäminen, elin- ja työolojen kohentaminen siten, että olojen yhtenäistäminen olisi mahdollista niitä kohennettaessa, riittävä sosiaalinen suojeleminen, työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu, inhimillisten voimavarojen kehittäminen tarkoituksena saavuttaa korkea ja kestävä työllisyystaso, ja syrjäytymisen torjuminen.

Tätä varten ~~yhteisö unioni~~ ja jäsenvaltiot ~~paneavat täytäntöön toimenpiteet, joissa otetaan~~ **ottavat toiminnassaan** huomioon kansallisten käytäntöjen erot, erityisesti sopimussuhteissa, sekä **tarpeen** säilyttää ~~yhteisön unionin~~ talouden kilpailukyky.

~~Yhteisö Unioni~~ ja jäsenvaltiot katsovat, että tällainen kehitys seuraa paitsi siitä ~~yhteissisä~~markkinoiden toiminnasta, joka edistää sosiaalisten järjestelmien yhdenmukaistamista, myös ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrättyistä menettelyistä sekä lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä.¹

137 artikla

1. Edellä [136 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi ~~yhteisö unioni~~ tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa seuraavilla aloilla:

- a) erityisesti työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi;
- b) työehdot;
- c) työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojeleminen;
- d) työntekijöiden suojelu työsopimuksen päättymisen yhteydessä;
- e) tiedottaminen työntekijöille ja työntekijöiden kuuleminen;

¹ Tämä kohta vaikuttaa ainoastaan julistukselta.

- f) työntekijöiden ja työnantajien edustaminen ja heidän etujensa kollektiivinen turvaaminen, mukaan lukien yhteistoiminta työpaikalla, jollei 5 kohdasta muuta johdu;
- g) sellaisten kolmansien maiden kansalaisten palvelussuhteen ehdot, jotka oleskelevat laillisesti yhteisön **unionin** alueella;
- h) työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden integroiminen, sanotun kuitenkin rajoittamatta [150 artiklan] määräyksiä;
- i) miesten ja naisten välinen tasa-arvo asioissa, jotka koskevat heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla sekä heidän kohteluaan työssä;
- j) sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen;
- k) sosiaalisen suojelun järjestelmien nykyaikaistaminen, sanotun kuitenkin rajoittamatta c alakohdan soveltamista.

2. Tätä varten ~~neuvosto~~ **voidaan**:

- a) ~~toteuttaa~~ **hyväksyä** toimenpiteitä jäsenvaltioiden välisen yhteistyön edistämiseksi aloittein, joilla pyritään parantamaan tiedon saantia, kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia ja jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista;
- b) antaa 1 kohdan a–i alakohdassa tarkoitetuilla aloilla ~~direktiivein~~ **puitelakeja, joissa vahvistetaan säännöksiä vähimmäisvaatimuksia**, jotka pannaan täytäntöön asteittain ottaen huomioon kunkin jäsenvaltion edellytykset ja kussakin jäsenvaltiossa voimassa oleva tekninen sääntely. Näissä ~~direktiiveissa~~ **puitelaeissa** vältetään säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia tai oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä.

Edellä 1 kohdan a, b, e, i, j ja k alakohdassa tarkoitetuilla aloilla Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa lainsäädäntömenettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.¹

Edellä 1 kohdan c, d, f ja g alakohdassa tarkoitetuilla aloilla neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

2 a. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta päättää lainsäädäntömenettelyn soveltamisesta 1 kohdan d, f ja g alakohtiin. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

¹ Selvyyden vuoksi näihin kolmeen kohtaan on sisällytetty EY:n perustamissopimuksen 137 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan määräykset.

~~Neuvosto tekee ratkaisunsa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, lukuun ottamatta tämän artiklan 1 kohdan c, d, f ja g alakohdassa tarkoitettuja aloja, joilla neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja mainittuja komiteoita kuultuaan. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan päättää 251 artiklassa tarkoitetun menettelyn soveltamisesta tämän artiklan 1 kohdan d, f ja g alakohtiin.¹~~

3. Jäsenvaltio voi antaa 2 kohdan soveltamiseksi annettujen **direktiivien puitelakien** täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi niiden yhteisestä pyynnöstä.

Tällöin jäsenvaltio varmistaa, että viimeistään sinä päivänä, jona **direktiivit puitelaki** on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä ~~249 artiklan mukaisesti~~, työmarkkinaosapuolet ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet sopimuksin, ja jäsenvaltio, jota asia koskee, on toteuttanut kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta se voi milloin tahansa varmistaa kyseisessä **direktiivissä puitelaissa** asetettujen tulosten saavuttamisen.

4. Tämän artiklan nojalla ~~annetut säännökset~~ **hyväksytyt toimenpiteet**:

- a) eivät rajoita jäsenvaltioille tunnustettua oikeutta määritellä sosiaaliturvajärjestelmiensä peruseriaatteen, eivätkä ne saa vaikuttaa olennaisesti näiden järjestelmien rahoituksen tasapainoon;
- b) eivät voi estää jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä, jos ne ovat sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa.

5. Tätä artiklaa ~~määräyksiä~~ ei sovelleta palkkoihin, järjestäytymisoikeuteen, lakko-oikeuteen eikä oikeuteen määrätä työsulusta.

138 artikla

1. Komission tehtävänä on edistää työmarkkinaosapuolten kuulemista ~~yhteisön~~ **unionin** tasolla ja **hyväksyä** kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden osapuolten vuoropuhelun helpottamiseksi varmistamalla molemmille osapuolille tasapuolinen tuki.

2. Tätä varten komissio kuulee työmarkkinaosapuolia ~~yhteisön~~ **unionin** toiminnan mahdollisista suuntaviivoista, ennen kuin se tekee ehdotuksia sosiaalipolitiikan alalla.

3. Jos komissio kuultuaan työmarkkinaosapuolia pitää ~~yhteisön~~ **unionin** toimintaa tarkoituksenmukaisena, se kuulee työmarkkinaosapuolia suunnitellun ehdotuksen sisällöstä. Työmarkkinaosapuolet antavat komissiolle lausunnon ehdotuksesta tai tarvittaessa sitä koskevan suosituksen.

¹ Tämä kohta on kokonaisuudessaan esitetty edellä.

4. Tällaisen kuulemisen yhteydessä työmarkkinaosapuolet voivat ilmoittaa komissiolle halustaan aloittaa [139 artiklassa] tarkoitettu menettely. Menettely ei saa kestää pitempään kuin yhdeksän kuukautta, jollei pidentämisestä sovita yhteisesti kyseisten työmarkkinaosapuolten ja komission kanssa.

139 artikla

1. Työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu ~~yhteisön~~ **unionin** tasolla voi johtaa osapuolten niin halutessa sopimussuhteisiin, mukaan lukien sopimusten tekeminen.

2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** tasolla tehdyt sopimukset pannaan täytäntöön joko työmarkkinaosapuolten ja jäsenvaltioiden omien menettelyjen ja käytäntöjen mukaisesti tai, [137 artiklassa] tarkoitettujen kysymysten osalta allekirjoittajaosapuolten yhteisestä pyynnöstä, neuvoston **määräenemmistöllä** komission ehdotuksesta ~~tekemällä~~ **hyväksymällä päätöksellä toimenpiteellä**¹.

~~Neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, paitsi~~ Silloin kun kyseisessä sopimuksessa on yksi tai useampi sellaista alaa koskeva määräys, jolla [137 artiklan 2 kohdan] mukaan edellytetään yksimielisyyttä, ~~Tällöin~~ neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

140 artikla

Edellä [136 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, rajoittamatta kuitenkaan ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** muiden määräysten soveltamista, komissio edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja helpottaa niiden toiminnan yhteensovittamista niillä sosiaalipolitiikan aloilla, joita tämä luku koskee, ja erityisesti asioissa, jotka koskevat:

- a) työllisyyttä;
- b) työoikeutta ja työehtoja;
- c) ammatillista perus- ja jatkokoulutusta;
- d) sosiaaliturvaa;
- e) työtapaturmien ja ammattitautien ehkäisemistä;
- f) työterveyttä;
- g) järjestäytymisoikeutta sekä työnantajien ja työntekijöiden välisiä kollektiivisia neuvotteluja.

¹ Vaikuttaa siltä, että käsitettä 'päätös' käytetään tässä sen yleismerkityksessä, mikä ei vastaa EY:n perustamissopimuksen 249 artiklan neljännessä kohdassa olevaa 'päätöksen' määritelmää. Valmistelukunnan olisi otettava kantaa siihen, haluaako se täsmentää käytettävää välinettä, joka tähän asti on ollut direktiivi ja jonka siis tulisi olla puitelaki (ks. tämän raportin liite II).

Tätä varten komissio kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioiden kanssa tekee tutkimuksia, antaa lausuntoja ja järjestää neuvotteluja sekä kansallisista kysymyksistä että kansainvälisiä järjestöjä koskevista kysymyksistä.

Komissio kuulee talous- ja sosiaalikomiteaa ennen kuin se antaa tässä artikkelissa tarkoitetun lausunnon.

141 artikla

1. Jokainen jäsenvaltio huolehtii sen periaatteen noudattamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka.
2. Tässä artikkelissa palkalla tarkoitetaan tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä suoraan tai välillisesti saa työnantajaltaan työstä tai tehtävästä rahana tai luontoisetuna.

Samalla palkalla ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää tarkoitetaan, että:

- a) palkka, joka maksetaan työn tuloksen perusteella, lasketaan saman mittayksikön mukaan;
- b) palkka, joka maksetaan työhön käytetyn ajan perusteella, on sama samasta tehtävästä.

3. **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä** noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan toimenpiteet, joilla varmistetaan miesten ja naisten tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltaminen työtä ja ammattia koskevista kysymyksistä, mukaan lukien samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavan saman palkan periaate. **Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

4. Jotta miesten ja naisten välinen täysi tosiasiallinen tasa-arvo toteutuisi työelämässä, tasa-arvoisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta sellaisia erityisetuja tarjoavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa aliedustettuna olevan sukupuolen ammatillisen toiminnan harjoittamista taikka ehkäistä tai hyvittää ammattiuraan liittyviä haittoja.

142 artikla

Jäsenvaltiot pyrkivät säilyttämään olemassa olevan palkallisia lomia koskevien järjestelmiensä samankaltaisuuden¹.

¹ Tämän määräyksen **toimivuutta epäillään**.

143 artikla

Komissio laatii vuosittain kertomuksen [136 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta, mukaan lukien väestötilanne ~~yhteisössä~~ **unionissa**. Komissio toimittaa tämän kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle.

~~Euroopan parlamentti voi pyytää komissiota laatimaan kertomuksen sosiaalista tilannetta koskevista erityisongelmista.¹~~

144 artikla

Neuvosto perustaa ~~Euroopan parlamenttia kuultuaan~~ neuvoa-antavan sosiaalisen suojelun komitean edistämään yhteistyötä sosiaalisen suojelun alalla jäsenvaltioiden kesken ja komission kanssa. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.** Komitean tehtävänä on:

- a) seurata sosiaalialan tilannetta sekä sosiaalisen suojelun politiikkojen kehittymistä jäsenvaltioissa ja ~~yhteisössä~~ **unionissa**;
- b) edistää tietojen, kokemusten ja hyvien toimintatapojen vaihtoa jäsenvaltioiden kesken ja komission kanssa;
- c) laatia selvityksiä, antaa lausuntoja tai suorittaa muita toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä joko neuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta [207 artiklan] soveltamista.

Tehtäväänsä toteuttaessaan komitea on aiheellisella tavalla yhteydessä työmarkkinaosapuoliin.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimeävät komiteaan kaksi jäsentä.

145 artikla

Komission Euroopan parlamentille antamassa vuosikertomuksessa on erillinen luku, joka koskee sosiaalisten olojen kehitystä ~~yhteisössä~~ **unionissa**.

Euroopan parlamentti voi kehottaa komissiota laatimaan kertomuksia sosiaalisia oloja koskevista erityisongelmista.

¹ Tämä kohta on samanlainen kuin 145 artiklan toinen kohta ja voitaisiin siksi poistaa.

2 LUKU

EUROOPAN SOSIAALIRAHASTO

146 artikla

Työntekijöiden työllistymismahdollisuuksien parantamiseksi sisämarkkinoilla ja siten osaltaan elintason nostamiseksi perustetaan ~~jäljempänä määrätyn mukaisesti~~ **tämän [luvun] mukaisesti** Euroopan sosiaalirahasto, joka pyrkii edistämään työntekijöiden työnsaantia sekä heidän alueellista ja ammatillista liikkumistaan ~~yhteisössä~~ **unionissa** sekä helpottamaan mukautumista teollisiin muutoksiin ja tuotantojärjestelmien muutoksiin erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleen koulutuksella.

147 artikla

~~Rahaston hallintoa hoitaa komissio~~ **Komissio hallinnoi rahastoa.**

Tässä tehtävässä ~~komissiota~~ **sitä** avustaa komitea, jonka puheenjohtajana on komission jäsen ja jossa on ~~hallitusten~~ **jäsenvaltioiden** sekä työntekijä- ja työnantajajärjestöjen edustajat.

148 artikla

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät tekee 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä noudattaen ~~sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~ Euroopan sosiaalirahastoa koskevat ~~soveltamispäätökset~~ **soveltamistoimenpiteet¹**. Ne **tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

¹ Vaikuttaa siltä, että käsitettä 'päätös' käytetään tässä sen yleismerkityksessä, mikä ei vastaa EY:n perustamissopimuksen 249 artiklan neljännessä kohdassa olevaa 'päätöksen' määritelmää. Valmistelukunnan olisi otettava kantaa siihen, haluaako se täsmentää käytettävää välinettä.

III LUKU

KOULUTUS, AMMATILLINEN KOULUTUS JA NUORISO

149 artikla

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa korkealaatuisen koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta opetuksen sisällöstä ja koulutusjärjestelmän järjestämisestä sekä niiden sivistyksellistä ja kielellistä monimuotoisuutta.
2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnalla pyritään:
 - a) kehittämään eurooppalaista ulottuvuutta koulutuksessa erityisesti jäsenvaltioiden kielten opetuksella ja levittämällä;
 - b) edistämään opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuutta muun muassa rohkaisemalla tutkintotodistusten ja opintojaksojen tunnustamista akateemisessa maailmassa;
 - c) edistämään koulutuslaitosten välistä yhteistyötä;
 - d) kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä;
 - e) edistämään nuorisovaihdon sekä sosiaalipedagogiikan alan ohjaajien vaihdon kehittämistä;
 - f) rohkaisemaan etäopetuksen kehittämistä.
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot suosivat yhteistyötä kolmansien maiden sekä koulutusalan toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen ja erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.
4. Myötävaikuttaakseen tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen ~~neuvosto~~:
 - a) **Euroopan parlamentti ja neuvosto vahvistaa jäljempänä 251 artiklassa määrättyä menettelyä hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä** noudattaen sekä ~~talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~ sellaisia edistämistoimia, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista, **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**
 - b) **neuvosto** antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta suosituksia.

150 artikla

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** toteuttaa ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa, joka tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia, pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta ammatillisen koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä.
2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnalla pyritään:
 - a) helpottamaan teollisiin muutoksiin mukautumista erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleen koulutuksella;
 - b) parantamaan valmentavaa ammatillista koulutusta ja jatkokoulutusta ammattiin pääsyn ja palaamisen helpottamiseksi työmarkkinoilla;
 - c) helpottamaan pääsyä ammatilliseen koulutukseen ja edistämään ammattiin kouluttavien ja ammattia opiskelevien, erityisesti nuorison, liikkuvuutta;
 - d) kannustamaan koulutuslaitosten tai ammatillisten koulutuslaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä ammatillista koulutusta koskevissa asioissa;
 - e) kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden ammatillisten koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä.
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot edistävät yhteistyötä kolmansien maiden sekä ammatillisen koulutuksen alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.
4. **Euroopan parlamentti ja** neuvosto hyväksyvät ~~251 artiklassa määrättyä menettelyä~~ **lainsäädäntömenettelyä** noudattaen ~~sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa~~ **kuultuaan** toimenpiteet, joilla myötävaikutetaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen mutta jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

XII OSASTO

KULTTUURI

151 artikla

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi pitäen arvossa niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta ja korostaen samalla niiden yhteistä kulttuuriperintöä.

2. ~~Yhteisö~~ **Unioni** pyrkii toiminnallaan rohkaisemaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemaan ja täydentämään niiden toimintaa seuraavilla aloilla:
- a) Euroopan kansojen kulttuurin ja historian tuntemuksen ja sitä koskevan tiedon levityksen parantaminen;
 - b) Euroopan kannalta merkittävän kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojaaminen;
 - c) muu kuin kaupallinen kulttuurivaihto;
 - d) taiteellinen ja kirjallinen luova toiminta, audiovisuaalisen alan toiminta mukaan luettuna.
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot suosivat yhteistyötä kolmansien maiden sekä kulttuurin alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen, erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.
4. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden ~~tämän sopimuksen perustuksen~~ **perustuksen** määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi.¹
5. Myötävaikuttaakseen tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen ~~neuvosto~~:
- a) **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät toteuttaa jäljempänä 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä** noudattaen ja alueiden komiteaa kuultuaan sellaisia edistämistoimia, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista. **Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa alueiden komiteaa kuultuaan** kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti;
 - b) **neuvosto** antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta suosituksia.

¹ Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

XIII OSASTO

KANSANTERVEYS

152 artikla¹

1. Kaikkien ~~yhteisen~~ **unionin** politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu.²

Kansallista politiikkaa täydentävä ~~yhteisen~~ **unionin** toiminta suuntautuu kansanterveyden parantamiseen, ihmisten sairauksien ja tautien ehkäisemiseen sekä ihmisten terveyttä vaarantavien tekijöiden torjuntaan. Kyseinen toiminta käsittää laajalle levinneiden vaarallisten sairauksien torjunnan edistämällä niiden syiden, leviämisen ja ehkäisemisen tutkimusta sekä terveystietoa ja -kasvatusta.

~~Yhteisö~~ **Unioni** täydentää huumausaineiden aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseen tähtäävää jäsenvaltioiden toimintaa, johon kuuluu tiedotus- ja ehkäisemistoimia.

2. ~~Yhteisö~~ **Unioni** edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä tässä artiklassa tarkoitetuilla aloilla sekä tarvittaessa tukee niiden toimintaa.

Yhteydessä komission kanssa jäsenvaltiot sovittavat keskenään yhteen politiikkansa ja toimintaohjelmansa 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla. Komissio voi kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioihin tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot edistävät yhteistyötä kolmansien maiden sekä kansanterveyden alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

4. **Euroopan parlamentti ja** neuvosto myötävaikuttavat ~~251 artiklassa määrättyä menettelyä~~ **lainsäädäntömenettelyä** noudattaen ~~sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa~~ **hyväksymällä:**

- a) toimenpiteitä, joilla asetetaan ihmisestä peräisin oleville elimille ja aineille sekä verelle ja verituotteille korkeat laatu- ja turvallisuusvaatimukset; nämä toimenpiteet eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä;
- b) poiketen siitä mitä [37 artiklassa] määrätään, eläinlääkintä- ja kasvinsuojelualalla toimenpiteitä, joiden välittömänä tarkoituksena on kansanterveyden suojeleminen;

¹ Sosiaalista Eurooppaa käsittelevä työryhmä 11 on ehdottanut, että tämän artiklan soveltamisalaa laajennettaisiin niin, että "otetaan mukaan vakavien rajat ylittävien uhkien, tartuntatautien, bioterrorismin ja WHO:n sopimusten kaltaiset asiat" (CONV 516/03, 35 kohta).

² Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

- c) edistämistoimia, joiden tarkoituksena on ihmisten terveyden suojeleminen ja parantaminen, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

Neuvosto voi myös antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta suosituksia tässä artikkelissa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

5. ~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnassa kansanterveyden alalla otetaan täysimääräisesti huomioon jäsenvaltioiden terveystalouden ja sairaanhoidon järjestämiseen ja tarjoamiseen liittyvät velvollisuudet. Erityisesti 4 kohdan a alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet eivät vaikuta elinten ja veren luovuttamista tai lääketieteellistä käyttöä koskeviin kansallisiin säännöksiin ja määräyksiin.

XIV OSASTO

KULUTTAJANSUOJA

153 artikla

1. Kuluttajien etujen suojaamiseksi ja kuluttajansuojan korkean tason varmistamiseksi ~~yhteisö~~ **unioni** myötävaikuttaa kuluttajien terveyden, turvallisuuden ja taloudellisten etujen suojaamiseen sekä edistää kuluttajien oikeutta tiedonsaantiin ja koulutukseen sekä oikeutta järjestäytyä etujensa valvomiseksi.
2. Kuluttajansuojaa koskevat vaatimukset otetaan huomioon ~~yhteisön~~ **unionin** muita politiikkoja ja muuta toimintaa määriteltäessä ja toteutettaessa.¹
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseen:
 - a) toimenpiteillä, jotka ~~se toteuttaa~~ **hyväksytään** [95 artiklan nojalla] sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä;
 - b) toimenpiteillä, jotka tukevat ja täydentävät jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa ja joilla sitä seurataan.

¹ Tämä määräys, jota sovelletaan horisontaalisesti kaikkiin politiikan aloihin, voitaisiin yhdistää yhdeksi artiklaksi muiden samantyyppisten kanssa (vrt. 3 artiklan 2 kohtaa koskeva alaviite).

4. ~~Neuvosto vahvistaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen~~ 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

5. Toimenpiteet, jotka on ~~vahvistettu~~ **hyväksytty** 4 kohdan mukaisesti, eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai ~~toteuttamasta~~ **antamasta** tiukempia ~~suoja~~**toimenpiteitä** ~~suoja~~**säännöksiä**. Näiden ~~toimenpiteiden~~ **säännösten** on oltava sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.

XV OSASTO

EUROOPAN LAAJUISET VERKOT

154 artikla

1. Myötävaikuttaakseen [14 ja 158 artiklassa] määrättyjen tavoitteiden toteuttamiseen ja mahdollistaakseen sen, että unionin kansalaiset, taloudelliset toimijat sekä alueelliset ja paikalliset yhteisöt voivat saada täyden hyödyn sellaisen alueen toteuttamisesta johtuvista eduista, jolla ei ole sisäisiä rajoja, ~~yhteisö~~ **unioni** myötävaikuttaa Euroopan laajuisten verkkojen perustamiseen ja kehittämiseen liikenteen, teletoiminnan ja energian infrastruktuurien aloilla.

2. ~~Yhteisö~~ **Unioni** pyrkii toiminnallaan avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmässä edistämään kansallisten verkkojen yhteenliittämistä ja yhteentoimivuutta sekä pääsyä tällaisiin verkkoihin. Se ottaa erityisesti huomioon tarpeen liittää saarialueita, erillisalueita ja syrjäseutualueita ~~yhteisön~~ **unionin** keskusalueisiin.

155 artikla

1. Edellä 154 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi ~~yhteisö~~ **unioni**:
 - a) vahvistaa joukon suuntaviivoja, jotka koskevat suunniteltujen toimien tavoitteita, painopisteitä ja pääperiaatteita Euroopan laajuisten verkkojen alalla; näissä suuntaviivoissa yksilöidään yhteistä etua koskevat hankkeet;
 - b) panee erityisesti teknisen standardoinnin alalla täytäntöön kaikki toimet, jotka saattavat osoittautua tarpeellisiksi verkkojen yhteentoimivuuden turvaamiseksi;

- c) voi erityisesti toteuttamiskelpoisuutta koskevilla selvityksillä, lainatakuilla tai korkotuella tukea sellaisia jäsenvaltioiden tukemia yhteistä etua koskevia hankkeita, jotka yksilöidään ensimmäisessä luetelmakohdassa a alakohdassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa; yhteisö unioni voi myös osallistua tiettyjen liikenteen infrastruktuurin alan hankkeiden rahoittamiseen jäsenvaltioissa 161 artiklan mukaisesti perustetun koheesiorahaston kautta.

~~Yhteisön Unionin~~ toiminnassa otetaan huomioon hankkeiden ajateltavissa oleva taloudellinen elinkelpoisuus.

2. Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen vahvistaa 155 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut suuntaviivat ja muut toimenpiteet. Ne tekevät ratkaisunsa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

Niihin suuntaviivoihin ja niihin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka koskevat jonkin jäsenvaltion aluetta, tarvitaan tuon jäsenvaltion hyväksyminen.¹

~~2~~ 3. Yhteydessä komission kanssa jäsenvaltiot sovittavat keskenään yhteen sellaisen kansallisella tasolla harjoittamansa politiikan, jolla voi olla merkittävä vaikutus [154 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

~~3~~ 4. ~~Yhteisö Unioni~~ voi päättää yhteistyöstä **tehdä yhteistyötä** kolmansien maiden kanssa yhteistä etua koskevien hankkeiden edistämiseksi ja verkkojen yhteentoimivuuden turvaamiseksi.

~~156 artikla~~

~~Neuvosto vahvistaa 155 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut suuntaviivat ja muut toimenpiteet 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.~~

~~Niihin suuntaviivoihin ja niihin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka koskevat jonkin jäsenvaltion aluetta, tarvitaan tuon jäsenvaltion hyväksyminen.²~~

¹ Yksinkertaisuuden vuoksi uudessa 2 kohdassa, joka muodostaa oikeusperustan Euroopan laajuisia verkkoja koskevalle unionin toiminnalle, toistetaan kokonaisuudessaan 156 artiklan teksti; merkityt muutokset ovat kyseisen artiklan nykyiseen tekstiin ehdotettuja muutoksia.

² Tämä artikla voitaisiin poistaa; ks. edellinen alaviite.

XVI OSASTO

TEOLLISUUS

157 artikla

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että ~~yhteisön~~ **unionin** teollisuuden kilpailukyvyyn kannalta tarpeelliset edellytykset turvataan.

Tällöin niiden toiminnalla pyritään avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmän mukaisesti:

- a) nopeuttamaan teollisuuden mukauttamista rakenteellisiin muutoksiin;
- b) edistämään kaikkialla ~~yhteisössä~~ **unionissa** yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, aloittamisen ja kehittämisen kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;
- c) edistämään yritysten välisen yhteistyön kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;
- d) edistämään keksintöjä, tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevan politiikan antamien teollisten mahdollisuuksien parempaa hyväksikäyttöä.

2. Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään yhteydessä komission kanssa ja sovittavat tarvittaessa yhteen toimintansa. Komissio voi tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** muiden artiklojen nojalla harjoittamallaan politiikalla ja toiminnalla.¹ ~~Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat 251 artiklassa määrättyä menettelyä~~ **lainsäädäntömenettelyä** noudattaen ja ~~talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan päättää hyväksyä~~ erityistoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on tukea jäsenvaltioissa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi toteutettuja toimia. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

Tämän osaston määräykset eivät anna ~~yhteisölle~~ **unionille** perusteita toteuttaa toimenpiteitä, jotka voivat johtaa kilpailun vääristymiseen tai jotka käsittävät verotusta tai palkattujen työntekijöiden oikeuksia ja etuja koskevia säännöksiä tai määräyksiä.

¹ Tämä kaikkiin politiikan aloihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

XVII OSASTO

TALOUELLINEN JA SOSIAALINEN YHTEENKUULUVUUS

158 artikla

Edistääkseen koko ~~yhteisen~~ **unionin** sopusointuista kehitystä ~~yhteisö~~ **unioni** kehittää ja harjoittaa toimintaansa taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi.

~~Yhteisö~~ **Unioni** pyrkii erityisesti vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden tai saarien jälkeenjääneisyyttä, maaseutu mukaan luettuna.

159 artikla

Jäsenvaltiot harjoittavat talouspolitiikkaansa ja sovittavat sitä yhteen siten, että myös [158 artiklassa] tarkoitetut tavoitteet saavutetaan. ~~Yhteisen~~ **Unionin** politiikan ja toiminnan suunnittelussa ja täytäntöönpanossa sekä sisämarkkinoiden toteuttamisessa otetaan huomioon [158 artiklassa] tarkoitetut tavoitteet ja osallistutaan niiden toteuttamiseen.¹ ~~Yhteisö~~ **Unioni** tukee myös tätä toteuttamista toiminnallaan, jota se harjoittaa rakennerahastojen (Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosasto, Euroopan sosiaalirahasto, Euroopan aluekehitysrahasto), Euroopan investointipankin ja muiden olemassa olevien rahoitusvälineiden kautta.

Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle joka kolmas vuosi kertomuksen siitä, miten taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden toteuttamisessa on edistytty, sekä siitä, miten tässä artiklassa määrätyt eri keinot ovat myötävaikuttaneet siihen. Tähän kertomukseen liitetään tarvittaessa aiheellisia ehdotuksia.

Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat lainsäädäntömenettelyä noudattaen hyväksyä kaikki tarpeelliset ~~Jes-rahastojen ulkopuoliset erityistoimet erityistoimenpiteet osoittautuvat tarpeellisiksi, neuvosto voi päättää niistä 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisen unionin muussa politiikassa päätettyjen hyväksyttyjen toimenpiteiden soveltamista. Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.~~

¹ Tämä kaikkiin politiikan aloihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

160 artikla

Euroopan aluekehitysrahaston tarkoituksena on myötävaikuttaa keskeisimmän alueellisen epätasapainon poistamiseen yhteisössä **unionissa** osallistumalla kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden kehittämiseen ja rakenteelliseen mukauttamiseen sekä taantuvien teollisuusalueiden uudistamiseen.

161 artikla

Rajoittamatta [162 artiklan] soveltamista **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet¹, joilla määritellään:** Neuvosto määrittelee yksimielisesti komission ehdotuksesta, saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan,

- a) rakennerahastojen tehtävät, ensisijaiset tavoitteet ja rakenteet, joihin voi sisältyä rahastojen uudelleenryhmittely **ja edellä sanotun kuitenkaan**
- b) ~~Neuvosto vahvistaa samaa menettelyä noudattaen myös~~ rahastoihin sovellettavat yleiset säännöt ja antaa säännökset, jotka ovat tarpeen rahastojen tehokkuuden turvaamiseksi ja eri rahastojen keskinäiseksi sekä rahastojen ja muiden rahoitusvälineiden yhteensovittamiseksi.

Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

~~Neuvoston~~ Samaa menettelyä noudattaen ne **hyväksyvät toimenpiteet**, joilla **perustetaan** ympäristöalan hankkeiden rahoittamiseen sekä Euroopan laajuisten verkkohankkeiden rahoittamiseen liikenteen infrastruktuurin alalla osallistuva koheesiorahasto ~~osallistuu~~.

~~Neuvosto tekee 1 päivästä tammikuuta 2007 alkaen ratkaisunsa määränemmistöllä komission ehdotuksesta, saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, jos 1 päivästä tammikuuta 2007 alkaen sovellettavat monivuotiset rahoitusnäkyvät ja niihin liittyvä toimielinten välinen sopimus on hyväksytty kyseiseen määräaikaan mennessä. Jos näin ei ole, tässä kohdassa määrättyä menettelyä sovelletaan siitä ajankohdasta alkaen, jona ne hyväksytään.~~

¹ Yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä 9:n raportin mukaisesti päätöksentekomenettely muutetaan hyväksyntämenettelystä yhteispäätösmenettelyksi (lainsäädäntömenettely) (CONV 424/02, s. 17).

162 artikla

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen Neuvosto tekee Euroopan aluekehitysrahastoa koskevat soveltamispäätökset **soveltamistoimenpiteet** 251-artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastoon ja Euroopan sosiaalirahastoon sovelletaan edelleen vastaavasti, mitä [37 ja 148 artiklassa] määrätään.

XVIII OSASTO

TUTKIMUS JA TEKNOLOGINEN KEHITTÄMINEN

163 artikla

1. ~~Yhteisön~~ **Unionin** tavoitteena on lujittaa ~~yhteisön~~ **unionin** teollisuuden tieteellistä ja teknologista perustaa sekä suosia ~~yhteisön~~ **unionin** teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyn kehittämistä samoin kuin edistää kaikkea tutkimustoimintaa, jota pidetään tarpeellisenä ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** muiden lukujen perusteella.
2. Tätä varten ~~yhteisö~~ **unioni** edistää kaikkialla ~~yhteisössä~~ **unionissa** yrityksiä, pienet ja keskisuuret yritykset mukaan luettuina, tutkimuskeskuksia ja korkeakouluja niiden korkealaatuiseen tutkimukseen ja teknologiseen kehittämiseen liittyvissä pyrkimyksissä; se tukee niiden pyrkimyksiä keskinäiseen yhteistyöhön varsinkin avaamalla kansalliset julkiset hankinnat, määrittelemällä yhteiset standardit sekä poistamalla yhteistyön oikeudelliset ja verotukselliset esteet pyrkien erityisesti siihen, että yritykset voivat täysin käyttää hyväkseen sisämarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia.
3. Kaikesta ~~tähän sopimukseen~~ **perustuslakiin** perustuvasta ~~yhteisön~~ **unionin** toiminnasta tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen aloilla, esittelyhankkeet mukaan luettuina, päätetään ja se pannaan täytäntöön [tämän osaston] ~~määräyksiä noudattaen~~ **mukaisesti**.

164 artikla

Pyrkiessään näihin tavoitteisiin ~~yhteisö~~ **unioni** toteuttaa seuraavia jäsenvaltioissa harjoitettua toimintaa täydentäviä toimia:

- a) tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevien toimintaohjelmien täytäntöönpano edistämällä yhteistyötä yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen kanssa ja niiden kesken;
- b) yhteistyön edistäminen kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa ~~yhteisön~~ **unionin** tutkimuksen, teknologisen kehittämisen ja esittelyn alalla;
- c) ~~yhteisön~~ **unionin** tutkimukseen, teknologiseen kehittämiseen ja esittelyyn liittyvän toiminnan tuloksia koskevan tiedon levittäminen ja näiden tulosten hyväksi käyttäminen;
- d) ~~yhteisön~~ **unionin** tutkijoiden koulutuksen ja liikkumisen kannustaminen.

165 artikla

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen alalla turvatakseen kansallisen politiikan ja ~~yhteisön~~ **unionin** politiikan keskinäisen yhtenäisyyden.
2. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tehdä aiheellisia aloitteita 1 kohdassa tarkoitetun yhteensovittamisen edistämiseksi.

166 artikla

1. **Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat lainsäädäntömenettelyä noudattaen lain** ~~Neuvosto hyväksyy kaikkea yhteisön unionin toimintaa koskevan monivuotisen puiteohjelman 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja~~ **koskevasta monivuotisesta puiteohjelmasta. Ne tekevät ratkaisunsa** talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

Puiteohjelmassa:

- a) vahvistetaan ne tieteelliset ja teknologiset tavoitteet, jotka [164 artiklassa] tarkoitetulla toiminnalla toteutetaan, sekä niihin liittyvät painopisteet;
 - b) osoitetaan tällaisen toiminnan pääperiaatteet;
 - c) vahvistetaan se suurin kokonaismäärä, jolla ~~yhteisö~~ **unioni** osallistuu puiteohjelman rahoitukseen, ja yksityiskohtaiset säännöt ~~yhteisön~~ **unionin** osallistumisesta ohjelman rahoitukseen sekä kunkin suunnitellun toiminnan osuus.
2. Puiteohjelmaa mukautetaan tai täydennetään tilanteen kehityksen mukaisesti.

3. Puiteohjelma pannaan täytäntöön kussakin toiminnassa kehitetyin erityisohjelmin. Kussakin erityisohjelmassa täsmennetään yksityiskohtaiset säännöt ohjelman toteuttamiseksi, vahvistetaan ohjelman kesto ja määrätään tarpeellisiksi arvioituista varoista. Erityisohjelmissa vahvistetut tarpeellisiksi arvioitujen varojen määrät eivät saa ylittää puiteohjelmalle ja kullekin toiminnalle vahvistettua suurinta kokonaismäärää.

4. Neuvosto hyväksyy erityisohjelmat määräenemmistöllä komission ehdotuksesta **toimenpiteet erityisohjelmien laatimiseksi. Se tekee ratkaisunsa** sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

167 artikla¹

Monivuotisen puiteohjelman panemiseksi täytäntöön **Euroopan parlamentti ja neuvosto vahvistaa hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet, joilla vahvistetaan:**

- a) yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen osallistumista koskevat säännöt;
- b) tutkimustuloksista saatujen tietojen levittämistä koskevat säännöt.

Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

168 artikla

Monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa voidaan ~~päätää täydentävistä toimintaohjelmista~~ **hyväksyä täydentäviä toimintaohjelmia**, joihin osallistuvat vain jotkin jäsenvaltiot; nämä jäsenvaltiot huolehtivat toimintaohjelmien rahoittamisesta, jollei yhteisö **unioni** mahdollisesti osallistu.

Euroopan parlamentti ja neuvosto antaa hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet, joilla vahvistetaan täydentäviä toimintaohjelmia koskevat säännöt erityisesti tiedon levittämisestä ja muiden jäsenvaltioiden mahdollisuuksista päästä täydentäviin toimintaohjelmiin. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

Täydentävien toimintaohjelmien hyväksymiseen tarvitaan niiden jäsenvaltioiden suostumus, joita asia koskee.²

¹ Selkeyden vuoksi tällä hetkellä EY-sopimuksen 172 artiklassa määrättävät päätöksentekomenettelyt on liitetty asianomaisiin oikeusperustoihin (167, 168, 169 ja 171 artikla).

² Tässä kohdassa toistetaan EY-sopimuksen 172 artiklan viimeinen virke.

169 artikla

Monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa **yhteisö unioni** voi yhteisymmärryksessä niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koskee, määrätä osallistumisesta useiden jäsenvaltioiden käynnistämiin tutkimus- ja kehittämistyötä koskeviin toimintaohjelmiin sekä näiden toimintaohjelmien täytäntöönpanoa koskeviin järjestelmiin.

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät tarvittavat toimenpiteet lainsäädäntömenettelyä noudattaen. Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

170 artikla

~~Yhteisö Unioni~~ voi monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa määrätä ~~yhteisön unionin~~ tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevasta yhteistyöstä kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Tätä yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia ~~yhteisön unionin~~ ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään [300 artiklan] mukaisesti.

171 artikla

~~Yhteisö Unioni~~ voi perustaa yhteisyrityksiä tai muita järjestelmiä, jotka ovat tarpeen, jotta ~~yhteisön unionin~~ tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevat toimintaohjelmat voidaan panna täytäntöön asianmukaisesti. **Neuvosto hyväksyy tarvittavat toimenpiteet määräenemmistöllä komission ehdotuksesta. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

172 artikla¹

~~Neuvosto antaa 171 artiklassa tarkoitetut säännökset määräenemmistöllä komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.~~

~~Neuvosto antaa 167, 168 ja 169 artiklassa tarkoitetut säännökset 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan. Täydentävien toimintaohjelmien hyväksymiseen tarvitaan niiden jäsenvaltioiden suostumus, joita asia koskee.~~

¹ Selvyyden vuoksi kaikki tämän artiklan määräykset on siirretty edellä oleviin 167, 168, 169 ja 171 artiklaan.

173 artikla

Jokaisen vuoden alussa komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen. Kertomuksessa annetaan tiedot edellisen vuoden toiminnasta tutkimuksessa ja teknologisessa kehittämisessä sekä tulosten levittämisessä sekä kuluvan vuoden työohjelmasta.

XIX OSASTO

YMPÄRISTÖ

174 artikla

1. ~~Yhteisön~~ **Unionin** ympäristöpolitiikalla myötävaikutetaan seuraavien tavoitteiden saavuttamiseen:

- a) ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu ja parantaminen;
- b) ihmisten terveyden suojelu;
- c) luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö;
- d) sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin.

2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** ympäristöpolitiikalla pyritään suojelun korkeaan tasoon yhteisön eri alueiden tilanteiden erilaisuus huomioon ottaen. ~~Yhteisön~~ **Unionin** ympäristöpolitiikka perustuu ennalta varautumisen periaatteelle sekä periaatteille, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä, ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava.

Tässä yhteydessä ympäristönsuojelun vaatimusten täyttämiseksi toteutettaviin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, ~~yhteisön~~ **unionin** toimeenpaneman valvontamenettelyn alaisina, ~~toteuttaa antaa~~ muihin kuin taloudellisiin, ympäristöä koskeviin seikkoihin perustuvia väliaikaisia ~~toimenpiteitä~~ **säännöksiä**.

3. Ympäristöpolitiikkaansa valmistellessaan ~~yhteisö~~ **unioni** ottaa huomioon:

- a) saatavilla olevat tieteelliset ja tekniset tiedot;
- b) ympäristöolot ~~yhteisön~~ **unionin** eri alueilla;
- c) toimien toteuttamisesta tai toteuttamatta jättämisestä mahdollisesti johtuvat edut ja kustannukset;

- d) ~~yhteisön~~ **unionin** taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen kokonaisuutena ja yhteisön eri alueiden tasapainoisen kehityksen.

4. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. ~~Yhteisön~~ **Unionin** yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia yhteisön ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään [300 artiklan] mukaisesti.

Mitä edellisessä alakohdassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

175 artikla

1. **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät** päättää 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan yhteisön toimista **lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet** [174 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

2. Poiketen 1 kohdassa määrätystä päätöksentekomenettelystä **kohdasta** ja rajoittamatta [95 artiklan] soveltamista, neuvosto **hyväksyy yksimielisesti** komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan vahvistaa **yksimielisesti:**

- a) ~~säännöksiä~~ **toimenpiteet**, jotka ovat etupäässä verotuksellisia;
- b) toimenpiteet, jotka vaikuttavat:
 - i) kaavoitukseen;
 - ii) vesivarojen määrän hallintaan tai jotka koskevat suoraan tai välillisesti vesivarojen saatavuutta;
 - iii) maankäyttöön jätehuoltoa lukuun ottamatta;
- c) toimenpiteet, jotka vaikuttavat merkittävästi jäsenvaltion valintaan eri energianlähteiden välillä ja jäsenvaltion energiahuollon yleiseen rakenteeseen.

Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

Samaa menettelyä noudattaen neuvosto voi edellisessä alakohdassa määrättyin edellytyksin määritellä ne tässä kohdassa tarkoitettut asiat, joissa päätökset on tehtävä **se tekee ratkaisunsa** määräenemmistöllä.

3. Muilla aloilla¹ neuvosto hyväksyy 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan **Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet sellaisten yleiset toimintaohjelmat** yleisten toimintaohjelmien **laatimiseksi**, joissa vahvistetaan ensisijaiset tavoitteet. **Ne tekevät ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.**

~~Neuvosto toteuttaa tapauksen mukaan 1 tai 2 kohdassa määrättyin ehdoin~~ **Näiden toimintaohjelmien täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet hyväksytään** joko 1 tai 2 kohdassa määrättyä **menettelyä** noudattaen.

4. Jäsenvaltiot huolehtivat ympäristöpolitiikan rahoittamisesta ja täytäntöönpanosta, sanotun kuitenkin rajoittamatta eräitä ~~luonteensa vuoksi yhteisölle kuuluvia~~ **unionin hyväksymiä** toimenpiteitä.

5. Rajoittamatta kuitenkin sen periaatteen soveltamista, jonka mukaan saastuttajan olisi maksettava, ~~neuvosto ottaa, jos 1 kohdan määräyksiin perustuva toimenpide aiheuttaisi jäsenvaltioiden viranomaisille suhteettomina pidettäviä kustannuksia, tuon toimenpiteen toteuttamista koskevaan säädökseen aiheellisia säännöksiä~~ **kyseisessä toimenpiteessä säädetään sen mukaan kuin aiheellista on:**

- a) väliaikaisista poikkeuksista; sekä/taikka
- b) ~~161 artiklan mukaisesti perustetusta~~ koheesiorahastosta annettavasta taloudellisesta tuesta.²

176 artikla

~~Suojatoimenpiteet~~ Suojasäännökset, jotka on ~~toteutettu~~ **annettu** [175 artiklan] nojalla, eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai antamasta tiukempia ~~suojatoimenpiteitä~~ suojasäännöksiä. Näiden ~~toimenpiteiden~~ **säännösten** on oltava sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.

XX OSASTO

KEHITYSYHTEISTYÖ³

177 artikla

1. *Yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikalla, joka täydentää jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa, edistetään:*

¹ Tämä lauseenosa voitaisiin poistaa, koska tosiasiaassa Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät yleiset puiteohjelmat.
² Tämä täsmennys on tarpeeton, koska on olemassa vain yksi koheesiorahasto.
³ Valmistelukunnan on määrä tarkastella XX osastoa unionin ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä näin ollen käsitellä tässä.

- kehitysmaiden ja etenkin kaikista heikoimmassa asemassa olevien kehitysmaiden kestävää taloudellista ja sosiaalista kehitystä;
 - kehitysmaiden sopusointuista ja asteittaista yhdentymistä maailmantalouteen;
 - köyhyyden torjuntaa kehitysmaissa.
2. Yhteisön politiikalla tällä alalla myötävaikutetaan kansanvallan ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen yleiseen tavoitteeseen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen tavoitteeseen.
3. Yhteisö ja jäsenvaltiot noudattavat niitä velvoitteita ja ottavat huomioon ne tavoitteet, jotka ne ovat hyväksyneet Yhdistyneissä Kansakunnissa ja muissa toimivaltaisissa kansainvälisissä järjestöissä.

178 artikla

Yhteisö ottaa 177 artiklassa tarkoitetut tavoitteet huomioon sellaisessa toteuttamassaan politiikassa, joka on omiaan vaikuttamaan kehitysmaihiin.

179 artikla

1. Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toimenpiteet, jotka ovat tarpeen 177 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista. Nämä toimenpiteet voivat olla monivuotisia toimintaohjelmia.
2. Euroopan investointipankki myötävaikuttaa perussäännössään määrättyin ehdoin 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanoon.
3. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta AKT–EY-yleissopimuksessa määrättyyn yhteistyöhön Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren alueen maiden kanssa.

180 artikla

1. Yhteisö ja jäsenvaltiot sovittavat yhteen kehitysyhteistyöpolitiikkansa sekä neuvottelevat keskenään avustusohjelmistaan, myös kansainvälisissä järjestöissä ja konferensseissa. Ne voivat ryhtyä yhteisiin toimiin. Jäsenvaltiot myötävaikuttavat tarvittaessa yhteisön avustusohjelmien täytäntöönpanoon.
2. Komissio voi tehdä aiheellisia aloitteita 1 kohdassa tarkoitetun yhteensovittamisen edistämiseksi.

181 artikla

Yhteisö ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. Yhteisön yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia yhteisön ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään 300 artiklan mukaisesti.

Mitä edellisessä alakohdassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

XXI OSASTO¹

TALOUELLINEN, TEKNINEN JA RAHOITUSYHTEISTYÖ KOLMANSIEN MAIDEN KANSSA

181 a artikla

1. Yhteisö tekee kolmansien maiden kanssa toimivaltaansa kuuluvaa taloudellista, teknistä ja rahoitusyhteistyötä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän perustamissopimuksen muiden määräysten ja varsinkaan XX osaston määräysten soveltamista. Tällä yhteistyöllä täydennetään jäsenvaltioiden toimia ja se on yhdenmukaista yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikan kanssa.

Yhteisön tämän alan politiikalla edistetään kansanvallan ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen yleisen tavoitteen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen tavoitteen saavuttamista.

2. Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan 1 kohdan täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Neuvosto päättää yksimielisesti 310 artiklassa tarkoitetuista assosiaatiosopimuksista sekä unionin jäsen ehdokasvaltioiden kanssa tehtävistä sopimuksista.

3. Yhteisö ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. Yhteisön yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia yhteisön ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään 300 artiklan mukaisesti.

Ensimmäisen alakohdan määräykset eivät rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä elimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

¹ Valmistelukunnan on määrä tarkastella XXI osastoa unionin ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä näin ollen käsitellä tässä.

NELJÄS OSA

MERENTAKAISTEN MAIDEN JA ALUEIDEN ASSOSIOINTI¹

182 artikla

Jäsenvaltiot ~~sopivat assosioivansa yhteisöön~~ ne Euroopan ulkopuoliset maat ja alueet, joilla on erityiset suhteet Tanskaan, Ranskaan, Alankomaihin ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, **assosioidaan unioniin**. Nämä maat ja alueet, jäljempänä 'maat ja alueet', luetellaan ~~tämän sopimuksen~~ [liitteessä II].

Assosioinnin tavoitteena on edistää maiden ja alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä ja vahvistaa läheiset taloudelliset suhteet niiden ja koko ~~yhteisön~~ **unionin** välille.

~~Tämän sopimuksen johdanto-osassa~~² mainittujen periaatteiden mukaisesti assosioinnin tarkoituksena on ensisijaisesti edistää näiden maiden ja alueiden väestön etuja ja vaurautta, jotta ne voivat saavuttaa sen taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen, johon ne pyrkivät.

183 artikla

Assosioinnilla pyritään seuraaviin tavoitteisiin:

- 1) Jäsenvaltiot soveltavat kaupankäynnissään maiden ja alueiden kanssa samaa järjestelmää kuin ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukaan keskinäisessä kaupankäynnissään.
- 2) Jokainen maa ja alue soveltaa kaupankäynnissään jäsenvaltioiden sekä muiden maiden ja alueiden kanssa samaa järjestelmää kuin kaupankäynnissä sen Euroopan valtion kanssa, johon sillä on erityiset suhteet.
- 3) Jäsenvaltiot osallistuvat näiden maiden ja alueiden asteittaisen kehittymisen vaatimiin sijoituksiin.
- 4) ~~Yhteisön~~ **Unionin** rahoittamiin sijoituksiin saa tarjouksin ja toimituksin osallistua yhtäläisin ehdoin jokainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on jäsenvaltion taikka jonkin maan tai alueen kansalainen.

¹ Merentakaisia maita ja alueita koskevan osan tarkoituksena on EY-sopimuksen osittainen soveltaminen kyseisiin maihin ja alueisiin. Se voitaisiin siirtää EY-sopimuksen nykyisen 299 artiklan (sopimuksen alueellinen soveltaminen) ja 300 artiklan (ulkosuhteet) väliin. Lisäksi perustuslain ensimmäiseen osaan olisi syytä lisätä viittaus assosiointia koskevaan järjestelyyn.

² Kyseiset, tällä hetkellä EY-sopimuksen johdanto-osassa olevat periaatteet olisi syytä luetella. Ne olisi sisällytettävä perustuslakiin ja tarvittaessa tähän määräykseen.

- 5) Jäsenvaltioiden sekä maiden ja alueiden välisissä suhteissa kansalaisten ja yhtiöiden sijoittautumisoikeutta säännellään sijoittautumisoikeutta koskevan [luvun] määräysten ja menettelyjen mukaisesti ja ketään syrjimättä, jollei [187 artiklan] nojalla ~~annetuista~~ **hyväksytyistä** erityissäännöksistä **toimenpiteistä** muuta johdu.

184 artikla

1. Maista ja alueilta peräisin olevien, jäsenvaltioihin tuotavien tavaroiden tullit kielletään niin kuin jäsenvaltioiden välisten tullien kieltämisestä tässä sopimuksessa määrätään oleviin, jäsenvaltioihin tuotaviin tavaroihin sovelletaan **perustuslaissa määrättyä** jäsenvaltioiden välistä tullikieltoa.
2. Maahan tai alueelle jäsenvaltioista taikka muista maista tai muilta alueilta tuotavien tavaroiden tullit ovat kiellettyjä [25 artiklan] määräysten mukaisesti.
3. Maat ja alueet voivat kuitenkin periä tulleja, jotka ovat tarpeen niiden kehityksen ja teollistumisen kannalta taikka jotka ovat luonteeltaan fiskaalisia ja joiden tarkoituksena on tuottaa tuloa niiden talousarvioon.

~~Edellisessä~~ **Ensimmäisessä** alakohdassa tarkoitettut tullit eivät saa olla korkeampia kuin siitä jäsenvaltiosta tuotavista tuotteista perittävät tullit, johon maalla tai alueella on erityiset suhteet.

4. Mitä 2 kohdassa määrätään, ei sovelleta maihin tai alueisiin, jotka niitä sitovien erityisten kansainvälisten velvoitteiden vuoksi jo soveltavat tullitariffia, johon ei sisälly syrjintää.
5. Maihin tai alueille tuotavia tavaroita koskevien tullien käyttöön ottaminen tai niiden muuttaminen ei saa oikeudellisesti tai tosiasiallisesti johtaa suoraan tai välilliseen syrjintään jäsenvaltioista tapahtuvassa tuonnissa.

185 artikla

Jos niiden tullien taso, joita sovelletaan kolmannesta maasta peräisin oleviin tuotteisiin niiden tullessa maahan tai alueelle, on sellainen, että se, ottaen huomioon [184 artiklan 1 kohdan] määräysten soveltamisen, johtaa kaupankäynnin vinoutumiseen jonkin jäsenvaltion vahingoksi, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiota tekemään muille jäsenvaltioille ~~ehdotuksia toimenpiteiksi~~ **sellaisten säännösten antamista koskevia ehdotuksia**, jotka ovat tarpeen tilanteen korjaamiseksi.

186 artikla¹

Jollei kansanterveyttä taikka yleistä turvallisuutta tai järjestystä koskevista määräyksistä muuta johdu, maista ja alueilta olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioista olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta maissa ja alueilla säännellään myöhemmin tehtävin sopimuksin, joiden edellytyksenä on jäsenvaltioiden yksimielisyys.

187 artikla

Neuvosto ~~antaa~~ **hyväksyy yksimielisesti**² maiden ja alueiden sekä ~~yhteisön~~ **unionin** välisessä assosiaatiossa saatujen kokemusten ja ~~tämän sopimuksen~~³ periaatteiden pohjalta ~~yksimielisesti säännökset~~ maiden ja alueiden sekä ~~yhteisön~~ **unionin** välistä assosiaatiota koskevista säännöistä ja ~~menettelyistä~~ **koskeviin sääntöihin ja menettelyihin liittyvät toimenpiteet**.

188 artikla

Grönlantiin sovelletaan, ~~mitä 182–187 artiklassa määrätään~~, 182–187 artiklaa, jollei ~~tähän sopimukseen liitetyn~~ Grönlantia koskevista erityisjärjestelyistä tehdyn pöytäkirjan erityismääräyksistä muuta johdu.

¹ Tätä artiklaa pitäisi mukauttaa sen seikan huomioon ottamiseksi, että unionilla on toimivalta säännellä kolmansista maista peräisin olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa (ks. 187 artikla jäljempänä). Lisäksi on syytä muistaa, että vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta käsittelevä työryhmä X on suositellut, ettei jäsenvaltioiden välistä sopimusta enää käytettäisi oikeudellisena välineenä unionin tavoitteiden savuttamiseksi.

² Tässä tapauksessa neuvosto tekee ratkaisunsa ilman komission ehdotusta.

³ Ks. EY-sopimuksen 182 artiklan kolmanteen kohtaan liittyvä alaviite edellä.

VIIDES OSA

~~YHTEISÖN~~ UNIONIN TOIMIELIMET

**Tähän osaan on tehty teknisiä muutoksia toimeksiannon mukaisesti.
Nämä muutokset eivät vaikuta sisällöllisiin muutoksiin, joita valmistelukunta mahdollisesti
myöhemmin haluaa tehdä.
Toimielinten ja elinten kokoonpanoa koskevat määräykset on kursivoitu, koska ne
sisällytetään I osaan.**

I OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

1 LUKU

TOIMIELIMET

1 JAKSO

EUROOPAN PARLAMENTTI

189 artikla

*Euroopan parlamentti, jossa on yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat, käyttää sille
tällä sopimuksella annettuja valtuuksia.*

Euroopan parlamentin jäsenmäärä saa olla enintään 732.

190 artikla

*1. Yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat Euroopan parlamenttiin valitaan
yleisillä, välittömällä vaaleilla.*

2. Kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrät ovat seuraavat:

Belgia	25
Tanska	16
Saksa	99
Kreikka	25
Espanja	64
Ranska	87
Irlanti	15
Italia	87
Luxemburg	6
Alankomaat	31
Itävalta	21
Portugali	25
Suomi	16
Ruotsi	22
Yhdistynyt kuningaskunta	87.

Jos tätä kohtaa muutetaan, kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrän on varmistettava yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen asianmukainen edustus.

3. Edustajat valitaan viideksi vuodeksi.

4. Euroopan parlamentti laatii esityksen yleisten, välittömien vaalien toimittamisesta yhdenmukaista menettelyä noudattaen kaikissa jäsenvaltioissa tai kaikille jäsenvaltioille yhteisten periaatteiden mukaisesti.

Neuvosto antaa yksimielisesti, saatuaan Euroopan parlamentin sen kaikkien jäsenten ehdottomalla enemmistöllä antaman puoltavan lausunnon, säännökset, joiden hyväksymistä se suosittaa jäsenvaltioille jäsenvaltioiden valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

5. Euroopan parlamentti vahvistaa saatuaan komission lausunnon ja neuvoston määräenemmistöllä antaman suostumuksen jäsentensä tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt ja yleiset ehdot. Jäsenten tai entisten jäsenten verotusjärjestelmää koskevien sääntöjen tai ehtojen osalta edellytetään neuvostossa yksimielistä päätöstä.

191 artikla

Euroopan tason poliittiset puolueet ovat tärkeä yhdentymistä edistävä tekijä unionissa. Ne myötävaikuttavat eurooppalaisen tietoisuuden muodostumiseen ja unionin kansalaisten poliittisen tahdon ilmaisemiseen.

Euroopan parlamentti ja neuvosto vahvistaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen toimenpiteet, joilla vahvistetaan Euroopan tasolla toimivia poliittisia puolueita ja erityisesti niiden rahoitusta koskevat säännöt.

192 artikla

Siltä osin kuin ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** niin määrätään, Euroopan parlamentti osallistuu ~~yhteisön unionin~~ **unionin** säädösten antamiseen johtavaan käsittelyyn käyttämällä toimivaltuuksiaan ~~251 ja 252 artiklassa määritellyissä menettelyissä~~ **lainsäädäntömenettelyssä** sekä antamalla puoltavia lausuntoja tai neuvoa-antavia lausuntoja.¹

Euroopan parlamentti voi **kaikkien** jäsentensä enemmistöllä pyytää komissiota tekemään sille aiheellisia ehdotuksia asioista, joissa se katsoo, että on valmisteltava ~~yhteisön säädös~~ **unionin toimenpide** ~~tämän sopimuksen perustustlain~~ panemiseksi täytäntöön.²

193 artikla

Rajoittamatta kuitenkaan ~~tällä sopimuksella~~ **perustuslailla** muille toimielimille tai laitoksille annettuja toimivaltuuksia Euroopan parlamentti voi tehtäviään suorittaessaan, jos neljännes sen jäsenistä³ sitä pyytää, asettaa väliaikaisen tutkintavaliokunnan tutkimaan epäilyjä ~~yhteisön unionin~~ **unionin**⁴ oikeutta sovellettaessa tapahtuneesta rikkomuksesta tai epäkohdasta, niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa epäilyksenalaiset seikat ovat tutkittavina jossakin tuomioistuimessa ja oikeudenkäynti on vielä vireillä.

Väliaikainen tutkintavaliokunta lakkaa, kun se antaa kertomuksensa.

Yksityiskohtaiset säännöt tutkintaoikeuden käyttämisestä vahvistetaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteisellä sopimuksella⁵.

¹ Tätä Euroopan parlamentin tehtävien yleiskuvausta olisi täydennettävä viittauksella sen toimivaltaan budjetin, valvonnan ja nimittämisten osalta; sillä on myös itsenäistä toimivaltaa (ks. tämän raportin liite II).

² Todettakoon, että jollei asiasta erikseen määrätä, sanan "yhteisön" korvaaminen sanalla "unioni" saattaa merkitä tämän artiklan (pyyntö ehdotusten tekemisestä) soveltamisalan laajenemista koskemaan aloja, jotka kuuluvat tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin.

³ Sanamuoto on yhdenmukainen useimpien EY-sopimuksen muiden sellaisten määräysten sanamuodon kanssa, joissa edellytetään parlamentin jäsenten enemmistöä päätöksen hyväksymiseksi.

⁴ Todettakoon, että jollei asiasta erikseen määrätä, sanan "yhteisön" korvaaminen sanalla "unioni" saattaa merkitä tämän artiklan (väliaikainen tutkintavaliokunta) soveltamisalan laajenemista koskemaan aloja, jotka kuuluvat tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin.

⁵ Tämä säädös ei sisälly säädöstypologiaan, joka esitetään I osaan kuuluvassa, "unionin säädöksiä" koskevassa artiklaehdotuksessa (CONV 571/03, 24 art.).

194 artikla

Kaikilla unionin kansalaisilla sekä niillä luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, on oikeus yksin taikka yhdessä toisten kansalaisten tai henkilöiden kanssa esittää Euroopan parlamentille vetoamus asiassa, joka kuuluu ~~yhteisön~~ **unionin**¹ toiminnan alaan ja koskee häntä välittömästi².

195 artikla

1. Euroopan parlamentti nimittää oikeusasiamiehen³ valtuuksin ottaa vastaan unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, kanteluja ~~yhteisön~~ **unionin**⁴ toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista, lukuun ottamatta yhteisön tuomioistuimen ja, yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen **ja lainkäyttölautakuntien**⁵ toimintaa lainkäyttöeliminä.

Tehtävänsä mukaisesti oikeusasiamies suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina, omasta aloitteestaan taikka hänelle suoraan tai Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä toimitetun kantelun perusteella, niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa epäilyksenalaisia seikkoja käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä. Jos oikeusasiamies toteaa epäkohdan, hän saattaa asian sen toimielimen käsiteltäväksi, jota asia koskee, ja tämä toimielin antaa lausuntonsa asiasta hänelle kolmen kuukauden määräajassa. Tämän jälkeen oikeusasiamies antaa asiasta kertomuksen Euroopan parlamentille ja asianomaiselle toimielimelle. Kantelun tekijälle annetaan tiedoksi näiden tutkimusten tulokset.

Oikeusasiamies antaa Euroopan parlamentille vuosittain kertomuksen tutkimustensa tuloksista.

2. Oikeusasiamies nimitetään jokaisten Euroopan parlamentin vaalien jälkeen Euroopan parlamentin vaalikauden ajaksi. Sama henkilö voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Yhteisön tuomioistuin voi Euroopan parlamentin pyynnöstä erottaa oikeusasiamiehen, jos hän ei enää täytä niitä vaatimuksia, joita hänen tehtävänsä edellyttävät, tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen.

¹ Todettakoon, että jollei asiasta erikseen määrätä, sanan "yhteisön" korvaaminen sanalla "unioni" saattaa merkitä tämän artiklan (oikeus esittää vetoamus) soveltamisalan laajenemista koskemaan aloja, jotka kuuluvat tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin.

² Valmistelukunta voisi tarkastella sitä, onko aiheellista lisätä tähän artiklaan erityinen oikeusperusta vetoamusoikeuden käyttöä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistamiselle.

³ Yleisen käytännön mukaisesti tässä voitaisiin käyttää ilmausta "Euroopan oikeusasiamies".

⁴ Todettakoon, että jollei asiasta erikseen määrätä, sanan "yhteisön" korvaaminen sanalla "unioni" saattaa merkitä tämän artiklan (oikeusasiamies) soveltamisalan laajenemista koskemaan aloja, jotka kuuluvat tällä hetkellä toiseen pilariin.

⁵ Vaikka lainkäyttölautakunnat "asetetaan yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhteyteen", olisi syytä mainita ne tässä erikseen.

3. Oikeusasiamies hoitaa tehtäväänsä täysin riippumattomana. Tehtäväänsä hoitaessaan hän ei pyydä eikä ota ohjeita milteen taholta. Oikeusasiamies ei saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa.

4. Euroopan parlamentti **hyväksyy toimenpiteet¹, joilla vahvistetaan** oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskeva ohjesääntö ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevat yleiset ehdot. **Se tekee ratkaisunsa** komission lausunnon ja neuvoston määränemmistöllä antaman hyväksymisen saatuaan.

196 artikla

Euroopan parlamentti pitää istuntokauden vuosittain. Se kokoontuu ilman erillistä kutsua maaliskuun toisena tiistaina.

Euroopan parlamentti voi pitää ylimääräisen istuntojakson² jäsentensä enemmistön pyynnöstä taikka neuvoston tai komission pyynnöstä.

197 artikla

Euroopan parlamentti valitsee jäsentensä keskuudesta puhemiehensä ja työvaliokuntansa.

Komission jäsenet saavat olla läsnä kaikissa kokouksissa, ja he saavat pyynnöstään käyttää puhevaltaa komission puolesta.

Komissio vastaa suullisesti tai kirjallisesti Euroopan parlamentin tai sen jäsenten sille esittämiin kysymyksiin.

Neuvosto käyttää puhevaltaa Euroopan parlamentissa siten kuin siitä neuvoston työjärjestyksessä määrätään.

198 artikla

Jollei tässä sopimuksessa **perustuslaissa** toisin määrätä, Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa annettujen äänten ehdottomalla³ enemmistöllä.

Päätösvaltaisuudesta määrätään työjärjestyksessä.

¹ Todettakoon, että perustuslain I osan V osastoa koskevaan ehdotukseen (CONV 571/03) ei sisälly mahdollisuutta, että Euroopan parlamentti voisi yksin antaa normatiivisia säädöksiä (ks. tämän raportin liite II).

² Tämänhetkinen termistö ei vastaa käytäntöä eikä edellisessä kohdassa käytettyä termistöä; erottelu "istuntokauteen" ja "istuntojaksoon" on peräisin parlamentin työjärjestyksen 10 artiklasta.

³ Sana "ehdoton" saattaa aiheuttaa sekaannusta äänten enemmistön ja parlamentin kaikkien jäsenten (määrä)enemmistön välillä (ks. tämän raportin liite II).

199 artikla

Euroopan parlamentti vahvistaa **hyväksyy** työjärjestyksensä jäsentensä äänten enemmistöllä.

Euroopan parlamentin asiakirjat julkaistaan siten kuin sen työjärjestyksessä määrätään.

200 artikla

Euroopan parlamentti käsittelee julkisessa istunnossa komission sille vuosittain antaman yleiskertomuksen.

201 artikla

Euroopan parlamentti käsittelee komission toimintaa koskevan epäluottamuslauseen, aikaisintaan kolmen päivän kuluttua siitä, kun se on annettu Euroopan parlamentille käsiteltäväksi, ja päättää siitä avoimella äänestyksellä.

Jos epäluottamuslausetta kannattaa kaksi kolmasosaa annetuista äänistä, jotka edustavat Euroopan parlamentin jäsenten enemmistöä, komission jäsenten on yhdessä jätettävä tehtävänsä. He jatkavat juoksevien asioiden hoitamista, kunnes uudet komission jäsenet on nimitetty [214 artiklan] mukaisesti. Tässä tapauksessa uusiksi komission jäseniksi nimitettyjen toimikausi päättyy sinä päivänä, jona yhdessä tehtävänsä jättämään velvollisten komission jäsenten toimikausi olisi päättynyt.

2 JAKSO

NEUVOSTO

202 artikla

Turvatakseen tässä sopimuksessa **perustuslaissa** vahvistettujen tavoitteiden toteutumisen neuvosto tässä sopimuksessa **perustuslaissa** määrätyn edellytyksin:

- a) huolehtii jäsenvaltioiden yleisen talouspolitiikan yhteensovittamisesta,
- b) käyttää päätösvaltaa,

- c) hyväksymissään säädöksissä siirtää komissiolle toimivallan antamiensa sääntöjen täytäntöönpanoon. Neuvosto voi asettaa ehtoja tämän toimivallan käytölle. Se voi lisäksi erityistapauksissa pidättää itselleen oikeuden käyttää välitöntä täytäntöönpanotoimivaltaa. Edellä tarkoitettujen ehtojen on oltava niiden periaatteiden ja sääntöjen mukaisia, jotka neuvosto vahvistaa ennalta yksimielisesti komission ehdotuksesta ja saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon.¹

203 artikla

Neuvosto muodostuu jäsenvaltioiden ministeritason edustajista, joita on yksi kustakin jäsenvaltiosta ja joilla on jäsenvaltionsa hallitusta sitovat valtuudet.

Kukin neuvoston jäsenvaltio huolehtii vuorollaan puheenjohtajan tehtävästä kuuden kuukauden ajan neuvoston yksimielisesti päättämässä järjestyksessä.

204 artikla

Puheenjohtaja kutsuu neuvoston koolle omasta aloitteestaan taikka neuvoston jäsenen tai komission pyynnöstä.

205 artikla

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, neuvosto tekee ratkaisunsa jäsentensä enemmistöllä.
2. Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määräenemmistö, jäsenten äänet painotetaan seuraavasti:

Belgia	5
Tanska	3
Saksa	10
Kreikka	5
Espanja	8
Ranska	10
Irlanti	3
Italia	10
Luxemburg	2
Alankomaat	5
Itävalta	4
Portugali	5
Suomi	3
Ruotsi	4
Yhdistynyt kuningaskunta	10.

¹ Ks. I osan "täytäntöönpanosäädöksiä" koskeva artiklaehdotus (CONV 571/03, 28 artiklan 3 kohta).

Neuvoston ratkaisun edellytyksenä on vähintään:

- 62 ääntä, jos ratkaisu tämän sopimuksen mukaan on tehtävä komission ehdotuksesta,
 - muissa tapauksissa 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.
3. *Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidäytyminen äänestämästä ei estä neuvostoa tekemästä ratkaisua, jonka edellytyksenä on yksimielisyys.*

206 artikla

Neuvoston jäsen voi äänestyksessä edustaa vain yhtä muuta jäsentä.

207 artikla

1. Komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden pysyvistä edustajista, huolehtii neuvoston työn valmistelusta sekä suorittaa neuvoston sille antamat toimeksiannot. Komitea voi tehdä menettelyä koskevia päätöksiä neuvoston työjärjestyksessä määrättyissä tapauksissa.
2. Neuvostoa avustaa pääsihteeristö, jota johtaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva pääsihteeri, ja häntä avustaa varapääsihteeri, joka vastaa pääsihteeristön toiminnasta. Neuvosto nimittää pääsihteerin ja varapääsihteerin määräenemmistöllä. Neuvosto päättää pääsihteeristön organisaatiosta.
3. Neuvosto hyväksyy työjärjestyksensä.

Neuvosto täsmentää [255 artiklan 3 kohdan] soveltamiseksi työjärjestyksessään ne edellytykset, joilla yleisö voi tutustua neuvoston asiakirjoihin. Tämän kohdan soveltamiseksi neuvosto määrittelee, missä tilanteissa sen katsotaan toimivan lainsäätäjänä, jotta näissä tapauksissa voitaisiin laajemmin sallia yleisön tutustua asiakirjoihin, säilyttäen samalla päätöksenteon tehokkuus. Neuvoston toimiessa lainsäätäjänä äänestystulos ja äänestysseilytykset sekä pöytäkirjaan merkityt lausumat julkistetaan aina.

208 artikla

Neuvosto voi pyytää komissiolta tutkimuksia, joita se pitää yhteisten tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisina, ja se voi pyytää komissiota tekemään sille aiheellisia ehdotuksia.

209 artikla

Neuvosto antaa komission lausunnon saatuaan **hyväksyy toimenpiteet, joilla vahvistetaan tässä sopimuksessa perustuslaissa** tarkoitettuja komiteoita koskevat säännöt. **Se tekee ratkaisunsa komissiota kuultuaan.**

210 artikla

Neuvosto vahvistaa **hyväksyy** määräenemmistöllä **toimenpiteet, joilla vahvistetaan** komission puheenjohtajan ja jäsenten, yhteisön tuomioistuimen presidentin, tuomareiden, julkisasiamiesten ja kirjaajan sekä yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenten ja kirjaajan palkat, heille maksettavat korvaukset sekä heidän eläkkeensä. Se vahvistaa samalla enemmistöllä myös palkkaa vastaavat korvaukset.

3 JAKSO

KOMISSIO

211 artikla¹

[Turvatakseen yhteismarkkinoiden sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan ja kehityksen]² komissio:

- a) huolehtii siitä, että tämän sopimuksen määräyksiä **perustuslakia** sekä toimielinten sen nojalla **antamia säännöksiä ja määräyksiä hyväksymiä toimenpiteitä** noudatetaan,
- b) antaa suosituksia ja lausuntoja asioista, joita **tämä sopimus perustuslaki** koskee, jos **sopimuksessa perustuslaissa** nimenomaisesti niin määrätään tai jos komissio pitää sitä tarpeellisenä,
- c) käyttää itsenäistä päätösvaltaa ja osallistuu **Euroopan parlamentin ja neuvoston ja Euroopan parlamentin päätöksentekoon tässä sopimuksessa perustuslaissa** määrätyllä tavalla,
- d) käyttää **Euroopan parlamentin ja neuvoston tai** neuvoston sille siirtämää toimivaltaa **neuvoston näiden antamien sääntöjen hyväksymien toimenpiteiden täytäntöönpanoon.**

¹ Todettakoon, että jollei asiasta erikseen määrätä, pilarien poistuminen saattaa merkitä sitä, että ne alat, jotka kuuluvat komission toimivallan piiriin, laajenevat käsittämään aloja, jotka kuuluvat tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin.

² Voidaan pohtia, ovatko tämän virkkeen ulottuvuus ja jäljempänä a–d alakohdassa tarkoitettu komission toimivalta johdonmukaisia keskenään.

212 artikla

Komissio julkaisee vuosittain viimeistään kuukautta ennen Euroopan parlamentin istunnon alkua yleiskertomuksen yhteisen unionin toiminnasta.

213 artikla

1. Komissiossa on 20 jäsentä, jotka valitaan heidän yleisen pätevyytensä perusteella ja joiden riippumattomuus on kiistaton.

Neuvosto voi yksimielisesti muuttaa komission jäsenten määrää.

Komission jäsenenä voi olla vain jäsenvaltion kansalainen.

Komissiossa on oltava ainakin yksi kansalainen kustakin jäsenvaltiosta, mutta saman valtion kansalaisuus saa olla enintään kahdella komission jäsenellä.

2. Komission jäsenet hoitavat tehtävänsä täysin riippumattomina yhteisen unionin yleisen edun mukaisesti.

Tehtävänsä hoitaessaan he eivät pyydä eivätkä ota ohjeita milteen hallitukselta tai muultakaan taholta. He pidättyvät kaikesta, mikä on ristiriidassa heidän tehtävänsä kanssa. Jokainen jäsenvaltio sitoutuu kunnioittamaan tätä periaatetta ja pidättymään yrityksistä vaikuttaa komission jäseniin heidän hoitaessaan tehtävänsä.

Komission jäsenet eivät saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa. Tehtävänsä ryhtyessään he antavat juhlallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat komission jäsenyydestä johtuvia velvollisuuksia ja varsinkin osoittavat kunniallisuutta ja pidättyvyyttä, kun heille toimikauden päätyttyä tarjotaan tiettyjä tehtäviä tai etuja. Jos komission jäsen ei noudata näitä velvollisuuksiaan, yhteisön tuomioistuimien voi neuvoston tai komission pyynnöstä päättää, että asiassa ilmenneiden seikkojen mukaan jäsen joko erotetaan tehtävästään [216 artiklan] mukaisesti taikka että hänen oikeutensa eläkkeeseen tai muihin vastaaviin etuuksiin lakkaa.

214 artikla

1. Komission jäsenet nimitetään 2 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen viideksi vuodeksi, jollei 201 artiklasta jossakin tapauksessa muuta johdu.

Sama jäsen voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

2. Valtion- ja hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuva neuvosto nimeää määräenemmistöllä henkilön, jonka se aikoo nimittää komission puheenjohtajaksi; Euroopan parlamentin on hyväksyttävä tämä nimeäminen.

Neuvosto hyväksyy määräenemmistöllä ja yhteisellä sopimuksella puheenjohtajaksi nimetyn kanssa kunkin jäsenvaltion ehdotusten mukaisesti laaditun luettelon muista henkilöistä, jotka se aikoo nimittää komission jäseniksi.

Euroopan parlamentissa äänestetään komission puheenjohtajaksi ja muiksi komission jäseniksi näin nimettyjen henkilöiden hyväksymisestä yhtenä kokoonpanona. Saatuaan Euroopan parlamentin hyväksymisen neuvosto nimittää puheenjohtajan ja muut komission jäsenet määräenemmistöllä.

215 artikla

Lukuun ottamatta kuolemantapauksia ja niitä tapauksia, joissa jäsenen tilalle nimitetään uusi jäsen tavallisessa järjestyksessä, komission jäsenen tehtävät päättyvät, kun hän eroaa tai hänet erotetaan.

Neuvosto nimittää määräenemmistöllä eronneen, erotetun tai kuolleen jäsenen tilalle uuden jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Neuvosto voi kuitenkin yksimielisesti päättää, että uutta jäsentä ei nimitetä.

Jos puheenjohtaja eroaa, erotetaan tai kuolee, hänen tilalleen nimitetään uusi puheenjohtaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Uutta puheenjohtajaa nimitettäessä noudatetaan [214 artiklan 2 kohdassa] määrättyä menettelyä.

Jollei komission jäsentä eroteta [216 artiklan] mukaisesti, hän jatkaa tehtävässään, kunnes hänen tilalleen on nimitetty uusi jäsen tai kunnes neuvosto **yksimielisesti** päättää ~~tämän artiklan toisen kohdan mukaisesti~~, ettei uutta jäsentä nimitetä.

216 artikla

Jos komission jäsen ei enää täytä niitä vaatimuksia, joita hänen tehtävänsä edellyttävät, tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen, yhteisön tuomioistuim voi neuvoston tai komission pyynnöstä päättää, että hänet erotetaan.

217 artikla

1. Komission toiminnan poliittisesta ohjauksesta huolehtii sen puheenjohtaja, joka päättää komission sisäisestä organisaatiosta varmistaakseen, että sen toiminta on johdonmukaista, tehokasta ja kollegiaalista.
2. Puheenjohtaja ryhmittelee komissiolle kuuluvat tehtävät ja jakaa ne komission jäsenten kesken. Puheenjohtaja voi jakaa vastuualueet uudelleen toimikauden aikana. Komission jäsenet hoitavat puheenjohtajan heille osoittamia tehtäviä tämän valvonnassa.

3. Puheenjohtaja nimittää kollegion hyväksynnän saatuaan komission jäsenten keskuudesta varapuheenjohtajia.
4. Komission jäsen esittää eronpyyntönsä, jos puheenjohtaja kollegion hyväksynnän saatuaan sitä häneltä pyytää.

218 artikla

1. Neuvosto ja komissio neuvottelevat keskenään sekä järjestävät yhteisellä sopimuksella yhteistoimintaansa koskevat yksityiskohtaiset säännöt¹.
2. Komissio ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** työjärjestyksensä siten, että se varmistaa oman ~~toimintansa~~ **toimivuutensa** ja eri yksiköidensä ~~toiminnan~~ **toimivuuden** ~~tämän sopimuksen mukaiseksi~~. Komissio huolehtii työjärjestyksensä julkaisemisesta.

219 artikla

Komissio tekee ratkaisunsa [213 artiklassa] mainitun jäsenmääränsä enemmistöllä.

Komissio on päätösvaltainen vain, kun sen työjärjestyksessä määrätty määrä jäseniä on läsnä.

4 JAKSO

YHTEISÖN TUOMIOISTUIN²

Tämän jakson määräyksiä saatetaan joutua mukauttamaan yhteisön tuomioistuinta käsittelevän pohdintaryhmän työskentelyn perusteella (CONV 543/03)

220 artikla

Yhteisön tuomioistuin ja yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin varmistavat kumpikin toimivaltuuksiansa mukaisesti, että ~~tätä sopimusta~~ **perustuslakia tulkittaessa ja sovellettaessa** ~~noudatetaan lakia~~ **tulkitaan ja sovelletaan lainmukaisesti**.

¹ Voitaisiin pohtia, onko tämä pelkästään ilmoitusluonteinen kohta tarpeen.

² Todettakoon, että pilarien poistuminen voi vaikuttaa yhteisön tuomioistuimen toimivallan laajuuteen. Tämänhetkisen tilanteen osalta ks. EU-sopimuksen nykyinen 46 artikla. Liitteessä II on lisää tätä asiaa koskevia huomautuksia.

Lisäksi yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhteyteen voidaan asettaa [225 a artiklassa] määrätyin edellytyksin lainkäyttölautakuntia, joilla on ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrättyjä lainkäyttöä koskevia toimivaltuuksia tietyillä erityisaloilla.

221 artikla

Yhteisön tuomioistuimessa on yksi tuomari jäsenvaltiota kohden.

Yhteisön tuomioistuin kokoontuu jaostoissa tai suuressa jaostossa yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä tätä varten määrättyjen sääntöjen mukaisesti.

Yhteisön tuomioistuin voi kokoontua myös täysistunnossa, kun perussäännössä niin määrätään.

222 artikla

Yhteisön tuomioistuinta avustaa kahdeksan julkisasiamiestä. Yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä neuvosto voi yksimielisesti lisätä julkisasiamiesten määrää.

Julkisasiamiesten tehtävänä on täysin puolueettomina ja riippumattomina esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat heidän myötävaikutustaan.

223 artikla

Yhteisön tuomioistuimen tuomarit ja julkisasiamiehet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka joko täyttävät kotimaassaan korkeimpien tuomarin virkojen kelpoisuusvaatimukset tai ovat tunnetusti päteviä lainoppineita, ja heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

Osa tuomareista ja julkisasiamiehistä vaihtuu joka kolmas vuosi yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä määrätyin edellytyksin.

Tuomarit valitsevat yhteisön tuomioistuimen presidentin keskuudestaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Sama henkilö voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Tuomari tai julkisasiamies, jonka toimikausi päättyy, voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Yhteisön tuomioistuin nimittää kirjaajansa ja vahvistaa hänen tehtävänsä koskevat säännöt.

Yhteisön tuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä.¹ Työjärjestykselle tarvitaan neuvoston määränemmistöllä antama hyväksyminen.

224 artikla

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa on vähintään yksi tuomari jäsenvaltiota kohden. Tuomareiden määrä vahvistetaan yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä. Perussäännössä voidaan määrätä, että yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta avustavat julkisasiamiehet.

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka ovat päteviä korkeaan tuomarin virkaan. Heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Osa jäsenistä vaihtuu joka kolmas vuosi. Jäsen, jonka toimikausi päättyy, voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Tuomarit valitsevat keskuudestaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin. Sama henkilö voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittää kirjaajansa ja vahvistaa hyväksyy hänen tehtävänsä koskevat säännöt.

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvistaa hyväksyy työjärjestyksensä yhteisymmärryksessä yhteisön tuomioistuimen kanssa.² Työjärjestykselle tarvitaan Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tekee ratkaisunsa neuvoston annettua määränemmistöllä hyväksymisensä.

Jollei yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä muuta johdu, yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen sovelletaan mitä tässä sopimuksessa perustuslaissa määrätään yhteisön tuomioistuimesta.

225 artikla

1. Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan ensimmäisenä oikeusasteena [230, 232, 235, 238 ja 238 artiklassa] tarkoitetut kanteet lukuun ottamatta niitä, joiden ratkaiseminen on annettu jonkin lainkäyttölautakunnan tehtäväksi tai jotka perussäännön mukaan kuuluvat yhteisön tuomioistuimen toimivaltaan. Perussäännössä voidaan määrätä, että yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan muunkinlaisia kanteita.

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tämän kohdan nojalla tekemiin päätöksiin voidaan vain oikeuskysymysten osalta ja perussäännössä määrätyn edellytyksin ja rajoituksin hakea muutosta yhteisön tuomioistuimelta.

2. Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan [225 a artiklan] mukaisesti perustettujen lainkäyttölautakuntien päätöksiä koskevat muutoksenhaut.

¹ Tässä kohdassa määrätään yhteisön tuomioistuimelle annettavasta normatiivisesta vallasta. On syytä huomata, että I osassa olevaa V osastoa "Unionin toimivallan käyttö" koskevassa ehdotuksessa (CONV 571/03) ei tällä hetkellä esitetä sitä, että yhteisön tuomioistuin voisi antaa normatiivisia säädöksiä.

² Ks. 223 artiklan yhteydessä oleva alaviite.

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tämän kohdan nojalla tekemät päätökset voidaan perussäännössä määrätyin edellytyksin ja rajoituksin poikkeuksellisesti käsitellä uudelleen yhteisön tuomioistuimessa, jos asia voi vakavasti vahingoittaa ~~yhteisön~~ **unionin** oikeuden yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

3. Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan [234 artiklan] nojalla esitetyt ennakkoratkaisupyynnot perussäännössä määrätyissä erityisasioissa.

Jos yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että asian edellyttämä periaatepäätös voi loukata ~~yhteisön~~ **unionin** oikeuden yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta, se voi siirtää asian yhteisön tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymyksissä tekemät päätökset voidaan perussäännössä määrätyin edellytyksin ja rajoituksin poikkeuksellisesti käsitellä uudelleen yhteisön tuomioistuimessa, jos asia voi vakavasti vahingoittaa ~~yhteisön~~ **unionin** oikeuden yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

225 a artikla

Neuvosto voi yksimielisesti ~~komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja yhteisön tuomioistuinta kuultuaan tai yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä sekä Euroopan parlamenttia ja komissiota kuultuaan päättää~~ perustaa lainkäyttölautakuntia, joiden tehtävänä on ratkaista ensimmäisenä oikeusasteena tietynlaiset erityisasioissa nostetut kanteet. **Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti joko komission ehdotuksesta ja yhteisön tuomioistuinta kuultuaan tai yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä ja komissiota kuultuaan. Molemmissa tapauksissa neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

Lainkäyttölautakunnan ~~perustamispäätöksessä~~ **perustamista koskevassa toimenpiteessä**¹ vahvistetaan kyseisen lautakunnan kokoonpanoa koskevat säännöt ja määritellään sille annettavat toimivaltuudet.

Lainkäyttölautakuntien päätöksiin voidaan hakea muutosta yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelta vain oikeuskysymysten osalta tai, jos lautakunnan ~~perustamispäätöksessä~~ **perustamista koskevassa toimenpiteessä** niin määrätään, myös asiakysymysten osalta.

Lainkäyttölautakuntien jäsenet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka ovat päteviä tuomarin virkaan. Neuvosto nimittää heidät yksimielisesti.

Lainkäyttölautakunnat ~~vahvistavat~~ **hyväksyvät** työjärjestyksensä yhteisymmärryksessä yhteisön tuomioistuimen kanssa.² ~~Työjärjestykselle tarvitaan~~ **Lainkäyttölautakunnat tekevät ratkaisunsa neuvoston** **annettua sille** määränemmistöllä hyväksymisensä.

¹ Vaikuttaa siltä, että termiä "päätös" on käytetty tässä kohdassa sanan yleismerkityksessä, sillä se ei vastaa sitä päätöksen määritelmää, joka esitetään EY-sopimuksen nykyisessä 249 artiklassa (eli säädös, joka osoitetaan yhdelle tai useammalle yksilöidylle toimijalle). Valmistelukunnan olisi syytä todeta, haluaako se sisällyttää tähän kohtaan jonkin erityisen välineen.

² Ks. 223 artiklan yhteydessä oleva alaviite.

Jollei lainkäyttölautakunnan ~~perustamispäätöksestä~~ **perustamista koskevasta toimenpiteestä** muuta johdu, lainkäyttölautakuntiin sovelletaan, mitä ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** ja yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä määrätään yhteisön tuomioistuimesta.

226 artikla

Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukaan kuuluvan velvollisuuden, komissio antaa asiasta lausunnon perusteluineen varattuaan ensin sille valtiolle, jota asia koskee, tilaisuuden esittää huomautuksensa.

Jos valtio, jota asia koskee, ei noudata lausuntoa komission asettamassa määräajassa, komissio voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

227 artikla

Jos jäsenvaltio katsoo, että toinen jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukaan kuuluvan velvollisuuden, se voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Ennen kuin jäsenvaltio nostaa toista jäsenvaltiota vastaan kanteen, joka perustuu väitteeseen ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrätyn velvollisuuden rikkomisesta, sen on saatettava asia komission käsiteltäväksi.

Komissio antaa lausunnon perusteluineen sen jälkeen, kun valtioilla, joita asia koskee, on ollut tilaisuus kirjallisesti ja suullisesti esittää huomautuksensa asiasta ja vastapuolen huomautuksista.

Ellei komissio ole antanut lausuntoa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on saatettu sen käsiteltäväksi, lausunnon puuttuminen ei estä saattamasta asiaa yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

228 artikla

1. Jos yhteisön tuomioistuin toteaa, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukaan kuuluvan velvollisuuden, jäsenvaltion on toteutettava yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

2. Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole toteuttanut näitä toimenpiteitä, komissio antaa, varattuaan ensin tuolle valtiolle tilaisuuden esittää huomautuksensa, sellaisen lausunnon perusteluineen, jossa täsmennetään, miltä osin asianomainen jäsenvaltio ei ole noudattanut yhteisön tuomioistuimen tuomiota.

Jos jäsenvaltio, jota asia koskee, ei toteuta yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä komission asettamassa määräajassa, komissio voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi. Komissio yksilöi samalla sen kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon määrän, joka asianomaisen jäsenvaltion tulisi sen käsityksen mukaan olosuhteet huomioon ottaen suorittaa.

Jos yhteisön tuomioistuin toteaa, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon.

Tämä menettely ei rajoita [227 artiklan] soveltamista.

229 artikla

~~Asetuksissa, joita Euroopan parlamentin ja neuvoston yhdessä tämän sopimuksen nojalla antavat antamissa laeissa taikka joita neuvoston tämän sopimuksen perustuslain nojalla antaa, antamissa laeissa tai asetuksissa¹ voidaan antaa yhteisön tuomioistuimelle täysi harkintavalta näissä asetuksissa niissä säädettyjen seuraamusten osalta.~~

229 a artikla

Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan antaa säännöksiä hyväksyä toimenpiteitä, joilla se antaa haluamassaan laajuudessa yhteisön tuomioistuimelle toimivallan ratkaista riitoja, jotka liittyvät sellaisten tämän sopimuksen perustuslain nojalla annettujen säädösten soveltamiseen, joilla luodaan yhteisön unionin tason [teollisoikeudellinen]² suoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen perustuslain muiden määräysten soveltamista. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan. Neuvosto suosittaa jäsenvaltioille, että ne hyväksyisivät kyseiset säännökset toimenpiteet valtiosääntöjensä asettamien vaatimusten mukaisesti.

¹ Koska I osan V osastoon "Unionin toimivallan käyttö" kuuluvien artiklaehdotusten mukaan (CONV 571/03, 25 ja 26 artikla) neuvosto voi joko säätää lakeja tai antaa asetuksia, valmistelukunnan olisi määritettävä, missä tapauksissa neuvostolla on tämän artiklan soveltamisalalla käytettävissään joko jompikumpi näistä säädöslajeista tai ne molemmat (ks. tämän raportin liitteessä II oleva selitys).

² Voitaisiin pohtia sitä, onko tämä rajoittavalta vaikuttava tieto tarpeellinen: huomattakoon, että EY-sopimuksen 133 artiklan 7 kohdassa mainitaan laajempi "henkisen omaisuuden" käsite.

230 artikla¹

Yhteisön tuomioistuin tutkii Euroopan parlamentin ja neuvoston yhdessä antamien säädösten sekä neuvoston, komission ja EKP:n säädösten laillisuuden², suosituksia ja lausuntoja lukuun ottamatta, samoin kuin Euroopan parlamentin sellaisten säädösten laillisuuden, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin.³

Tässä tarkoituksessa yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista jäsenvaltion, Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission kanne, jonka perusteena on toimivallan puuttuminen, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, tämän sopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen taikka harkintavallan väärinkäyttö.

Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta ratkaista tilintarkastustuomioistuimen ja EKP:n oikeuksiensa turvaamiseksi nostamat kanteet.

*Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi samoin edellytyksin nostaa kanteen hänelle osoitetusta päätöksestä tai päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu **[lakina]**⁴, asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen.*

Tässä artiklassa tarkoitettu kanne on pantava vireille kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka jollei säädöstä ole julkaistu tai annettu tiedoksi, kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut siitä tiedon.

231 artikla

Jos kanne on aiheellinen, yhteisön tuomioistuin julistaa säädöksen mitättömäksi.

~~Jos kysymyksessä on asetus,~~ Katsoessaan sen tarpeelliseksi yhteisön tuomioistuin toteaa, miltä osin mitättömäksi julistetun ~~asetuksen~~⁵ **säädöksen** vaikutuksia kuitenkin on pidettävä pysyvinä.

¹ Yhteisöjen tuomioistuinta käsittelevä pohdintaryhmä tarkastelee tätä artiklaa yksityiskohtaisesti, eikä sitä siksi käsitellä tässä.

² Ks. 8 artiklan alaviite lyhenteiden käytöstä perustuslaissa ja mahdollisesta vaihtoehdosta.

³ Yhteisöjen tuomioistuinta käsiteltäessä valmistelukunta voisi tarkastella tilaisuutta ulottaa tämän artiklan mukainen tuomioistuimen toimivalta koskemaan yhteisön erillisvirastojen ja muiden elinten antamia säädöksiä, joilla on määrä olla oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin. Tässä vaiheessa tällaisesta toimivallasta on säädetty joissakin virastojen perustamisasetuksissa.

⁴ On syytä panna merkille, että sanan "laki" käyttö aiheuttaisi sisällöllisen muutoksen.

⁵ Sanan "asetus" korvaaminen sanalla "säädos" on tarpeellinen muutos tämän kohdan saattamiseksi yhteensopivaksi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, jossa muiden säädösten kuin asetusten vaikutus on säilytetty.

232 artikla

Jos Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio on ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** vastaisesti laiminlyönyt¹ ratkaisun tekemisen, jäsenvaltiot tai muut ~~yhteisön~~ **unionin** toimielimet voivat saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi laiminlyönnin toteamiseksi.

Kanne otetaan käsiteltäväksi vain, jos kyseistä toimielintä on ensin kehotettu tekemään ratkaisu. Jollei toimielin ole määritellyt kantaansa kahden kuukauden kuluessa mainitusta kehotuksesta, kanne voidaan panna vireille uuden kahden kuukauden määräajan kuluessa.

Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö saa edellisissä kohdissa määrätyin edellytyksin kannella yhteisön tuomioistuimeen siitä, että ~~yhteisön~~ toimielin on jättänyt antamatta kyseiselle henkilölle osoitettavan jonkin muun säädöksen kuin suosituksen tai lausunnon.

Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta tutkia *EKP:n* nostamat kanteet sen toimivaltaan kuuluvien asioiden osalta tai *EKP:a* vastaan nostetut kanteet.

233 artikla

Toimielimen, jonka säädös on julistettu mitättömäksi tai jonka laiminlyönti on julistettu ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** vastaiseksi, on toteutettava yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Tämä velvollisuus ei vaikuta [288 artiklan toisen kohdan] soveltamisesta johtuviin velvollisuuksiin.

Tämä artikla koskee myös *EKP:a*.

234 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu:

- a) ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** tulkinnasta;
- b) ~~yhteisön~~ toimielimen tai *EKP:n* säädöksen pätevydestä ja tulkinnasta;
- c) [*neuvoston*] säädöksellä perustettua toimielintä koskevien sääntöjen tulkinnasta, jos näissä säännöissä niin määrätään².

¹ Ks. 230 artiklan alaviite mahdollisesta laajentamisesta koskemaan virastoja ja muita elimiä.

² Voidaan kysyä, mikä on tämän c alakohdan soveltamisala suhteessa edelliseen alakohtaan. Joka tapauksessa tekstiä olisi muokattava yhteispäätösmenettelyllä hyväksytyllä säädöksellä perustettujen elinten huomioon ottamiseksi.

Jos tällainen kysymys tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin voi, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, pyytää yhteisön tuomioistuinta ratkaisemaan sen.

Jos tällainen kysymys tulee esille sellaisessa kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen on saatettava kysymys yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

235 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista [288 artiklan toisessa kohdassa] tarkoitettua vahingonkorvausta koskevat riidat.

236 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista ~~yhteisön~~ **unionin** ja sen henkilöstön väliset riidat henkilöstösäännöissä määrätyn tai palvelussuhteen ehdoista johtuvien rajoituksien ja edellytyksien.

237 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on jäljempänä määrätyn rajoituksien toimivalta ratkaista riidat, jotka koskevat:

- a) Euroopan investointipankin perussäännöstä johtuvien jäsenvaltioiden velvollisuuksien täyttämistä. Pankin hallintoneuvostolla on tällöin samat valtuudet kuin komissiolla [226 artiklan] mukaan;
- b) Euroopan investointipankin valtuuston ratkaisuja. Jokainen jäsenvaltio, komissio tai pankin hallintoneuvosto voi nostaa kanteen asiassa [230 artiklassa] määrätyn edellytyksien;
- c) Euroopan investointipankin hallintoneuvoston ratkaisuja. Kanteen asiassa voi nostaa vain jäsenvaltio tai komissio [230 artiklassa] määrätyn edellytyksien ja vain sillä perusteella, että pankin perussäännön 21 artiklan 2 ja 5–7 kohdassa määrättyä menettelyä ei ole noudatettu;
- d) ~~tästä sopimuksesta~~ **perustuslaista** sekä *EKPJ:n* perussäännöstä johtuvien kansallisten keskuspankkien velvollisuuksien täyttämistä. Tässä yhteydessä *EKP:n* neuvostolla on kansallisten keskuspankkien suhteen samat valtuudet kuin komissiolla [226 artiklan] mukaan jäsenvaltioiden suhteen. Jos yhteisön tuomioistuin toteaa, että kansallinen keskuspankki on jättänyt täyttämättä sille ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukaan kuuluvan velvollisuuden, tuon pankin on ~~toteutettava~~ **annettava** yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat ~~toimenpiteet~~ **säännökset**.

238 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista asia ~~yhteisön unionin~~ **yhteisön unionin** tekemässä tai sen puolesta tehdyssä julkis- tai yksityisoikeudellisessa sopimuksessa olevan välityslausekkeen nojalla.

239 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista jokainen jäsenvaltioiden välinen riita, joka on yhteydessä ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kohteeseen, jos asia saatetaan sen käsiteltäväksi välityssopimuksen nojalla.

240 artikla

Jollei toimivaltaa ole ~~tällä sopimuksella~~ **perustuslailla** annettu yhteisön tuomioistuimelle, riidat, joissa ~~yhteisö unioni~~ **yhteisön unioni** on asianosainen, eivät ~~yhteisön unionin~~ **yhteisön unionin** asianosaisuuden perusteella ole jäsenvaltioiden tuomioistuinten tuomiovallan ulkopuolella.

241 artikla

Vaikka 230 artiklan viidennessä kohdassa mainittu määräaika on päättynyt, asianosainen voi riidassa, joka koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston ~~yhdessä antamaa asetusta~~ **lakia**, **neuvoston lakia** taikka neuvoston, komission tai *EKP:n* asetusta, vaatia yhteisön tuomioistuimessa [230 artiklan toisessa kohdassa] mainitulla perusteella, että ~~asetusta~~ **säädöstä** ei sovelleta.

242 artikla

Yhteisön tuomioistuimen käsiteltävänä olevalla kanteella ei ole lykkäävää vaikutusta. Yhteisön tuomioistuin voi kuitenkin määrätä kanteen kohteena olevan säädöksen täytäntöönpanon lykättäväksi, jos se katsoo, että olosuhteet sitä edellyttävät.

243 artikla

Yhteisön tuomioistuin voi käsiteltävänänsä olevassa asiassa päättää tarpeellisista välitoimista.

244 artikla

Yhteisön tuomioistuimen tuomiot pannaan täytäntöön noudattaen, mitä [256 artiklassa] määrätään.

245 artikla

Yhteisön tuomioistuimen perussääntö vahvistetaan erillisessä pöytäkirjassa.

Neuvosto voi yksimielisesti yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä sekä Euroopan parlamenttia ja komissiota kuultuaan tai komission pyynnöstä sekä Euroopan parlamenttia ja yhteisön tuomioistuinta kuultuaan muuttaa perussäännön määräyksiä, lukuun ottamatta sen I osaston määräyksiä. **Se tekee ratkaisunsa yksimielisesti joko yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä ja komissiota kuultuaan tai komission pyynnöstä ja yhteisön tuomioistuinta kuultuaan. Kummassakin tapauksessa neuvosto tekee ratkaisunsa kuultuaan Euroopan parlamenttia.**

5 JAKSO

TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN

246 artikla

Tilintarkastuksesta huolehtii tilintarkastustuomioistuin.

247 artikla

- Tilintarkastustuomioistuimessa on yksi kansalainen kustakin jäsenvaltiosta.*
- Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet valitaan henkilöistä, jotka kotimaassaan kuuluvat tai ovat kuuluneet ulkopuolisiin tilintarkastuselimiin taikka ovat erityisen päteviä tähän tehtävään. Heidän riippumattomuutensa on oltava kiistaton.
- Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet nimitetään kuudeksi vuodeksi kerrallaan. **Sama jäsen voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.** Neuvosto hyväksyy määräenemmistöllä Euroopan parlamenttia kuultuaan kunkin jäsenvaltion ehdotusten mukaisesti laaditun luettelon jäsenistä. ~~Sama jäsen voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.~~ **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan¹**

Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet valitsevat keskuudestaan tilintarkastustuomioistuimen presidentin kolmeksi vuodeksi. Sama henkilö voidaan valita uudeksi toimikaudeksi.

- Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet hoitavat tehtävänsä yhteisön unionin yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.

¹ Tuntuu loogisemmalta käsitellä ensin toimikauden kestoja ja sen jatkamista ja vasta sen jälkeen nimitysmenettelyä.

Tehtävänsä hoitaessaan he eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muultakaan taholta. He pidättyvät kaikesta, mikä on ristiriidassa heidän tehtävänsä kanssa.

5. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet eivät saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa. Tehtävänsä ryhtyessään he antavat juhlallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat tilintarkastustuomioistuimen jäsenyydestä johtuvia velvollisuuksiaan ja varsinkin osoittavat kunniallisuutta ja pidättyvyyttä, kun heille toimikauden päätyttyä tarjotaan tiettyjä tehtäviä tai etuja.

6. Lukuun ottamatta kuolemantapauksia ja niitä tapauksia, joissa jäsenen tilalle nimitetään uusi jäsen tavallisessa järjestyksessä, tilintarkastustuomioistuimen jäsenen tehtävät päättyvät, kun hän eroaa tai yhteisön tuomioistuin päättää 7 kohdan määräysten mukaisesti, että hänet erotetaan.

Jäljellä olevaksi toimikaudeksi nimitetään uusi jäsen.

Jollei tilintarkastustuomioistuimen jäsentä eroteta, hän jatkaa tehtävässään, kunnes hänen tilalleen on nimitetty uusi jäsen.

7. Tilintarkastustuomioistuimen jäsen voidaan erottaa tehtävästään taikka häneltä voidaan evätä oikeus eläkkeeseen tai muihin vastaaviin etuuksiin vain, jos yhteisön tuomioistuin tilintarkastustuomioistuimen pyynnöstä toteaa, että hän ei enää täytä tehtävänsä edellyttämiä vaatimuksia tai siihen kuuluvia velvollisuuksia.

8. Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä tilintarkastustuomioistuimen presidentin ja jäsenten palvelussuhteen ehdot, erityisesti palkat, heille maksettavat korvaukset ja eläkkeet. ~~Se vahvistaa samalla enemmistöllä myös sekä~~ heidän palkkaansa vastaavat korvaukset.

9. Niitä Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan¹ määräyksiä, joita sovelletaan yhteisön tuomioistuimen tuomareihin, sovelletaan myös tilintarkastustuomioistuimen jäseniin².

248 artikla

1. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa ~~yhteisön~~ **unionin** kaikkia tuloja ja menoja koskevat tilit. Se tarkastaa myös kaikkien ~~yhteisön~~ **unionin** perustamien toimielinten tuloja ja menoja koskevat tilit, jollei toimielimen perustamisasiakirjassa toisin määrätä.

¹ Tämän pöytäkirjan nimen muuttamisesta on huolehdittava unionin nimenmuutoksen takia.

² Yksinkertaistamista silmällä pitäen voitaisiin kysyä, eikö tämä kohta sopisi paremmin suoraan itse pöytäkirjaan, kuten on tehty muiden toimielinten jäsenten kohdalla.

Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistavan lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Lausumaa voidaan täydentää **yhteisön unionin** jokaista keskeistä toiminta-alaa koskevilla erityisarvioilla.

2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä sen, että varainhoito on ollut moitteetonta. Se ilmoittaa tällöin erityisesti kaikista epäkohdista.

Tulot tarkastetaan **yhteisön unionin** tuloiksi todettujen ja **yhteisölle unionille** suoritettujen määrien pohjalta.

Menot tarkastetaan maksusitoumusten ja suoritettujen maksujen pohjalta.

Nämä tarkastukset voidaan toimittaa ennen varainhoitovuoden tilinpäätöstä.

3. Tarkastus toimitetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla **yhteisön** toimielimissä, **yhteisön unionin** puolesta sen tuloja tai menoja hoitavissa elimissä ja jäsenvaltioissa, mukaan lukien talousarviosta tuloja saavien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toimitilat. Tarkastus toimitetaan jäsenvaltioissa yhdessä kansallisten tilintarkastuselinten kanssa tai, jollei niillä ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten kanssa. Tilintarkastustuomioistuin ja kansalliset tilintarkastuselimet toimivat luottamuksellisessa yhteistyössä riippumattomuutensa säilyttäen. Nämä tilintarkastuselimet taikka viranomaiset tai laitokset ilmoittavat tilintarkastustuomioistuimelle, aikovatko ne osallistua tarkastukseen.

Muiden **yhteisön** toimielinten, **yhteisön unionin** puolesta sen tuloja tai menoja hoitavien elinten, talousarviosta tuloja saavien luonnollisten tai oikeushenkilöiden ja jäsenvaltioiden tilintarkastuselinten tai, jollei viimeksi mainituilla ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten on annettava tilintarkastustuomioistuimelle sen pyynnöstä kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi.

Euroopan investointipankin hoitamien **yhteisön unionin** menojen ja tulojen osalta tilintarkastustuomioistuimen oikeudesta tutustua pankin hallussa oleviin tietoihin määrätään tilintarkastustuomioistuimen, pankin ja komission välisellä sopimuksella. Jos sopimusta ei ole tehty, tilintarkastustuomioistuimella on kuitenkin oikeus tutustua pankin hoitamien **yhteisön unionin** menojen ja tulojen tarkastuksen edellyttämiin tietoihin.

4. Kunkin varainhoitovuoden päätyttyä tilintarkastustuomioistuin laatii vuosikertomuksen. Se toimitetaan muille **yhteisön** toimielimille ja julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* yhdessä näiden toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamien vastausten kanssa.

Tilintarkastustuomioistuin voi myös milloin tahansa, varsinkin erityiskertomuksin, esittää huomautuksia erityisistä kysymyksistä sekä antaa yhteisön muun toimielimen pyynnöstä lausuntoja.

Tilintarkastustuomioistuin antaa vuosikertomuksensa, erityiskertomuksensa ja lausuntonsa jäsentensä enemmistöllä. Se voi kuitenkin perustaa keskuudestaan jaostoja tietynlaisten kertomusten ja lausuntojen hyväksymistä varten tilintarkastustuomioistuimen työjärjestyksessä määrätyn edellytyksin.

Tilintarkastustuomioistuin avustaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa talousarvion toteutumisen valvonnassa.

Tilintarkastustuomioistuin vahvistaa hyväksyy työjärjestyksensä. Työjärjestykselle tarvitaan Tilintarkastustuomioistuin tekee ratkaisunsa neuvoston määräenemmistöllä antaman hyväksymisen jälkeen.

2 LUKU

TOIMIELIMIÄ KOSKEVAT YHTEISET MÄÄRÄYKSET

~~249 artikla~~¹

~~Tehtäviensä täyttämiseksi Euroopan parlamentti ja neuvosto yhdessä sekä neuvosto ja komissio antavat tässä sopimuksessa määrätyn edellytyksin asetuksia ja direktiivejä, tekevät päätöksiä sekä antavat suosituksia ja lausuntoja.~~

~~Asetus pätee yleisesti. Se on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.~~

~~Direktiivi velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu, mutta jättää kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot.~~

~~Päätös velvoittaa kaikilta osiltaan niitä, joille se on osoitettu.~~

~~Suosituksset ja lausunnot eivät ole sitovia.~~

¹ Tämä artikla poistetaan ja korvataan I osan V osaston artiklaehdotuksella "unionin oikeudelliset välineet" (24 artikla CONV 571/03).

250 artikla¹

1. Jos neuvoston säädös tämän sopimuksen mukaan annetaan komission ehdotuksesta, neuvosto saa, jollei 251 artiklan 4 tai 5 kohdasta muuta johdu, vain yksimielisesti antaa säädöksen, joka merkitsee ehdotuksen muuttamista.
2. Kunnes neuvosto on tehnyt ratkaisunsa, komissio voi milloin tahansa yhteisön säädöksen antamiseen johtavan menettelyn aikana muuttaa ehdotustaan.

251 artikla²

1. Jos tässä sopimuksessa viitataan tähän artiklaan säädöksen antamisen yhteydessä, noudatetaan seuraavaa menettelyä.
2. Komissio antaa ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä ja saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon,

- voi antaa ehdotetun säädöksen muutettuna, jos se hyväksyy kaikki Euroopan parlamentin lausuntoon sisältyvät tarkistukset,
- voi antaa ehdotetun säädöksen, jos Euroopan parlamentti ei esitä tarkistuksia,
- vahvistaa muussa tapauksessa yhteisen kannan ja ilmoittaa sen Euroopan parlamentille. Neuvosto antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen niistä perusteista, jotka ovat johtaneet neuvoston yhteisen kannan vahvistamiseen. Komissio antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen kannastaan.

Jos Euroopan parlamentti kolmen kuukauden kuluessa edellä tarkoitettusta ilmoituksesta:

- a) hyväksyy neuvoston yhteisen kannan tai ei ole tehnyt päätöstä, kyseinen säädös katsotaan annetuksi yhteisen kannan mukaisesti;
- b) hylkää jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä neuvoston yhteisen kannan, katsotaan, ettei ehdotettua säädöstä ole hyväksytty;
- c) tekee jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä ehdotuksia tarkistuksiksi yhteiseen kantaan, näin tarkistettu sanamuoto toimitetaan neuvostolle sekä komissiolle, joka antaa lausunnon näistä tarkistuksista.

¹ Valmistelukunnan olisi tarkasteltava tätä artiklaa perustuslain I osan yhteydessä eikä sitä siis käsitellä tässä.

² Tätä artiklaa olisi muokattava EY-sopimuksen 250 artiklan ja yksinkertaistamista käsitelleen työryhmän 9 suositusten mukaisesti; sitä ei siis käsitellä tässä.

3. Jos neuvosto kolmen kuukauden kuluessa Euroopan parlamentin tekemien tarkistusten vastaanottamisesta hyväksyy määräenemmistöllä kaikki Euroopan parlamentin tekemät tarkistukset, kyseinen säädös katsotaan annetuksi näin tarkistetun yhteisen kannan muodossa; niistä tarkistuksista, joista komissio on antanut kielteisen lausunnon, neuvosto tekee kuitenkin ratkaisunsa yksimielisesti. Jos neuvosto ei hyväksy kaikkia tarkistuksia, neuvoston puheenjohtaja yhteisymmärryksessä Euroopan parlamentin puhemiehen kanssa kutsuu kuuden viikon kuluessa sovittelukomitean koolle.

4. Sovittelukomiteassa kokoontuvat neuvoston jäsenet tai heidän edustajansa sekä yhtä monta Euroopan parlamentin edustajaa; sen tehtävänä on neuvoston jäsenten tai heidän edustajiensa määräenemmistöllä sekä Euroopan parlamentin edustajien enemmistöllä päästä sopimukseen yhteisestä tekstistä. Komissio osallistuu sovittelukomitean työhön ja tekee tarpeelliset aloitteet edistääkseen Euroopan parlamentin ja neuvoston kantojen lähenemistä. Tehtävänsä toteuttaessaan sovittelukomitea käsittelee yhteistä kantaa Euroopan parlamentin ehdottamien tarkistusten perusteella.

5. Jos sovittelukomitea hyväksyy yhteisen tekstin kuuden viikon kuluessa siitä, kun se on kutsuttu koolle, Euroopan parlamentti ratkaisee annettujen äänten ehdottomalla enemmistöllä ja neuvosto määräenemmistöllä kumpikin kuuden viikon kuluessa tuosta hyväksymisestä, annetaanko säädös yhteisen tekstin mukaisena. Jos jompikumpi näistä kahdesta toimielimestä ei tämän määräajan kuluessa anna hyväksymistään ehdotetulle säädökselle, katsotaan, ettei sitä ole hyväksytty.

6. Jos sovittelukomitea ei hyväksy yhteistä tekstiä, katsotaan, ettei ehdotettua säädöstä ole hyväksytty.

7. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tässä artiklassa määrättyä kolmen kuukauden määräaika pidennetään enintään yhdellä kuukaudella ja kuuden viikon määräaika vastaavasti enintään kahdella viikolla.]

252-artikla¹

~~Jos tässä sopimuksessa viitataan tähän artiklaan säädöksen antamisen yhteydessä, noudatetaan seuraavaa menettelyä:~~

- ~~a) — neuvosto vahvistaa yhteisen kannan määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon;~~
- ~~b) — neuvoston yhteinen kanta ilmoitetaan Euroopan parlamentille. Neuvosto ja komissio antavat Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen niistä perusteista, jotka ovat johtaneet neuvoston yhteisen kannan vahvistamiseen, sekä komission kannasta.~~

¹ Poistettu artikla, ks. yksinkertaistamista käsitelleen työryhmän 9 loppuraportti, s. 16.

~~Jos Euroopan parlamentti kolmen kuukauden määräajassa edellä tarkoitetusta tiedoksi toimittamisesta hyväksyy neuvoston yhteisen kannan tai ei ole tehnyt päätöstä tässä määräajassa, neuvosto antaa kyseisen säädöksen lopullisesti yhteisen kannan mukaisesti;~~

- e) — ~~Euroopan parlamentti voi b alakohdassa mainitussa kolmen kuukauden määräajassa jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä tehdä ehdotuksia tarkistuksiksi neuvoston yhteiseen kantaan. Euroopan parlamentti voi myös samalla enemmistöllä hylätä neuvoston yhteisen kannan. Neuvostolle ja komissiolle ilmoitetaan, mihin käsittelyssä on päädytty.~~

~~Jos Euroopan parlamentti on hylännyt neuvoston yhteisen kannan, neuvosto voi toisessa käsittelyssä tehdä ratkaisunsa vain yksimielisesti;~~

- d) — ~~komissio käsittelee yhden kuukauden määräajassa uudelleen ehdotuksen, jonka pohjalta neuvosto on vahvistanut yhteisen kantansa, ja ottaa tällöin huomioon Euroopan parlamentin tekemät tarkistusehdotukset.~~

~~Komissio toimittaa neuvostolle yhdessä uudelleen käsittelemänsä ehdotuksen kanssa ne Euroopan parlamentin tekemät tarkistukset, joita se ei ole hyväksynyt, ja antaa niistä lausuntonsa. Neuvosto voi hyväksyä nämä tarkistukset yksimielisesti;~~

- e) — ~~neuvosto hyväksyy komission uudelleen käsittelemän ehdotuksen määräenemmistöllä.~~

~~Neuvosto voi vain yksimielisesti muuttaa komission uudelleen käsittelemää ehdotusta;~~

- f) — ~~edellä c, d ja e alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa neuvoston on tehtävä ratkaisunsa kolmen kuukauden määräajassa. Jollei päätöstä tehdä tässä määräajassa, katsotaan, että komission ehdotusta ei ole hyväksytty;~~

- g) — ~~edellä b ja f alakohdassa mainittuja määräaikoja voidaan neuvoston ja Euroopan parlamentin yhteisellä sopimuksella pidentää enintään yhdellä kuukaudella.~~

~~253 artikla¹~~

~~Asetukset ja direktiivit, jotka Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat yhdessä taikka jotka neuvosto tai komissio antaa, samoin kuin päätökset, jotka Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät yhdessä taikka jotka neuvosto tai komissio tekee, perustellaan, ja niissä viitataan niihin ehdotuksiin ja lausuntoihin, jotka tämän sopimuksen mukaan on hankittava.~~

¹ Tämä artikla poistetaan ja korvataan I osan V osaston artiklaehdotuksella "unionin säädöksiä koskevat yhteiset periaatteet" (32 artikla CONV 571/03).

254 artikla¹

1. — Euroopan parlamentin puhemies ja neuvoston puheenjohtaja allekirjoittavat 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen annetut asetukset ja direktiivit sekä mainittua menettelyä noudattaen tehdyt päätökset, ja ne julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Ne tulevat voimaan niissä säädettyinä tai määrättyinä päivänä taikka, jollei voimaantulosta ole säädetty tai määrätty, kahdentenakymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.

2. — Neuvoston ja komission asetukset sekä ne näiden toimielimien direktiivit, jotka on osoitettu kaikille jäsenvaltioille, julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Ne tulevat voimaan niissä säädettyinä päivänä tai, jollei voimaantulosta ole säädetty, kahdentenakymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.

3. — Muut direktiivit sekä päätökset annetaan tiedoksi niille, joille ne on osoitettu, ja ne tulevat voimaan kun ne on annettu tiedoksi.

255 artikla²

1. Kaikilla unionin kansalaisilla sekä kaikilla luonnollisilla henkilöillä, jotka asuvat jossain jäsenvaltiossa, tai kaikilla oikeushenkilöillä, joilla on sääntömääräinen kotipaikka jossain jäsenvaltiossa, on oikeus tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin jäljempänä 2 ja 3 kohdan mukaisesti määriteltyjen periaatteiden ja edellytysten mukaisesti.

2. Neuvosto vahvistaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen kahden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta asiakirjoihin tutustumisoikeutta koskevat yleiset periaatteet ja rajoitukset julkisen tai yksityisen edun huomioon ottamiseksi.

3. Kukin edellä mainittu toimielin täsmentää omassa työjärjestyksessään erityismääräykset oikeudesta tutustua toimielimen asiakirjoihin.

256 artikla

Neuvoston, tai komission tai Euroopan keskuspankin³ päätös toimenpide⁴, joka käsittää maksuvelvollisuuden muulle kuin valtiolle, on täytäntöönpanokelpoinen.

¹ Tämä artikla poistetaan ja korvataan I osan V osaston artiklaehdotuksella "Julkaiseminen ja voimaantulo" (33 artikla, CONV 571/03).

² Tämä artikla voitaisiin ottaa perustuslain I osaan, ks. CONV 369/02. Sitä ei näin ollen tarkastella tässä yhteydessä. Valmistelukuntaa pyydetään kuitenkin pohtimaan, voitaisiinko tässä artiklassa määrättyt velvoitteet laajentaa koskemaan virastoja ja muita yksiköjä. Tässä vaiheessa tietyissä virastojen perustamisasetuksissa säädetään tällaisesta velvoitteesta.

³ Tämän lisäyksen ansiosta voidaan poistaa EY-sopimuksen 110 artiklan 2 kohdan neljäs alakohta, jossa viitataan tähän artiklaan.

⁴ Käsitettä 'pätös' käytetään tässä sen yleismerkityksessä. Sen vuoksi ehdotetaan sen korvaamista käsitteellä 'toimenpide', jotta voidaan ottaa huomioon, että kyseisellä käsitteellä voidaan tarkoittaa muunkinlaisia välineitä.

Täytäntöönpanoon sovelletaan sen **jäsen**valtion säännöksiä lainkäytöstä riita-asioissa, jonka alueella täytäntöönpano tapahtuu. Täytäntöönpanomääräyksen antaa, tutkimatta muuta kuin täytäntöönpanoasiakirjan oikeaperäisyyden, kansallinen viranomainen, jonka kunkin jäsenvaltion hallitus määrää tähän tehtävään ja josta se ilmoittaa komissiolle ja yhteisön tuomioistuimelle.

Kun nämä muodollisuudet on hakijan vaatimuksesta täytetty, tämä voi hakea täytäntöönpanoa kansallisen lainsäädännön mukaisesti saattamalla asian suoraan toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

Täytäntöönpanoa voidaan lykätä vain yhteisön tuomioistuimen päätöksellä. Kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan kuuluu kuitenkin tutkia, ~~onko päätös pantu täytäntöön oikeassa järjestyksessä.~~ **täytäntöönpanosäännösten asianmukaisuus.**

3 LUKU

TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA¹

257 artikla

Perustetaan neuvoa-antava talous- ja sosiaalikomitea.

Komitea muodostuu järjestäytyneeseen kansalaisyhteiskuntaan kuuluvista talous- ja yhteiskuntaelämän eri alojen edustajista, erityisesti tuottajien, maanviljelijöiden, liikenteenharjoittajien, työntekijöiden, kauppiaiden, käsityöläisten, vapaiden ammattien harjoittajien, kuluttajien ja yleisen edun edustajista.

258 artikla

Talous- ja sosiaalikomitean jäsenten määrä on enintään 350.

¹ Ehdotetaan, että valmistelukunta selvittää, olisiko tässä lisättävä nimeen sana "Euroopan" tästä komiteasta nykyään käytettävän nimen mukaisesti.

Komitean jäsenten määrä on seuraava:

<i>Belgia</i>	<i>12</i>
<i>Tanska</i>	<i>9</i>
<i>Saksa</i>	<i>24</i>
<i>Kreikka</i>	<i>12</i>
<i>Espanja</i>	<i>21</i>
<i>Ranska</i>	<i>24</i>
<i>Irlanti</i>	<i>9</i>
<i>Italia</i>	<i>24</i>
<i>Luxemburg</i>	<i>6</i>
<i>Alankomaat</i>	<i>12</i>
<i>Itävalta</i>	<i>12</i>
<i>Portugali</i>	<i>12</i>
<i>Suomi</i>	<i>9</i>
<i>Ruotsi</i>	<i>12</i>
<i>Yhdistynyt kuningaskunta</i>	<i>24</i>

Komitean jäseniä eivät sido mitkään ohjeet. He hoitavat tehtävänsä ~~yhteisön~~ **unionin** yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.

Neuvosto ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** määräenemmistöllä **toimenpiteet, joilla vahvistetaan** komitean jäsenten palkkiot.

259 artikla

~~1.~~—Komitean jäsenet nimetään ~~jäsenvaltioiden ehdotuksesta~~¹ neljäksi vuodeksi kerrallaan. **Sama jäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi.** Neuvosto hyväksyy kunkin jäsenvaltion ehdotusten mukaisesti laaditun luettelon jäsenistä määräenemmistöllä. ~~Sama komitean jäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi.~~²

~~2.~~—Neuvosto ~~kuulee~~ **Se tekee ratkaisunsa kuultuaan** komissiota. Se voi hankkia lausunnon sellaisilta talous- ja yhteiskuntaelämän eri aloja edustavilta eurooppalaisilta järjestöiltä, joita ~~yhteisön~~ **unionin** toiminta koskee.

260 artikla

Komitea valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajansa ja työvaliokuntansa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Se ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** työjärjestyksensä.

¹ Viittaus jäsenvaltioiden ehdotukseen on tarpeeton, koska asia käy ilmi kolmannelta virkkeestä.

² Työryhmän mukaan on loogisempaa, että ensin käsitellään toimikauden kesto ja uudistaminen ja sen jälkeen nimeämismenettely.

Komitean puheenjohtaja kutsuu komitean koolle **Euroopan parlamentin**,¹ neuvoston tai komission pyynnöstä. Komitea voi kokoontua myös omasta aloitteestaan.

261 artikla

Komiteassa on erityisjaostoja niitä pääalueita varten, joita ~~tämä sopimus~~ **perustuslaki** koskee.

Erityisjaostot toimivat komitean yleisen toimivallan mukaisesti. Niitä ei voida kuulla komiteasta erillisinä.

Komiteaan voidaan lisäksi perustaa alakomiteoita, joiden tehtävänä on laatia lausuntoehdotuksia tietyistä kysymyksistä tai tietyiltä aloilta annettaviksi komitealle sen käsittelyä varten.

Työjärjestyksessä vahvistetaan erityisjaostojen ja alakomiteoiden kokoonpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä niiden toimivaltaa koskevat säännöt.

262 artikla

Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission on kuultava komiteaa ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrätyissä tapauksissa. Nämä toimet voivat kuulla komiteaa ~~aiheelliseksi katsomissaan tapauksissa~~ **kaikissa muissa tapauksissa**. Komitea voi antaa lausuntoja myös omasta aloitteestaan tapauksissa, joissa se katsoo sen aiheelliseksi.

Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio voi, jos se katsoo sen tarpeelliseksi, asettaa komitealle lausunnon antamista varten määräajan, joka on vähintään kuukausi siitä, kun asia on annettu tiedoksi komitean puheenjohtajalle. Määräajan päätyttyä asiaa voidaan käsitellä, vaikka lausuntoa ei ole annettu.

Komitean ja sen erityisjaoston lausunnot sekä selostus käsittelystä annetaan **Euroopan parlamentille**, neuvostolle ja komissiolle.

~~Euroopan parlamentti voi kuulla komiteaa.~~²

¹ Tämä muutos on 262, 264 ja 265 artiklaan tehtyjen muutosten tavoin tarpeen, jotta Euroopan parlamentti olisi lainsäädäntömenettelyssä tasavertainen neuvoston kanssa, kuten yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä 9:n raportissa suositellaan, CONV 424/02, s. 15.

² Tämä poisto johtuu muista tähän artiklaan tehdyistä muutoksista, ks. 260 artiklan alaviite.

4 LUKU

ALUEIDEN KOMITEA

263 artikla

Perustetaan neuvoa-antava komitea, jäljempänä 'alueiden komitea', jonka muodostavat alueellisten ja paikallisten yhteisöjen edustajat, jotka ovat alue- tai paikallisvaaleissa valittuja luottamushenkilöitä tai poliittisesti vastuussa vaaleilla valitulle elimelle.

Alueiden komitean jäsenten määrä on enintään 350.

Komitean jäsenten määrä on seuraava:

<i>Belgia</i>	<i>12</i>
<i>Tanska</i>	<i>9</i>
<i>Saksa</i>	<i>24</i>
<i>Kreikka</i>	<i>12</i>
<i>Espanja</i>	<i>21</i>
<i>Ranska</i>	<i>24</i>
<i>Irlanti</i>	<i>9</i>
<i>Italia</i>	<i>24</i>
<i>Luxemburg</i>	<i>6</i>
<i>Alankomaat</i>	<i>12</i>
<i>Itävalta</i>	<i>12</i>
<i>Portugali</i>	<i>12</i>
<i>Suomi</i>	<i>9</i>
<i>Ruotsi</i>	<i>12</i>
<i>Yhdistynyt kuningaskunta</i>	<i>24</i>

Komitean jäsenet ja yhtä monta varajäsentä nimetään ~~asianomaisten jäsenvaltioiden ehdotuksesta~~¹ neljäksi vuodeksi kerrallaan. Sama jäsen tai varajäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi. Neuvosto hyväksyy kunkin jäsenvaltion ehdotusten mukaisesti laaditun luettelon jäsenistä ja varajäsenistä määränemistöllä. Kun ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu tehtävä, jonka perusteella henkilöä ehdotettiin alueiden komitean jäseneksi, päättyy, hänen toimikautensa komiteassa päättyy ilman eri toimenpiteitä ja hänen tilalleen nimetään samaa menettelyä noudattaen uusi jäsen kyseisen toimikauden loppuun saakka. Komitean jäsen ei voi samanaikaisesti olla Euroopan parlamentin jäsen.

Komitean jäseniä eivät sido mitkään ohjeet. He hoitavat tehtävänsä ~~yhteisön~~ **unionin** yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.

¹ Viittaus jäsenvaltioiden ehdotukseen on tarpeeton, koska asia käy ilmi kolmannelta virkkeestä.

264 artikla

Alueiden komitea valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajansa ja työvaliokuntansa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Se ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** työjärjestyksensä.

Komitean puheenjohtaja kutsuu komitean koolle **Euroopan parlamentin**, neuvoston tai komission pyynnöstä. Komitea voi kokoontua myös omasta aloitteestaan.

265 artikla

Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio kuulee alueiden komiteaa ~~tässä sopimuksessa perustuslaissa~~ määrätyissä tapauksissa sekä muissa aiheellisiksi katsomissaan tapauksissa, erityisesti rajojen yli ulottuvan yhteistyön osalta.

Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio voi, jos se katsoo sen tarpeelliseksi, asettaa komitealle lausunnon antamista varten määräajan, joka on vähintään kuukausi siitä, kun asia on annettu tiedoksi komitean puheenjohtajalle. Määräajan päätyttyä asiaa voidaan käsitellä, vaikka lausuntoa ei ole annettu.

Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission on annettava alueiden komitealle tieto lausuntopyynnöstä, joka on esitetty talous- ja sosiaalikomitealle kuultaessa sitä [262 artiklan] nojalla. [~~Alueiden komitea voi antaa lausunnon asiasta, jos se katsoo, että asiaan liittyy erityisiä alueellisia etuja.~~]¹

~~Euroopan parlamentti voi kuulla alueiden komiteaa.~~²

Komitea voi antaa lausuntoja myös omasta aloitteestaan, **jos se katsoo, että asiaan liittyy erityisiä alueellisia etuja** tapauksissa, joissa ~~se katsoo sen aiheelliseksi~~.

Komitean lausunnot sekä selostus käsittelystä annetaan **Euroopan parlamentille**, neuvostolle ja komissiolle.

5 LUKU

EUROOPAN INVESTOINTIPANKKI

266 artikla

Euroopan investointipankki on oikeushenkilö.

¹ Tämä virke ehdotetaan sulautettavaksi tämän artiklan toiseksi viimeiseen kohtaan, jonka mukaisesti komitea voi antaa lausuntoja omasta aloitteestaan kaikissa tapauksissa.

² Tämä poisto johtuu muista tähän artiklaan tehdyistä muutoksista, ks. 260 artiklan alaviite.

Euroopan investointipankin jäseniä ovat jäsenvaltiot.

Euroopan investointipankin perussääntö on ~~tähän sopimukseen liitettyssä~~ pöytäkirjassa. Neuvosto voi ~~Euroopan investointipankin pyynnöstä ja Euroopan parlamenttia ja komissiota kuultuaan tai komission pyynnöstä ja Euroopan parlamenttia ja Euroopan investointipankkia kuultuaan yksimielisesti~~ muuttaa investointipankin perussäännön 4, 11 ja 12 artiklaa sekä 18 artiklan 5 kohtaa. **Se tekee ratkaisunsa yksimielisesti joko Euroopan investointipankin pyynnöstä ja komissiota kuultuaan tai komission pyynnöstä ja Euroopan investointipankkia kuultuaan. Kummassakin tapauksessa se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

267 artikla

Euroopan investointipankin tehtävänä on ~~yhteisön~~ **unionin** edun mukaisesti myötävaikuttaa ~~yhteismarkkinoiden~~ **sisämarkkinoiden** tasapainoiseen ja vakaaseen kehitykseen käyttäen sekä pääomamarkkinoita että omia varojaan. Tätä varten pankki voittoa tavoittelematta myöntää lainoja ja antaa takauksia, jotka helpottavat seuraavien hankkeiden rahoittamista kaikilla talouden aloilla:

- a) hankkeet muita heikommin kehittyneiden alueiden kehittämiseksi;
- b) sellaiset hankkeet yritysten nykyaikaistamiseksi tai uudelleen järjestämiseksi taikka uusien työtilaisuuksien luomiseksi, jotka ovat tarpeen toteuttaessa ~~yhteismarkkinoita~~ **sisämarkkinoita** asteittain, mutta joita ei niiden laajuuden tai laadun vuoksi ole mahdollista täysin rahoittaa kussakin jäsenvaltiossa käytettävissä olevin varoin;
- c) useiden jäsenvaltioiden yhteistä etua koskevat hankkeet, joita ei niiden laajuuden tai laadun vuoksi ole mahdollista täysin rahoittaa kussakin jäsenvaltiossa käytettävissä olevin varoin.

Tehtävänsä suorittaessaan pankki helpottaa yhteydessä rakennerahastoista ja muista ~~yhteisön~~ **unionin** rahoitusvälineistä saatavien avustusten kanssa investointiohjelmien rahoittamista.

II OSASTO¹

VARAINHOITOA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

268 artikla²

Kaikki yhteisön tulot ja menot, Euroopan sosiaalirahastoon liittyvät tulot ja menot mukaan luettuina, arvioidaan kutakin varainhoitovuotta varten ja otetaan talousarvioon.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä yhteistyötä oikeus- ja sisäasioissa koskevista määräyksistä³ toimielimille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina talousarvioon. Näiden määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot voidaan niissä määrättyin edellytyksin ottaa menoina talousarvioon.

Talousarvioon otettujen tulojen ja menojen on oltava tasapainossa.

269 artikla

Talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan yhteisön omin varoin, sanotun kuitenkin rajoittamatta muita tuloja.

Neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan yhteisön omia varoja koskevasta järjestelmästä säännökset, joiden hyväksymistä se suosittaa jäsenvaltioille jäsenvaltioiden valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

270 artikla

Talousarviota koskevan kurinalaisuuden turvaamiseksi komissio ei tee ehdotusta sellaiseksi yhteisön säädökseksi, ei tee sellaisia muutoksia ehdotuksiinsa eikä toteuta sellaisia täytäntöönpanotoimenpiteitä, joilla saattaa olla huomionarvoisia vaikutuksia talousarvioon, ellei se vakuuta, että ehdotus tai toimenpide voidaan rahoittaa niillä yhteisön omilla varoilla, jotka ovat käytettävissä neuvoston [269 artiklan] nojalla vahvistamien säännösten perusteella.

¹ Jotkin tämän osaston määräykset voitaisiin ottaa perustuslain I osaan, ks. CONV 369/02.

² Valmistelukunnan on tarkoitus tarkastella 268–273 artiklaa I osan yhteydessä. Tästä syystä niitä ei käsitellä tässä yhteydessä.

³ Tämä viittaus ei ole SEU:hun Amsterdamin sopimuksella tehtyjen muutosten mukainen; osaston oikea nimi on "Määräykset poliisiyhteistyöstä ja oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa".

271 artikla

Talousarvioon otetaan vain yhden varainhoitovuoden menoja, jollei [279 artiklan] nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä.

Niillä edellytyksillä, jotka [279 artiklan] nojalla vahvistetaan, muut kuin henkilöstömenoihin tarkoitetut määrärahat, joita ei ole käytetty varainhoitovuonna, saadaan siirtää käytettäväksi vain seuraavan varainhoitovuoden aikana.

Määrärahat jaotellaan lukuihin, joissa menot ryhmitellään laatunsa tai käyttötarkoituksensa mukaan ja jaotellaan tarvittaessa edelleen [279 artiklan] nojalla annetun asetuksen mukaisesti.

Euroopan parlamentin, neuvoston, komission ja yhteisön tuomioistuimen määrärahat otetaan talousarvioon erillisinä erinä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta eräitä yhteisiä menoja koskevaa erityissääntelyä.

272 artikla

- 1. Varainhoitovuosi alkaa 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta.*
- 2. Kukin yhteisön toimielin laatii 1 päivään heinäkuuta mennessä ennakoarvion menoistaan. Komissio kokoaa nämä ennakoarviot alustavaan talousarvioesitykseen. Se liittää siihen lausunnon, jossa voi olla toisenlaisia arvioita.*

Alustavassa talousarvioesityksessä on arvio tuloista ja arvio menoista.

- 3. Komission on toimitettava alustava talousarvioesitys neuvostolle viimeistään 1 päivänä syyskuuta sitä varainhoitovuotta edeltävänä vuonna, jota esitys koskee.*

Jos neuvosto haluaa poiketa alustavasta talousarvioesityksestä, se kuulee komissiota ja tarvittaessa niitä muita toimielimiä, joita asia koskee.

Neuvosto hyväksyy talousarvioesityksen määräenemmistöllä ja toimittaa sen Euroopan parlamentille.

- 4. Talousarvioesitys on toimitettava Euroopan parlamentille viimeistään 5 päivänä lokakuuta sitä varainhoitovuotta edeltävänä vuonna, jota esitys koskee.*

Euroopan parlamentilla on oikeus tarkistaa talousarvioesitystä jäsentensä enemmistöllä sekä tehdä annettujen äänten ehdottomalla enemmistöllä neuvostolle talousarvioesityksen muuttamiseksi ehdotuksia, jotka koskevat tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetuista säädöksistä johtuvia pakollisia menoja.

Jos Euroopan parlamentti antaa hyväksymisensä talousarvioesitykselle neljänkymmenenviiden päivän kuluessa siitä, kun esitys on toimitettu sille tiedoksi, talousarvio katsotaan lopulliseksi vahvistetuksi. Talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi myös, jos Euroopan parlamentti ei ole mainitun ajan kuluessa tarkistanut talousarvioesitystä eikä tehnyt ehdotuksia sen muuttamiseksi.

Jos Euroopan parlamentti on mainitun ajan kuluessa tarkistanut talousarvioesitystä tai tehnyt ehdotuksia sen muuttamiseksi, talousarvioesitys toimitetaan tarkistettuna tai muutosehdotuksien neuvostolle.

5. Käsiteltyään talousarvioesitystä komission ja tarvittaessa niiden muiden toimielinten kanssa, joita asia koskee, neuvosto tekee ratkaisunsa seuraavasti:

- a) neuvosto voi määräenemmistöllä muuttaa mitä tahansa Euroopan parlamentin tekemää tarkistusta;*
- b) kun on kyse muutosehdotuksista:*
 - neuvosto voi määräenemmistöllä hylätä Euroopan parlamentin tekemän muutosehdotuksen, jollei muutosehdotus merkitse jonkin toimielimen kokonaismenojen kasvua varsinkaan sen vuoksi, että yhden tai useamman muutosehdotuksen toteuttamisesta johtuva menojen vähennys nimenomaisesti tasoittaisi menojen kasvun. Jollei muutosehdotuksen hylkäämisestä tehdä päätöstä, muutosehdotus hyväksytään;*
 - neuvosto voi määräenemmistöllä hyväksyä Euroopan parlamentin tekemän muutosehdotuksen, joka merkitsee toimielimen kokonaismenojen kasvua. Muutosehdotus katsotaan hylätyksi, jollei sen hyväksymisestä tehdä päätöstä;*
 - jos neuvosto jommankumman edellä olevan luetelmakohdan mukaisesti on hylännyt muutosehdotuksen, se voi määräenemmistöllä joko säilyttää talousarvioesitykseen otetun määrän tai päättää muusta määrästä.*

Talousarvioesitystä muutetaan neuvoston hyväksymien muutosehdotusten mukaisesti.

Talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi, jos neuvosto ei ole muuttanut yhtään Euroopan parlamentin tekemää tarkistusta viidentoista päivän kuluessa siitä, kun talousarvioesitys on toimitettu sille tiedoksi, ja jos Euroopan parlamentin tekemät muutosehdotukset on hyväksytty. Neuvosto antaa Euroopan parlamentille tiedon siitä, että se ei ole muuttanut yhtään tarkistusta ja että muutosehdotukset on hyväksytty.

Jos neuvosto on mainitun ajan kuluessa muuttanut yhtä tai useampaa Euroopan parlamentin tekemää tarkistusta taikka jos Euroopan parlamentin tekemät muutosehdotukset on hylätty tai niitä on muutettu, muutettu talousarvioesitys toimitetaan uudelleen Euroopan parlamentille tiedoksi. Neuvosto selostaa Euroopan parlamentille, mihin se on päätenyt asian käsittelyssä.

6. Kun Euroopan parlamentille on annettu tieto sen muutosehdotusten aiheuttamista toimista, se voi viidentoista päivän kuluessa siitä, kun talousarvioesitys on toimitettu sille tiedoksi, jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä muuttaa neuvoston sen tekemiin tarkistuksiin tekemiä muutoksia tai hylätä ne sekä vahvistaa talousarvion sen mukaisesti. Jos Euroopan parlamentti ei ole tehnyt ratkaisua mainitun ajan kuluessa, talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi.

7. Kun tässä artiklassa määrätty menettely on saatettu päätökseen, Euroopan parlamentin puhemies toteaa talousarvion lopullisesti vahvistetuksi.

8. Euroopan parlamentti voi kuitenkin, jos siihen on tärkeitä syitä, jäsentensä enemmistöllä ja kahdella kolmasosalla annetuista äänistä hylätä talousarvioesityksen ja pyytää, että sille annetaan uusi esitys.

9. Muille menoille kuin niille, jotka ovat tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetuista säädöksistä johtuvia pakollisia menoja, vahvistetaan vuosittain se enimmäismäärä, jolla menoja voidaan suhteessa kuluvan varainhoitovuoden samankaltaisiin menoihin korottaa.

Komissio toteaa talouspoliittista komiteaa kuultuaan tämän enimmäismäärän seuraavien seikkojen perusteella:

- bruttokansantuotteen määrän kehitys yhteisössä;
- jäsenvaltioiden talousarvioiden keskimääräinen vaihtelu;

ja

- elinkustannusten kehitys edellisen varainhoitovuoden aikana.

Enimmäismäärä annetaan 1 päivään toukokuuta mennessä tiedoksi kaikille yhteisön toimielimille. Toimielinten on otettava tämä enimmäismäärä huomioon talousarviomenettelyn aikana, jollei tämän kohdan neljännestä tai viidennestä alakohdasta muuta johdu.

Jos muiden kuin tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetusta säädöksestä johtuvien pakollisten menojen lisäys neuvoston hyväksymän talousarvioesityksen mukaan on yli puolet enimmäismäärästä, Euroopan parlamentti voi käyttäessään oikeuttaan tarkistusten tekemiseen lisätä mainittujen menojen kokonaismäärää vielä enintään puolella enimmäismäärästä.

Jos Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio katsoo, että yhteisöjen toiminta edellyttää tässä kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti asetetun enimmäismäärän ylittämistä, neuvosto, määräenemmistöllä, ja Euroopan parlamentti, jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä, voivat välisellään sopimuksella vahvistaa uuden enimmäismäärän.

10. Kukin toimielin käyttää sille tämän artiklan mukaan kuuluvia valtuuksia noudattaen tämän sopimuksen määräyksiä ja niiden nojalla annettuja säädöksiä sekä erityisesti määräyksiä, jotka koskevat yhteisöjen omia varoja taikka tulojen ja menojen tasapainoa.

273 artikla

Jollei talousarviota ole käsitelty loppuun varainhoitovuoden alkuun mennessä, 279 artiklan nojalla annetun asetuksen säännösten mukaisesti menoihin voidaan käyttää kuukausittain kunkin luvun tai kunkin muun jaottelun osalta määrä, joka on enintään yksi kahdestoistaosa edellisen varainhoitovuoden talousarvioon avatuista määrärahoista; komissio saa näin kuitenkin käyttää vain määrän, joka on enintään yksi kahdestoistaosa valmisteltavana olevaan talousarvioesitykseen otetuista määrärahoista.

Neuvosto voi määräenemmistöllä, jos muut ensimmäisessä kohdassa määrätyt edellytykset otetaan huomioon, antaa luvan menoihin, jotka johtavat siihen, että yksi kahdestoistaosa ylitetään.

Jos tämä päätös koskee menoja, jotka eivät ole tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetuista säädöksistä johtuvia pakollisia menoja, neuvosto toimittaa päätöksen välittömästi Euroopan parlamentille tiedoksi; Euroopan parlamentti voi kolmenkymmenen päivän kuluessa jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä päättää toisin siitä menojen osuudesta, joka ylittää ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun yhden kahdestoistaosan. Tältä osin neuvoston päätöstä lykätään, kunnes Euroopan parlamentti on tehnyt päätöksensä. Jos Euroopan parlamentti ei tee neuvoston päätöksestä poikkeavaa päätöstä mainitun ajan kuluessa, neuvoston päätöstä pidetään lopullisena.

Edellä toisessa ja kolmannessa kohdassa tarkoitetuissa päätöksissä määrätään määrärahoja koskevista, tämän artiklan soveltamiseksi tarvittavista toimenpiteistä.

274 artikla

Komissio toteuttaa talousarviota omalla vastuullaan ja annettujen määrärahojen rajoissa [279 artiklan] nojalla ~~annettujen asetusten säännöksiä~~ **annettuja lakeja / asetuksia** noudattaen ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Jäsenvaltiot ovat yhteistyössä komission kanssa varmistaa, että määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti.

~~Asetuksessa~~ **Laissa/asetuksessa** annetaan yksityiskohtaiset erityissäännöt siitä, miten kukin toimielin osallistuu omien menojensa suorittamiseen.

Komissio voi talousarvion rajoissa sekä [279 artiklan] nojalla ~~annetussa asetuksessa~~ **annetussa laissa / asetuksessa** säädetyin rajoituksin ja edellytyksin siirtää määrärahoja luvusta toiseen tai alajaottelusta toiseen.

275 artikla

Komissio antaa **Euroopan parlamentille ja neuvostolle ja Euroopan parlamentille** vuosittain edellisen varainhoitovuoden talousarvion toteuttamista koskevat tilit. Komissio antaa niille lisäksi taseen, johon on merkitty ~~yhteisön~~ **unionin** varat ja vastuut.

276 artikla

1. Neuvoston määräenemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden. Tätä varten se neuvoston jälkeen tutkii [275 artiklassa] tarkoitetut tilit ja taseen, tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen ja tarkastettujen toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamat vastaukset, [248 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa] tarkoitetun lausuman sekä tilintarkastustuomioistuimen antamat asiaa koskevat erityiskertomukset.
2. Euroopan parlamentti voi, ennen kuin se myöntää vastuuvapauden komissiolle tai muussakin tarkoituksessa, joka liittyy talousarvion toteuttamista koskevien komission toimivaltuuksien käyttämiseen, kutsua komission kuultavaksi menojen käytöstä tai varainkäytön valvonnan järjestelmien toiminnasta. Komissio antaa kaikki tarpeelliset tiedot Euroopan parlamentille sen pyynnöstä.
3. Komissio ryhtyy kaikkiin aiheellisiin toimiin ottaakseen huomioon Euroopan parlamentin sen vastuuvapauden myöntämistä koskevissa päätöksissä tai muussa yhteydessä menojen käytöstä esittämät huomautukset sekä ne huomiot, jotka on liitetty vastuuvapauden myöntämisestä annettuihin neuvoston suosituksiin.

Komissio antaa Euroopan parlamentin tai neuvoston pyynnöstä kertomuksia niistä toimenpiteistä, jotka on toteutettu näiden huomautusten ja huomioiden perusteella, erityisesti ohjeista, jotka on annettu talousarvion toteuttamisesta vastuussa oleville. Nämä kertomukset toimitetaan myös tilintarkastustuomioistuimelle.

277 artikla

Talousarviota laadittaessa käytetään 279 artiklan nojalla annetun asetuksen säännösten mukaisesti määriteltä laskentayksikköä **laaditaan euroissa**.

278 artikla

Jos komissio antaa asiasta tiedon niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joita asia koskee, se voi muuttaa jonkin jäsenvaltion valuuttana olevat varansa toisen jäsenvaltion valuutaksi siltä osin kuin se on tarpeen niiden käyttämiseksi ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrättyihin tarkoituksiin. Jos komissiolla on rahaa tai rahaksi muunnettavia varoja valuuttoina, joita se tarvitsee, se välttää tällaisia valuutanvaihtoja niin paljon kuin mahdollista.

Komissio asioi jäsenvaltion kanssa jäsenvaltion nimeämän viranomaisen välityksellä. Rahaliikennettä hoitaessaan komissio käyttää jäsenvaltion setelipankkia tai muuta jäsenvaltion hyväksymää rahalaitosta.

279 artikla

1. Neuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia kuultuaan ja tilintarkastustuomioistuimen lausunnon saatuaan:

- a) antaa varainhoitolait/varainhoitoasetukset¹, joissa täsmennetään varsinkin talousarvion laatimista ja toteuttamista sekä tilinpäätöksen esittämistä ja tilintarkastusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt;
- b) vahvistaa säännöt varainhoidon valvojien, tulojen ja menojen hyväksyjien ja tilinpitäjien vastuusta sekä järjestää heidän toimintansa valvonnan.

Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti ja 1 päivästä tammikuuta 2007 alkaen määränemistöllä. ~~komission ehdotuksesta~~ Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan ja tilintarkastustuomioistuimen lausunnon saatuaan ja tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan.

2. Neuvosto vahvistaa hyväksyy yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia kuultuaan ja tilintarkastustuomioistuimen lausunnon saatuaan toimenpiteet, joilla vahvistetaan ne yksityiskohtaiset säännöt ja sen menettelyt, joita noudattaen yhteisön unionin omia varoja koskevan sääntelyn mukaiset talousarvioon otetut tulot annetaan komission käyttöön, sekä hyväksyy ne toimenpiteet, joita tarvittaessa sovelletaan käteisvarojen saamiseksi. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan.

280 artikla

1. Yhteisö Unioni ja jäsenvaltiot suojaavat yhteisön unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä ja muulta laittomalta toiminnalta tämän artiklan mukaisesti toteutettavilla toimenpiteillä, joilla on ennaltaehkäisevä vaikutus ja jotka tarjoavat tehokkaan suojan jäsenvaltioissa.

2. Jäsenvaltiot toteuttavat antavat samat toimenpiteet säännökset suojatakseen yhteisön unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä kuin ne toteuttavat antavat suojatakseen omia taloudellisia etujaan petolliselta menettelyltä.

3. Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa, jonka tarkoituksena on suojata yhteisön unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen perustuslain muiden määräysten soveltamista. Tätä varten ne yhdessä komission kanssa järjestävät toimivaltaisten viranomaistensa kiinteän ja säännöllisen yhteistoiminnan.

¹ Koska neuvosto voi I osan V osaston "Unionin toimivallan käyttö" artiklaehdotusten (25–26 artikla, CONV 571/03) mukaan joko säätää lakeja tai antaa asetuksia, valmistelukunnan olisi kartoitettava, missä tapauksissa neuvostolla on tämän artiklan soveltamisalalla käytettävissään joko jompikumpi näistä säädöslajeista tai ne molemmat (ks. tämän raportin liitteessä II oleva selitys).

4. **Euroopan parlamentti ja neuvosto toteuttaa tämän sopimuksen 251 artiklassa määrättyä hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen ja tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan** tarvittavat toimenpiteet ~~yhteisön~~ **unionin** taloudellisten etujen suojaamiseksi petolliselta menettelyltä ja tällaisen menettelyn torjumiseksi tarkoituksena tehokkaan ja yhtäläisen suojelun tarjoaminen jäsenvaltioissa. **Ne tekevät ratkaisunsa tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan.** Nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa.

5. Komissio yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa antaa vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle selvityksen tämän artiklan täytäntöönpanemiseksi **hyväksytyistä toteutetuista** toimenpiteistä **ja säännöksistä.**

KUUEDES OSA

YLEISET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

~~281 artikla~~¹

~~Yhteisö on oikeushenkilö.~~

282 artikla

~~Yhteisöllä~~ **Unionilla** on kaikissa jäsenvaltioissa laajin kansallisen lainsäädännön mukaan oikeushenkilöllä oleva oikeuskelpoisuus; se voi erityisesti hankkia ja luovuttaa irtainta ja kiinteää omaisuutta sekä esiintyä kantajana ja vastaajana oikeudenkäynneissä. Tällöin yhteisöä edustaa komissio.

283 artikla

Neuvosto ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ~~ja kuultuaan niitä muita~~ **toimielimiä, joita asia koskee, Euroopan yhteisöjen unionin** virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt ja ~~yhteisön~~ **unionin** muuta henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot. **Se tekee ratkaisunsa kuultuaan muita toimielimiä, joita asia koskee.**

¹ Tämä artikla poistetaan ja korvataan I osan I osaston "oikeushenkilöyttä" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 4 artikla).

284 artikla

Komissio voi sille uskottujen tehtävien hoitamiseksi, niissä rajoissa ja niillä edellytyksin, jotka neuvosto ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** määräysten mukaisesti vahvistaa, hankkia kaikki tarvittavat tiedot ja toimittaa kaikki tarvittavat tarkastukset.

285 artikla

1. **Euroopan parlamentti ja neuvosto päättää 251 artiklassa määrättyä hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen yhteisen unionin** toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen tuottamisen ~~edellyttämistä toimenpiteistä~~ **edellyttämät toimenpiteet**, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 5 artiklan noudattamista.
2. Tilastojen laatimisessa noudatetaan puolueettomuutta, luotettavuutta, objektiivisuutta, tieteellistä riippumattomuutta, kustannustehokkuutta ja tilastosalaisuutta; tilastojen laatimisesta ei saa aiheutua kohtuutonta rasitetta taloudellisille toimijoille.

286 artikla¹

1. Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettuja **yhteisen unionin** säädöksiä sovelletaan ~~tällä sopimuksella~~ **perustuslailla** tai ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** nojalla perustettuihin toimielimiin ja elimiin ~~1 päivästä tammikuuta 1999~~.
2. **Euroopan parlamentti ja neuvosto perustaa 251 artiklassa määrättyä hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen 1 kohdassa tarkoitettuun päivämäärään mennessä toimenpiteet, joilla perustetaan näiden yhteisen 1 kohdassa tarkoitettujen** säädösten soveltamista **yhteisen unionin** toimielimiin ja elimiin ~~valvojan riippumattoman valvontaelimen~~ **valvova riippumaton valvontaelin**, sekä antaa tarvittaessa muut aiheelliset säännökset toimenpiteet.

¹ Huomautetaan, että pilarien poistamisen myötä tämän määräyksen soveltamisala voisi laajentua koskemaan tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin kuuluvia asioita, ellei tästä anneta erityismääräyksiä.

287 artikla¹

~~Yhteisön Unionin~~ toimielimen jäsen, komitean jäsen, ~~yhteisön unionin~~ virkamies tai muu sen henkilöstöön kuuluva ei saa, tehtävänsä päätyttyäkään, ilmaista salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja eikä varsinkaan tietoja yrityksistä taikka niiden liikesuhteista tai kustannustekijöistä.

288 artikla

Sopimussuhteeseen perustuva ~~yhteisön unionin~~ vastuu määräytyy sopimukseen sovellettavan lain mukaan.

Sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella ~~yhteisö unioni~~² korvaa toimielintensä ja henkilöstönsä tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti.

Mitä toisessa kohdassa määrätään, sovelletaan samoin edellytyksin myös EKP:n ja sen henkilöstön tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon korvaamiseen.

Yhteisön henkilöstöön kuuluvien henkilökohtaisesta vastuusta ~~yhteisöä unionia~~ kohtaan määrätään heihin sovellettavissa henkilöstösäännöissä tai heitä koskevissa palvelussuhteen ehdoissa.

289 artikla

Jäsenvaltioiden hallitukset vahvistavat yhteisellä sopimuksella ~~yhteisön unionin~~ toimielinten kotipaikan.

290 artikla

Neuvosto ~~vahvistaa~~ **hyväksyy** yksimielisesti **toimenpiteet, joilla vahvistetaan yhteisön unionin** toimielimissä käytettäviä kieliä koskevan sääntelyn, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön tuomioistuimen perussäännön ~~määräysten~~ soveltamista.

¹ Voitaisiin pohtia, olisiko tässä artiklassa määrättyä velvoitetta laajennettava koskemaan virastoja ja muita yksiköjä, kun otetaan huomioon myös EY-sopimuksen 255 artiklassa määrätyn velvoitteen mahdollinen laajentaminen.

² Huomautetaan, että kun sana 'yhteisö' korvataan sanalla 'unioni', tämän artiklan soveltamisala (sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu) voisi laajentua koskemaan tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin kuuluvia asioita, ellei tästä anneta erityismääräyksiä.

291 artikla

~~Yhteisöllä Unionilla~~ on jäsenvaltioiden alueella Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyssä pöytäkirjassa¹ määrätyn edellytyksin ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisön tehtävien toteuttamiseksi. Sama koskee Euroopan keskuspankkia, ~~Euroopan rahapoliittista instituuttia~~ ja Euroopan investointipankkia.

292 artikla²

Jäsenvaltiot sitoutuvat ratkaisemaan tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat vain ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrätyllä tavalla.

[293 artikla³

Jäsenvaltiot ryhtyvät keskenään tarvittaessa neuvotteluihin taatakseen kansalaistensa hyväksi:

- henkilöiden turvallisuuden sekä oikeuksien nauttimisen ja niiden suojan samoin edellytyksin kuin kukin valtio ne suo omille kansalaisilleen;
- kaksinkertaisen verotuksen poistamisen yhteisön alueella;
- edellä 48 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettujen yhtiöiden vastavuoroisen tunnustamisen, yhtiöiden säilymisen oikeushenkilöinä niiden kotipaikan siirtyessä maasta toiseen sekä mahdollisuuden sellaisten yhtiöiden sulautumiseen, jotka eivät kuulu saman kansallisen lainsäädännön alaisuuteen;
- tuomioistuinten päätösten ja välitystuomioiden vastavuoroiseen tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon sovellettujen menettelyjen yksinkertaistamisen.]

294 artikla⁴

Jäsenvaltiot antavat muiden jäsenvaltioiden kansalaisille saman oikeuden osallistua [48 artiklassa] tarkoitettujen yhtiöiden pääomaan kuin omille kansalaisilleen, sanotun kuitenkin rajoittamatta ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** muiden määräysten soveltamista.

¹ Ks. 247 artiklan alaviite (pöytäkirjan nimen muutos).

² Huomautetaan, että pilarien poistamisen myötä tämän määräyksen soveltamisala voisi laajentua koskemaan tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin kuuluvia asioita, ellei tästä anneta erityismääräyksiä.

³ Ottaen huomioon yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä IX:n ja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta käsittelevän työryhmä X:n suositukset, joiden mukaan sopimusta ei enää pitäisi käyttää välineenä, ehdotetaan, että valmistelukunta tarkastelisi tämän artiklan kohtaloa.

⁴ Tämä määräys koskee sijoittautumisvapautta ja pääomien vapaata liikkuvuutta. On ehdotettu, että se sijoitettaisiin osastoon tai lukuun, jossa käsitellään näitä vapauksia sisämarkkinoilla.

295 artikla

~~Tällä sopimuksella Perustuslailla~~ ei puututa jäsenvaltioiden omistusoikeusjärjestelmiin.

296 artikla¹

1. ~~Tämän sopimuksen määräykset eivät~~ **Perustuslaki ei** estä soveltamasta seuraavia sääntöjä:
 - a) mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusetujensa vastaiseksi;
 - b) jokainen jäsenvaltio voi ~~toteuttaa toimenpiteet~~ **antaa säännökset**, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi ja jotka liittyvät aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan; nämä ~~toimenpiteet~~ **säännökset** eivät kuitenkaan saa heikentää sellaisten tuotteiden kilpailun edellytyksiä ~~yhteismarkkinoilla~~ **sisämarkkinoilla**, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön.
2. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta muuttaa luetteloa, jonka se on vahvistanut 15 päivänä huhtikuuta 1958 tuotteista, joihin sovelletaan 1 kohdan b alakohtaa.

297 artikla

Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään, jotta ne voivat yhdessä antaa tarvittavat säännökset estääkseen sen, että toimenpiteet, joihin jäsenvaltio voi joutua turvautumaan yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi, vaikuttaisivat ~~yhteismarkkinoiden~~ **sisämarkkinoiden** toimintaan.

298 artikla

Jos [296 tai 297 artiklassa] tarkoitetuissa tapauksissa toteutetut toimenpiteet vääristävät kilpailun edellytyksiä ~~yhteismarkkinoilla~~ **sisämarkkinoilla**, komissio tutkii yhdessä sen valtion kanssa, jota asia koskee, miten kyseiset toimenpiteet voidaan mukauttaa ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ määräyksiin.

¹ Valmistelukunta voisi tarkastella tätä artiklaa yhteiseen puolustukseen liittyvien kysymysten yhteydessä.

Poiketen [226 ja 227 artiklassa] määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin [296 tai 297 artiklassa] tarkoitettuja valtuuksia, saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi. Yhteisön tuomioistuin ratkaisee asian yleisön läsnä olematta.

299 artikla

1. ~~Tätä sopimusta~~ **Perustuslakia**¹ sovelletaan Belgian kuningaskuntaan, Tanskan kuningaskuntaan, Saksan liittotasavaltaan, Helleenien tasavaltaan, Espanjan kuningaskuntaan, Ranskan tasavaltaan, Irlantiin, Italian tasavaltaan, Luxemburgin suurherttuakuntaan, Alankomaiden kuningaskuntaan, Itävallan tasavaltaan, Portugalin tasavaltaan, Suomen tasavaltaan, Ruotsin kuningaskuntaan sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan².

2. ~~Tämän sopimuksen määräyksiä~~ **Perustuslakia** sovelletaan Ranskan merentakaisiin departementteihin, Azoreihin, Madeiraan ja Kanariansaariin.

Ottaen huomioon Ranskan merentakaisten departementtien, Azorien, Madeiran ja Kanariansaarten rakenteellinen, sosiaalinen ja taloudellinen tilanne, jota vaikeuttaa niiden syrjäinen sijainti, saaristoluonne, pieni koko, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto sekä taloudellinen riippuvuus muutamista harvoista tuotteista, jotka sen vuoksi, että ne ovat pysyviä tekijöitä ja niillä on yhteisvaikutuksia, haittaavat suuresti näiden alueiden kehitystä, neuvosto hyväksyy kuitenkin määränemmistöllä komission ehdotuksesta ja ~~Euroopan parlamenttia kuultuaan~~ erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on erityisesti määritellä ne edellytykset, joilla ~~tätä sopimusta~~ **perustuslakia** sovelletaan kyseisiin alueisiin, mukaan lukien yhteiset politiikat. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

Neuvosto ottaa hyväksyessään toisessa alakohdassa tarkoitettuja asiaan kuuluvia toimenpiteitä huomioon sellaiset alat, kuten tulli- ja kauppapolitiikan, veropolitiikan, tullittomat alueet, maatalous- ja kalastuspolitiikan, raaka-aineiden ja välttämättömien kulutustavaroiden toimittamishdot, valtion tuet sekä edellytykset rakennerahastoihin ja laaja-alaisiin ~~yhteisön~~ **unionin** ohjelmiin pääsemiselle.

Neuvosto hyväksyy toisessa alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet syrjäisimpien alueiden erityispiirteet ja rajoitukset huomioon ottaen ja heikentämättä ~~yhteisön~~ **unionin** oikeusjärjestyksen, sisämarkkinat ja yhteiset politiikat mukaan luettuina, yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

3. ~~Tämän sopimuksen~~ **Perustuslain** [neljännessä osassa] määrättyä, assosiointia koskevaa erityissääntelyä sovelletaan ~~tämän sopimuksen~~ [liitteessä II] lueteltuihin merentakaisiin maihin ja alueisiin.

¹ On syytä panna merkille, että 299 artikla koskee ainoastaan EY-sopimusta ja että sanan "sopimus" korvaaminen sanalla "perustuslaki" nostaa esille perustuslain alueellista soveltamisalaa koskevan kysymyksen.

² Kohtaa olisi muutettava liittymisasiakirjan mukaisesti.

~~Tätä sopimusta~~ **Perustuslakia** ei sovelleta niihin merentakaisiin maihin ja alueisiin, joilla on erityissuhteet Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja joita ei ole mainitussa **II liitteessä olevassa** luettelossa.

4. ~~Tämän sopimuksen määräyksiä~~ **Perustuslakia** sovelletaan niihin Euroopassa sijaitseviin alueisiin, joiden suhteista ulkovaltoihin huolehtii jäsenvaltio.

5. ~~Tämän sopimuksen määräyksiä~~ **Perustuslakia** sovelletaan Ahvenanmaahan Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista tehtyyn asiakirjaan liitetyn pöytäkirjan N:o 2 määräysten mukaisesti.

6. Poiketen siitä, mitä edellä olevissa kohdissa määrätään, noudatetaan seuraavaa:

a) ~~Tätä sopimusta~~ **Perustuslakia** ei sovelleta Färsaariin.

b) ~~Tätä sopimusta~~ **Perustuslakia** ei sovelleta Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin alueisiin Kyproksessa.

c) ~~Tämän sopimuksen määräyksiä~~ **Perustuslakia** sovelletaan Kanaalisaariin ja Mansaareen vain siltä osin kuin uusien jäsenvaltioiden liittymisestä Euroopan talousyhteisöön ja Euroopan atomienergiayhteisöön 22 päivänä tammikuuta 1972 allekirjoitetussa sopimuksessa tarkoitetun mainittuja saaria koskevan sääntelyn toteuttamisen turvaamiseksi on tarpeen.

[Tähän sijoitetaan merentakaisia maita ja alueita koskevat määräykset]¹

300 artikla²

1. Tapauksissa, joissa tämän sopimuksen määräysten mukaan tehdään yhteisön ja yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön välinen sopimus, komissio antaa suosituksia neuvostolle, joka valtuuttaa komission aloittamaan tarvittavat neuvottelut. Komissio käy näitä neuvotteluja kuullen erityiskomiteoita, joita neuvosto nimeää avustamaan komissiota tässä tehtävässä, sekä noudattaen direktiivejä, joita neuvosto voi antaa komissiolle osoitettuina.

Käyttäessään tällä kohdalla sille annettua toimivaltaa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, lukuun ottamatta tapauksia, joiden osalta 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, että neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

¹ Kuten neljännen osan otsakkeen alaviitteessä ehdotetaan (EY-sopimuksen 182–188 artiklat), merentakaisia maita ja alueita koskevat määräykset voitaisiin sijoittaa tähän.

² Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä artiklaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä sen vuoksi käsitellä tässä.

2. Jollei komission toimivallasta näissä asioissa muuta johdu, sopimuksen allekirjoittamisesta, johon voi liittyä päätös sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta ennen sen voimaantuloa, sekä sopimusten tekemisestä päättää neuvosto määräenemmistöllä komission ehdotuksesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti, jos sopimus koskee alaa, jolla sisäisten sääntöjen antamisen edellytyksenä on yksimielisyys, tai jos on kysymys 310 artiklassa tarkoitetuista sopimuksista.

Poiketen siitä, mitä 3 kohdassa määrätään, samoja menettelyjä noudatetaan päätettäessä sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä ja määriteltäessä yhteisön kantoja sopimuksella perustetussa elimessä, kun kyseisen elimen on tehtävä päätöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta päätöksiä kyseisen sopimuksen institutionaalisten rakenteiden täydentämisestä tai muuttamisesta.

Euroopan parlamentille on viipymättä annettava täydelliset tiedot tämän kohdan mukaisesta päätöksestä, joka koskee sopimuksen väliaikaista soveltamista tai soveltamisen keskeyttämistä, tai yhteisön kannan määrittelystä sopimuksella perustetussa elimessä.

3. Neuvosto tekee sopimukset Euroopan parlamenttia kuultuaan, 133 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia lukuun ottamatta, sopimukset aloilla, joilla sisäiset säännöt annetaan 251 tai 252 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen, mukaan luettuina. Euroopan parlamentti antaa lausuntonsa määräajassa, jonka neuvosto voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Jos lausuntoa ei anneta määräajassa, neuvosto voi tehdä ratkaisunsa.

Poiketen siitä, mitä edellisessä alakohdassa määrätään, 310 artiklassa tarkoitettut sopimukset, sopimukset, joissa määrätään erityisistä toimielinjärjestelmistä järjestämällä yhteistyömenettelyjä, sopimukset, joilla on huomionarvoisia vaikutuksia yhteisön talousarvioon, sekä sopimukset, joista aiheutuu muutos 251 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen annettuun säädökseen, tehdään sen jälkeen, kun Euroopan parlamentin puoltava lausunto on saatu.

Neuvosto ja Euroopan parlamentti voivat kiireellisissä tapauksissa sopia määräajasta puoltavan lausunnon antamiselle.

4. Sopimusta tehdessään neuvosto voi 2 kohdan määräyksistä poiketen valtuuttaa komission hyväksymään muutokset yhteisön puolesta, jos sopimuksessa määrätään, että muutokset on hyväksyttävä yksinkertaistetussa menettelyssä tai että sopimuksella perustetun toimielimen on hyväksyttävä ne; neuvosto voi liittää valtuutukseen tiettyjä erityisehtoja.

5. Jos neuvosto aikoo tehdä sopimuksen, jonka tekeminen edellyttää tämän sopimuksen muuttamista, muutokset on ennalta hyväksyttävä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 48 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

6. Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi hankkia yhteisön tuomioistuimen lausunnon siitä, onko suunniteltu sopimus sopusoinnussa tämän sopimuksen määräysten kanssa. Jos yhteisön tuomioistuimen lausunto on kielteinen, sopimus voi tulla voimaan vain Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 48 artiklassa määrättyin edellytyksin.

7. Tässä artiklassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti tehdyt sopimukset sitovat yhteisön toimielimiä ja jäsenvaltioita.

301 artikla¹

Jos Euroopan unionista tehdyn sopimuksen yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevien määräysten nojalla hyväksytyssä yhteisessä kannassa tai yhteisessä toiminnassa on päätetty yhteisön toimesta, jonka tarkoituksena on kokonaan tai osittain keskeyttää taloudelliset suhteet yhden tai useamman kolmannen maan² kanssa taikka vähentää niitä, neuvosto toteuttaa tarpeelliset kiireelliset toimenpiteet määräenemmistöllä komission ehdotuksesta.

302 artikla³

Komissio huolehtii kaikista tarvittavista yhteyksistä Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen erityisjärjestöjen toimielimiin.

Komissio huolehtii myös tarvittavista yhteyksistä kaikkiin kansainvälisiin järjestöihin.

303 artikla

Yhteisö toteuttaa kaiken tarvittavan yhteistyön Euroopan neuvoston kanssa.

304 artikla

Yhteisö toteuttaa taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön kanssa kiinteän yhteistoiminnan, jota koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan yhteisellä sopimuksella.

¹ Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä artiklaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä sen vuoksi käsitellä tässä. Olisi kuitenkin hyvä pohtia, olisiko se aiheellista sulauttaa EY-sopimuksen nykyisen 60 artiklan kanssa.

² Se seikka, että on mainittu yksinomaan "maat" estää nykyisellään käyttämästä tätä artiklaa sanktioiden määräämiseen henkilöille tai muille kuin valtioille. Ks. 60 artiklaa koskevassa alaviitteessä olevat ehdotukset.

³ Valmistelukunnan on määrä tarkastella 302–304 artiklaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä niitä sen vuoksi käsitellä tässä.

305 artikla¹

1. — ~~Tällä sopimuksella ei muuteta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen määräyksiä, varsinkaan jäsenvaltioiden oikeuksia tai velvollisuuksia, mainitun yhteisön toimielinten valtuuksia eikä mainitussa sopimuksessa hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden toiminnasta annettuja määräyksiä koskevilta osin.~~

2. — Tällä sopimuksella **Perustuslailla** ei poiketa Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräyksistä: **perustamissopimuksesta**.

306 artikla

~~Tämän sopimuksen määräykset eivät~~ **Perustuslaki ei** ole esteenä Belgian ja Luxemburgin eikä Belgian, Luxemburgin ja Alankomaiden välisen alueellisen liiton olemassaololle ja toteuttamiselle siltä osin kuin näiden alueellisten liittojen tavoitteita ei saavuteta ~~tätä sopimusta~~ **perustuslakia** soveltamalla.

307 artikla

~~Tämän sopimuksen~~ **Perustuslaki** määräykset eivät vaikuta sellaisiin oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka johtuvat yhden tai useamman jäsenvaltion yhden tai useamman kolmannen maan kanssa ennen 1 päivää tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää tekemästä sopimuksesta.

Siltä osin kuin tällaiset sopimukset eivät ole sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa, asianomaiset jäsenvaltiot käyttävät kaikkia aiheellisia keinoja todettujen ristiriitojen poistamiseksi. Tällöin jäsenvaltiot tarvittaessa avustavat toisiaan ja tapauksissa, joissa se on aiheellista, vahvistavat yhteisen kannan.

Soveltaessaan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuja sopimuksia jäsenvaltiot ottavat huomioon sen, että ne edut, jotka kukin jäsenvaltio on ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** myöntänyt, ovat erottamaton osa ~~yhteisön toteuttamista~~ **unionia** ja liittyvät sen vuoksi kiinteästi yhteisten toimielinten perustamiseen ja niille annettuun toimivaltaan sekä siihen, että kaikki jäsenvaltiot myöntävät samat edut.

¹ Artiklaa voitaisiin tarkastella uudestaan sen mukaan, miten Euratom-sopimukseen liittyvä kysymys aiotaan ratkaista.

308 artikla¹

~~Jos jokin yhteisön toimi osoittautuu tarpeelliseksi yhteisön tavoitteen saavuttamiseksi yhteismarkkinoiden toiminnassa eikä tässä sopimuksessa ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, neuvosto antaa aiheelliset säännökset yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.~~

309 artikla²

1. Kun jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeus päätetään väliaikaisesti pidättää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti, tämä äänioikeus pidätetään myös tämän sopimuksen osalta.

2. Neuvosto voi, kun Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti on todettu kyseisen sopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja periaatteita vakavasti ja jatkuvasti rikotun, lisäksi määräenemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

3. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 2 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

4. Tehdessään 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä. Poiketen siitä, mitä 205 artiklan 2 kohdassa määrätään, määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään 205 artiklan 2 kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 1 kohdan mukaisesti. Tällaisissa tapauksissa yksimielisyyttä edellyttävä päätös tehdään ilman asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä.

¹ Tämä artikla poistetaan ja korvataan I osan III osaston "joustolauseketta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 16 artikla).

² Valmistelukunnan olisi tarkasteltava tätä artiklaa I osan yhteydessä, minkä vuoksi sitä ei ole käsitelty tässä.

310 artikla¹

Yhteisö voi tehdä yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa sopimuksia assosioinnista, joka koskee vastavuoroisia oikeuksia ja velvollisuuksia, yhteistä toimintaa ja erityismenettelyjä.

311 artikla²

Tähän sopimukseen jäsenvaltioiden yhteisellä sopimuksella liitetyt pöytäkirjat ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

312 artikla

Tämä sopimus on tehty rajoittamattomaksi ajaksi.

LOPPUMÄÄRÄYKSET

313 artikla

Korkeat sopimuspuolet ratifioivat tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Ratifioimiskirjat talletetaan Italian tasavallan hallituksen huostaan.

Tämä sopimus tulee voimaan viimeisen ratifioimiskirjan tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Jos asiakirja talletetaan myöhemmin kuin viisitoista päivää ennen seuraavan kuukauden alkua, tämä perustamissopimus tulee kuitenkin voimaan vasta tallettamista seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

314 artikla

Tämä sopimus, joka on laadittu yhtenä kappaleena hollannin, italian, ranskan ja saksan kielellä, ja jonka jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen, talletetaan Italian tasavallan hallituksen arkistoon, ja tämä hallitus toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

¹ Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä artiklaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä sen vuoksi käsitellä tässä.

² 311–314 artikla olisi siirrettävä III osaan (ks. CONV 369/02), minkä vuoksi niitä ei ole käsitelty tässä.

Tämä sopimus on liittymissopimusten nojalla todistusvoimainen myös englannin, espanjan, iirin, kreikan, portugalin, ruotsin, suomen ja tanskan kielellä laadittuina toisintoina.

TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Roomassa kahdentenäkymmenentenäviidentenä päivänä maaliskuuta vuonna tuhat yhdeksänsataaviisikymmentäseitsemän.

B-osa

**Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräykset
(EU-sopimus)**

Sisällys

Sivu

I OSASTO	Yhteiset määräykset	143
II OSASTO	Määräykset Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta Euroopan yhteisön perustamiseksi	146
III OSASTO	Määräykset Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta	147
IV OSASTO	Määräykset Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta	147
V OSASTO	Määräykset yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta	147
VI OSASTO	Määräykset poliisiyhteistyöstä ja oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa	158
VII OSASTO	Määräykset tiiviimmästä yhteistyöstä	166
VIII OSASTO	Loppumääräykset	168

* * *

I OSASTO

YHTEISET MÄÄRÄYKSET

~~1~~ artikla¹

~~Tällä sopimuksella korkeat sopimuspuolet perustavat keskenään Euroopan unionin, jäljempänä 'unioni'.~~

~~Tämä sopimus merkitsee uutta vaihetta kehityksessä sellaisen yhä läheisemmän Euroopan kansojen välisen liiton luomiseksi, jossa päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia.~~

~~Unionin perustana ovat Euroopan yhteisöt täydennettyinä sillä politiikalla ja niillä yhteistyön muodoilla, jotka otetaan käyttöön tällä sopimuksella. Unionin päämääränä on johdonmukaisella ja yhteisvastuullisella tavalla järjestää jäsenvaltioiden väliset suhteet ja jäsenvaltioiden kansojen väliset suhteet.~~

2-artikla

~~Unioni asettaa tavoitteekseen:~~

- ~~— edistää taloudellista ja sosiaalista edistystä sekä työllisyyden korkeaa tasoa ja saavuttaa tasapainoinen ja kestävä kehitys etenkin luomalla alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja, lujittamalla taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä perustamalla talous- ja rahaliiton, johon tämän sopimuksen määräysten mukaisesti lopulta sisältyy yhtenäisvaluutta;~~
- ~~— korostaa ominaislaatuiaan kansainvälisellä tasolla erityisesti toteuttamalla yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, mukaan lukien asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen 17 artiklan määräysten mukaisesti;~~
- ~~— lujittaa jäsenvaltioidensa kansalaisten oikeuksien ja etujen suojaa ottamalla käyttöön unionin kansalaisuuden;~~
- ~~— pitää yllä ja kehittää unionia vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvana alueena, jossa henkilöiden vapaa liikkuvuus taataan toteuttamalla samalla ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa, maahanmuuttoa sekä rikollisuuden ehkäisyä ja torjuntaa koskevat aiheelliset toimenpiteet;~~

¹ 1 ja 2 artikla poistetaan ja korvataan I osan artiklaehdotuksilla (unionin perustaminen, arvot ja tavoitteet) (1–3 artikla asiak. CONV 528/03)

~~pitää kaikilta osin voimassa yhteisön säännösten ja kehittää sitä tarkastelemalla, missä määrin tällä sopimuksella käyttöön otettuja politiikkaa ja yhteistyön muotoja on tarkistettava yhteisön menetelmien ja yhteisön toimielimien tehokkuuden turvaamiseksi.~~

~~Unionin tavoitteet toteutetaan tämän sopimuksen määräysten mukaisesti, niissä määrättyin edellytyksin ja niissä määrättyssä aikataulussa noudattaen toissijaisuusperiaatetta, sellaisena kuin se on määriteltynä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa.~~

3 artikla

Unionilla on yhteinen toimielinjärjestelmä, joka turvaa unionin tavoitteiden saavuttamiseksi suoritettavien toimien johdonmukaisuuden ja jatkuvuuden yhteisön säännöstöä noudattaen ja kehittäen.¹

Unioni huolehtii erityisesti kaiken ulkoisen toimintansa johdonmukaisuudesta ulkosuhde-, turvallisuus-, talous- ja kehityspolitiikassaan. Neuvosto ja komissio vastaavat tämän johdonmukaisuuden varmistamisesta ja toimivat tätä varten yhteistyössä. Ne turvaavat, kumpikin toimivaltansa mukaisesti, tällaisen politiikan toteuttamisen.²

4 artikla³

Eurooppa-neuvosto antaa unionille sen kehittämiseksi tarvittavat virikkeet ja määrittelee kehittämisen yleiset poliittiset suuntaviivat.

Eurooppa-neuvostossa kokoontuvat jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiehet sekä komission puheenjohtaja. Heitä avustavat jäsenvaltioiden ulkoasiainministerit sekä yksi komission jäsenistä. Eurooppa-neuvosto kokoontuu ainakin kahdesti vuodessa puheenjohtajanaan sen jäsenvaltion valtion- tai hallituksen päämies, joka on neuvoston puheenjohtajana.

Eurooppa-neuvosto antaa Euroopan parlamentille kertomuksen jokaisesta kokouksestaan sekä kirjallisen vuosikertomuksen unionin toteutuneesta kehityksestä.

¹ Tätä kohtaa käsitellään I osan IV osastossa (toimielimet).

² Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä kohtaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä sen vuoksi käsitellä tässä.

³ 4–5 artiklaa käsitellään I osan IV osastossa.

5 artikla

Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio, yhteisön tuomioistuin ja tilintarkastustuomioistuin käyttävät toimivaltuuksiaan yhtäältä Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten sekä niiden muuttamisesta tai täydentämisestä myöhemmin tehtyjen sopimusten ja asiakirjojen määräyksissä sekä toisaalta tämän sopimuksen muissa määräyksissä määrätyn edellytyksin ja niissä määrätystä tarkoituksessa.

6 artikla¹

~~1.— Unioni perustuu jäsenvaltioille yhteisiin vapauden, kansanvallan, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion periaatteisiin.~~

~~2.— Unioni pitää arvossa yhteisön oikeuden yleisinä periaatteina perusoikeuksia, sellaisina kuin ne taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä, Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetussa Euroopan yleissopimuksessa ja sellaisina kuin ne ilmenevät jäsenvaltioiden yhteisessä valtiosääntöperinteessä.~~

~~3.— Unioni pitää arvossa jäsenvaltioidensa kansallista ominaislaatua.~~

4. Unioni järjestää itselleen tavoitteidensa saavuttamiseksi ja politiikkansa toteuttamiseksi tarvittavat keinot.²

7 artikla³

1. Neuvosto voi jäsenvaltioiden yhden kolmasosan, Euroopan parlamentin tai komission perustellusta ehdotuksesta Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon saatuaan todeta jäsentensä neljän viidesosan enemmistöllä, että on olemassa selvä vaara, että jokin jäsenvaltio rikkoo vakavasti 6 artiklan 1 kohdassa mainittuja periaatteita, ja antaa sille aiheellisia suosituksia. Ennen tämän toteamista neuvosto kuulee kyseistä jäsenvaltiota ja voi samaa menettelyä noudattaen pyytää riippumattomia henkilöitä esittämään kohtuullisessa ajassa selvityksen kyseisen jäsenvaltion tilanteesta.

Neuvosto tarkistaa säännöllisesti, ovatko tällaiseen toteamiseen johtaneet perusteet edelleen olemassa.

¹ 1 kohta poistetaan ja korvataan I osan arvoja koskevalla artiklaehdotuksella (2 artikla asiak. CONV 528/03). 2 kohta poistetaan ja korvataan I osan perusoikeuksia koskevalla artiklaehdotuksella (5 artiklan 3 kohta asiak. CONV 528/03). 3 kohta poistetaan ja korvataan I osan unionin perustamista koskevalla artiklaehdotuksella (1 artiklan 2 kohta asiak. CONV 528/03).

² Tämä kohta voitaisiin poistaa, koska sitä käsitellään I osassa.

³ Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä artiklaa I osan yhteydessä eikä sitä sen vuoksi käsitellä tässä.

2. Valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuva neuvosto voi yksimielisesti jäsenvaltioiden yhden kolmasosan ehdotuksesta tai komission ehdotuksesta ja saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon todeta, että jokin jäsenvaltio rikkoo vakavasti ja jatkuvasti 6 artiklan 1 kohdassa mainittuja periaatteita, kehoitettuaan ensin asianomaisen jäsenvaltion hallitusta esittämään huomautuksensa.

3. Jos rikkominen on 2 kohdan mukaisesti todettu, neuvosto voi määräenemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet, mukaan lukien kyseisen jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeuden neuvostossa. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

4. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 3 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

5. Tätä artiklaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidäytyminen äänestämästä ei estä 2 kohdassa tarkoitettujen päätösten tekemistä. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 3 kohdan nojalla.

6. Sovellettaessa 1 ja 2 kohtaa Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä, jotka edustavat sen jäsenten enemmistöä.

~~II OSASTO~~

~~MÄÄRÄYKSET~~

~~EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA EUROOPAN YHTEISÖN PERUSTAMISEKSI~~

~~8 artikla~~

~~(tekstiä ei esitetä tässä)~~

III OSASTO

~~MÄÄRÄYKSET EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA~~

~~9-artikla
(tekstiä ei esitetä tässä)~~

IV OSASTO

~~MÄÄRÄYKSET EUROOPAN ATOMIENERGIA-YHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA~~

~~10-artikla
(tekstiä ei esitetä tässä)~~

V OSASTO¹

MÄÄRÄYKSET YHTEISESTÄ ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIIKASTA

11 artikla

1. Unioni määrittelee ja toteuttaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, joka kattaa kaikki ulko- ja turvallisuuspolitiikan alat ja jonka tavoitteena on:

- turvata unionin yhteiset arvot, perusedut, riippumattomuus ja koskemattomuus Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti;*
- lujittaa unionin turvallisuutta sen kaikissa muodoissa;*
- säilyttää rauha ja lujittaa kansainvälistä turvallisuutta Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden ja Helsingin päätöksiäkirjan periaatteiden sekä Pariisin peruskirjan tavoitteiden mukaisesti, mukaan lukien rauha ja turvallisuus ulkorajoilla;*
- edistää kansainvälistä yhteistyötä;*

¹ Valmistelukunta tarkastelee tätä osastoa uudelleen. Sitä ei sen vuoksi käsitellä tässä.

- kehittää ja lujittaa kansanvaltaa ja oikeusvaltion periaatetta sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista.

2. Jäsenvaltiot tukevat aktiivisesti ja varauksettomasti unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa uskollisuuden ja keskinäisen yhteisvastuullisuuden hengessä.

Jäsenvaltiot toimivat yhdessä lujittaakseen ja kehittääkseen keskinäistä poliittista yhteisvastuullisuuttaan. Ne pidättyvät kaikista toimista, jotka ovat unionin etujen vastaisia tai jotka ovat omiaan haittaamaan sen tehokkuutta yhtenäisenä voimana kansainvälisissä suhteissa.

Neuvosto huolehtii siitä, että näitä periaatteita noudatetaan.

12 artikla

Unioni pyrkii 11 artiklassa määrättyjen tavoitteiden saavuttamiseen:

- määrittelemällä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet ja yleiset suuntaviivat;
- päättämällä yhteisistä strategioista;
- hyväksymällä yhteisiä toimintoja;
- hyväksymällä yhteisiä kantoja;
- vahvistamalla jäsenvaltioiden välistä järjestelmällistä yhteistyötä niiden harjoittaessa politiikkaansa.

13 artikla

1. Eurooppa-neuvosto määrittelee yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet ja yleiset suuntaviivat, myös asioissa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.

2. Eurooppa-neuvosto päättää yhteisistä strategioista, jotka unioni toteuttaa aloilla, joilla jäsenvaltioilla on merkittäviä yhteisiä etuja.

Yhteisissä strategioissa vahvistetaan niiden tavoitteet, kesto sekä keinot, jotka unionin ja jäsenvaltioiden on tarjottava niiden toteuttamista varten.

3. Neuvosto tekee päätökset, jotka ovat tarpeen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan määrittelemiseksi ja toteuttamiseksi Eurooppa-neuvoston määrittelemien yleisten suuntaviivojen perusteella.

Neuvosto suosittelee Eurooppa-neuvostolle yhteisiä strategioita ja toteuttaa ne erityisesti hyväksymällä yhteisiä toimintoja ja yhteisiä kantoja.

Neuvosto huolehtii unionin toiminnan yhtenäisyydestä, johdonmukaisuudesta ja tehokkuudesta.

14 artikla

- 1. Neuvosto hyväksyy yhteiset toiminnot. Yhteisiä toimintoja käytetään erityistilanteissa, joiden katsotaan edellyttävän unionin operatiivisia toimia. Yhteisissä toiminnoissa vahvistetaan niiden tavoitteet, soveltamisala, unionille niiden toteuttamiseksi tarjottavat keinot, tarvittaessa niiden kesto sekä edellytykset niiden panemiseksi täytäntöön.*
- 2. Jos olosuhteet muuttuvat siten, että se vaikuttaa olennaisesti kysymykseen, jossa noudatetaan yhteistä toimintaa, neuvosto tarkistaa toiminnan periaatteita ja tavoitteita sekä tekee tarpeelliset päätökset. Kunnes neuvosto tekee ratkaisunsa, noudatetaan yhteistä toimintaa.*
- 3. Yhteiset toiminnot sitovat jäsenvaltioiden kannanottoja ja niiden toimintaa.*
- 4. Neuvosto voi pyytää komissiota esittämään sille yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevia aiheellisia ehdotuksia yhteisen toiminnan täytäntöönpanon varmistamiseksi.*
- 5. Kun suunnitellaan yhteiseen toimintaan sisältyvää kansallista kannanottoa tai kansallista toimintaa, siitä annetaan tietoja niin ajoissa, että asiasta ehditään tarvittaessa ennalta neuvotella neuvostossa. Velvollisuus antaa tietoja ennalta ei koske toimenpiteitä, joilla pelkästään saatetaan neuvoston päätöksiä osaksi kansallista lainsäädäntöä.*
- 6. Jos se on tilanteen muuttumisen vuoksi ehdottoman välttämätöntä ja jos neuvosto ei ole tehnyt päätöstä, jäsenvaltiot saavat toteuttaa sellaiset tarpeelliset kiireelliset toimenpiteet, joissa otetaan huomioon yhteisen toiminnan yleiset tavoitteet. Jäsenvaltio, joka toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, antaa niistä välittömästi neuvostolle tiedon.*
- 7. Jos jäsenvaltiolla on yhteisen toiminnan toteuttamisessa suuria vaikeuksia, se saattaa ne neuvoston käsiteltäväksi, joka keskustelee niistä ja pyrkii löytämään asianmukaisia ratkaisuja. Tällaiset ratkaisut eivät saa olla ristiriidassa yhteisen toiminnan tavoitteiden kanssa tai haitata sen tehokkuutta.*

15 artikla

Neuvosto hyväksyy yhteiset kannat. Yhteisissä kannoissa määritellään unionin lähestymistapa tiettyyn maantieteelliseen tai aihekohtaiseen kysymykseen. Jäsenvaltiot varmistavat, että niiden kansallinen politiikka on yhteisten kantojen mukaista.

16 artikla

Jäsenvaltiot antavat toisilleen tietoja ja neuvottelevat keskenään neuvostossa kaikista yleisesti kiinnostavista ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksistä sen varmistamiseksi, että unionin vaikutusvaltaa käytetään mahdollisimman tehokkaasti yhteensovitettun ja toisiaan lähentävän toiminnan avulla.

17 artikla

1. Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka käsittää kaikki Euroopan unionin turvallisuuteen liittyvät kysymykset, mukaan lukien asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen, jos Eurooppa-neuvosto niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tässä artiklassa tarkoitettu unionin politiikka ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, siinä pidetään arvossa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä määritettävän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa.

Yhteisen puolustuspolitiikan asteittaista määrittelemistä tuetaan jäsenvaltioiden pitäessä sitä aiheellisena jäsenvaltioiden välisellä puolustusmateriaaleja koskevalla yhteistyöllä.

2. Tässä artiklassa tarkoitettuihin kysymyksiin kuuluvat humanitaariset ja pelastustehtävät, rauhanturvaaminen sekä taistelujoukkojen tehtävät kriisinhallinnassa, rauhanpalauttaminen mukaan lukien.

3. Tässä artiklassa tarkoitettujen puolustuksen alalla merkityksellisten päätösten tekeminen ei rajoita 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettujen politiikkojen ja velvoitteiden soveltamista.

4. Tämän artiklan määräykset eivät estä kiinteämmän yhteistyön kehittämistä kahden tai useamman jäsenvaltion välillä kahdenvälisesti Länsi-Euroopan unionin (WEU) tai Naton yhteydessä, ellei tällainen yhteistyö ole ristiriidassa tässä osastossa määrätyn yhteistyön kanssa tai estä sitä.

5. Tämän artiklan tavoitteiden edistämiseksi tämän artiklan määräyksiä tarkistetaan 48 artiklan mukaisesti.

18 artikla

1. Puheenjohtajavaltio edustaa unionia yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvissä asioissa.
2. Puheenjohtajavaltio vastaa tämän osaston nojalla tehtyjen päätösten toteuttamisesta; tässä ominaisuudessaan se esittää periaatteessa unionin kannan kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa.
3. Puheenjohtajavaltiota avustaa neuvoston pääsihteeri, joka toimii yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana.
4. Komissio osallistuu täysimääräisesti 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen. Tarvittaessa puheenjohtajavaltiota avustaa edellä mainituissa tehtävissä puheenjohtajana seuraavalla kaudella toimiva jäsenvaltio.
5. Neuvosto voi, pitäessään sitä tarpeellisena, nimittää erityisedustajan hoitamaan tiettyjä poliittisia erityistehtäviä.

19 artikla

1. Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa. Ne tukeutuvat niissä yhteisiin kantoihinsa.

Niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa, joihin kaikki jäsenvaltiot eivät osallistu, ne jäsenvaltiot, jotka osallistuvat niihin, tukeutuvat yhteisiin kantoihin.

2. Niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa edustettuina olevat jäsenvaltiot, joissa kaikki jäsenvaltiot eivät ole edustettuina, antavat viimeksi mainituille jäsenvaltioille tietoja kaikista yhteistä etua koskevista asioista, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan ja 14 artiklan 3 kohdan määräysten soveltamista.

Jäsenvaltiot, jotka ovat myös Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston jäseniä, neuvottelevat keskenään ja pitävät muut jäsenvaltiot täysin asioista selvillä. Jäsenvaltiot, jotka ovat turvallisuusneuvoston pysyviä jäseniä, huolehtivat toiminnassaan unionin kantojen ja etujen puolustamisesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niitä velvollisuuksia, joita niillä on Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan määräysten nojalla.

20 artikla

Jäsenvaltioiden diplomaattiset edustustot ja konsuliedustustot sekä komission edustustot kolmansissa maissa ja kansainvälisissä konferensseissa samoin kuin niiden edustajat kansainvälisissä järjestöissä ovat yhteistoiminnassa sen varmistamiseksi, että neuvoston hyväksymiä yhteisiä kantoja ja yhteisiä toimintoja noudatetaan ja että ne toteutetaan.

Ne tiivistävät yhteistyötään vaihtamalla tietoja, laatimalla yhteisiä arvioita ja tukemalla Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 20 artiklassa tarkoitettujen määräysten täytäntöönpanoa.

21 artikla

Puheenjohtajavaltio kuulee Euroopan parlamenttia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisistä näkökohdista ja perusvalinnoista ja huolehtii siitä, että Euroopan parlamentin näkemykset otetaan aiheellisella tavalla huomioon. Puheenjohtajavaltio ja komissio antavat Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehityksestä.

Euroopan parlamentti voi tehdä kysymyksiä neuvostolle tai antaa sille suosituksia. Euroopan parlamentissa käydään vuosittain keskustelu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toteuttamisessa tapahtuneesta edistymisestä.

22 artikla

1. Jokainen jäsenvaltio tai komissio voi saattaa neuvoston käsiteltäväksi yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyviä kysymyksiä sekä tehdä ehdotuksia neuvostolle.

2. Tapauksissa, joissa päätös on tehtävä nopeasti, puheenjohtajavaltio voi omasta aloitteestaan taikka komission tai jäsenvaltion pyynnöstä kutsua koolle neuvoston ylimääräisen kokouksen 48 tunnin kuluessa ja ehdottoman välttämättömissä tapauksissa lyhyemmänkin ajan kuluessa.

1. Neuvosto tekee päätökset tässä osastossa tarkoitetuista kysymyksistä yksimielisesti. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten äänestämästä pidättäytyminen ei estä näiden päätösten tekemistä.

Äänestämästä pidättäytyvä neuvoston jäsen voi perustella pidättymistään antamalla tämän alakohdan mukaisesti virallisen lausuman. Tällöin kyseinen jäsenvaltio ei ole velvollinen soveltamaan kyseistä päätöstä, mutta se on velvollinen hyväksymään, että päätös sitoo unionia. Keskinäistä yhteisvastuullisuutta noudattaen kyseisen jäsenvaltion on pidättäydyttävä toimista, jotka voivat olla ristiriidassa mainittuun päätökseen perustuvan unionin toiminnan kanssa tai estää sen toteuttamisen, ja muiden jäsenvaltioiden on kunnioitettava sen kantaa. Jos tällä tavoin pidättäytymisensä perustelleet neuvoston jäsenet edustavat yli kolmasosaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla painotetuista äänistä, päätöstä ei tehdä.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä:

- hyväksyessään yhteisen strategian perusteella yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan taikka tehdessään sen perusteella muun päätöksen;
- tehdessään päätöksen yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan täytäntöönpanosta;
- nimittäessään erityisedustajan 18 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että se esittämistään tärkeistä kansalliseen politiikkaan liittyvistä syistä aikoo vastustaa päätöksen tekemistä määräenemmistöllä, asiasta ei äänestetä. Neuvosto voi määräenemmistöllä pyytää, että asia saatetaan Eurooppa-neuvoston yksimielisesti ratkaistavaksi.

Neuvoston jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla. Ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä. *

Tätä kohtaa ei sovelleta päätöksiin, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

3. Neuvosto tekee ratkaisunsa menettelykysymyksistä jäsentensä enemmistöllä.

* Tämä alakohta muutetaan 1. tammikuuta 2005 Euroopan unionin laajentumisesta tehdyn pöytäkirjan mukaisesti (ks. liite).

24 artikla

1. *Kun on tehtävä sopimus yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa tämän osaston soveltamisesta, neuvosto voi valtuuttaa puheenjohtajavaltion, tarvittaessa komission avustamana, aloittamaan sitä koskevat neuvottelut. Tällaiset sopimukset neuvosto tekee puheenjohtajavaltion suosituksesta.*
2. *Jos sopimus koskee asiaa, jota koskevien sisäisten päätösten tekeminen edellyttää yksimielisyyttä, neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.*
3. *Jos sopimus aiotaan tehdä yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan täytäntöönpanemiseksi, neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti.*
4. *Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan myös VI osastossa määrättyihin asioihin. Jos sopimus koskee asiaa, jota koskevat sisäiset päätökset tai sisäiset toimenpiteet edellyttävät määräenemmistöä, neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä 34 artiklan 3 kohdan mukaisesti.*
5. *Sopimus ei sido jäsenvaltiota, jonka edustaja ilmoittaa neuvostossa, että kyseisen jäsenvaltion on noudatettava valtiosääntönsä edellyttämiä menettelyjä; muut neuvoston jäsenet voivat sopia, että sopimusta sovelletaan kuitenkin väliaikaisesti.*
6. *Tässä artiklassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti tehdyt sopimukset sitovat unionin toimielimiä.*

25 artikla

Poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea seuraa kansainvälistä tilannetta yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kuuluvilla aloilla sekä osallistuu politiikan määrittelemiseen antamalla neuvoston pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja neuvostolle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 207 artiklan soveltamista. Komitea seuraa myös sovitun politiikan toteuttamista, tämän kuitenkaan rajoittamatta puheenjohtajavaltion ja komission toimivaltaa.

Tätä osastoa sovellettaessa komitea huolehtii neuvoston johdolla kriisinhallintaoperaatioiden poliittisesta valvonnasta ja strategisesta johdosta.

Neuvosto voi kriisinhallintaoperaation toteuttamiseksi ja sen keston ajaksi, joista neuvosto päättää, valtuuttaa komitean tekemään asianmukaisia, operaation poliittista valvontaa ja strategista johtoa koskevia päätöksiä, tämän kuitenkaan rajoittamatta 47 artiklan soveltamista.

26 artikla

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva neuvoston pääsihteeri avustaa neuvostoa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvissa kysymyksissä erityisesti osallistumalla toimintaperiaatteita koskevien päätösten muotoilemiseen, valmisteluun ja täytäntöönpanoon ja tarvittaessa, toimien puheenjohtajavaltion pyynnöstä neuvoston puolesta, käymällä poliittista vuoropuhelua kolmansien osapuolten kanssa.

27 artikla

Komissio osallistuu täysimääräisesti työhön yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla.

27 a artikla

1. Tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla toteutettavan tiiviimmän yhteistyön tavoitteena on vaalia koko unionin arvoja ja toimia sen etujen mukaisesti vahvistamalla unionin asemaa yhtenäisenä voimana kansainvälisissä yhteyksissä. Tiiviimmässä yhteistyössä otetaan huomioon:

- yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet, tavoitteet, yleiset suuntaviivat ja johdonmukaisuus sekä tämän politiikan alalla tehdyt päätökset,*
- Euroopan yhteisön toimivalta, ja*
- unionin kaikkien politiikkojen ja sen ulkoisen toiminnan yhdenmukaisuus.*

2. Tämän artiklan mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön sovelletaan 11–27 sekä 27 b–28 artiklaa, jollei 27 c artiklassa tai 43–45 artiklassa toisin määrätä.

27 b artikla

Tämän osaston nojalla toteutettava tiiviimpi yhteistyö koskee yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan täytäntöönpanoa. Tiiviimpi yhteistyö ei voi koskea asioita, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

27 c artikla

Jäsenvaltiot, jotka aikovat perustaa 27 b artiklan mukaisen tiiviimmän yhteistyön, esittävät asiasta pyynnön neuvostolle.

Pyyntö toimitetaan komissiolle ja annetaan tiedoksi Euroopan parlamentille. Komissio antaa lausunnon erityisesti siitä, onko suunniteltu tiiviimpi yhteistyö yhdenmukainen unionin politiikkojen kanssa. Neuvosto myöntää oikeuden tiiviimmän yhteistyön toteuttamiseen 23 artiklan 2 kohdan toista ja kolmatta alakohtaa noudattaen ja 43–45 artiklan mukaisesti.

27 d artikla

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva neuvoston pääsihteeri huolehtii erityisesti siitä, että Euroopan parlamentti ja kaikki neuvoston jäsenet pidetään täysin selvillä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla toteutettavasta tiiviimmästä yhteistyöstä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta puheenjohtajavaltion ja komission toimivaltaa.

27 e artikla

Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua 27 c artiklan mukaisesti perustettuun tiiviimpään yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja antaa sen tiedoksi komissiolle. Komissio toimittaa neuvostolle lausunnon kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Neuvosto päättää asiasta sekä tarpeellisina pitämistään erityisjärjestelyistä neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Päätös katsotaan tehdyksi, jollei neuvosto määräenemmistöllä tämän saman ajan kuluessa päättä sen lepäämään jättämisestä. Tällöin neuvosto perustelee päätöksensä ja asettaa määräajan uutta käsittelyä varten.

Tätä artiklaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä ja yhtä suurta osuutta jäsenten määrästä kuin ne, joista määrätään 23 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa.

28 artikla

1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189, 190, 196–199, 203, 204, 206–209, 213–219, 255 ja 290 artiklaa sovelletaan tässä osastossa tarkoitettuja aloja koskeviin määräyksiin.
 2. Yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvistä määräyksistä toimielimille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon.
 3. Kyseisten määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot otetaan myös menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, lukuun ottamatta sellaisista toimista johtuvia menoja, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla, sekä tapauksia, joista neuvosto yksimielisesti päättää toisin.
- Jos menoja ei oteta menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jäsenvaltiot vastaavat niistä bruttokansantulon mukaan määräytyvän asteikon mukaisesti, jollei neuvosto yksimielisesti päättää toisin. Ne jäsenvaltiot, joiden edustaja on antanut neuvostossa virallisen lausuman 23 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti, eivät ole velvollisia osallistumaan sellaisten menojen rahoitukseen, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.*
4. Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyä talousarviomenettelyä sovelletaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon otettaviin menoihin.

VI OSASTO¹

MÄÄRÄYKSET POLIISIYHTEISTYÖSTÄ JA OIKEUDELLISESTA YHTEISTYÖSTÄ RIKOSASIOISSA

29 artikla

Unionin tavoitteena on antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella kehittämällä jäsenvaltioiden yhteistä toimintaa poliisiyhteistyössä ja oikeudellisessa yhteistyössä rikosasioissa sekä ehkäisemällä ja torjumalla rasismia ja muukalaisvihaa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisön toimivaltaa.

Tämä tavoite saavutetaan ehkäisemällä ja torjumalla järjestäytyneitä tai muuta rikollisuutta, erityisesti terrorismia, ihmiskauppaa ja lapsiin kohdistuvia rikoksia, laitonta huumausainekauppaa ja laitonta asekauppaa, lahjontaa ja petoksia:

- jäsenvaltioiden poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muiden toimivaltaisten viranomaisten välisellä tiiviimmällä yhteistyöllä sekä suoraan että Euroopan poliisiviraston (Europol) puitteissa 30 ja 32 artiklan määräysten mukaisesti;*
- jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten välisellä tiiviimmällä yhteistyöllä 31 ja 32 artiklan määräysten mukaisesti, myös Euroopan oikeudellisen yhteistyön yksikön ('Eurojust') kautta;*
- lähentämällä tarvittaessa rikosasioita koskevia jäsenvaltioiden säännöksiä 31 artiklan e alakohdan määräysten mukaisesti.*

30 artikla

1. Poliisiyhteistyön yhteistä toimintaa on:

- a) jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten, kuten poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muilla erityisaloilla lain noudattamista valvovien viranomaisten operatiivinen yhteistyö rikosten ehkäisemisessä, paljastamisessa ja tutkinnassa;*

¹ Valmistelukunta tarkastelee tätä osastoa uudelleen. Sitä ei sen vuoksi käsitellä tässä.

- b) *asiaa koskevien tietojen kerääminen, tallettaminen, käsittely, analysointi ja vaihto, mukaan lukien lain noudattamista valvovien viranomaisten hallussa olevat tiedot, jotka koskevat Europolin ilmoituksia epäilyttävistä liiketoimista, ottaen kuitenkin huomioon henkilötietojen suojaa koskevat asianomaiset säännökset;*
- c) *koulutusta, yhteyshenkilöiden vaihtoa, henkilöstön työhön lähettämistä, välineistön käyttöä ja rikostutkintaa koskeva yhteistyö ja yhteiset aloitteet;*
- d) *erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden vakavien muotojen paljastamiseen liittyvien erityisten tutkintatekniikoiden yhteinen arviointi.*

2. *Neuvosto edistää Europolin kautta tapahtuvaa yhteistyötä ja erityisesti viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta se:*

- a) *mahdollistaa sen, että Europol helpottaa ja tukee jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten toteuttamien erityisten tutkintatoimien valmistelua ja edistää niiden yhteensovittamista ja toteuttamista, mukaan lukien sellaisten yhteisten työryhmien operatiiviset toimet, joihin Europolin edustajat osallistuvat tukemalla niitä;*
- b) *toteuttaa toimenpiteet sen mahdollistamiseksi, että Europol voi pyytää jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia suorittamaan ja sovittamaan yhteen tutkimuksia tietyissä tapauksissa ja että Europol voi kehittää erityisasiantuntemusta jäsenvaltioiden käyttöön niiden avustamiseksi järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien tapausten tutkinnassa;*
- c) *kehittää läheisessä yhteistyössä Europolin kanssa yhteydenpitojärjestelyjä järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan erikoistuneiden syyttäjä- ja/tai tutkintaviranomaisten välillä;*
- d) *perustaa valtioiden rajat ylittävää rikollisuutta koskevan tutkimus-, dokumentointi- ja tilastoverkoston.*

31 artikla

1. *Oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevaa yhteistä toimintaa on:*

- a) *jäsenvaltioiden toimivaltaisten ministeriöiden sekä oikeusviranomaisten tai vastaavien viranomaisten yhteistyön helpottaminen ja nopeuttaminen rikosasioiden käsittelyn ja tuomioiden täytäntöönpanon osalta, myös Eurojustin kautta silloin kun se on tarkoituksenmukaista;*

- b) rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen helpottaminen jäsenvaltioiden välillä;
 - c) tällaisen yhteistyön mahdollisesti edellyttämä, jäsenvaltioissa sovellettavien sääntöjen yhteensopivuuden varmistaminen;
 - d) jäsenvaltioiden välisten tuomioistuimen toimivaltaa koskevien ristiriitojen ehkäiseminen;
 - e) toimenpiteiden toteuttaminen asteittain järjestäytyneitä rikollisuutta, terrorismia ja laitonta huumausainekauppaa koskevia rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamiseksi.
2. Neuvosto edistää Eurojustin kautta tapahtuvaa yhteistyötä:
- a) mahdollistamalla Eurojustin osallistumisen jäsenvaltioiden kansallisten syyttäjäviranomaisten toiminnan yhteensovittamiseen;
 - b) tukemalla Eurojustia sen avustaessa vakavaan, erityisesti järjestäytyneeseen, rajat ylittävään rikollisuuteen liittyvien tapausten tutkinnassa, ottaen huomioon erityisesti Europolin tekemät analyysit;
 - c) helpottamalla Eurojustin ja Euroopan oikeudellisen verkoston välistä tiivistä yhteistyötä, jotta varsinkin oikeusapupyyntöjen ja rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevien pyyntöjen täyttäminen helpottuisi.

32 artikla

Neuvosto vahvistaa edellytykset ja rajoitukset, joiden mukaisesti 30 ja 31 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia toisen jäsenvaltion alueella yhteydessä kyseisen valtion viranomaisiin ja niiden suostumuksella.

33 artikla

Tämän osaston määräyksillä ei rajoiteta niitä velvollisuuksia, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.

34 artikla

1. Jäsenvaltiot antavat toisilleen tietoja ja neuvottelevat keskenään neuvostossa tässä osastossa tarkoitettuja aloja koskevista kysymyksistä toimintansa yhteensovittamiseksi. Tätä varten ne järjestävät toimivaltaisten hallintoyksikköjensä yhteistoiminnan.

2. Neuvosto toteuttaa toimenpiteitä ja edistää tämän osaston määräysten mukaisesti aiheellisin muodoin ja menettelyin yhteistyötä unionin tavoitteiden saavuttamiseksi. Tätä varten neuvosto voi jäsenvaltion tai komission aloitteesta yksimielisesti:

- a) hyväksyä yhteisiä kantoja unionin suhtautumisen määrittämiseksi tiettyyn erityiseen kysymykseen;
- b) tehdä puitepäätöksiä jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Puitepäätökset velvoittavat jäsenvaltioita saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättävät kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot. Niistä ei seuraa välitöntä oikeusvaikutusta;
- c) tehdä muita tämän osaston tavoitteiden mukaisia päätöksiä, jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämistä lukuun ottamatta. Nämä päätökset ovat velvoittavia, mutta niillä ei ole välitöntä oikeusvaikutusta; neuvosto toteuttaa määräenemmistöllä kyseisten päätösten täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet unionin tasolla;
- d) tehdä yleissopimuksia, joiden hyväksymistä se suosittelee jäsenvaltioille kunkin jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti. Jäsenvaltioiden on ryhdyttävä aiheellisiin menettelyihin neuvoston asettamassa määräajassa.

Yleissopimukset tulevat voimaan ne hyväksyneiden jäsenvaltioiden osalta, kun vähintään puolet jäsenvaltioista on ne hyväksynyt, jollei yleissopimuksissa toisin määrätä. Yleissopimusten soveltamista koskevat toimenpiteet vahvistetaan neuvostossa sopimuspuolten kahden kolmasosan enemmistöllä.

3. Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määräenemmistö, jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla ja ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.

4. Neuvosto tekee ratkaisunsa menettelykysymyksistä jäsentensä enemmistöllä.

35 artikla

1. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti antaa ennakkoratkaisuja puitepäätösten ja päätösten pätevydestä ja tulkinnasta, tämän osaston nojalla tehtyjen yleissopimusten tulkinnasta sekä niitä koskevien täytäntöönpanotoimenpiteiden pätevydestä ja tulkinnasta.
2. Jäsenvaltio voi Amsterdamin sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä tai sen jälkeen antamallaan julistuksella hyväksyä yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan antaa 1 kohdassa tarkoitettuja ennakkoratkaisuja.
3. Jäsenvaltio, joka antaa 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, täsmentää, kumpi seuraavista tapauksista on kyseessä:
 - a) kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, voi pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan asiasta ennakkoratkaisun kysymyksessä, joka tulee esille sen käsiteltävänä olevassa asiassa ja joka koskee 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa, jos kyseinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen,
 - b) kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin voi pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan ennakkoratkaisun kysymyksessä, joka tulee esille sen käsiteltävänä olevassa asiassa ja joka koskee 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa, jos kyseinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen.
4. Jäsenvaltiolla on oikeus, riippumatta siitä, onko se antanut 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, antaa tapauksia koskevia lausuntoja tai kirjallisia huomautuksia yhteisöjen tuomioistuimelle 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.
5. Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa arvioida jäsenvaltion poliisiviranomaisen tai muun lain noudattamista valvovan viranomaisen toteuttamien toimien pätevyyttä tai oikeasuhteisuutta tai niiden velvollisuuksien täyttämistä, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.
6. Yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta tutkia puitepäätöksen ja päätöksen laillisuus jäsenvaltion tai komission kanteesta, jonka perusteena on toimivallan puuttuminen, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, tämän sopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen tai harkintavallan väärinkäyttö. Tässä kohdassa tarkoitetut menettelyt on aloitettava kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta.

7. Yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta ratkaista 34 artiklan 2 kohdan mukaisesti annettujen säädösten tulkintaa tai soveltamista koskevat jäsenvaltioiden väliset riidat, jos riitaa ei voida sopia neuvostossa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvoston jäsen on saattanut asian neuvoston käsiteltäväksi. Yhteisöjen tuomioistuimella on myös toimivalta ratkaista 34 artiklan 2 kohdan d alakohdan nojalla tehtyjen yleissopimusten tulkintaa tai soveltamista koskevat jäsenvaltioiden ja komission väliset riidat.

36 artikla

1. Perustetaan koordinoitukomitea, joka muodostuu johtavista virkamiehistä. Yhteensovittavan tehtävänsä lisäksi komitean tehtävänä on:

- antaa neuvostolle lausuntoja sen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan;
- osallistua neuvoston työn valmisteluun 29 artiklassa tarkoitetuilla aloilla, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 207 artiklan soveltamista.

2. Komissio osallistuu täysimääräisesti työhön tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla.

37 artikla

Jäsenvaltiot ilmaisevat tämän osaston määräysten mukaisesti hyväksytyt yhteiset kannat niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa, joihin ne osallistuvat.

Tässä osastossa määrättyihin asioihin sovelletaan soveltuvin osin 18 ja 19 artiklaa.

38 artikla

Edellä 24 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin voi sisältyä määräyksiä tähän osastoon kuuluvista asioista.

39 artikla

1. Neuvosto kuulee Euroopan parlamenttia ennen 34 artiklan 2 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamista. Euroopan parlamentti antaa lausuntonsa määrääjassa, jonka neuvosto voi asettaa ja joka on vähintään kolme kuukautta. Jos lausuntoa ei ole annettu määrääjassa, neuvosto saa ratkaista asian.

2. Puheenjohtajavaltio ja komissio antavat Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja työskentelystä tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla.

3. Euroopan parlamentti voi tehdä kysymyksiä neuvostolle tai antaa sille suosituksia. Euroopan parlamentissa käydään vuosittain keskustelu tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla tapahtuneesta edistymisestä.

40 artikla

1. Tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla toteutettavan tiiviimmän yhteistyön tavoitteena on mahdollistaa unionin kehittyminen nopeammin vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi niin, että otetaan huomioon Euroopan yhteisön toimivalta ja tässä osastossa määrätyt tavoitteet.

2. Tämän artiklan mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön sovelletaan 29–39 artiklaa sekä 40 a, 40 b ja 41 artiklaa, jollei 40 a artiklassa tai 43–45 artiklassa toisin määrätä.

3. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräyksiä yhteisön tuomioistuimen toimivallasta ja sen käyttämisestä sovelletaan 40 a ja 40 b artiklaan.

40 a artikla

1. Jäsenvaltiot, jotka aikovat perustaa 40 artiklan mukaisen tiiviimmän yhteistyön, esittävät asiasta pyynnön komissiolle, joka voi tehdä tästä ehdotuksen neuvostolle. Jos komissio ei tee ehdotusta, se ilmoittaa asianomaisille jäsenvaltioille perustelunsa. Nämä voivat silloin tehdä neuvostolle aloitteen saadakseen oikeuden kyseiseen tiiviimpään yhteistyöhön.

2. Neuvosto myöntää 1 kohdassa tarkoitetun oikeuden 43–45 artiklan mukaisesti määräenemmistöllä komission ehdotuksesta tai vähintään kahdeksan jäsenvaltion aloitteesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan. Neuvoston jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Neuvoston jäsen voi pyytää, että asia esitellään Eurooppa-neuvostossa. Kun asia on esitelty Eurooppa-neuvostossa, neuvosto voi tehdä ratkaisunsa tämän kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti.

40 b artikla

Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua 40 a artiklan nojalla perustettuun tiiviimpään yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja komissiolle, joka antaa neuvostolle kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta lausunnon sekä mahdollisen suosituksen niistä erityisjärjestelyistä, joita se pitää tarpeellisina, jotta kyseinen jäsenvaltio voi osallistua kyseiseen yhteistyöhön. Neuvosto tekee asiasta päätöksen neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Päätös katsotaan tehdyksi, jollei neuvosto määräenemmistöllä tämän saman ajan kuluessa päättä sen lepäämään jättämisestä. Tällöin neuvosto perustelee päätöksensä ja asettaa määräajan uutta käsittelyä varten.

Tätä artiklaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa 44 artiklan 1 kohdassa määrätyllä tavalla.

41 artikla

1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189, 190, 195, 196–199, 203 ja 204 artiklaa, 205 artiklan 3 kohtaa, 206–209, 213–219, 255 ja 290 artiklaa sovelletaan tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin liittyviin määräyksiin.

2. Tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin liittyvistä määräyksistä toimielimille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon.

3. Kyseisten määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot otetaan myös menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jollei neuvosto yksimielisesti päättä toisin. Jos menoja ei oteta menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jäsenvaltiot vastaavat niistä bruttokansantulon mukaan määräytyvän asteikon mukaisesti, jollei neuvosto yksimielisesti päättä toisin.

4. Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyä talousarviomenettelyä sovelletaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon otettaviin menoihin.

42 artikla

Neuvosto voi yksimielisesti komission tai jäsenvaltion aloitteesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan päättää, että toiminta 29 artiklassa tarkoitetuilla aloilla kuuluu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen IV osaston alaan, ja samalla määrittää siihen liittyvät äänestys ehdot. Se suosittaa jäsenvaltioille tällaisen päätöksen hyväksymistä kunkin jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

VII OSASTO¹

MÄÄRÄYKSET TIIVIIMMÄSTÄ YHTEISTYÖSTÄ

43 artikla

Jäsenvaltiot, jotka aikovat perustaa keskenään tiiviimmän yhteistyön, saavat käyttää tässä sopimuksessa ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyjä toimielimiä, menettelyjä ja järjestelyjä, edellyttäen että:

- a) yhteistyöllä pyritään edistämään unionin ja yhteisön tavoitteiden saavuttamista, suojelemaan ja palvelemaan niiden etuja sekä vahvistamaan niiden yhdentymiskehitystä;*
- b) yhteistyössä otetaan huomioon mainitut perussopimukset ja unionin yhteinen toimielinjärjestelmä;*
- c) yhteistyössä otetaan huomioon yhteisön säännöstö ja mainittujen perussopimusten muiden määräysten nojalla hyväksytyt toimet;*
- d) yhteistyö ei ylitä unionin tai yhteisön toimivaltaa eikä koske aloja, jotka kuuluvat yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan;*
- e) yhteistyö ei vahingoita Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 14 artiklan 2 kohdassa määritellyjä sisämarkkinoita eikä kyseisen sopimuksen XVII osaston mukaista taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta;*
- f) yhteistyö ei luo esteitä tai aiheuta syrjintää jäsenvaltioiden välisessä kaupankäynnissä eikä saa aikaan kilpailun vääristymistä näiden välillä;*
- g) yhteistyö käsittää vähintään kahdeksan jäsenvaltiota;*
- h) yhteistyössä kunnioitetaan niiden jäsenvaltioiden toimivaltaa, oikeuksia ja velvoitteita, jotka eivät osallistu siihen;*
- i) yhteistyö ei vaikuta Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan määräysten soveltamiseen;*
- j) yhteistyö on avoinna kaikille jäsenvaltioille 43 b artiklan mukaisesti.*

¹ Tätä osastoa käsitellään I osassa.

43 a artikla

Tiiviimpää yhteistyötä voidaan toteuttaa vasta viimeisenä keinona neuvoston todettua, että yhteistyölle asetettuja tavoitteita ei voida saavuttaa kohtuullisessa ajassa soveltamalla perussopimusten asiaa koskevia määräyksiä.

43 b artikla

Tiiviimpi yhteistyö on sitä perustettaessa avoinna kaikille jäsenvaltioille. Siihen voi myös liittyä milloin tahansa tämän sopimuksen 27 e ja 40 b artiklan ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 11 a artiklan mukaisesti, edellyttäen että peruspäätöstä ja yhteistyön yhteydessä jo tehtyjä päätöksiä noudatetaan. Komissio ja tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot pyrkivät saamaan mahdollisimman monta jäsenvaltiota mukaan yhteistyöhön.

44 artikla

1. Edellä 43 artiklassa tarkoitetun tiiviimmän yhteistyön toteuttamisen edellyttämät säädökset ja päätökset hyväksytään tämän sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen toimitelimiä koskevien määräysten mukaisesti. Neuvoston kaikki jäsenet voivat osallistua keskusteluihin, mutta vain tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvien jäsenvaltioiden edustajat osallistuvat päätöksentekoon. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä ja yhtä suurta osuutta kyseisten jäsenten määrästä kuin ne, joista määrätään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa ja tämän sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa 27 c artiklan mukaisen tiiviimmän yhteistyön osalta. Yksimielisyyteen vaaditaan ainoastaan kyseisten neuvoston jäsenten äänet.

Kyseiset säädökset ja päätökset eivät kuulu yhteisön säännöstöön.

2. Jäsenvaltiot soveltavat niitä koskevin osin säädöksiä ja päätöksiä, jotka on hyväksytty sen tiiviimmän yhteistyön toteuttamiseksi, johon ne osallistuvat. Tällaiset säädökset ja päätökset sitovat ainoastaan kyseiseen yhteistyöhön osallistuvia jäsenvaltioita, ja jos sellaisesta säädöksestä on kyse, niitä sovelletaan sellaisenaan vain näissä valtioissa. Tiiviimpään yhteistyöhön osallistumattomat jäsenvaltiot eivät estä kyseiseen yhteistyöhön osallistuvia valtioita toteuttamasta yhteistyötä.

44 a artikla

Tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta aiheutuvista muista kuin toimielinten hallintomenoista huolehtivat yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot, jolleivät kaikki neuvoston jäsenet Euroopan parlamenttia kuultuaan yksimielisesti toisin päättä.

45 artikla

Neuvosto ja komissio varmistavat, että tämän osaston nojalla toteutetut toimet ovat johdonmukaisia keskenään sekä unionin ja yhteisön politiikkoihin nähden, ja ne toimivat tätä varten yhteistyössä.

VIII OSASTO¹

LOPPUMÄÄRÄYKSET

46 artikla

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euratomin perustamissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa ja tämän toimivallan käyttämistä, sovelletaan ainoastaan tämän sopimuksen seuraaviin määräyksiin:

- a) Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta Euroopan yhteisön perustamiseksi, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta annetut määräykset;*
- b) VI osaston määräykset 35 artiklassa määrätyin edellytyksin;*
- c) VII osaston määräykset Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 11 ja 11 a artiklassa ja tämän sopimuksen 40 artiklassa määrätyin edellytyksin;*
- d) 6 artiklan 2 kohta toimielinten toiminnan osalta edellyttäen, että yhteisöjen tuomioistuimella on tuomiovalta Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja tämän sopimuksen mukaisesti;*

¹ Tämä osasto siirretään yleisiin määräyksiin ja loppumääräyksiin (III osa).

- e) 7 artiklassa olevat, yksinomaan menettelyä koskevat säännöt, joita koskevissa asioissa yhteisöjen tuomioistuin tekee ratkaisunsa asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä kuukauden kuluessa kyseisen artiklan mukaisesta neuvoston toteamuksesta;
- f) 46–53 artikla.

47 artikla

Jollei Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta Euroopan yhteisön perustamiseksi, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta taikka Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta annetuista määräyksistä tai näistä loppumääräyksistä muuta johdu, tämän sopimuksen määräykset eivät vaikuta Euroopan yhteisöjen perustamissopimukseen taikka niiden muuttamisesta tai täydentämisestä myöhemmin tehtyihin sopimuksiin tai asiakirjoihin.

48 artikla

Jäsenvaltion hallitus tai komissio voi tehdä neuvostolle ehdotuksia niiden sopimusten tarkistamiseksi, joihin unioni perustuu.

Jos neuvosto Euroopan parlamenttia ja tarvittaessa komissiota kuultuaan antaa jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin järjestämisestä myönteisen lausunnon, neuvoston puheenjohtaja kutsuu konferenssin koolle hyväksymään yhteisellä sopimuksella noihin sopimuksiin tehtävät muutokset. Myös Euroopan keskuspankkia kuullaan, jos kyse on toimielimiä koskevista muutoksista raha-asiain alalla.

Muutokset tulevat voimaan, kun kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet ne valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

49 artikla

Jokainen Euroopan valtio, joka noudattaa 6 artiklan 1 kohdassa määrättyjä periaatteita, voi hakea unionin jäsenyyttä. Se osoittaa hakemuksensa neuvostolle, joka tekee ratkaisunsa yksimielisesti kuultuaan komissiota ja saatuaan Euroopan parlamentin kaikkien jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä antaman puoltavan lausunnon.

Liittymisehdoista ja liittymisen edellyttämistä mukautuksista niihin sopimuksiin, joihin unioni perustuu, määrätään jäsenvaltioiden ja jäsenyyttä hakevan valtion välisellä sopimuksella. Sopimusvaltiot ratifioivat sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

50 artikla

1. Kumotaan Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn, Brysselissä 8 päivänä huhtikuuta 1965 allekirjoitetun sopimuksen 2–7 ja 10–19 artikla.
2. Kumotaan Luxemburgissa 17 päivänä helmikuuta 1986 ja Haagissa 28 päivänä helmikuuta 1986 allekirjoitetun Euroopan yhtenäisasiakirjan 2 artikla, 3 artiklan 2 kohta ja III osasto.

51 artikla

Tämä sopimus on tehty rajoittamattomaksi ajaksi.

52 artikla

1. Korkeat sopimuspuolet ratifioivat tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Ratifioimiskirjat talletetaan Italian tasavallan hallituksen huostaan.
2. Tämä sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, jos kaikki ratifioimiskirjat on talletettu siihen mennessä, tai muussa tapauksessa viimeisen ratifioimiskirjan tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä.

53 artikla

Tämä sopimus, joka on laadittu yhtenä kappaleena englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan ja tanskan kielellä, ja jonka jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen, talletetaan Italian tasavallan hallituksen arkistoon, ja tämä hallitus toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

Tämä sopimus on vuoden 1994 liittymissopimuksen nojalla todistusvoimainen myös ruotsin ja suomen kielellä laadittuina toisintoina.